DEMOKRAT TÜRKİYE

GELECEK GÜZEL GÜNLERE MERHABA

SAYI 25
OCAK
1984

3 DM
3.75 HFL
3 SFR
24 ÖS

Nr.25
Gültig von 17 Januar
bis 15 Februar

G 2008 E POSTVERTRIEBSTÜCK GEBÜHR BEZAHLT

Özal Konseyden de hızlı

Mahalli seçimler 25 Mart'ta yapılacak

Turgut Özal, DYP ve SODEP'in seçime katılmasını engelleyen MGK'ca çıkarılmış yasa maddesini değiştirmek için kılını kıpırdatmıyacağını bildiren sözleriyle dikkatleri katılma sorununa çekerek darbeyi bir başka yerden vurdu. Seçimlerin erken bir tarihte yapılması kararını Meclisten geçirdi.

Meclis'ten eksik geçen Mahalli Seçimler Yasası'nı Konsey veto etti.

Parlamento dışındaki partilerde seçimlere katılabilecekler.

2. SAYFADA

Hükümet programı açıklandı

II. 24 OCAK

Turgut Özal'ın Hükümet programının açıklanmasıyla birlikte, Türkiye ekonomisinde geriye dönülmeyecek nitelikteki kararların hızlı bir uygulaması başladı.

Türk Parasını Koruma Kanunu değiştirildi.

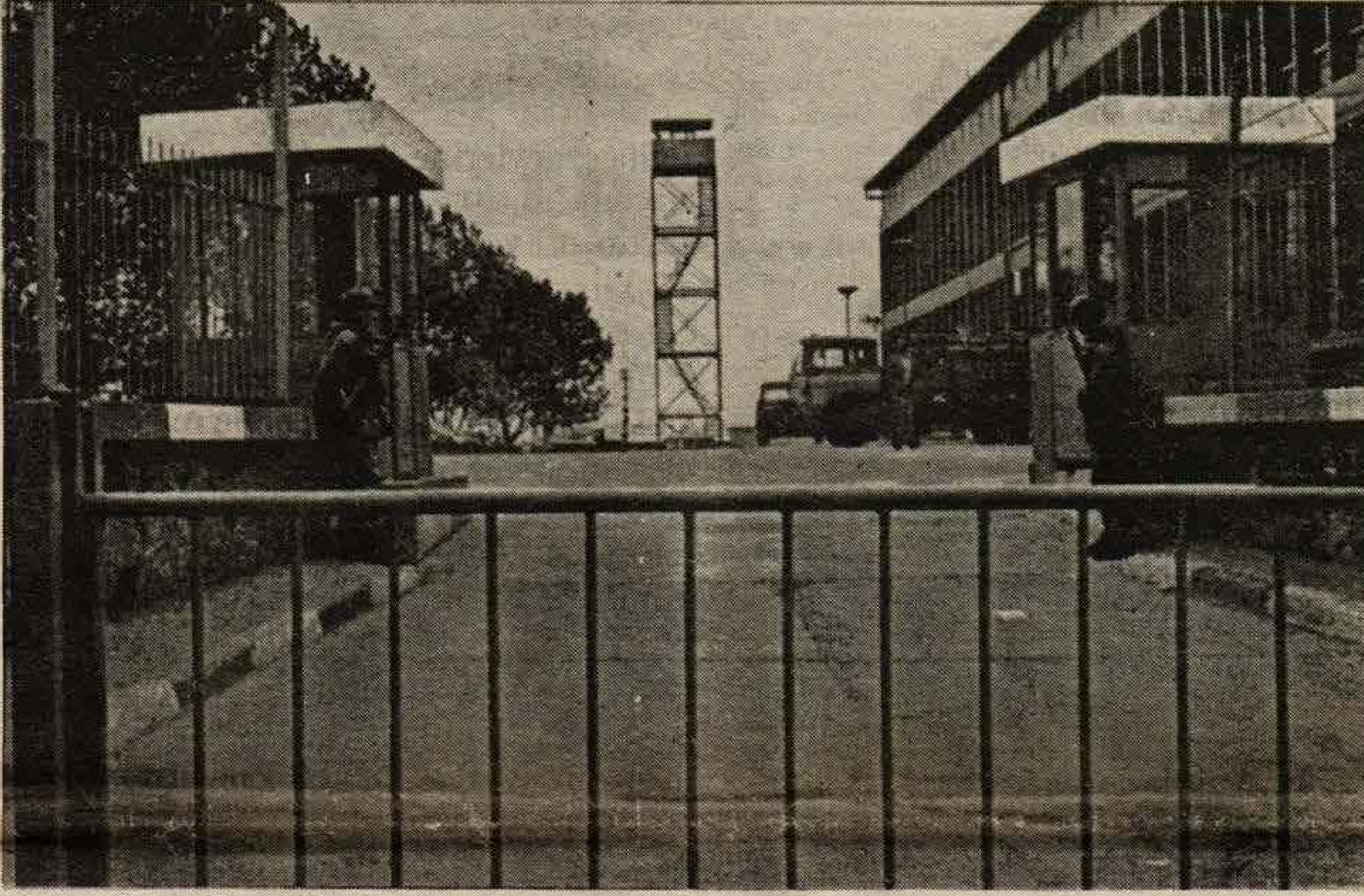
Ithalat serbest bırakıldı.

Faizler yükseltildi, bankacılık mevzuatlarında değişiklik yapıldı.

Zamlar bir birini izliyor.

4. SAYFADA

SOL AF KAPSAMI DIŞINDA BIRAKILMAK İSTENİYOR

Cezaevleri tıklım tıklım dolu. Hükümlü ve tutuklu sayısı 100 bine ulaştı. Toplumun bütün kesimlerinden af istekleri geliyor. En çok tartışılan konuda siyasi tutuklulara af verilip verilmeyeceği.

İÇİNDEKİLER

Arjantin'de 100 yıllık barış ve demokrasi dönemi başlıyor mu?

Cunta şefleri tutuklandı

Binlerce kayıp muhalifin cesetleri toplu mezarlarda bulundu.

Kayıp aileleri cuntanın her türlü baskısına karşın gösterilerini sürdürdüler.

Sadece ekonomi mi?

Geçtiğimiz ayın en önemli olaylarından biri hiç şüphesiz hükümet programının açıklanmasıydı. Program basında ve çeşitli çevrelerde yoğun tartışmalara yol açtı. Tartışmaların ve tepkilerin yoğun olması da doğaldı; Çünkü açıklanan program çerçevesindeki iktisadi proje, yapılan yasal değişiklikler ve oluşturulan idari yapı, Türkiye iktisadının birkaç on yılını belirleyecek özelliktedir.

Esasen hükümet programı, üç yıldır sürdürülen 24 Ocak kararlarının bir devamı niteliğindedir. Ama böyle olmakla beraber, 24 Ocak'ın göze alamadığı yasal ve idari düzenlemeleriyle ekonomik sürecin yeni bir dönemece girdiğinin göstergesidir de. Ithal ikameci sistemden kalan yasal statünün (Türk Parasını Koruma Kanunu, ithalat-ihracat rejimi vb.) değiştirilmesi ekonomik sürece ilişkin kurumlarda merkezileşmeye yönelik köklü değişiklikler, teknokratlardan oluşan bir hükümet gibi uygulamalar her ne kadar 24 Ocak'la mantıki bir bağı gösterse de, aynı zamanda Türkiye Kapitalizminin belkide geriye dönülmeyecek yeni bir evreye sıçratılmasıdırda...

Devamı 2. sayfada

Sadece ekonomi mi?

1. sayfadan devam

Özal'ın Hükümet programı bütünüyle iktisadi bir proje niteliğindedir. Tamda devlet yönetimindeki mülkiyeliler otoritesini yıkmış Özal Hükümetinin teknokratik niteliğini yansıtmaktadır.

Hükümetler toplumsal yaşantının sadece iktisadi ve siyasi alanlarında değil, bütün alanlarında dolaylı yada dolaysız yürütme gücüdürler. Ve bu nedele de sadece iktisadi proje değil, siyasal, sosyal ve kültürel politikaları da kapsayan programlar sunarlar topluma...

Özal'ın hükümet programının sadece bir iktisat projesi olması, onun siyasete, bilime, sanata kısaca bireysel ve toplumsal yaşamın bütün düzeylerine ilişkin politikasının olmadığı sonucunu vermez. Sadece bireyi ve bir bütün olarak toplumu harekete geçiren değerler hiyerarşiside iktisat faktörünün, zenginlik ve kâr kriterini en üste çıkarttığını gösterir bu... Aslında Özal'ın hükümet programı, toplumdaki değerlerin bu yeni hiyerarşinin nedeni değil sonucudur. Esas neden Türkiye kapitalizminin vardığı yeni evredir.

70'lerin sonundan beri burjuvazimiz kendini ve dolayısıyla toplumu yenileme girişimindedir. Sadece iktisadi ve siyasi yapıda köklü değişikliklere gidilmemekte sanatta, bilimde sıradan vatandaşın günlük davranışlarında hareket ettirici değerler sistematiğinde de birim yenileme söz konusu olmaktadır.

Bu yenileme faaliyeti, toplumsal yapının gözeneklerine sızacak yeni bir ideolojinin üretimidir. Bilimin, sanatın, kısaca bireyin her türlü faaliyetinde **"Kâr"***'ın tek hareket ettirici değer olduğu, toplumsal yaşamın tüm alanlarının iktisat faktörünce belirlendiği bir ideolojidir bu... Ve bu ideoloji, canlı, karmaşık çok renkli ve çok faktörlü toplumsal yaşamı iktisadın renksiz, rakamlardan oluşmuş soğuk dünyasıyla formüle eden Özal da ve parlak iktisatçı bakanlarında sanki vücut bulmuş gibidir.*

NASIL BİR ALTERNATİF

Özal'ın hükümet programı çeşitli çevrelerce, bu arada sol tarafından da tartışılmaktadır. Hele Özal'ın sansasyonellikte ifade bulan yeni siyaset ekolü, bu tartışmaları ve tepkileri daha da canlı kılmaktadır.

Özal'ın hükümet programına Sol'un iki kanadından eleştiri ve itirazlar gelmektedir. Bunlardan biri Marksist solunkidir. Bu eleştiri hükümet programının siyasal ve sosyal sonuçlarının kötülüğünü anlatmak çerçevesini aşmamaktadır.

Diğeri ise çeşitli sosyal demokrat çevrelerden gelenidir. Bu da **"Özal'ın ekonomik modelinin alternatifi bir modelin olduğu ve Özal'ın' iktisadi liberalizminin siyasal liberalizmi amaçlamadığı"** *şeklindedir.*

Açıktır ki bunlar haklı itiraz ve eleştiriler olmalarına rağmen, bir kısmı içerik olarak doğru değildir. Bütünü ise eksik bir alternatif sunmaktadır.

Marksist sol, sadece Ozal hükümetinin programına değil, bu programın ruhu olan 24 Ocak Kararlarına ve o günden bu yanaki iktisadi uygulamalara da alternatif sunmadan itirazlar yükseltilmiştir. İtirazların ana teması da, bu liberal ekonomik modelin halka sefaletten başka birşey getirmeyeceği ve böylesi bir ekonomik modelin siyasal baskıyı gerekli kıldığı şeklindedir.

İzlendiği gibi marksist solun bir handikapı alternatifsiz mahut itirazlarını sürdürerek bu çatışmanın devresi dışında olmasıdır. Diğeri ise, marksist solda ekonomist bir sosyalizm yorumunun hakim olması nedeniyle tersten Özal'cılık yapılabileceğidir. Yani toplumsal yaşantının tüm alanlarında iktisadi kavram ve değerlerin hakimiyetini kurmaya çalışan bir burjuva ideolojisine karşı herşeyin yine iktisadi kavram ve değerlere indirgendiği bir başka kalkınma programını sosyalizm adına alternatif olarak sunabileceğidir.

Sosyal-demokrat çevrelerden gelen itirazlar ise marksist sol'unkine nazaran daha niteliklidir ve bu itibarla da üzerinde daha fazla tartışılması gereklidir. Bu itirazlardan biri; **"Toplumda yaygın bir kanı haline getirilmeye çalışılan, Özal'ın liberal ekonomik modelinin alternatifi olmadığı fikri doğru değildir. Bu modelin alternatifi vardır, o da devletçi planlı ekonomik modeldir."**

İtirazlarda diğeri ise; **"Özal'ın ekonomik liberalizmi siyasal liberalizmi amaçlamamaktadır. Ekonomi güçlendiği oranda demokrasi genişler tezi doğru değildir. Siyasal demokrasi liberal bir ekonominin gelişmesinde vazgeçilmez bir şarttır. Bu nedenle ekonomi-demokrasi ilişkisinde öncelik demokrasiye verilmelidir."**

Görüldüğü gibi sosyal-demokratların alternatifli itirazları, eksik olması bir yana, sistem içinde kalmakdadır. Eksiktir, çünkü Özal'da dile gelen, ama esas olarak burjuvazimizin kavram ve değerleri altında toplumun bütün sınıf ve tabakalarında ortak bir düşünce ve davranış biçimi doğuran bir ideolojiye karşı, sadece bir başka iktisat projesini ve sınırlı bir siyasal modeli alternatif olarak sunmaktadır.

Kısaca, sol'un marksist ve sosyal-demokrat çevreleri alternatif olarak bir başka iktisat projesini önermenin ötesine geçememektedir.

* * *

Sonuç olarak, burjuvazimiz nasıl 80 öncesi, kırdaki köylüden şehirdeki emekli memura kadar geniş bir toplumsal kesimde **"işçilerin genel müdürlerden daha fazla para aldığı", "ekonomik krize grevlerin neden olduğu"** *gibi yargıları benimsetmişse, önümüzdeki yıllarda da toplumu kendi ideolojik hakimiyeti içine sokacak bu türden yargıları bugünden ısrarla işlemektedir. Bunlar yukarda da ifade ettiğimiz* **"ekonominin geliştiği oranda demokrasinin genişleyeceği"** *ve* **"kendi programlarının alternatifinin olmadığı'** *yargılarıdır.*

Sol, bu iki önyargı ile kapsamlı bir hesaplaşma yapabilmelidir. Bu hesaplaşmadaki söylemimiz, burjuvazinin bugünkü iktisadi ve siyasi uygulamalarının halka sefalet ve baskı getireceği temalarıyla sınırlanmamalıdır. Böylesi birsöylem ancak kapsamlı bir alternatifle beraber işlevsel olabilir. Bu sınırlamadan sadece Özal hükümetinin programına karşı bir başka iktisadi proje sunmaklada çıkılamaz.

Arkasında, toplumun bütün kesimlerinde **"köşeyi dönme felsefesini", "kâr dürtüsüyle hareket etmeyi"** *tek belirleyici değer ve tek yaşama biçimi haline getirmeye çalışan bütünlüğüne bir ideoloji bulunan Özal'a ve onun siyasi-iktisadi modeline karşı sol, toplumsal yaşamın bütün alanlarına ilişkin bir alternatif üretebilmelidir. Bu, iktisadı, politikayı, kültürü ve toplumsal değerler alanını kapsayan genişlikte bir alternatif olabilmelidir.*

Unutulmamalıdır ki, burjuvazi hakimiyetini iktisadi projelerinin başarısından çok toplumca farkına varılmadan benimsenen yargılarda ifade bulan ideolojisiyle sağlar.

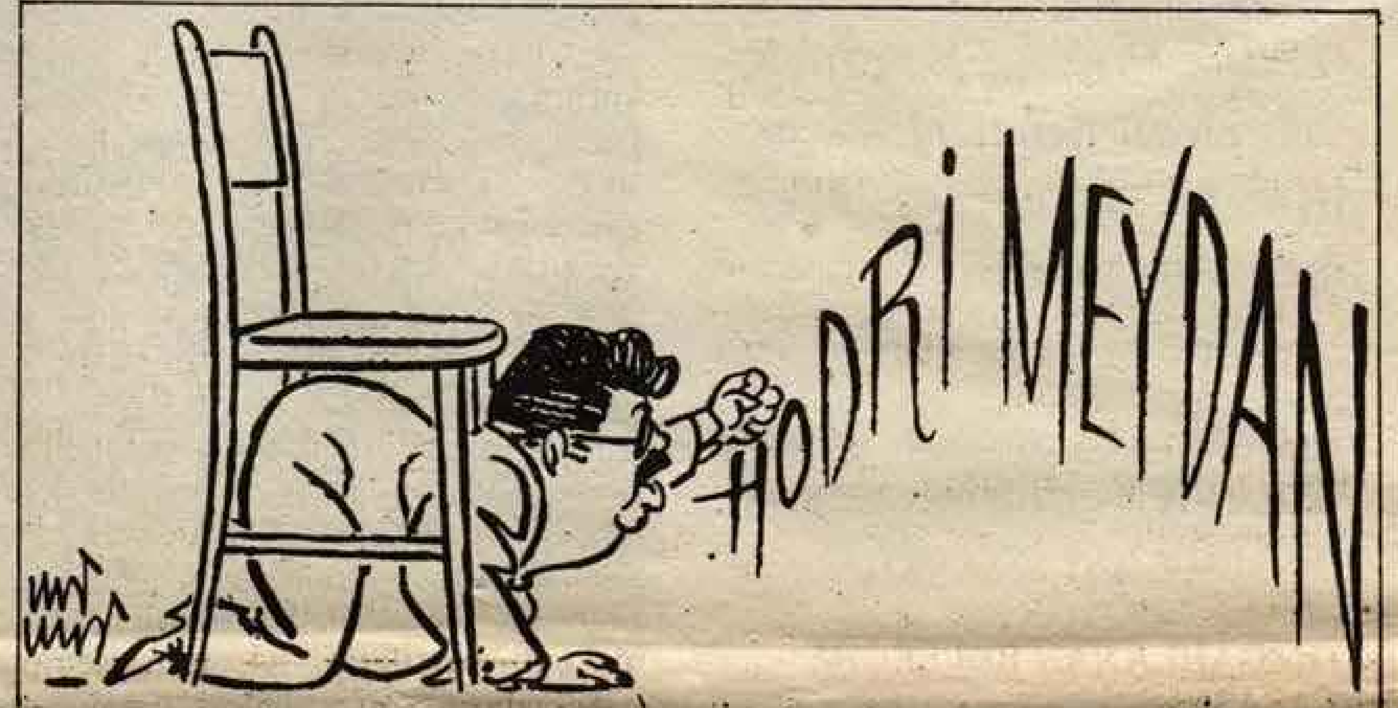
ANAP iktidarı işbaşında:

MİLİTARİST YÖNTEM YERİNE KAPİTALİST TEKNOKRAT YÖNTEMLER

Türkiye'de "demokrasi"nin talihsizliğinin bir önemli nedeni de onun gereğinde oynanıp, gereğinde bırakılabilen bir oyun gibi algılanagelmiş oluşudur. Öyle ki, konumları ve yaptıkları ile "demokrasi"nin tam karşısında olanlar bile arada sırada bu "oyun"u kendilerinin de oynayabileceği hevesine kapılırlar.

Hatırlanırsa, 12 Eylül darbesinin ilk günlerinde Cunta heyeti bu tür gösteriler yapardı. Örneğin Ulusu hükümetinin "güven oylaması" sırasında beş cuntacı Senato salonuna oturmuş, şef Evren kabul edenler, etmeyenler diye sormuş, eller kaldırılmış ve Evren "oybirliğiyle kabul edilmiştir" diyerek eşsiz bir demokrasi karikatürü sergilemişlerdi. Televizyondan verilen bu gösteri ile herhalde o sıralar elaleme yutturulmak istenen Türk Ordusunun demokrasisever olduğu iddiasına delil verilmek istenmişti. Sanırız, birileri bu yaptıklarınızla iddiamızı değil, soytarılığımızı kanıtlamış oluyoruz demiş olmalı ki, bu kara mizah türlerinden vaz geçildi. Sonraları Cunta çıkardığı yasa sayısı ile böbürlenerek böylece kendilerinin "demokrasiden de iyi" olduklarını iddia eder bir edaya girdi.

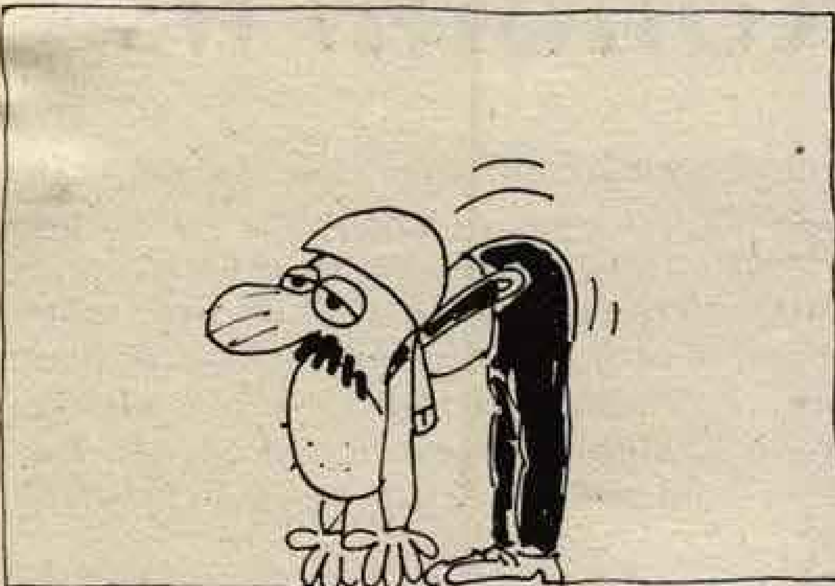
Bakıyoruz da, ANAP iktidarı da benzer bir yol tutmuş gözüküyor. İşbaşına gelişinin birinci ayı daha dolmadan ANAP ve Özal, kendilerinin nasıl bir "seçim"le, ne koşullarda iktidar olma fırsatını yakaladıklarını hemen unutan, boşveren bir havaya girdiklerinin yığınla örneğini sergilediler. Çok geçmeden ortaya çıkmıştır ki, ANAP iktidarı için parlamentonun bir süsten başka değeri ve gereği yoktur. Meclis, "bu ne biçim demokrasi" diyeceklere karşı "işte, orada 'seçim'le gelmiş bir Meclis var ya" diyebilmekten başka işe yaramayacak gibi. Nitekim Özal iktidarının ilk "hızlı" icraatının hepsi Meclis'tekileri bile şaşırtan, huysuzlandıran biçimde bir aldırışsızlıkla Meclis'i dışta bırakan yol ve yöntemlerle yapıldı. Usulen Meclis'te karara bağlanması gereken işler bile ANAP'ın kimi mebuslarının bile tepkisini çeken bir yöntemle, önceden ANAP'ın "beyin takımları"nca hazır karar halinde önlerine getirildi ve hemen oylayıp itirazsız kabul etmeleri istendi. Ne işe yaradıklarını sorup duran ANAP'lılar dahil, milletvekilleri kendi adlarına karar veren teknokrat ekiplerin onay memuru derecesine düşmüş olmalarına şimdilik çaresiz katlanıyorlar. Özal ve ANAP sözcüleri şu anda "hızlı"lıklarını öne sürüp, bu usullerle "Konseyden bile hızlı" çalıştıklarını söyleyip övünerek doğabilecek tepkileri bastırabiliyorlar. Tıpkı daha önce Cuntanın yaptığı gibi T.Özal hükümeti de bu hızlı ve çok karar-yasa çıkarmayı

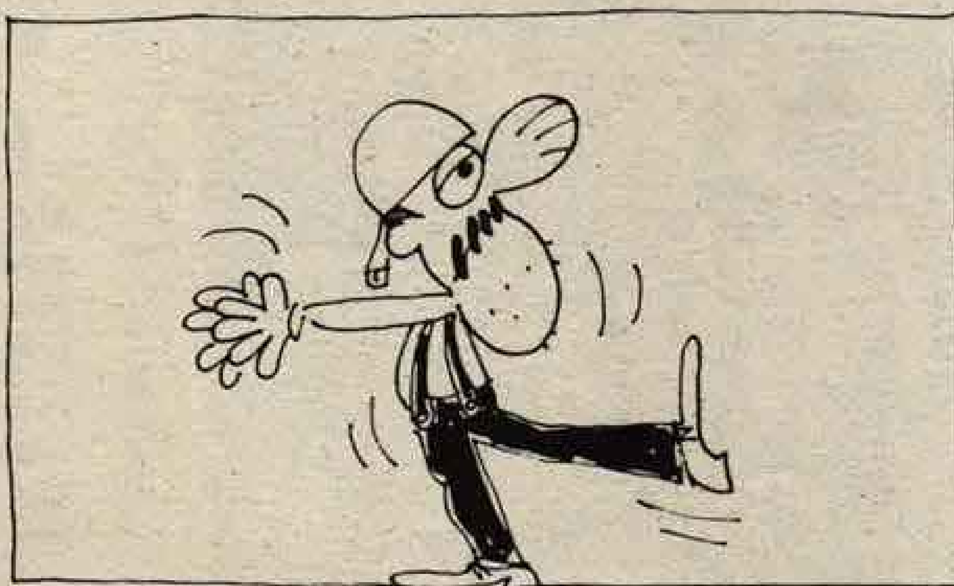

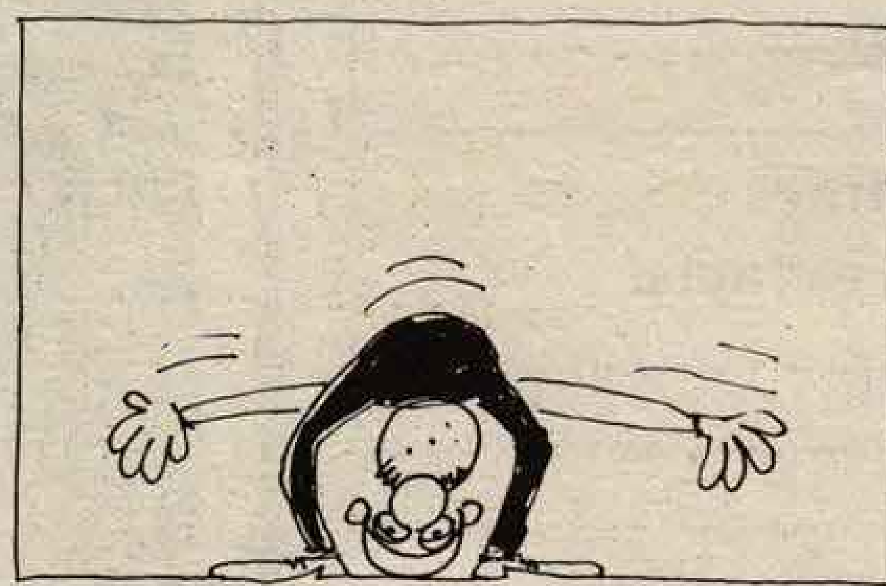
Cumhuriyet'ten

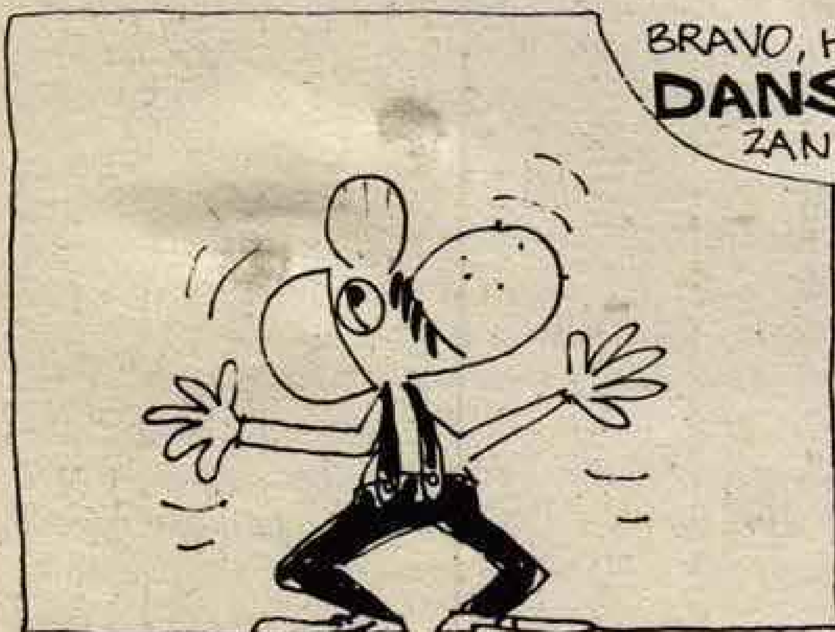
HÜSEYİN

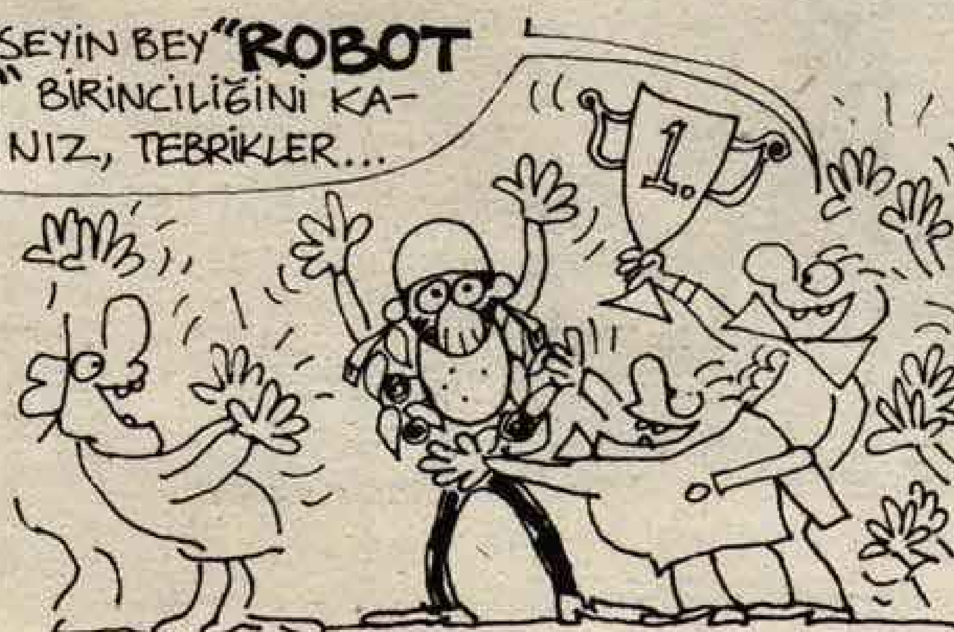
UĞUR DURAK

IMPRESSUM

Herausgeber/Sahibi: ADA Verlags- und Handels GmbH

Redaktionsanschrift/Yazışma adresi: ADA Verlag, Postfach 25 04 63, 5000 Köln 1

Verantwortlicher Redakteur/ Sorumlu Müdür: A. Danış Postfach 25 04 63, 5 Köln 1

Telefon: 0221/21 90 64
Telex: 8886601 ada d

Druck/Baskı: Kon-Stahl-Stiftung KG, 5309 Meckenheim
Erscheint monatlich/ Aylık dergi

ÖDEMELER İÇİN

ADA Verlag
Postscheckamt Köln
Konto Nr. 321 568-508
BLZ: 370 100 50

Deutsche Bank Köln
Konto Nr. 330 25 51
BLZ: 370 700 60

"demokrasi"den daha iyi dedirtmeyi amaçlayan bir koz gibi kullanma peşinde.

Kimilerince kendisine "demokrasiye geçiş"i sağlama misyonu atfedilen T.Özal ekibinin, bu misyonu olsa olsa "askerlerin önde gözükmelerine gerek duyurtmama" biçiminde anladıkları kanısı güçleniyor. T.Özal hükümetinin peşisıra yürürlüğe soktukları kararlarla oluşturulan sansasyon havasında gerçekten de generalleri gölgeledikleri, tüm dikkatleri üzerlerinde topladıkları kesin. Başarılı bir pazarlamacı olarak T.Özal ekibi şimdi siyaset sahnesinin baş aktörleri gibi görünmeyi sağladılar. Şimdi artık sahneyi üniformaların yerine takım elbiseli, kurnaz bakışlı, eli çantalı menecerler doldurmuş, "devletimizin karşı karşıya olduğu tekeller", "iç ve dış düşmanlar", "düzenin sağlanması" gibi sözlerin yerini "ihracatın arttırılması", "ödemeler dengesi", "faiz hadleri, enflasyonun aşağı çekilmesi", "orta direğin sağlamlaştırılması" gibi deyişler kaplamıştır.

Generallerin Milli Güvenlik diskurları yerine kendi ekonomi lugatlerini geçirme becerisini gösteren T.Özal'ın teknokrat takımı, böylece demokrasinin sesinin olabildiğince az çıkmasını temin etmeye de çalışıyorlar. Bunu becermeleri hiç de kolay olmasa bile, en azından bu ilk etapta "hızlı"lık tantanasıyla kurnaz işadamı hilelerini kullanarak kendilerinden "demokrasi" adına "mahalli seçimlere katılmalarının engellenmemesini" talep eden muhalefet partilerini tam deyimiyle "üçkağıda" getirdi. Şu anda ANAP, özellikle DYP gibi asıl rakibini, kendisi için en uygun bir zamanda seçime girmeye mecbur kılarak bunların "demokrasi" adına yapacakları yıpratma kampanyasını asgariye indirmiş; hem de kendine olabilecek en fazla oyu sağlayabilecek bir zamanda yapılmış bir seçim hesaplaşmasından en az zararla çıkma fırsatını yakalamış durumdadır.

—LADES TAKTİKLERİYLE TEZGAHLANAN BİR SEÇİM YASASI

Mahalli seçimlere, mevcut burjuva partiler arasındaki gerçek güç oranlarını ortaya çıkaracak bir hesaplaşma diye bakılıyordu. O yüzden de bu seçimlere ilişkin yasanın Mecliste görüşülmesine başlanırken asıl ilgi noktası DYP ve SODEP'in katılmasının engellenip engellenmeyeceği idi. Ancak bu arada hakim kanı, seçimlerin Haziran ayı civarında olacağı idi.

Fakat, yasa tasarısı Meclis komisyonunda görüşülmeye başlandığında, ANAP'lı üyeler DYP ve SODEP'in katılmasıyla ilgili maddeyi bulanık geçiştirince seçim tarihi büsbütün gözden kaçıp, tüm dikkatler ANAP'ın DYP ve SODEP'i seçime katılmaktan yoksun bırakıp bırakmayacağı sorusuna dikildi. ANAP'ın komisyondaki bu tavrı üzerine yükselen endişeler, T.Özal'ın "biz onlarla rakibiz, niye onlara yardım edelim" gibisinden beyanatları ile daha da yoğunlaştı. T.Özal, DYP ve SODEP'in seçime katılmasını engelleyen MGK'ca çıkarılmış yasa maddesini değiştirmek için kılını kıpırdatmayacağını bildiren sözleriyle dikkatleri bu "katılma" sorusuna çekerken, ötede kendi parti kurmaylarıyla darbeyi başka yerden vurmanın planlarını hazır ediyordu.

Nitekim yasanın Meclis'te görüşüleceği günün bir öncesi akşamı sessizce son hale sokulmuş yasa metni milletvekillerinin dolaplarına bırakılıyordu. Milletvekilleri ertesi gün daha bütününü okumaya fırsat bulamadıkları bu yasayı, içtüzük imkanlarından yararlanan ANAP'lıların elçabukluğu taktikleriyle birkaç saat içinde oylayıp bitirmeye mecbur edileceklerdi. MDP ve HP'nin itirazlarına ve Meclisi terketmelerine aldırmadan ANAP'lılar böylece "işi bitirdiler". Çıkardıkları yasa DYP ve SODEP'in seçimlere katılmasına imkan veriyor ama seçimi —o zamana kadar tahmin edilemeyecek kadar erkene— Mart sonuna alıyordu. Bunun yanısıra yasa, oy yitirebileceği, ama yine de en fazla oy alan parti konumunu koruyabileceği hesaplanan ANAP'ın seçimlerden en çok sandalye ile çıkmasını sağlayacak bir yığın teknik numaralarla doluydu. Yasa, üç yıldır generallerin yasa, kural, ölçü tanımayan kararlarıyla yönetilmiş Türkiye'de bu kez de "iş bitirmek"ten başka söz etmeyen teknokrat bir takımın kural tanımazlığının hüküm sürdüğünün dört dörtlük bir belgesi gibiydi.

— BAŞKA FAKTÖRLER VAR MIYDI?

Yasanın kabulundan birkaç saat öncesine kadar DYP ve SODEP'in seçime katılmasına imkan vermekten yana olmadığını belirten T.Özal, yasanın kabulunden sonra kendisine niçin karar değiştirdiklerini soran gazetecilere "karar değiştirmedik. Zaten önceden parti yüksek kademesinde bütün partilerin katılması yolunda karar almıştık" diyor ve "niye aksi yönde konuştunuz" sorusuna da "biraz ortalık karışsın istedik" diye cevap veriyordu.

Cumhuriyet muhabirlerine göre ise T.Özal ve ekibinin sürpriz karar değişiminin nedenleri başkaydı. T. Özal'ın yasanın Mecliste görüşülmesinden birkaç saat öncesinde çıktığı Çankaya'da Cunta şefi Evren tarafından ikaz edildiği söyleniyordu. Söylentilere göre Evren, mevcut partilerin hepsinin seçime katılmalarını, aksi halde yasayı veto edeceğini bildirmişti Özal'a. Özal, Çankaya'dan çıkışında kararlarını değiştirdiklerini hemen söylememiş, ama Meclis'e gidince parti yöneticilerine Çankaya'nın emrini tebliğ ederek emri yerine getirmek zorunda olduklarını söylemişti.

Bir başka söylentiye göre ise, T. Özal ekibinin karar değiştirme sebebi, ANAP Meclis Grubu içindeki 30-40 kişilik muhalefetti. Eski AP'ye bağlı, bu parti yönetiminin direktiflerine uyan sözkonusu 30-40 kişilik grup. T.Özal'a DYP ve SODEP'in seçimlere katılmasını engelleyecek bir yasaya red oyu vereceklerini, mecliste muhalefetle bir olup yasayı istedikleri yönde değiştirecekleri tehdidinde bulunmuştu. Bunun üzerine T.Özal ekibi karar değiştirmekten başka çare görememişlerdi.

Bu söylentilerin doğruluk dereceleri meçhul. Ama T.Özal ve ekibinin mevcut statüko içinde, varolan siyasal rakipleri karşısında kendilerine yeterli bir meşruiyet zemini sağlamak için, o rakipler ile mahalli seçimlerde bir hesaplaşmaya girmekten başka yol olmadığını kabul etmedikleri düşünülemez. T. Özal iktidarı gibi tüm başarı stratejisini ekonomi üzerine kurmuş bir ekibin, bunun için gerekli "siyasi istikrar" koşulunu savsaklaması herhalde mümkün değildir. Siyasal istikrarı sağlamanın güncel şartı ise 6 Kasım seçimlerine katılmamış partilerin ötekilerle güç ölçüşmesinin gerçekleşmesi, özellikle ANAP ile DYP arasındaki hesabın açığa çıkmasıdır. "İstikrar"ın ikinci koşulu ANAP'ın DYP'yi bastırması, en az zararla en büyük parti konumunu korumasıdır.

T.Özal iktidarı, basının büyük kısmının da desteğiyle şu anda sırf olumlu, sansasyonel yönleriyle kamuoyuna sunulan "ekonomik şok" karar ve uygulamalarının sağladığı prestijle yüklüdür. Bu kozun etkisi henüz kaybolmadan, Özal iktidarının ekonomi operasyonunun öbür yüzleri heniz gözükmeden DYP ile hesaplaşmaya girecektir. Dolayısıyla hesaplaşma ANAP için en elverişli zaman ve durumda olacak.

Af tartışmaları:

SOL AF KAPSAMI DIŞINDA BIRAKILMAYA ÇALIŞILIYOR

MHP'lileri af kapsamına alabilmek için devlet kurumları içinde bilinçli bir faaliyet yürütülüyor.

Binlerce sol görüşlü tutuklu ailesi bir süredir geniş kapsamlı bir af için girişimde bulunuyor.

Seçimlerden sonra gündeme gelen Af tartışmaları bir süre yoğun bir şekilde devam ederken sıkıyönetim komutanlarının gazeteleri ihtar etmesiyle belli bir durgunluk içine girdi. Tartışmaların genel seyrinden çıkarılan hava, solun af kapsamı dışında bırakılmaya çalışıldığı. Bu konuda epey çaba harcandığı gözleniyor.

Meclisin kurulması ile birlikte gazetelerde tartışılmaya başlanılan ve özellikle tutuklu yakınlarının girişimleri sonucu güncelleşen af konusu, bir süre önce sıkıyönetim komutanlarının gazetelere yaptığı bir ihtar nedeniyle kamuoyuna tüm ayrıntılarıyla yansıtılmayan bir şekle dönüştü.

Çeşitli güçlerin af konusundaki yaklaşımları değişik.

HÜKÜMET AF KONUSUNDA HESAPLI DAVRANIYOR

6 Kasım seçimlerinin galibi ANAP Hükümetinin Af konusunda hesaplı davrandığı gözleniyor. Af konusundaki ilk demecinde Af tasarısını diğer partilerin meclise getirmesinden sonra durumu görüşeceklerini belirten Özal, daha sonra Affın çok hassas bir konu olduğunu, üzerinde çok düşünmek gerektiğini, 74 affının sonuçlarının bilindiğini belirterek bu konuyu gelişmelerin seyrine göre düşüneceklerini vurguladı. Özal, özellikle siyasi olaylar nedeniyle tutuklu bulunanların affının bunların tutumuna göre degişiklik gösterebileceğini belirterek, aynı tür olayların bundan sonra da yaşanması halinde affın tartışmalı olacağını söyleme ihtiyacını duydu.

Hükümet çevreleri, affın insani bir konu olduğunu vurgulamalarına rağmen henüz bu konuda bir girişim yapmış değiller. Adalet Bakanı Necat Eldem, "huzur ve sükun ortamı geliştikçe af konusunun çözümünün kolaylaşacağına inanıyorum" diyerek afla bundan sonra gelişebilecek olaylar arasından doğrudan bir bağlantı kurarak sanki huzurun bozulması halinde affın çıkarılmayabileceğini belirtmeye çalışıyordu. Hükümetin siyasi olmayan tutukluların affı konusunda da netleşmiş bir görüşü yok.

Diğer partiler de af konusunda henüz açık tavır almış değiller. Affın insani bir konu olduğunu belirtmekle yetinen bu partilerin de sol güçleri af kapsamı dışında bırakmaya yatkın oldukları görülüyor.

İşadamlarından İbrahim Bodur'un af konusundaki görüşleri söyle: "Af herşeyden önce çok güzel bir şey. Affın gereksizliğini savunmak mümkün değildir. Ancak geçmişe bakmak gerekir. Daha önceki dönemlerde yapılan aflarda rejime, millete ve devlet otoritesine karşı suç işleyenlerin affedilmesi yarar yerine zarar getirdi."

Af tartışmasının gazetelere yansıması engellenmeden önce tartışmaya katılan çeşitli çevrelerin affın gerekliliği üzerine fikirbirliği ettikleri gözleniyordu. Af tartışmasına en ileri boyutta katılabilenler ise, af kapsamına fikir suçlarının da alınmasını istiyorlardı. Gazetecilerin bir bölümü, bazı sendikacılar ve HP'li bazı milletvekilleri fikir suçlarının af kapsamına alınmasının yararlı olduğunu vurguluyorlardı. SODEP'le Refah Partisi geniş kapsamlı bir aftan yana olduklarını açıklarken DYP'nin görüşü henüz resmiyet kazanmadı. Ancak, geçtiğimiz günlerde DYP'ne giren eski Dışişleri Bakanlarından AP'li Hayrettin Erkmen, basın suçlarının af kapsamına alınmasından yana olduğunu, eyleme dönüşmemiş fikir suçlarının da af kapsamına alınabileceğini açıklıyordu.

KADER KURBANLARI SENARYOSU

Partilerin bir çoğu af konusunun bir siyasi yatırım olarak kullanma hazırlığı yaparken kamuoyu da sadece "kader kurbanları" ile sınırlı bir affa razı edilmeye çalışılıyor. Her af öncesi olduğu gibi bu dönemde de herkes bol bol kader kurbanlarından ve bunların affından sözediyor. Siyasi olmayan nedenlerle cezaevine düşen yurttaşların ve bunların ailelerinin duygularının istismarını da içeren bu senaryoda MHP'liler tarafından çıkarılan Yeni Düşünce Dergisi, MHP ve Ülkücü Kuruluşlar davalarına konu edilen olayların da kader kurbanları çerçevesinde ele alınmasının zorunlu olduğunu anlatmaya çalışıyordu.

Af tartışmalarının gündeme getirdiği bir başka konu ise Anayasa'nın sol görüşlülerin ~~afffını~~ yasaklayan bir maddesi ile ilgiliydi. Anayasa'nın 87. maddesi, Meclisin, "devletin ve rejimin güvenliğine karşı işlenmiş olan suçlarla ilgili af yasası yapma yetkisinin bulunmadığını" hükme bağlıyordu. Bu durumda TBMM, şu anda tutuklu bulunan binlerce sol görüşlü yurttaşla ilgili, istese de af yasası çıkaramayacaktı. Bazı çevreler, Anayasa değişikliği olmadan adı geçen suçlarla ilgili af çıkarılmasının mümkün olmadığını belirtiyorlardı. Bazı hukukçular ise bu hukuki engelin aşılabileceği görüşündeydi.

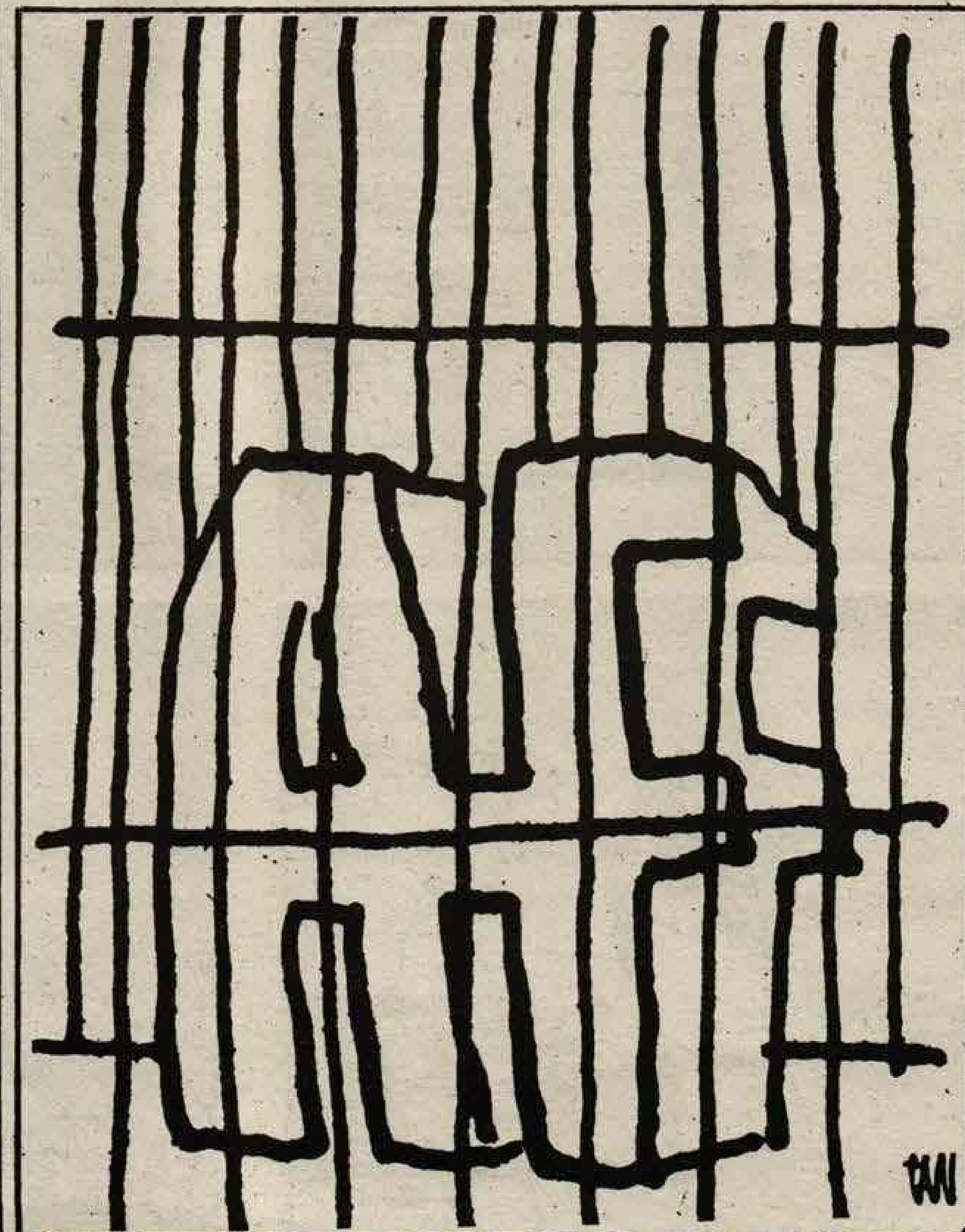
Sıkıyönetim mahkeme ve savcıları ise MHP'lileri kurtarmak için bu hukuki engeli aşmaya başlamışlardı bile. MHP'lileri af kapsamı içine alabilmek için devlet kurumları içinde bilinçli bir faaliyet yürütülüyordu.

Bu faaliyetlerin esasını MHP'liler için istenen ceza maddelerinin değiştirilmesi oluşturuyordu. Askeri savcılar ve mahkemeler, MHP ve Ülkücü Kuruluşlar davaları diye bilinen davalarda, MHP'lilerin eylemlerinin normal maddelerden cezalandırılmasını istiyorlardı. Sol görüşlüler ise, aynı tür olaylar nedeniyle yargılanıyor olmalarına rağmen, devletin güvenliği ile ilgili maddelerden cezalandırılıyorlardı. MHP'lilerin af kapsamına girmesi için düzenlenen bu çabaların bir parçası olarak son zamanlardaki MHP davalarında savcıların yargılama maddelerini değiştirdikleri gözleniyordu. MHP davalarının bir bölümü, idam istenenler dahil, ilk açıldıkları sırada TCK'nun devlet güvenliği ile ilgili olmayan maddelerinden açılmıştı. Bazıları ise örneğin 146. maddeden açılmıştı. Son zamanlarda, askeri savcıların 146.maddeden açılan MHP davalarında madde değişiklikleri yaptıkları gözleniyordu.

TUTUKLU YAKINLARININ MÜCADELESİ

Binlerce sol görüşlü tutuklu ailesi ise belli bir süredir genis kapsamlı bir af için girişimlerde bulunuyor. Meclise, hükümete dilekçelerle başvuran tutuklu yakınları, tüm tutukluları kapsayan bir affın çıkarılmasının zorunlu olduğunu vurguluyorlar. Tutuklu yakınları aynı zamanda idamların durdurulması için de dilekçeler veriyorlar.

Ocak ayı ortasına kadar affın geniş kapsamlı mı, yoksa sadece belli bir çevreyi mi kapsayacağı ve Meclisin nasıl tutum takınacağı henüz açıklık kazanmış değildi.

Cumhuriyet'ten

Paketler açıldı: Cin mi? Peri mi?

Ekonomi tek merkezden yönlendirilecek. Bütün ipler Özal-Erdem-Pakdemir üçgeninin elinde.

Yurt dışına çıkışlar serbest bırakıldı. İthalat ve döviz ticareti serbest bırakıldı. İhracatta büyük teşvik uygulaması getirildi. Artık Türkiyede'de de Marlbora içebileceğiz, her türlü lüks arabayı satın alabileceğiz!

Özal işe hızlı başladı. Daha hükümet programı mecliste okunmadan gerek bürokraside, gerekse ekonomide birbiri ardına yeni kararlar alıp uygulamaya başladı. Hükümeti kurma görevini aldığı sırada "kanun kuvvetinde kararname" çıkartma yetkisine sahip kılınan Özal, bu yetkisini hızlı bir şekilde kullandı. Bakanlıkların sayısını azalttı. Gümrük ve Tekel Bakanlığı Maliye Bakanlığına, Gençlik ve Spor Bakanlığı Milli Eğitim Bakanlığına, İmar ve İskan Bakanlığı Bayındırlık Bakanlığına bağlandı. Tarım ve Orman Bakanlığı ile Köy İşleri Bakanlığı, Çalışma Bakanlığı ile Sosyal Güvenlik Bakanlığı birleştirildi.

Başbakan Özal, bir başbakan yardımcısı ve 6 tane devlet bakanından oluşan bir "son karar merkezi" oluştururken, ekonominin yönetimini de yeni kurulan ve başına Pakdemir'in getirildiği "Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı" ile denetimine aldı. Yeni kurulan "Hazine ve Dış Ticaret Müsteşarlığı", 10 müsteşar yardımcılığı ile hazine ve darphaneyi bünyesinde topladı. Bu müsteşarlık Türkiye'nin tüm ekonomik ilişkilerinin yanı sıra, dış borçlanma, KİT'ler, bankacılık, para politikası, taban fiyatlarının saptanması, sermaye piyasasının örgütlenmesi, kambiyo düzenlemesi konularından sorumlu olacak. Bu arada Dışişleri Bakanlığı'nın ekonomik işlevleri de bu müsteşarlığa devredildi.

Yeni yıla bu yeni düzenlemelerle girdik.Özal bütün bu düzenlemeleri bürokrasiyi azaltma sloganıyla gerçekleştiriyor. Giderek mevzuatlardan da azaltmalar yaparak bürokratik işlemlerin basitleştirileceğini söylüyor. Bu uygulamalar çeşitli çevrelerce kuşkuyla karşılanırken, bunların karar alma mekanizmalarini merkezileştireceği, böylece bürokrasinin azalacağına artacağı ifade ediliyor.

İLK ÖNLEM PAKETİNDEN YÜKSEK FAİZ VE BANKALARIN DÜZENLENMESİ KARARI ÇIKTI

Orta direği kurtarma adına başlatılan yüksek faiz uygulaması, bankalar mevzuatında yapılan bir dizi düzenlemeyle birlikte gerçekleştirildi. Yeni düzenlemeye göre en yüksek faiz üç aylık mevduatta net yüzde 39.2 olurken, bir yıllık vadeli mevduata net yüzde 36 faiz öngörüldü. Kredilerdeki gider vergisi ise yüzde 15'ten yüzde 3'e düşürüldü. Ayrıca stopaj, muamele ve sigorta vergisinde indirim yapılırken, bankaların Merkez Bankasında bulunan kanuni karşılıklarına daha yüksek faiz (yüzde 1.5'tan 3'e çıkarıldı) uygulanması kararlaştırıldı.

Bankalara sağlanan vergi indirimleriyle kredi kullanan sanayicilerin yükselen faizlerden etkilenmeleri önleniyor. Hatta kredi faizlerinde belli bir düşme bile söz konusu olabilecek. Çünkü faiz yükselmesinin tüm olumsuz etkilerini hazine, daha doğrusu hazinede toplanan vergileri ödeyen kesim üstlenecek. Vergilerin çoğunu da ücretli kesim ödediğine göre, kabak yine çalışanların başına patlamış görünüyor.

Bu arada da petrol için de yeni bir formül bulundu. "Sık sık zam" olarak özetlenebilecek bu formüle göre yeni fiyatı belirleme yetkisi gene Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanlığına verilirken yüzde 3'ü aşmayan zamlar için Maliye'ye bildirimde bulunma zorunluluğu kaldırıldı.

ÜRETİM YERİNE İTHALAT

Hükümetin güvenoyu almasından hemen sonra ekonomik önlemler paketinin devamı geldi. İthalat serbest bırakıldı, dolar ticaretine yeşil ışık yakıldı. İhracata büyük teşvikler sağlandı. Bunları da ardı ardına yapılan zamlar izledi. Önce Tekel ürünlerine yüzde 43'e varan, sonra da gübreye "gazeteler yazdığı için" yüzde 60.3 ile 65 arasında zam yapıldı.

Yeni ithalat rejimine göre, bundan böyle, bakkalımızdan Marlboro, Hollanda margarini, Danimarka gravyeri alabileceğiz. Alman teknolojisinin teknik harikalarını; buzdolaplarını, elektrik süpürgelerini, otomatik çamaşır makinalarını, son model Mercedes'leri çarşı-pazarda bulabileceğiz. Artık ikinci bir ulusal paraya da kavuştuk. 5 bin dolara kadar dövizi cebimizde bulundurabileceğiz. Yurt dışına istediğimiz zaman çıkabileceğiz. Hem de 3 bin dolara kadar dövizi de yanımızda götürebileceğiz. Bankalarda döviz hesabı açtırabildiğimiz gibi, faizini de döviz olarak alabileceğiz.

Bütün bunlardan ne amaçlanıyor? Özal ekibine göre, geçmişte iç pazarı çekici, ihracatı itici ne varsa tersine çevrilmeliydi. Böylece sanayide yapı değişikliği sağlanacaktı. Rahata alışmış, yıllarca gümrük duvarlarıyla korunan yerli sanayi kendine çeki düzen verecekti. Bu yeni duruma ayak uyduramayan sanayi dallarından serbest kalacak kaynaklar, "ihracata yönelik sektörlere" akacak ve duran sermaye birikimi yeniden harekete geçirilecekti. Yabancı sermayeye daha cazip gelecek davetler çıkarılacaktı. Türk Lirası yabancı paralar karşısında sürekli ayarlanacak, böylece yurda döviz sokmak ihracatçı açısından daha çekici biçime getirilecekti. Yabancı sermayeyi çekmek için Serbest Bölgeler kurulacaktı.

Madem ki bir çok Türk malı, dış rakiplere göre daha pahalı ve kalitesizdi, bu sanayinin ihracat şansı yoktu, öyleyse, dışarda rekabet gücü bulabilecek sanayilere yönelinmeliydi: Gıda ve tekstil, orman ürünleri, cam, ambalaj, deri eşya gibi alanlarda bol hammaddemiz ve işgücümüz var. Uluslararası işbölümünde avantajlı olduğumuz bu alanlarda yoğunlaşmalıydık.

Özal bunları 12 Eylül hükümeti döneminde gerçekleştiremedi. Şimdi bizzat kendisi hükümet olduğuna göre, tüm insiyatifini kullanarak yapmak istediklerini yapabilirdi. Yapmaya da başladı.

UYGULAMALARIN SONUÇLARI NASIL OLACAK?

Özal'ın paketlerinden cinlerin mi, yoksa perilerin mi çıkacağını zaman gösterecek ama, akla yine de bir dizi soru geliyor.

İthalatın serbest bırakılmasıyla ortaya çıkan dış rekabet, içerdeki tekellerin fiyatları düşürmesini sağlayacak mı? Kaliteye daha çok özen gösterilecek mi? Döviz kuru ve ihracata ilişkin uygulamalar, ihracatı yeniden harekete geçirip, Türk Lirasının dolar karşısındaki sürekli değer kaybını yavaşlatabilecek mi? Yapılan değişiklikler yabancı sermaye girişini, özellikle dış kredileri arttırabilecek mi?

TÜKETİCİYİ KORUMA— TEKELLERLE MÜCADELE

Özal, liberalleşmeyi kamuoyuna onaylatmak için "tekellerle mücadele— tüketiciyi koruma" tezini bir ideolojik motif olarak kullanıyor. Özal'a göre içerdeki tekeller gümrüklere güvenerek tüketiciye istedikleri fiyatı ve kaliteyi empoze ediyordu. Oysa şimdi dış rekabet getirilecek ve tüketici korunacaktı. Ama Özal "içerde tekeller eritilince dışardan gelenler tekelci baskı kurmayacak mı?" sorusunu yanıtsız bırakıyor. Tüketici bu kadar düşünüyorsa, neden "Tüketiciyi Koruma Yasası" Meclis'in tozlu raflarında bekletiliyor? Hele tekel düşmanı (!) Özal, ihracatta büyük tekeller yaratacak modelleri nasıl gündeme getiriyordu? Bu sorular hep yanıt bekliyor.

TOPLUM YENİ BİR DÖNEMEÇTE

Yeni ekonomik paketler, sonuçları ne olursa olsun toplumda önemli değişikliklere neden olacak. Bir yandan toplumdaki çelişkileri arttırırken, diğer yandan tüketim toplumunun bir çok özellikleri şimdikinden daha da köklü olarak toplumu saracak. Bir yanda siyasi alanda baskı ve terör sürüp giderken, ülkeyi dünyaya ve kendine açacak duvarlar yerinde kalırken, diğer yandan da tüketim duvarları tümüyle kaldırılıyor. Bu uygulamaların yaratacağı değişiklikler, yeni değer yargıları, toplumun alacağı yeni biçimin çözümlemesi önümüzde bir görev olarak duruyor. Bu ortamda biçimlenen toplum, özellikle genç kuşaklar, geleceğin önemli belirleyicisi olacaklar. ●

Uzun sözün kısası...

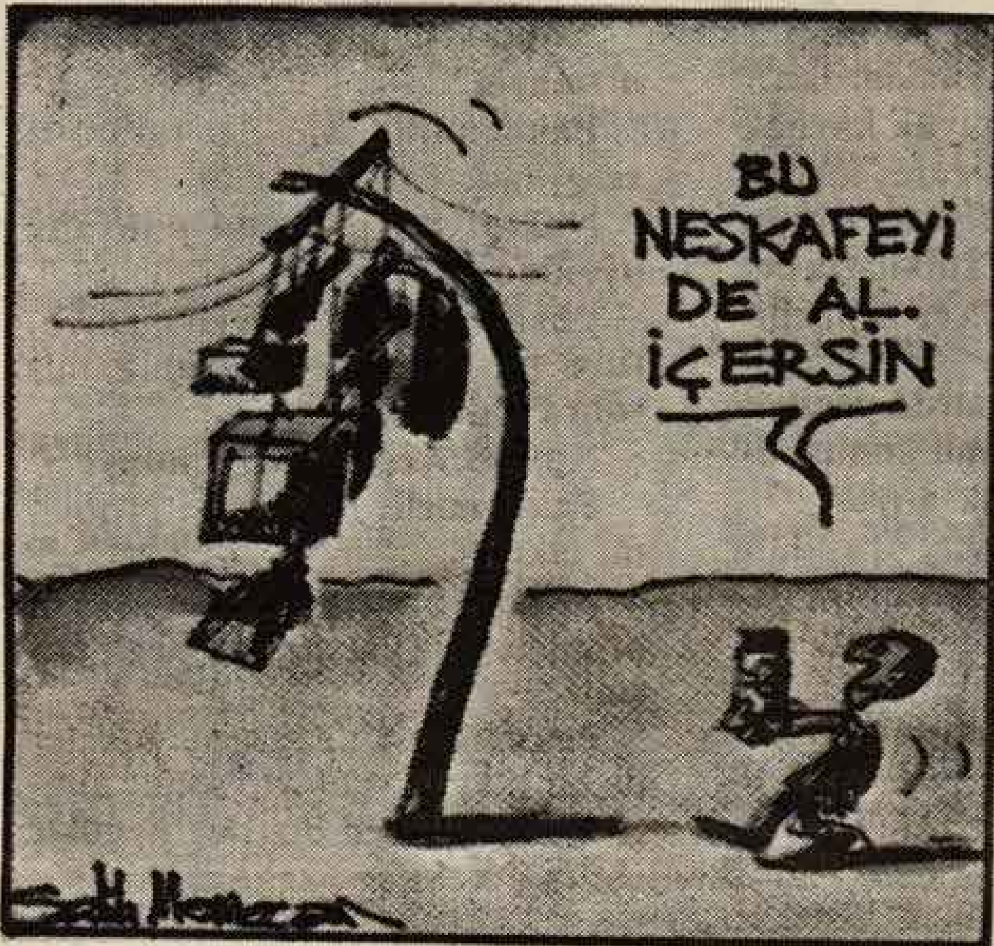
Nokta dergisinden alınmıştır.

4 milyon ücretli fatura peşinde

Türkiye'de ücretlileri *"rahatlatmak"* için Vergi İadesi Yasa Tasarısı hazırlandı. Hazırlanan tasırıyla da 1 Ocak tarihinden itibaren faturalı yaşama başlamış olduk.

Yeni tasarıyla ücretliler, yaptıkları harcamaların faturalarını her ay iş yerine verecek, iş yeri de bunu maliye'ye gönderecek, vergi iadesi de yıl sonunda hesaplanıp 2 taksitte ödenecek. Yine Maliye Bakanlığı'ndan yapılan açıklamada faturaların en az bin liralık olması gerektiği belirtildi.

Ücretlilere ödenecek vergi iadesi oranı, ücreti ayda net 30 bin liraya kadar olanlar için yüzde 10, 100 bin liraya kadar olanlar için yüzde 5 olarak açıklandı.

Faturalanabilecek maddeler ise; 1- yiyecek-içecek, 2- giyim, 3- mobilya, 4- sağlık-kreş, 5-eğitim-avukat olarak belirlendi. Devlet ve sosyal kurumlar tarafından sağlanan sağlık hizmetleri fatura dışı kalıyor. Bu arada sahte fatura verenlerinde bir daha indirimden yararlanamıyacağı açıklandı.

Halklarımızın ücretlerini sadece boğazına yetirmeye çalıştığını, Türkiye'de bakkal ve manavların işi *"fatura kesmek"* olan yeni bir elemana ihtiyaç duyması kaçınılmaz oluyor. Hele matbaaların işleri yoğun bundan sonra. Sağolsun Özal yeni iş kapıları açıyor!. ●

Konut sahibi olmamız zenginimizin lüks otosuna bağlandı

Özal hükümeti konut yapımını özendirmek amacıyla bütçe dışı kaynaklara dayalı 120 milyar liralık bir fon yaratmayı düşünüyor. Hazırlanan tasarıda kaynakların en büyük bölümünün 1 Ocak 1984 tarihinde yürürlüğe giren ithalat rejiminde, ithali serbest bırakılan lüks tüketim mallarının ithaliyle, yabancı sigaraların ithalinden sağlanması düşünülüyor.

Eh artık fakir halkımıza da, zenginlerimizin tüm sülalesiyle her ay yurt dışına çıkması, viski ve Marlboroları da günlük içip en güzel otoları da ithal etmesi için dua etmek kalıyor, nasıl olsa ev sahibi olacaklar ya!..

26 idam dosyası Meclis gündeminde

2'si kadın 26 kişinin idam cezalarının yerine getirilmesine ilişkin dosyalar TBMM'ne gönderildi. Haklarında idam istenen 26 kişinin dosyaları TBMM Adalet Komisyonu'n da görüşüldükten sonra karara bağlanacak. İdam cezalarının yerine getirilmesi istenen 26 kişinin isimleri şöyle:

Dudu Gül (adi), Şevkiye Ersen Mehmet Ali Uslu (adi), İlyas Has (D. Yol), Hıdır Aslan (D. Yol), Mehmet Selen, Kasım Çalışkan (adi), Muzaffer Öztürk (TİKKO), Sedat Yılmazsoy (TİKKO), Mehmet Onur Miman (sağ), Harun Kartal (D. Sol), Aslan Tayfun Özkök (D. Sol), Ahmet Fazıl Ercüment (D. Sol), Aslan Şener Yıldırım (D. Sol), Feridun İhsan Berkin (TİKKO), Gürsel Baştaş (Acil). Burhanettin Doğan (Acil), Haydar Yılmaz (Acil), Necdet Sözbir, Abdülkadir Özyırtıcı, Ahmet Erhan (D. Sol), Cumali Ayhan , Mehmet Uçaroğlu (sol), Fevzi Işık (sol), İbrahim Yalçın Arkan (sol), Mehmet Can.

İki yeni idam kararı daha

Sıkıyönetim mahkemelerinde sonuçlanan davalarda 2 devrimci hakkında daha idam kararı verildi, 66 devrimci hakkında idam cezası istendi.

Ankara'da sonuçlanan Kawa davasında bir idam kararı verilirken, Adana'da görülmekte olan Devrimci Yol davasında da bir idam kararı verildi. Yine PKK Hilvan-Siverek ek davasında 61, İstanbul'daki Kurtuluş davasında 5 devrimci hakkında idam cezası verildi.

KAWA DAVASINDA KARAR BİR İDAM

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 3 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde sonuçlanan KAWA davasında 1 devrimci hakkında idam kararı verildi.

Toplam 8 devrimcinin yargılandığı davada Ali Biçer, Van ili Muradiye ilçesi Belediye Başkanı'nı öldürdüğü iddiasıyla ölüm cezasına çarptırıldı. 2 devrimci hakkında ömür boyu hapis cezası verilen davada beş kişi de beraat etti.

DEVRİMCİ YOL DAVASINDA BİR İDAM KARARI VERİLDİ

Adana'da görülmekte olan bir Devrimci Yol davasında Şehzade Kaygusuz adlı devrimci ölüm cezasına çarptırıldı.

6. Kolordu ve Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde sonuçlanan davada 1979 yılında Komiser Seyfi Polat'ı öldürmek iddiasıyla yargılanan Şehzade Kaygusuz idam cezasına çarptırılırken, bir devrimci de ömür boyu hapis cezasına çarptırıldı.

PKK EK DAVASINDA 61 İDAM İSTENİYOR

Diyarbakır Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde görülmekte olan PKK Hilvan- Siverek grubu ek davasında 61 devrimci için idam cezası istendi.

İddianamenin okunmasının tamamlandığı davada yargılanan 108 devrimciden idamı istenen 61'i dışındaki 47 kişi içinde 3 ile 11 yıl arasında değişen hapis cezaları isteniyor.

KURTULUŞ DAVASINDA BEŞ İDAM CEZASI İSTENİYOR

İstanbul Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde yeni açılan bir Kurtuluş davasında 5 idam cezası isteniyor.

Toplam 54 devrimcinin yargılandığı davada 49 kişi içinde 5 ile 20 yıl arasında değişen hapis cezaları isteniyor.

Ankara'da görülmekte olan bir Kurtuluş davasın da 5 devrimci mahkum oldu.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 1 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde sonuçlanan 15 kişilik Kurtuluş davasında 10 kişide beraat etti.

ANKARA TDKP DAVASI SONUÇLANDI

Ankara'da görülmekte olan TDKP davası sonuçlandı. 48 devrimci 4 ay ile 16 yıl 8 ay arasında hapis cezalarına çarptırıldı.

Ankara Sıkıyönetim Komutanlığı 2 Numaralı Askeri Mahkemesi'nde sonuçlanan davada yargılanan toplam 108 devrimciden 52'si beraat ederken 2 dosya da davadan ayrıldı.

DEVRİMCİ YOL ÇARŞAMBA GRUBU DAVASI SONUÇLANDI

3. Ordu ve Sıkıyöneti Komutanlığı Erzincan 2 Numaralı Askeri Mahkebir kişi ömür boyu hapis cezasına Samsun Çarşamba ilçesi davası sonuçlandı.

18 devrimcinin yargılandığı davada bir bir kişi ömür boyu hapis cezasına çarptırılırken 17'side 2 ile 20 yıl arasında değişen hapis cezalarına çarptırıldı.

KAWA davası

Avrupa Konseyi genel af istedi

Avrupa Konseyi'nin Ocak ayı sonunda yapılacak olan toplantısı yaklaşırken, Konsey toplantılarına katılacak olan Türk parlamenterlerinin partilere göre dağılımı, ANAP 6, HP 4, MDP 2 olarak belirlendi.

Özal hükümeti, Avrupa Konseyi'nin Ocak ayı sonundaki toplantısına parlamenter gönderme görüşünü benimserken, Kanarya Adalarında toplanan Avrupa Konseyi Siyasi İşler Komisyonu Türkiye'nin 30 Ocak'taki toplantıya heyet göndermesinin işleri karıştıracağını söylüyor. Yine Avrupa Konseyi çevreleri TBMM heyetinin Ocak ayı yerine Mayıs ayında gelmesinin daha uygun olacağı düşüncesinde.

Ocak ayı içinde Türkiye'yi ziyaret eden Avrupa Konseyi üyesi, Türk Hukuk Komisyonu Rapörtörü Cladius Alder, Türk heyetinin 30 ocak toplantılarına katılmasının kendisi için bir sakıncası olmadığını söylerken, Meclis Başkanı Karaduman'la yaptığı bir görüşmeden sonra yaptığı açıklamada *"Türkiye'de başta basın affı olmak üzere genel af"* isteğinde bulunduğunu belirtti.

Yine Özal hükümeti, heyetin, yılda üç kez, (Eylül, Ocak, Mayıs aylarında) toplanan Konsey'in, Ocak toplantısına alınmadığı taktirde, Avrupa Konseyi'nden devlet olarak çekilebileceklerini de açıkladı.

Konseydeki Sosyalist Grup milletvekilleri Türk Parlamenterlerinin yetki belgelerine itiraz etme tutumlarını *"Türkiye'de 6 Kasım seçimleriyle pek birşeylerin değişmediğini"* söyleyerek sürdürürken, muhafazakar ve liberaller, Türk heyetinin Konsey toplantılarına katılabileceği görüşünde. Bu arada Konsey'in 25 Mart'tan sonra Türkiye'ye bir delegasyon göndereceği öğrenildi. ●

Ankara ve İstanbul'da bombalı eylemleri Hizbül Dava'nin yaptığı açıklandı

21 Aralık günü İstanbul ve Ankara'da patlayan bombalar büyük bir heyacan yaratırken, İstanbul'daki patlamada 3 kişi yaralandı.

İzmir'de 19 Aralık günü patlayıcı madde yüklü olarak bulunan arabayla gelişen olaylar Perşembe günü de devam etti. İstanbul'da Valideçeşme'de Irak Konsolosluğu'na yakın bir yerdeki ilk patlama 4 kişinin yaralanmasına yol açtı. Patlama sonucu çevredeki 500 kadar apartmanın camları kırıldı.

İkinci patlama aynı saatlerde Ankara'da oldu Ankara Mebusevleri semtinde özel bir otoya konan patlayıcı çevrede hasara yol açtı.

Her iki olaydan sonra Amerikan AP Ajansı Londra bürosu'na telefon eden bir kişi, patlamaları, *"İslam Davası Partisi"* adına *" Irak rejiminin işlediği suçlara misilleme olarak"* yaptıklarını açıkladı.

6 KİŞİ YAKALANDI

Patlamadan hemen sonra gözaltına lınan 114 kişi üzerinde çalışmalar sürdürülürken, Genelkurmay tarafından yayınlanan bir bildiri de adı açıklanmayan, ancak *"İran"* olduğu tahmin edilen bir komşu ülkedeki *"Hizmül Dava"* adlı illegal partinin olayları planladığı belirtildi. Yayınlanan bildiride patlamaları gerçekleştirdiği ileri sürülen 6 kişinin de yakalandığı açıklandı. ●

12 Eylül nedir?

Demir ÖZLÜ

Türkiye demokratik, ulusal ve sosyalist güçlerine bunca pahalıya malolan, bunca canı ve sağlığı alan, toplumun ahlakını ve ilerleme eğilimlerini bu denli çökerten, binlerce yurtsever demokratı cezaevlerine, binlercesini de sürgünlere gönderen **"12 Eylül"** nedir? Olaya, kuşbakışı olarak ve soğukkanlılıkla -toplumsal bilimlerin bakış açısıyla- bakarsak, sanırım, olayı şöyle özetleyebiliriz:

- Türkiye burjuvazisi, 1975 yılı ile 1980 yılı arasında, toplumsal muhalefeti tasfiye edebilmek için, sivil, yarı-sivil güçleriyle ve gizli örgütleriyle, bu muhalefete karşı savaş açmış; sonra da, diri tuttuğu yedek gücü ordu üst-kademesi aracılığıyla, bu muhalefeti despotça ezmiş, ardından da Özal politikasıyla kendi içinde yeni bir **'devrim'** yapmıştır. Bu **'devrim'**, burjuvazinin kendisini yenilemesi anlamındadır. Bağımlı burjuvazi böylece kendi kendini yenilemektedir. Tabii sahte bir devrimdir bu.

- Yapılan **"burjuva devrimi"** ekonomi-politik açıdan şu kuru formülle açıklanabilir: Türkiye burjuvazisi sermaye birikimini yeniden düzenlemektedir. Nitekim, İskandinavya'nın en büyük günlük gazetesi **Dagens Nyheter**, Özal'ın son **"ekonomik önlemleri"**'ni **"Ekonomik İhtilal"** başlığı altında vermiştir. Elbette Özal ve ordu üst-kademesi işin başından beri iç-içedirler. Ama, gene elbette, günümüz Türkiye burjuvazisinin, her alandaki çeşitli çelişkilerini de içlerinde taşıyarak.

* * *

Türkiye bağımlı burjuvazisi, kendi tarihsel doğrultusu yönünde, kendi için, bu **"ekonomik devrimi"** yapmıştır ama, siyasal alanda da gerilemiştir. Şöyle ki:

Artık görece demokrasiyi dahi yaşatamamakta, parlamentarizmi ve onun yan kurumlarını (sendikalar, Anayasa Mahkemesi, Danıştay, sivil yargı,...vb.) dahi işletememekte, çoğulcu demokrasiye doğru rahatça yolalamamakta, görece basın özgürlüğünü ve akademik entelligensiyayı da elemek zorunda kalmaktadır. Tarihinde ilk olarak **faşist** bir Anayasa düzenlemiştir (*). Yani Türkiye burjuvazisi kendisini, siyasal kurumlaşmalar açısından dar bir alana, dar bir koridora sıkıştırmıştır: DGM'lerle, eyalet rejimleriyle, olağanüstü hallerle... bir burjuva düzeni fazla devam edemez.

İşte bu siyasal konum da, **'demokratik'** ve **'ihtilalci'** siyasal oluşumların en çok yeşereceği, radikalleşeceği bir ortam yaratacaktır.

Burjuvazi siyasal yapısını -kendisini bir politik üst-yapı olarak güçlendirebilmek için- demokrat kurum ve partilerle tamamlayabilecek midir? Tamamlayamayıp, siyasal açıdan sıkıştığı dar koridorda kalacak mıdır? Siyasal sorunlardan biri budur!

Bu sorunun bize bağlı yanı da, demokrasi mücadelesini sosyalizm mücadelesi ile birleştirmektir. Sosyalistler buna hazır olmalıdırlar. Zaten bu iki mücadele iç-içedir, birbirinin parçalarıdırlar.

* * *

Bir toplumda, tabandan gelen devrimler (ihtilaller), ancak egemen sınıflar tepeden inme devrimler (dönüşümler) yapamaz duruma düştüklerinde gerçekleşebilir. Açıkça kabul etmek gerekir ki, bugün Türkiye burjuvazisi, kendisi açısından -kendi yapısı içinde-, önce toplumsal muhalefete karşı, karşı-devrim, sonra da kendisi içinde devrim yapmıştır. 20.yüzyılın başından bu yana, Türkiye burjuvazisinin kendini yenilediği burjuva devrimleri zincirinin son halkasıdır bu. Bu demek değildir ki, tepeden inme bu değişme, kitleye de yansıyacak ve onu tatmin edebilecektir. Hayır, tersine. Bu defa durum daha da zordur. Burjuvazinin kitleyi tatmin edebilecek popülist politikalar uygulaması dahi zordur.

Alttan gelen devrim ancak, burjuvazi artık kendini yenileyemez duruma düştüğü, tam bir hareketsizliğe sürüklendiği, devrimci ideolojinin sardığı kitlelerce her alanda kuşatıldığı bir zamanda mümkün olabilecektir. İşte kitleye dayanan devrim, tarihte, tepeden inme yenileştirmelerden, reformlardan, devrimlerden daha az rastlanan ve daha zor başarıya ulaşabilen bir toplumsal oluşumdur. Bu oluşumun gerçekleşmesi, önce onun güçlülüğünün bilinmesinden geçer.

Toplumda alttan gelen bir devrimci oluşumu gerçekleştirmek isteyenler, herşeyden önce, kitle üzerinde ideolojik egemenlik kurmak zorundadırlar. Ancak kitleye yayılan ideoloji maddi güç haline dönüşür ve devrimci dönüşümün temeli olur.

(*) *Ben kendi hesabıma, yurt dışında yazdığım yazılarda ve yaptığım konuşmalarda, daha önce Türkiye'de ne yazmış ve söylemişsem onu söyledim. Sadece, 12 Eylül cuntasını, hukuksal olarak, tanımadım. Bu cuntayı, kısmen de olsa tanıyarak, Türkiye'de demokrasiya gitmek olanaksızdır. (Ardından tam demokrat seslerin geleceği kesin de olsa, Türkiye içinde, bugüne değin bu ikinci eğilim ağır basmıştır). Öte yandan fikirlerini Türkiye'de gereğince açıklayamamış olup da yurt dışında açıklayan insanlara da elbette saygım vardır. Bu cunta yargılanmadan ve başta Anayasası olmak üzere bütün hukuksal tasarrufları tasfiye edilmeden Türkiye'de ne demokrasi, ne can güvenliği, ne de herhangi bir özgürlük mümkündür.*

İstanbul ve Ankara Baro'sunda seçimler yapıldı

İstanbul ve Ankara Barosu'nda başkanlık ve organların seçimleri yapıldı. İstanbul Barosu'nda 7 yıldır yönetim de bulunan 'Çağdaş Avukatlar Grubu' seçimleri kaybetti. 'Birleşmiş Avukatlar Grubu' başkan adayı Prof. Dr. Selahattin Sulhi Tekinay Baro Başkanı oldu. Başkanlık seçimlerinde 7146 üyeli İstanbul Barosu'nda 'Birleşmiş Avukatlar Grubu' başkan adayı Prof. Dr. Selahattin S. Tekinay 1927 oy, 'Çağdaş Avukatlar Grubu' başkan adayı Fevzi Hakkı Esatoğlu 1140 oy, 'Mesleki Dayanışma Grubu' başkan adayı İnayet Atahan 470 oy aldı.

ANKARA'DA ÖNDER SAV BARO BAŞKANI OLDU

Ankara Barosu'nun 46. Genel Kurulu yapıldı, Önder Sav Baro Başkanı oldu. Eski Baro Başkanı Muammer Aksoy'un adaylığını koymadığı Baro seçimlerinde Önder Sav ile Sabahattin Bilge arasındaki seçimleri Sav kazandı.

Eleştirilere cevap I

Demokrat Türkiye, bir kaç aydan beri, "sosyalist hareketin demokrasi mücadelesinde perspektifi-tutumu nasıö olmalıdır" sorusunu esas alan ve bu soruya değişik bir yaklaşımla cevap aryan bir yayın politikası sürdürmektedir.

"Türkiye Sosyalist Hareketi"nin büyük kısmında, özellikle de birbiriyle en fazla çatışan, birbirini "uzlaşılmaz düşman" diye gören eğilimlerin tümünde ortak olan geleneksellleşmiş "demokrasi mücadelesi" anlayışından köklü noktalarda ayrılan bu "değişik yaklaşım"ımızın tepki ve eleştirilere konu olacağını zaten biliyor ve bekliyorduk. Bu tepki ve eleştirilerin özellikle sözünü ettiğimiz malum "düşman çizgiler"in takipçilerinden geleceğini ve her iki tarafın da aynı noktalardan, aynı gerekçelerle ve aynı sonuçlara vararak saldıracağını da önceden biliyorduk. Ayrıca bu "değişik", "yeni" yaklaşım doğrultusunda öne sürdüğümüz ve süreceğimiz görüş ve önerilerin, sözkonusu eğilimlerin dışında duran, onları eleştiren grup ve kişilerce de en azından yadırganacağını da hesaplamıyor değildik. Aynı şey, sosyalizme ilgi göstermiş olup da şimdi onun uzağında bezgin ve umutsuz bir hareketsizlikle bekleyen geniş insan kesimi için de sözkonusu idi. Çünkü örgütlü militanlardan bu geniş sempatizan halkalarına kadar herkes, yıllar yılı, özel olarak bu "demokrasi" konusunda aynı kavram ve değerler dünyasını, Türkiye toplumunun siyasal evrimine dair aynı tarih yorumu kalıbını ve bu kalıba göre düzenlenmiş "bilgi"ler yığınını paylaşmış, bunların üzerinde ve bunları kullanarak düşünüp davranmıştı. Şu andaki politik tavrı ne olursa olsun herkes, politik bir çözümlemeyi, öneriyi, yaklaşımı anlamaya ve tartışmaya çalışırken yine bu eski "malzeme" içinde düşünmeye çalışıyordu.

Demokrat Türkiye'de sergilenmeye başlanan yaklaşım ise herşeyden önce bu "bilgi mirası" mızı yeni bir eleştiriden geçirmekte ve ayrıca bugüne kadar ihmal ettiğimiz, yada yanlış, tek yanlı değerlendirip geçtiğimiz olgu ve olayların analizinden edinilen bilgilere ihtiyaç duyurmaktadır.

Demokrat Türkiye, aylık bir yayın ve gazete olmanın imkanları ölçüsünde kısmen bu ihtiyaca da cevap vermeye çalıştı. Ancak bu zeminin yeteri ölçüde oluşabilmesi için başkalarınında özellikle eleştiricilerin de katkısını umuyorduk. Çünkü inanıyorduk ki bizi eleştirecek olanlar da "sosyalist hareket" in içinde bulunduğu ciddi tıkanıklığı görebilmektedirler.Bugün herkes kabul etmektedir ki Türkiye toplumunun geniş halk kitlelerinin kısmen ve yavaş yavaş da olsa hareketlenmeye başladığı günümüz koşullarında Sosyalist Hareket'te de buna parelel bir canlanma görülmemektedir. Kendine ve çevresine karşı dürüst hiçbir eğilim, "halkımız —veya işçi sınıfı— bize yöneliyor" diyememektedir. Diyeni de kimse ciddiye almıyor. Ortada açık gerçekler var ve bu durum karşısında "gelecek bizimdir" veya "tarihin şaşmaz akışı bizi zafere götürecektir" gibi tumturaklı sözlerle avunup "vaziyeti idare etmek" tavrı gitgide gülünç kaçmaktadır. Öte yandan, legal siyasal odak ve hareketleri destekleyen yığınlardaki gözle görülür tatminsizlik ve şevk eksikliği hali, ayrıca eskinin genel sol kitle hareketinin durgun ama dağılmamış varlığı da ortada. Genel olarak Sol'un, özel olarak Sosyalistlerin eski araçlarla bu büyük potansiyeli kımıldatamadığını da dikkate alarak, bunu sağlayacak manivelanın ne ve nasıl olduğunu düşünmek en azından sorumluluk gereğidir.

Bu sorumluluğun ve ciddiyetin ön şartı da karşısındakinin ne dediğini anlamaya çalışmaktır. Bunu kuralına göre yapar, ama söylenene katılmaz ve gereken dozda da eleştirir elbette. Fakat o sorumluluk duygusuna sahip değilse, yapacağı şey, söylenenleri kendi düşünüş kalıbına tercüme etmek, yani öne sürülen görüşleri eğip büküp, kesip biçip, yerine göre de "eklemeler" yapıp dilediği bir biçime sokmak ve sonra da buna istediği bir yanlışlık sıfatını etiketleyip, kendisinin "doğru"luğunu böylece kanıtlamaya çalışmaktır.

Demokrat Türkiye, bu sonuncu türden "eleştiri"lerin "Türkiye Sosyalist Hareketi"nde epeydenberidir gelenek gibi yerleştiğini biliyor olmasına rağmen, özellikle içinde bulunduğumuz durumun ve tartışmak istediği sorunun hayati önemi nedeniyle, özellikle "siyasal örgüt"ler adına yapılacak eleştirilerde bu sakat geleneğin dışına çıkılacağını uman bir iyimserliği korudu. Hatta sıradan destekten çok daha fazla canlı bir eleştiri-tartışma ortamının doğmasını istiyordu.

Bunları düşünüyor ve gelecek eleştirileri bu umutla bekliyorduk. Fakat ne var ki gelen eleştiriler karşısında duyduğumuz şey, umut değil, umut kırıklığı oldu. Kısmen farklılıklar taşımasına rağmen, Demokrat Türkiye'de yayınlanan A.Şeref'in yazısı da, Türkiye Sosyalist Hareketinin "düşman kampları"nı temsil eden Kitle ve Emeğin Sesi'nin tefrikaları da aynı niteliktedir ve bu konuda bugüne değin kendi aramızda yineleyip durduğumuz söz ve hükümleri bır daha yinelemektedirler.

Oysa sonuç tam tersidir. Anlaşılmıştır ki bu tür eleştirilerle sıhhatli, olumlu bir tartışma yapmamız, özel olarak kendi yaklaşımımızda olabilecek çelişkili, eksik yönleri görebilmemiz bu durumda pek mümkün olamayacaktır. Görülen odur ki, bunlar ortada tartışmaya değer bir sorun, bunu gerektiren olay ve olgular olduğu düşüncesinde değildirler. Herşeyi dün nasıl açıklıyorlarsa, şimdi de aynı kalıplar içinde açıklamakta ve sonsuza kadar da aynı kalıplarla herşeyi "açıklamakta" sakınca görmediklerini belli eden bir dil kullanmaktadırlar. Çünkü onlara göre mutlak gerçeği temsil eden bir "Marksizm-Leninizm"e sadece kendileri sahiptir ve hernekadar olaylar bu "Marksizm-Leninizm"lerinin gittikçe daha dışında akıp gidiyorsa da, her yeni gelişme onların bu "Marksizm-Leninizm"lerini açmazda bırakıyorsa da, onlar bu durum karşısında acaba Marksizm-Leninizmi gülünç bir dogma yığınına mı çevirdik diye düşünecek yerde, gitgide saçmalık dozu artan terimler icadederek, kendilerini yalanlayan hayatı öfkeyle seyrediyorlar. "Teori gridir dostlarım, oysa hayat ağacı her zaman yeşil" diyen bir Lenin'i, eleştirelliği en büyük erdem, değişimi hayatın temel yasası sayan Marks'ı küçük bir şema tacirine indirgemiş zavallı mantıklarıyla, hayatın birgün kendi kısır kalıpları içine sığacağı günü çaresiz bir sabırla bekliyorlar.

İçine kapanılan kabuklara sımsıkı sarılarak yapılan eleştiriler yalnızca bunları değil, daha da önemlisi, bu süreç içerisinde onların Marksist-sosyalist dünya görüşünün, tarih, toplum anlayışının en temel noktalarını, kaynak tezlerini de yitirip unuttuklarını, dahası bunların neredeyse karşıtı bir zemine yuvarlandıklarını da açığa vurur niteliktedir. Özellikle düşman kampların temsilcileri Kitle ve Emeğin Sesindeki eleştirilerin havası, kalkış noktaları bunu çarpıcı bir kesinlikle ele veriyor. Böyle bir olumsuzluğu daha önceden görüyor ama bu derece "ilerlediğini", bu kadar pervasızca kökleştiğini doğrusu tahmin etmiyorduk.

O nedenledir ki bizim sözkonusu eğilimlerden gelecek eleştirilere vereceğimiz cevap, birtakım olgulara dair onların ileri sürdüğü ortak görüş karşısında bizim ileri sürdüğümüz görüşün daha geçerli olduğunu kanıtlamak biçiminde olmayacaktır. Yukarda belirttiğimiz vahim ayrımın varlığında böylesi bir cevabın gereği ve anlamı olamaz. Önce bu köklü karşıtlığın kaynaklarına inmeli, bunu göstermeliyiz.

Demokrat Türkiye'de "demokrasi mücadelesi perspektifimiz nasıl olmalıdır" sorusuyla ilgili görüşler, Türkiyenin —özellikle— yakın dönem siyasal tarihinin analizinden çıkardığımız sonuçlar üzerine kurulmuştur. Bu analizde kilit öğe ise bir olgu tesbitidir: "Türkiye toplumunda asker-bürokrat zümrede ifadesini bulan özgül 'devletçi' anlayış ve uygulamalara karşı tarihsel bir tepki potansiyeli vardır."

Bunu söylerken, Türkiyenin yakın dönem siyasal tarihinin bütün olay ve gelişmelerinin sadece bu olgudan yola çıkılarak açıklanabileceğini iddia ediyor değildik. Bizim vurguladığımız nokta, —altını çizerek belirtelim— Türkiye toplumunun siyasal tavır alışında bu "tarihsel tepki" faktörünün rol oynadığı bu olgunun özellikle önemli siyasal dönemeçlerde —öteki faktörlerin yanısıra— birincil derecede etkin olduğudur. Bir başka deyişle, Türkiye toplumu kendi siyasal tercihini ifade edebildiği önemli siyasal aşamalarda tercihini esas olarak sözünü ettiğimiz olguya göre yapagelmiştir.

Biz, bu tezimizin kanıtı olarak örneğin DP'nin 1950'de iktidara gelişi, 1973 ertesinde Ecevit CHP'sinin yükselişi ve son olarak burjuva muhalefetin Cuntaya karşı tavır alış olaylarını gösterdik. Bunlarla ilgili açıklamalarda özetle söylediğimiz suydu: Eğer DP ekibi, CHP karşısında iktidarı elde edebildiyse, toplumun, özellikle geniş halk kitlelerinin bu tarihsel tepkisine seslendiğindendir. 1973-1977 döneminde CHP'ye yönelen geniş halk desteğinin gerisinde de bu olgu vardır. Günümüzde BTP (DYP), SODEP vb. partiler Cuntanın icazetli partileri gibi görünmekten ısrarla kaçınırken, hatta Cuntaya karşı tavır alan bir pozisyona geçerlerken, dikkate aldıkları şey yine sözünü ettiğimiz "tepki" olgusudur.

Demokrat Türkiye'ye yöneltilen eleştirilerdeki ilk ve temel itiraz noktası burasıdır. A.Şeref de, Kitle ve Emeğin Sesi de yakın dönem siyasal-toplumsal tarihimizin bu önemli gelişmelerini böyle açıklamış olmamıza kökten karşıdırlar. A.Şeref belki 1930'larda denildiği türden bir halk tepkisinden sözedilebileceğini, ama ülkede kapitalizmin gelişmesiyle başka faktörlerin ön plana geçtiğini söylüyor. Kitle ve Emeğin Sesi ise, toptan yadsıyorlar bu olguyu. Ve her üçü de ortakça son 30-40 yıllık dönemin siyasal gelişmelerinde örneğin DP'yi ve Ecevit CHP'sini iktidara getirmek gibi birincil derecede rol oynamış bir halk faktöründen söz etmeyi ve hele bunda olumlu bir nitelik görmeyi peşinen reddediyor, dahası böyle bir tarih açıklamasını havsalaları almıyor.

Çünkü Demokrat Türkiye'de "kahramanı" halk olan bir tarih anlatılmıştır. Yani bu tarih anlatımında halk, sıradan bir seyirci değil, tavrıyla olayların gidişini etkileyen bir aktördür. Oysa eleştiricilerimizin birbirinden kısmen farklı tarih açıklamalarının ortak, köklü özelliği, halkın zavallı bir sürü, yerine göre şunun veya bunun güttüğü bir yığın konumunda olmasıdır. Bu halk, örneğin konumuz olan tarih diliminde, gün olmuş DP tarafından kandırılarak oyu alınmış, gerici eğilimlerine prim verilerek avutulup ardından aldatılmış, gün olmuş örneğin 1970 etresinde CHP'nin sahte umutlarına kapılmıştır. Dolayısıyla bu halkın 1950'de DP'yi iktidara getirdiğinden söz etmek, ona böylesi etkin bir rol tanımak anlamsızdır. DP'nin iktidar oluşunda etkin olan faktör örneğin, emperyalizmdir, onların işbirlikçileridir, burjuvazi arasındaki çatışmalardır, vb. DP'nin iktidar oluşu burada açıklanmalıdır. Halk, sonucu önceden belli bir oyunda oy verdirilerek bir dekor rolü üstlenmiştir.

Böyle düşündükleri içindir ki eleştiricilerimiz, Demokrat Türkiye'de halkın tavır alışına dair söylediklerimizi, yani halkın hangi saikle oy verdiği konusunda yazdıklarımızı, DP'nin kendisi için söylenmiş, yazılmış gibi saymakta hiç tereddüt etmemişlerdir. Çünkü onlara göre genel olarak tarihte ve özel olarak da anılan dönemin tarihinde halk tarihsel bir aktör değildir ve olamaz. Tarih, bu bayların kafasında ilkel burjuva anlayışın o bilinen "kahramanlar tarihi"nin bir başka versiyonu gibidir. Bu tarih yorumunda tekil kahramanın yerine örgütlenmiş yönetici kadrolar geçirilmiştir sadece. Carlyle'nin "tarihe yön" veren kahramanları" neyse, bunlarınki de öyledir. Halk, yığınlar bu tarih oyununda kahramanların kullandığı, şu veya bu yöne sevkettikleri bir "nesne"den başka bir şey değildir. "Nesne" olarak onun yapacağı en iyi şey, kendisini en iyi yönetecek, en fazla tatmin edecek kahramanı —yönetici kadroyu— seçmektir. "Gerçek kahraman" ortada boy göstermiyorsa halkın, ezilen sınıfların doğru bir seçim yapması, doğru bir tavır göstermesi de mümkün değildir. Halkın hangi saiklerle, neleri gözönüne alarak kendisini yönetecek kahramanı seçtiği önemli değildir. Önemli olan, "kahraman"ın kim olduğudur , onun ne düşündüğü, ne yaptığıdır. O nedenledir ki eğer diyelim 1950'deki iktidar değişiminde "devletçi" anlayışa karşı tarihsel tepkinin rolü olduğu söyleniyorsa, bu ancak Kahraman" na, yani DP'ye ait bir özeliik olabilir.

Eleştiricilerimizin tarih kavramı böyle olduğu için, bu marksizm-dışı önkabullerle düşündükleri için Demokrat Türkiye'de yapılan tarih analizlerindeki farklılığı ya anlıyamıyorlar veya anlasalar bile zihinlerine sığdıramıyorlar. Bunun sonucu olarak da Demokrat Türkiye'de yapılan analizi kendi tarih anlatımı kalıplarına "tercüme ediyor" lar böylecede ortaya yalan yanlış bir karikatür çıkıyor. Demokrat Türkiye'de 1946-1980 döneminde halkın siyasal tavır alışı üzerine söylenenler örneğin 1950'de DP'nin, 1973'de CHP'nin niteliği imiş gibi gösteriliyor.

Oysa Demokrat Türkiye'deki analizleri asgari dikkatle okuyan biri, bu partilerden ve yine günümüzdeki "burjuva muhalefet" in partilerinden söz edilirken, onlarla halkın tarihsel tepkisini, bu olguyu titizlikle ayırdığımızı görecektir. Bu partilerin söz konusu olguyu bilip bunun öneminin bilincinde olduklarını, her birinin yakın tarihimiz içinde bu tepki potansiyelini kullandıklarını, ama bunu o tepkiye seslenecek söz ve davranışlarda bulunarak yaptıklarını ve bu partilerin bunu başardıkları oranda politik iddiasını sürdüregelen "devletçi" anlayışla verdikleri iktidar mücadelesinde öne geçmek imkanını edindiklerini ; ve hepsininde düzen partileri olarak söz konusu potansiyeli kanalize etme yollarını da düşünüp uyguladıklarını belirttik.

Yani, Demokrat Türkiye'de, sözkonusu tarihsel tepkiyle, onun oya dökülmesi sonucu iktidar olmuş veya olmayı hesaplamış partiler, parti kadroları özdeş tutulmamışlardır. Çünkü gerek 1946'nın DP'si, gerek 1970 ertesinin CHP'si ve gerekse günümüzün burjuva muhalefet partileri, sözkonusu tarihsel tepkinin hareket haline dönüşmesinin ürünü değildirler. Böylesi bir hareketin kendi siyasal biçimlenişi olarak ortaya çıkmamışlardır. Bunlar, yalnızca sözünü ettiğimiz tepki potansiyelinin önemini -ve aynı zamanda "tehlike" sini dikkate alan, kendilerinin buna cevap vereceği inancını oluşturabilen veya bunu yapabileceğine güvenen siyasi kadrolardır.*

Türkiye toplumunun, geniş halk kitlelerinin büyük çoğunluğu, günümüze gelinceye kadar "devletçi" zümre veya onunla özdeşleştirdiği partiler ile sözünü ettiğimiz (DP-AP ve 1970 ertesi CHP) siyasal kadrolar arasında bir tercih yapma imkanını bulduğu her fırsatta bu ikincilerden yana kararlı bir tutum gösteregelmiştir. Türkiye'nin yakın tarihi boyunca aralarında iktidar mücadelesi vermiş siyasi partilerin hepsi halkın bu kararlı tavır alışının gerisinde neyin yattığının bilincindedir.

Ama Türkiye siyasi tarihi konusunda hala Kemalist tarihin şemaları içinde dönenip duran ve M. Kemal'e "k. burjuva" vb. sıfatlar verdiğine bakıp kendini bu şemanın dışına çıkmış sayan sözüm ona sosyalist eğilimler ise bunun üzerinde biraz kafa yormayı bile reddediyorlar. Halkın bu tavrı konusunda Atatürkçülüğün sicilli savunucularının söylediklerini aynen yineliyorlar.

Biz Demokrat Türkiye'de, örneğin 1932'de İzmir'de Serbest Fırka liderini "kurtar bizi" çığlıklarıyla karşılayan yüzbinlerin, 1946-50 de "yeter" diyen pankartlar altında toplanan kalabalıkların 1975 ertesinde "insanca hakça düzen", "halk iktidarı" sloganlarına koşan yığınların sosyalist harekete katılsın veya katılmasın bir Deniz Gezmiş'te, bir Mahir Çayan'da, bir İbrahim Kaypakkaya'da özlediği bir şeyleri görmüş gibi sembolleştiren basit insan yığınlarının bu ve benzeri bir çok tavır alışlarında açıkça dile gelmemiş, gereğince eyleme dönüşmemiş bir potansiyel yattığını öne sürdük. Türkiye toplumunun yakın dönem siyasi tarihinin şekillenmesinde bu potansiyelin rolünü ve bunun zaman içinde, değişen iktisadi-sosyal koşullara bağlı olarak nasıl bir evrim izlediğini, yükseliş ve geriye çekilişlerini inceledik. Böylece genel çizgileriyle öznesi halk olan bir tarih anlatımı yaptık. Halkın bu tarih içindeki tavır alışlarının görünür ifadelerini bir yana bırakarak-tipik bir Kemalist veya tipik bir Emeğin Sesi ve Kitle'ci gibi bu görünüşlere göre hükümler vermeyip-o görüntünün altındaki hareket ettiricileri, bunun sosyalizm açısından olumlu zengin yönünü araştırdık.

Emeğin Sesi ve Kitle, tarihsel gelişmeyi halkın tavır alışı ekseninde açıklayan, dolayısıylada halka kendi tavır alışlarının niteliğini, kapsamını yükselterek, yani herhangi bir "aracı" belirleyici katkısına gerek olmadan tarihi değiştirebileceği düşüncesini uyandıran böyle bir anlatıma içgüdüsel biçimde karşıdırlar. Çünkü onları sürüklediği zeminde onlar sınıflı toplum tarih anlayışının kitleleri nesne gibi gören ön kabullerine sığınmışlardır. O karanlık noktadan haykırmaktadırlar ki; tarihi halkın tavır alışları ekseninde değil, halkı yönetmiş ekiplerin tavırlarıyla açıklayın. Çünkü halkın tarihi dediğiniz şey, bir kandırılma, aldatılma ve yanlış kararlar, umutlar tarihidir.

Bu anlayış sahipleri sözde marksisttirler. Yani insanlığın bugüne varan tarihine bakıp, gelecekte, insanlığın "sınıfsız, yöneten-yönetilen ikilemini, çelişkisini aşmış, dolayısıyla devletsiz bir toplum düzeni " kuracağı sonucuna varmıştır . Böyle bir toplumun çok yönlü etkinlikte bulunan eşit insanların toplumu olacağını kestiren böyle bir toplumu hedefliyen, tasavvur eden biridir.

Güya böyledirler. Demokrat Türkiye'de yapılan tarih anlatımının yukarda özetlenen marksist-sosyalist toplum hedefiyle içsel bağlantısını göremiyecek kadar "marksist" tirler! Daha da ilginci Kitle bu bağlantıyı sezdiği için daha da saldırganlaşacak kadar "marksist" tir!!

Demokrat Türkiye ile Emeğin Sesi ve kitle arasındaki ayrım, tarihe, topluma iki ayrı temelden bakışın ürünüdür. Bu ayrımın nerede olduğunu gereğince anlatabildiysek marksizm dışı sıfatını kimin hakettiğide ortada demektir.

Ama daha bitmedi. Gelecek yazımızda "demokrasi ve demokrasi mücadelesi" konusundaki anlayış farklarımızın kökenine indiğimizde et de aynı sıfat bir kere daha sahiplerini bulacaktır.

———————

* Aynı siyasi kadroların ülke burjuvazisi ile ilişkisinden analizlerimizde pek az söz etmemiz, bu ilişkinin olmadığı, buna önem vermediğimiz anlamına gelmez. Bizim aydınlatmaya çalıştığımız bu zaten açık ilişki değildir. Demokrat Türkiye malum u ilan peşinde değildir ama eleştiricimiz bize DP-AP ile veya CHP ile burjuvazinin arasındaki temsil bağlarını hatırlatıp duruyorlar. Ve en hafifinden neyin tartışıldığını, neden bahsedildiğini anlayamamış olmanın ürünü olan bu çıkışlar da sözde eleştiri oluyor.

Operasyonlarda 200 devrimci yakalandı

Fatsa'da halk göçe zorlanıyor
Mamakta 72 saat süren dayak

Aralık ve Ocak aylarında yapılan operasyonlarda 200 devrimcinin yakalandığı öğrenildi. Alınan bilgilere göre, Adana ve Hatay'da 31 THKP-C Acil militanı, Ankara'da 60, İstanbul'da 36, Samsun'da 200, Zonguldak'ta ise 45 Devrimci Yol militanı gözaltına alındı.

6 Kasım seçimlerinden sonra Cunta kuvvetlerinin operasyonları yaygınlaştırdıkları haber veriliyor. Birçok bölgede yapılan bu operasyonlar sırasında çok sayıda devrimcinin yakalandığı öğrenildi. Edinilen bilgilere göre, Sıkıyönetim timleri tarafından İstanbul'da sürdürülen bir operasyonda Devrimci Yol taraftarları oldukları belirtilen 36 kişinin yakalandığı acıklandı. Operasyon sırasında silah ve patlayıcı maddelerin de ele geçirildiği bildiriliyor.

Öte yandan Ankara'da halen devam eden bir operasyon sırasında 60'a yakın Devrimci-Yol taraftarı yakalandı. Gözaltına alınanlar arasında Türk-İş'e bağlı Türkiye Gazeteciler Sendikası Ankara Şube yöneticilerinden Bektaş Ulusoy'un da bulunduğu öğrenildi. Gözaltına alınanların içinde bazı mühendislerle Zafertepe mahallesinden halktan insanların bulunduğu bildiriliyor. Samsun'da ise 20 Devrimci-Yol taraftarının gözaltına alındığı öğrenildi.

Hatay'da sürdürülen operasyonlar sırasında THKP-C Acil taraftarı oldukları açıklanan 31 kişi yakalandı.

Zonguldak'ta sürdürülen bir başka operasyonda 15'i kadın olmak üzere toplam 45 Devrimci Yol taraftarı gözaltına alındı. Memurlar ve kadınlar arasında örgütlenme çalışması yaptıkları iddiasıyla gözaltına alınan devrimcilere işkence yapıldığı bildiriliyor.

İstanbul'da yakalanan Devrimci Yol taraftarları

FATSA'DA GÖÇE ZORLAMA.... ZARA'DA BİR KÖY MUHTARI GÖZALTINA ALINDI

Cunta güçleri, kırsal alanlarda da operasyon ve baskılarını aralıksız sürdürüyorlar. Fatsa ve çevresinde yer yer tutuklamalar devam ederken, devrimcilere yardımcı oldukları iddiasıyla çevredeki bazı köyler göçe zorlanıyor. Alınan bilgilere göre, halkı ilerci olarak bilinen Fatsa'ya bağlı bazı köylere sürekli operasyonlar yapılarak köylüler tedirgin ediliyor. Operasyonlar sırasında köylülere, bölgeyi terk etmeleri propaganda ediliyor. Polis ve Subayların köylüleri, devrimcilerin yerini söylemedikleri sürece rahat bırakmamakla tehdit ettikleri ve bazı köylüleri başka şehirlere göçe zorladıkları öğrenildi.

Öte yandan Sivas'ın Zara ilçesine bağlı köylerde de yoğun bir operasyon yapıldığı haber veriliyor. Zara'nın bir köyünde muhtarın devlete yardımcı olmadığı ve köye gelen devrimcileri ihbar etmediği için Sıkıyönetim tarafından gözaltına alındığı öğrenildi. Alınan bilgilere göre, aynı köyden 10 dolayında yaşlı yurttaş baskılara dayanamıyarak İzmir'e geldi. Köyden ayrılmadan önce, köylüleri toplayan yaşlı yurttaşlar, köyde kalanlara niçin büyük şehre gitmek zorunda kaldıklarını anlattıktan sonra, köylülere askerlere silah teslim etmemelerini, işkenceden korkmamalarını tembih ettiler.

Alınan başka bir bilgiye göre ise, Malatya ve Sivas'ın dağlık bölgelerindeki köylerin üzerinde sürekli keşif uçakları uçuyor. Köylerde arama yapan Sıkıyönetim güçlerinin bu aramalara gerekçe olarak, bir uçak düştüğü, onun enkazını aradıklarını söyledikleri öğreniliyor. Köylüler ise, bunun bahane olduğunu anladıkları söyleniyor.

Kırsal alanlardaki operasyonlarda halkın geçen yılların önceki operasyonların aksine, sıkıyönetim güçlerine silah teslim etmedikleri bildiriliyor.

DİYARBAKIR CEZAEVİNDE DİRENİŞ

3 Ocak gününden beri Diyarbakır Askeri Cezaevinde tutukluların direnişte oldukları bildiriliyor. Alınan bilgilere göre, Diyarbakır Cezaevindeki devrimci ve yurtsever tutuklular, daha önceki direnişlerde elde ettikleri bazı hakların cezaevi idaresi tarafından geri alınması üzerine açlık grevine başladılar. Görüşmelerin yasaklanmasını, kağıt kalem verilmemesini, ziyaretçilerin getirdiği yiyecek ve giyeceklerin içeri alınmamasını ve öteki baskıları protesto eden tutukluların ailelerinin gözönünde dövüldükleri bildiriliyor. Denge Komal imzasıyla yapılan bir açıklamada 3.1.1984 tarihinde 10. koğuş tutuklularının ziyaret sırasında coplandıkları belirtildi. Aynı açıklamada, açlık grevi nedeniyle 4.1.1984 tarihindeki Kawa davası ile 5.1.1984 tarihindeki TİKKO davasına tutuklular getirilmediler.

MAMAK'TA 72 SAAT SÜREN DAYAK

Yeni yılla birlikte Mamak Askeri Cezaevinde baskıların yoğunlaştığı öğrenildi. Alınan bilgilere göre, tek tip elbiseyi giymemekte direnen tutuklular 3 gün 3 gece süren toplu bir dayaktan geçirildiler. Tüm koğuş ve hücrelerde 6 Ocak sabahına kadar sürdü. Tutukluların 3 gün boyunca uyutulmadıkları ve grup grup cop ve demirlerle dövüldükleri öğrenildi 72 saat aralıksız süren dayak sonucunda çok sayıda tutuklunun yüz ve vücutlarında ezikllikler meydana geldi. 9 Ocak günü yapılan duruşmaya bitkin şekilde getirilen tutuklular mahkemede kendilerine yapılan baskıları anlattılar.

MECLİS BAŞKANI TUTUKLU AİLELERİNE "OLAYLARI ABARTIYORSUNUZ" DEDİ

Mamak Askeri Cezaevinde baskıların yoğunlaşması ve tutuklulara 3 gün 3 gece dayak atılması üzerine tutuklu yakınları çeşitli girişimlerde bulundular. Uzun süren bir uğraşıdan sonra Meclis Başkanı ANAP'lı Necmettin Karaduman ile görüşebilen tutuklu aileleri, çocuklarına yapılan baskıların durdurulmasını istediler. Mamak'taki gelişmeleri anlatan tutuklu yakınlarına, Meclis Başkanı ANAP'lı Karaduman'ın, **"olayları abartıyorsunuz, anlattıklarınız doğru değildir."** şeklinde yanıtlar verdi. Ailelerin ısrarı karşısında ANAP'lı Meclis Başkanı **"durumu inceleyeceğini"** söyledi.

ÖZAL HÜKÜMETİNİN GELECEĞİ

Prof.Dr.Hakkı KESKİN

Özal hükümeti yeni bir kadroyla çalışmalarına başlamış ve önemli bir konuda simge olabilmeyi başarmıştır. **"Türkiye'yi ekonomik krizden ben kurtaracağım"** demekte, buna halkın önemli bir kesimini inandırmaktadır. Hatta **"aydın"** diyebileceğimiz çevrelerde bile Özal'a bu konuda inananlar az değil.

Egemen çevreler uzun yıllar yaptıkları bilinçli propaganda nedeniyle geniş halk kitleleri arasında şöyle bir kanı yaratabilmeyi başarmışlardır. **"Solcular, kendilerinden olmayan tüm hükümetlerin başarısızlığını isterler ve hatta bunun için çalışırlar."** Oysa aklı başında hiç bir solcu kendi ülkesinin ve halkının yararına alınan kararlara ve halkı için yapılacak uygulamalara karşı çıkmaz, bu başarı sağ hükümetler tarafından sağlansa bile. Bir sağcı hükümet köylüden yana köklü bir toprak reformu veya dar gelirlilerden yana bir vergi reformu yapmaya kalksa solcular bunları sağcı bir hükümet yapıyor diye buna karşı mı çıkacaktır? Elbetteki hayır. Aksine sol güçlerin yıllardır yapılmasını istedikleri, ancak yapılmayan ve sağcı hükümetler tarafından gelecekte de yapılmayacak olan reformlardır bunlar.

Özal hükümetinin çalışmalarına yeni başladığı bir sırada daha bugünden bu hükümetin neyi yapabileceği ve neyi yapamayacağını saptamak hiç de zor değil.

Bunun üç nedeni var. Birincisi: Özal sahneye yeni çıkmış bir politikacı değildir. Aksine Demirel'in son hükümetinde ve 12 Eylül darbesiyle kurulan Cunta hükümetinde de ekonomiyi yönlendiren sorumlu kişi Özal'dır. İkincisi: Özal 1979 Kasımından 1982 Temmuzuna değin uyguladığı ekonomik politikayı kendi üretmemiştir. Aksine bu ekonomik politika özellikle bir çok Güney Amerika ülkesinde yıllardır uygulanmakta, daha doğrusu Uluslar Arası Para Fonu (IMF), Dünya Bankası ve çokuluslu tekeller tarafından **uygulatılmaktadır**. Bu ülkelerdeki sonuçları nedeniyle de bu ekonomi politika bilinmektedir. Bu ekonomi politika yanlılarına, Amerika Birleşik Devletleri Başkanı Reagan'ın da savunucusu olduğu **"Chicago Okulu"** temsilcileri denmektedir. Hatta bu politikayı azgelişmiş ülkelerde uygulayanlara **"Chicago Boys"** (Chicago çocukları, daha doğrusu uşakları) denmektedir.

Üçüncüsü ise: Özal'ın yeni hükümet programı, onun daha önce uygulamaya soktuğu ekonomi politikayı daha da kesin kararlılıkla sürdüreceğini açıkça göstermektedir.

Bu ekonomi politikaya Milton Friedman'cı Monetarizm denmektedir. Özal Cunta hükümetinin ekonomi işleri sorumlusu ve başbakan yardımcısı iken 1982 sonlarında kendi ekonomi politikasının **"Chicago okulundan kaynaklandığını ve Brezilya modeline dayandığını"** övgüyle belirtiyordu. Şimdi ise iflas noktasına varan Brezilya'yı örnek vermekten sakınarak, aynı politikayı izleyen Güney Kore modelini Türkiye'de uygulamak istediğini yineliyor sayın Özal.

Friedman'cı Monetarist modeli çok kısaca şöyle özetlemek olası:

1. Serbest piyasa ekonomisinin kendi işlerliğine devlet müdahalesi olmadığı sürece kapitalist sistemde sözkonusu değildir. Kapitalist sistemin yaşadığı krizler kendi yapısından değil, devletin müdahaleciliğinden kaynaklanmaktadır. Serbest piyasa ekonomisi kendi piyasa güçlerinin serbest oyununa bırakılmalıdır.

2. Devletin serbest piyasa ekonomisindeki esas görevi **piyasadaki gerçek para miktarını** optimal bir düzeyde tutarak ekonomiyi krizle enflasyon arasında yönlendirmektir. Devletin görevi, **"hakemlik ve oyun yönetimciliğidir"**.

3. Devletin müdahaleci olmaması gerektiği gibi, her türlü koruyuculuktan, destekleyicilikten ve subvansiyon politikasından da vazgeçmek zorundadır. Bu yoldan devletin giderleri azalacak, vergiler düşürülebilecek ve piyasada daha fazla para dolaşabilecektir.

Friedman modelinin ideolojisi çok açıktır: Kapitalist sistemi her türlü devlet karışımcılığından arındırıp sermayenin kendi yasalarını tam anlamıyla geçerli kılmak. Daha açık söylemek gerekirse; büyük sermaye tekellerine engelsiz sömürü ve yayılma olanağı sağlanmak istenmektedir. O halde Friedman modeli **orman yasası**, yani gücü yetenin güçsüzü becerebildiği oranda her türlü engelden korunmuş olarak ezebilmesini öngören bir ideolojidir.

Friedman ideolojisi kapitalizmi yüzyılların sınıf savaşlarının kazanımları olan **"sosyal devlet"** ilkelerinden arındırmayı amaçlamaktadır. Sosyal devletin öngörüsü olan gelir dağılımında adaletçiliğin yerine, Friedman modeli dar ve orta gelirlilerden büyük sermaye tekellerine doğru bir gelir dağılımı anlayışını öngörmektedir. Friedman modelinin uygulanmakta olduğu iki gelişmiş ülke olan Reagan yönetimindeki Amerika Birleşik Devletlerinde ve Thatcher yönetimindeki İngiltere'de kısa bir sürede gerçekten de bu yönde bir gelişme olmuştur. Emekçilerin gerçek yaşam düzeyleri düşerken, işsizlik artmakta, orta sınıf ciddi olarak hırpalanmakta, büyük sermayedarlar ve özellikle tekeller ise ekonomik krize karşın büyük karlar sağlayabilmektedirler.

Bu modeli daha acımasız bir biçimde uygulayan Brezilya, Arjantin, Meksika, Şili, Venezualle ve Kolombiya gibi Güney Amerika ülkeleri, bugün her yönüyle büyük bir iflasın eşiğine gelmiş bulunuyorlar. Çünkü Friedman modeli azgelişmiş ülkelerde geniş halk kitlelerinin daha da fakirleşmesini ve işsizliğin artmasını beraberinde getirmekle kalmıyor, büyük sermaye tekellerinin ve IMF, Dünya Bankası gibi kurumlarının dikte ettirdikleri sanayileşmeyi, yerli paranın sürekli değer kaybını, dış ticaret açığı ve sürekli artan dış borçlanmayı da beraberinde getiriyor.

Bir kaç yıl öncesine değin emperyalist ülkelerin kapitalist yoldan kalkınmaya örnek ülke olarak gösterdikleri büyük olanakları olan Brezilya, Meksika, Arjantin dünyanın en borçlu ülkeleri ünvanıyla iflas noktasına varmış bulunuyorlar. Günümüzde Brezilya'nın dış borçları 95, Meksika'nın 91, Arjantin'in ise 42 milyar dolara tırmanmış bulunuyor. Bu ülkelerin yıllık dış borç ödenekleri ve dış borç faizleri tüm dışsatım gelirlerinin iki katını aşmış bulunuyor. Artık hasta adam durumundaki bu ülkeler, IMF reçeteleriyle ve doktorlarıyla adeta suni yaşam sürdürmektedirler.

İşte bu nedenle sayın Özal daha 1982 başlarında Brezilya modeline hayranlığını dile getirirken, bugün Güney Kore örneğinden sözetmektedir. Oysa Güney Kore'de kendini çok kısa bir gelecekte iflas çizgisinde bulacak ve tedavisini IMF doktorlarına terkedecektir. Esasen bugün Güney Kore de 40 milyar doları aşan dış borcuyla bu üç Güney Amerika ülkesinden sonra dünyanın en borçlu dördüncü ülkesi madalyasını boynunda taşıyor. Güney Kore bugüne değin İflas bayrağını açmamış olmasını, stratejik önemi nedeniyle Amerika Birleşik Devletlerinin bu ülkeye verdiği özel öneme borçludur.

Friedmancı monetarist ekonomi politika 1979 kasımından buyana Türkiye'de uygulanmaktadır. Özal'ın 1982 Temmuzunda Cunta hükümetinden çekilmek zorunda kalmasına karşın aynı ekonomi politika sürekliliğini korumuştur. Şimdi Özal başbakan olarak bu modeli daha da kararlılıkla uygulayacaktır. Yeni hükümet programı bunu göstermektedir. Özal göğsünü gererek bu uygulamaları sayesinde Türkiye'nin ekonomik krizin üstesinden gelebildiğini söylemektedir. Batılı sermaye çevreleri kendi ekonomi politikalarını uygulayan Özal'dan övgüyle sözetmektedirler.

Oysa ekonominin en önemli göstergeleri ışığında Özal'ın Friedman'cı ekonomi politikasının kısa bir değerlendirmesi karşımıza çok karanlık bir sonuç çıkarıyor.

Resmi verilere göre işsizlik 1980 yılında yüzde 15'den 1983 yılı sonunda yüzde 19,3'e çıkmıştır. Böylece işsizler ordusuna 1,5 milyona yakın yeni işsiz katılmıştır.

Aynı süre içinde sigortalı ücretlilerin ve dargelirli geniş halk kitlelerinin gerçek yaşam düzeyinde büyük gerileme olmuştur. Sağlıklı veriler olmamakla birlikte sabit gelirlilerin yaşam düzeylerinin yarıya yakın bir düşüş gösterdiği sanılmaktadır. Aynı süre içersinde dolar olarak kişi başına milli gelir 1106 dolardan 800 dolara düşmüştür.

Özal IMF ekonomi politikasını koşulsuz benimsediğinden, ödeme süresi gelmiş dış borçlar ertelenebilmiş ve yeni borçlar sağlanabilmiştir. Bu nedenle de Türkiye giderek dünyanın en borçlu 10 ülkesi arasında yer almıştır. Son dört yılda Türkiye'nin dış borçları 15 Milyar Dolardan 22 milyar dolarına üstüne çıkmıştır. Dış borçlanmanın faizleriyle birlikte 30 Milyarı bulmuş olacağı sanılmaktadır.

Yine IMF talepleri doğrultusunda Türk Lirası dolar ve diğer paralar karşısında sürekli değer kaybına uğratılmıştır. Meşhur 24 Ocak 1980 kararlarından önce 35,70 TL'sı olan 1 Dolar 1983 yılı sonunda 270 TL'sına tırmanmıştır. Yani 1980-83 yıllarında Türk Lirası Dolar karşısında yüzde 656 oranında değer kaybına uğratılmıştır. Türk parasının değer kaybı Türkiye Cumhuriyeti tarihinde bu son dört yılda rekor düzeye ulaşmış, buna karşın dış ticaret açığı belirgin olarak azaltılamamıştır. Dışsatım dış alımı karşılama oranı yüzde 54 düzeyinde kalmıştır.

Özal'ın övünebileceği tek başarı enflasyonun yüzde 100'ün üstünden yüzde 40'ın altına düşürülebilmesidir. Ancak bunun gerçek nedeni geniş halk kitlelerinde büyük ölçüde gerileyen satın alma gücüdür.

Özalın övündüğü bir diğer konu Gayrı Safi Milli Hasılada sağlanan büyüme hızıdır. Bu dört yılın ortalama büyüme hızı 2,5 düzeyinde kalmıştır. Türkiye'deki nüfus artışınında bu düzeyde olduğu düşünülürse kişi başına gerçek büyüme hızının Türk Lirası olarak sıfır düzeyinde kaldığı görülecektir.

Kısacası 1980, 1981, 1982, ve 1983 yılları Özal'ın ve bazı batılı sermaye çevrelerinin açıkladığı gibi ekonomide başarılar sağlanan yıllar olmamış, aksine geniş halk kitlelerinin daha da fakirleştiği, dolar olarak kişi başına düşen milli gelirin gerilediği, işsizliğin büyük bir hızla arttığ, dış borçların ve dış bağımlılığın daha da yoğunlaştığı, Türk Lirasının Türkiye tarihinde benzeri olmayan ölçüde değer kaybettiği, demokratik hak ve özgürlüklerin yok edildiği, onbinlerce insanın hapislere tıkatıldığı ve işkencelerden geçirildiği, yüzlerce insanın katledildiği kara ve lekeli yıllar olmuştur.

Bu yıllarla övünenler bir gün bu yılların hesabını halkın önünde vermek zorunda kalacaklardır. Bu günleri göreceğimize inanıyorum.

Bu kapkara yılların ekonomi politiğinin mimarı sayın Özal'ın Friedman'cı monetarist politikasından önümüzdeki yıllarda olumlu sonuçlar beklemek, kanımca Özal'dan sihirbazlıkla Türkiye'nın sorunlarına çözüm beklemek olur.

Önümüzdeki Özal'lı yıllarda da ne yazık ki son dört yılın karanlık ekonomi tablosu değişmiyecek, aksine geniş emekçi kitleleri ve Türkiye zararına bu sonuçlar daha da ağırlaşacaktır. Bu nedenle de Özal'ın sonu pek uzak olmasa gerekir.

Türkiye'nin ve Türkiye halkının yararına Özal hükümetinin geleceğine yönelik yaptığım bu analiz ve yorumda gerçekten yanılmak isterim. Önümüzdeki beş yıl, sihirbazlık bekleyenlerin mi benim mi yanıldığıma ışık tutacaktır. ●

Demokrasiyi Tartışmak...

Doğan ÖZGÜDEN

DEMOKRAT Türkiye'nin Kasım sayısında "İki soru-İki cevap" başlıklı başyazıda, gazetenin "son sayılarında ülkemizdeki demokrasi mücadelesine özel bir ağırlık verildiği" vurgulandıktan sonra, bunun "önümüzdeki dönemde de gazetenin yayın politikasında oldukça önemli bir yer tutmağa devam edeceği" açıklandı.

Bu açıklamayla beraber, gerek Demokrat Türkiye sütunlarında, gerekse Demokrat Türkiye'ye yönelik polemik açan sol yayın organlarında, demokrasi kavramı, Türkiye demokrasi mücadelesinde rol oynayan ve bundan sonra da oynamağa aday olan güçler, bu güçlerin niteliği ve stratejik mevzilenmesi konusunda yoğun bir tartışma açılmış bulunuyor. Kuşkusuz, değerlendirmelerde büyük farklılıklar var, bundan sonra da olacak. Bu değerlendirme farklılıkları bizzat Demokrat Türkiye'de yayınlanan çeşitli yazılarda da görülüyor.

Örneğin, seçim sonuçlarıyla ilgili imzasız çözümlemelerde, Türkiye siyasal arenasındaki mücadeleye başlıca iki anlayışın damgasını vurduğu ileri sürülüyor: bir yanda "*devlet*, onunla özdeşleşmiş asker-sivil bürokrat zümre, kendini toplumun doğal efendisi, hatta sahibi sayan fosilleşmiş elitçi anlayış", öte yanda "resmi devlet çizgisine herzaman karşı olmuş popülist milli iradeci eğilim."

Buna karşılık, Demokrat Türkiye'nin geçen sayısında yayınlanan A. Şeref'in "Gerçekleri tek yanlı tanımak yeterli midir?" başlıklı yazısında, "Bu şekilde bir değerlendirme, 1933'lerde yaşıyor olsaydık, belki fazla yanlış bulunmayabilirdi... Ülkemizde *sadece toplumla yöneticiler arasında değil, esas olarak sınıfsal ve ideolojik-politik farklılaşmalar ve çatışmalar düzeyinde bir mücadele söz konusudur.* Kaldı ki, sınıf mücadelesinin bir hayli geliştiği ve karmaşıklaştığı günümüzde *'elitçilik'* yada 'milli iradecilik' terimleri nitelik belirleyici ve öze ilişkin kavramlar olmaktan çıkmıştır," deniliyor.

Hemen belirtelim ki, Demokrat Türkiye'de böylesine bir tartışmanın açılması, *gazete sütunlarının bu konudaki farklı görüşlere açık tutulması koşuluyla,* yararlıdır. Eğer konumuz demokrasi ise, demokrasi'yi tartışıyorsak, demokrasi anlayışını önce kendi pratiğimizde göstermek gerekir. Demokrat Türkiye bunu yapmakla olumlu bir adım atmıştır.

KONU, Türkiye sol hareketinin tartışma gündemine ilk kez gelmiyor. 60'lı yıllarda, bir yandan *Yön* Dergisi'nin sözcülüğünü yaptığı *yeni-kadrocu* hareket, Türkiye işçi sınıfının nicel ve nitel gelişim düzeyini küçümseyerek ve genelinde "milli irade"nin emperyalizm ve gericilikten yana tecelli ettiğini ileri sürerek Kemalist asker-sivil bürokrasi eliti'ne darbeci-devrimci misyon yüklerken; öte yanda o dönemdeki tek legal sol parti olan TİP'in yöneticileri, Türkiye toplumunun sınıfsal çelişkilerini gözardı ederek, "asker-sivil bürokratlarla horlanan-ezilen halk kitleleri" çelişkisini öne çıkarıyor, bu temelde *popülist-parlamentarist* politikalar geliştiriyordu.

Bugün geriye bakıldığında, sınıfsal temelden yoksun her iki analizin de iflasa sürüklendiği açıkça görülüyor. Birbirini izleyen 1971 ve 1980 askeri darbeleri, "Kemalist asker-sivil bürokrasi elitinin darbeci-devrimci misyonu" hayallerini bir daha tekrar ortaya çıkamayacak şekilde yokettiği gibi, 60'lı yılların ikinci yarısında TİP'in örgütsel planda olduğu gibi parlamenter planda da çöküşü, sınıfsal temelden yoksun popülist politikaların çıkmazını somut şekilde belgeledi.

Bu bakımdan, Demokrat Türkiye'deki tartışmada geliştirilen tezler, Türkiye sol hareketinin bu yirmi yıllık pratiğinin mihengine vurularak irdelenmek zorundadır.

Türkiye devrimci hareketi, artık ne Kemalist asker-sivil bürokrasinin "devrimci darbe"sinden medet ummak, onun kuyruğunda sürüklenmek, ne de kitlelerin güvenilir alternatif yokluğundan ötürü destek verdiği "milli iradeci" burjuva partilerinin demokrasi anlayışına teslim olmak veya onların peşine takılmak durumundadır. Nitekim, Demokrat Türkiye'nin toplumdaki siyasal kutuplaşmayı "elitist"lerle "milli iradeci"ler arasında bir çatışma olarak değerlendiren yazılarında dahi, *"burjuva demokrasisinden nitelikçe farklı bir sosyalist demokrasi anlayışının varolduğu güvenle esas alınmakta", "sosyalistlerin devrimci demokrasi tezi ve programı ile etkin bir varlık olmanın ötesine geçebileceği,"* vurgulanmaktadır. Önemli olan da budur.

Burjuva partilerinin Cunta karşısındaki tutum farklılıkları Türkiye devrimci hareketi açısından belki kısa erimde, taktik planda önem taşıyabilir; ama uzun erimde, bir yandan "milli iradeci" geçinip öte yandan kendi öznel çıkarlarıyla çelişkiye girmedikçe faşist cuntanın tüm icraatını destekleyen, evrensel insan hakları bildirgelerinde ilkeleri belirlenmiş bir burjuva demokrasisini dahi içine sindiremeyen Türk burjuva partilerinin devrimci hareketimiz açısından stratejik önemi ve değeri yoktur. Gelmiş geçmiş burjuva iktidarlarının, altında Türkiye'nin de imzası bulunan insan hakları bildirgelerine ne denli saygılı davrandıkları ortadadır. "Milli iradeci" burjuva partilerinin ikiyüzlülüğü A. Şeref'in yazısında somut örneklerle sergilendiği için, bunları burada yinelemek gereksiz.

TÜRKİYE devrimci hareketi açısından günün yakıcı sorunu, sosyalist demokrasi anlayışını kafalarda iyice netleştirmek, kitleleri bu anlayışa kazanabilecek güvenilir örgütsel alternatifi yaratabilmektir.

Bu güvenilirliği kazanabilmenin ana koşulu, geçen sayıda belirttiğimiz gibi, "öncüler" enflasyonuna son vermekse, bir diğer koşulu da, sosyalist demokrasinin, emekçi halk kitlelerinin onurlu bir biçimde insanca ve özgürce yaşayabileceği koşulların oluştuğu bir kendi kendini yönetim biçimi olacağını, herşeyden önce kendi devrimci hareketimizden örneklerle kanıtlayabilmektir.

Türkiye sol hareketinin bu konuda şimdiye değin parlak bir sınav verdiği söylenemez.

Alalım Türkiye'nin en eski iki sol partisini: Her ikisinde de demokratik merkeziyetçiliğin demokrasi ayağı felç edilmiş, merkeziyetçilik ayagıyla sürekli topallayarak sekterliğin, tahammülsüzlüğün, tasfiyeciliğin kitleler önünde "güven sarsıcı" sayısız örnekleri verilmiştir.

Bu iki partiden daha eski olanı, TKP, bizzat kendi önderlerine, örneğin Türkiye'nin en büyük ozanı Nazım Hikmet'e daha 1935 yılında *"Marksizme ve Leninizme hasımdır. Ona inanmayın. O, komünist rozetini para kazanmak için taşıyor, lahana yaprağına dönen kitaplarını pahalı pahalı satmak ve kendisini reklam etmek için kullanıyor. Nazım Hikmet satılmıştır... O, kalleş ve dönektir,"* (*Orak-Çekiç*, Sayı 2, s.4) diye saldırmış; çok değil, daha birkaç yıl önce de, Türkiye komünist hareketinin uluslararası plandaki saygıdeğer temsilcisi, sürgünde can vermiş bir Şefik Hüsnü'ye *"Şefik Hüsnü Değmer hiçbir zaman marksist-leninist olmamıştır. Bölücü idi, oportünistti ve karyeristti. (...) Komünist Partisi'ne Vedat Nedim Tör'leri, Mihri Belli'leri, Hasan Ali Ediz'leri, Hikmet Kıvılcımlı'ları getiren odur. Hepsi provokatör. Hepsi dönek..."* (*Yeni Çağ*, Ocak 1975, s.75-76) diye kara çalmış; Türkiye sosyalist düşüncesine sayısız telif eserler kazandıran bir Dr. Hikmet Kıvılcımlı'ya, üstelik de herkesin nedenlerini çok iyi bildiği gibi politik sürgünde dramatik bir şekilde öldükten sonra *"Bu adam manyaktı, kalpazandı, zıpırın biriydi. Komünist morali yoktu. Bu yüzden TKP'den kovulmuştur,"* (*a.g.e.*, s.77) gibi sınıf düşmanlarının bile kullanmaya cüret edemeyeceği ifadelerle, dil uzatmıştır.

1962'den itibaren Türkiye sol hareketinin legaldeki tek partisi olmak ayrıcalığını taşıyan TİP'in yöneticilerine gelince... 1964'teki ilk kongreden hemen sonra başta eski parti sekreteri Orhan Arsal ve parlamentodaki TİP senatörü Niyazi Ağırnaslı olmak üzere, aralarında genel merkez, il ve ilçe yöneticilerinin de bulunduğu yüzlerce devrimciyi kara çalarak partiden atmışlar, marksizmi öğrenmeye susamış genç partili Deniz Gezmiş'leri, Mahir Çayan'ları ve daha binlercesini, "partide parti önderlerinin açıklamalarından başka bir şey okunmaz" despotizmiyle parti dışına düşürmüşlerdir. Türkiye sosyalist hareketinde gündeme gelen stratejik sorunlara, özgür ve bilimsel bir tartışma ortamı sağlayarak parti içinde çözüm aramak mümkün iken, "dediğim dedik" kafasıyla parti içi demokrasiyi katleden TİP yöneticileri, daha sonra birbirlerine düşerek partiyi de fiilen bitirmişlerdir. 1975'ten sonra bu yöneticilerin bir bölümü tarafından kurulan yeni TİP'te de aynı hastalık sürmüş, parti gazetesinin başyazarı Yalçın Küçük ve birçok genç militan, gülünç bir takım suçlamalarla partiden atılmıştır; aynı yöneticiler, 12 Eylül darbesinden sonra yapacak başka hiçbir şey yokmuş gibi, durumu fırsat bilip partinin Kongrece seçilmiş MYK üyelerinden kendilerine ters düşenleri parti dışı ilan ederek tasfiyeciliğin doruğuna çıkmışlardır.

Ne ki, sekterliğin, tahammülsüzlüğün, kıyıcılığın örnekleri TKPve TİP'le de sınırlı değil... Sol'un diğer müfrezelerinin çoğunda da benzer örnekler fazlasıyla görülmüştür. TKP ve TİP örneklerini buraya almamızın nedeni, hastalığın ilk önce bu en eski iki örgütten başlamış, öteki örgütlere de buralardan yayılmış olmasındandır.

EĞER bir ülkede işçi sınıfına öncülük iddiasını taşıyan yirmiye yakın örgüt varsa ve bu örgütlerin çoğunda "iç demokrasi" ayaklar altına alınarak sol'un yetiştirdiği en seçkin militan ve düşünürler tekkeci bir darkafalılıkla kıyılmış, kendilerine her türlü kara çalınmışsa, sol partilerin Türkiye toplumunda neden güvenilirlik kazanamadığına neden şaşmalı?

Sol için faşizmin teröründen daha yıkıcı olanı, kendi saygınlığını kendi eliyle sarsmış olmasıdır.

Bir müsibet bin nasihattan evladır!

Şimdi yeni bir dönem başlamıştır. Demokrasi mücadelesinin ağırlık taşıdığı bir dönem... Bu dönemde kitlelere devrimci demokrasi mesajını götürebilmek, benimsetebilmek, öncelikle "az parti öz parti" hedefini gerçekleştirmeğe ve de sosyalistlerin demokrasinin gerçek savunucuları olduğunu devrimci hareketin kendi içinde gösterebilmeğe bağlıdır.

Bunun için de, herşeyden önce, geçmiş "çılgınlık"ların serinkanlı bir değerlendirmesinin ve köklü bir özeleştirinin yapılması gerekir. Eğer kendi örgütlerinde demokrasiyi boğazlayanlar kitlelerin önünde sosyalist hareket adına "demokrasi savaşçısı" rolüne çıkacaklarsa, yeni fırsat da daha baştan yitirilmiş demektir.

O zaman, "kitleler bizi anlamıyor," diye kızmak, hırçınlaşmak niye?

Bir TÖB-DER Yöneticisi daha:

GYK ÜYESİ KENAN ARAS FAŞİST CUNTA TARAFINDAN KATLEDİLDİ

TÖB-DER Gn. Bşk.'ı Gültekin GAZİOĞLU, Genel Yöneti Kurulu 1976-1978 dönemi üyelerinden Kenan ARAS'ın 1 Aralık 1983'de öldürülmesi ile ilgili olarak basına ve kamuoyuna aşağıdaki açıklamayı yaptı.

Aralık ayı başında TÖB-DER, eski merkez yöneticilerinden birini daha yitirdi. TÖB-DER'in 1976-1978 yıllarında Genel Yönetim Kurulu üyeliği görevinde bulunan ve 12 Eylül'den sonra tutuklanıp TÖB-DER merkezi davasında yargılanan, 5 yıl hapis cezasına çarptırılan Kenan ARAS memleketi olan Ağrı'da 1.12.1983 gecesi bir köy yolu üzerinde koma halinde bulundu. Köylüler tarafından hastahaneye kaldırılan ARAS kurtarılamadı.

Son günlerde alınan haberlere göre, Erzurum Askeri Tutukevinde ağır işkenceler gören ilerici tutuklular, mahkeme önünde elbiselerini soyarak vücutlarindaki morartıları, TÖB-DER Ağrı Şubesi Başkanı Nurettin BAYSUT ise kafasındaki yarayı mahkeme heyetine gösterdi. Mahkeme bütün bunları görmezlikten geldi.

Yine Ordu ilinde, Fatsa ve Ünye çevresinde seri askeri operasyonlar yapıldığı ve iki bini aşkın vatandaşın kısa sürelerle gözaltına alındığı, yörenin sıkı bir askeri taramadan geçirildiği ve baskıların alabildiğine arttığı haberleri geliyor. Bütün bunlar da basından gizli yapılmakta ve konuyla ilgili yayın yasağı bulunmaktadır.

İşkencede ve sokak ortalarında öldürülen üyelerimizin sayısı da bir hayli kabardı. TÖB-DER'in yasal merkez yöneticileri ve yüzlerce üyesi, şimdi 8 yıla varan ağır hapis cezalarını çekmek üzere yaşamlarının en verimli yıllarını zindanlarda geçiriyorlar. Onbinlerce ilerici, demokrat tutuklu gibi, hapishanelerdeki TÖB-DER yönetici ve üyelerinin de yaşamları her an tehlike altındadır. Daha altı ay önce Ankara Merkez Ceza ve Tutukevi'nde cezasını çekmekte olan TÖB-DER Genel Saymanı Abdullah GÜLBUDAK gördüğü işkenceler sonucu ölmüştü.

Cezalarını çekip çıkan TÖB-DER yöneticilerinin yaşamı da garanti altında değildir. Bunun en açık örneği, Cunta eliyle katledilen Kenan ARAS olayında açıkça görülüyor.

Kenan ARAS, mayıs ayında cezası bittikten sonra cezaevinden çıktı. Ancak sıkıyönetim güçlerinin ve polisin hışmından yine kurtulamadı. Üç kez polis tarafından arandı, cezasını bitirdiği halde yine sürekli rahatsız edildi ve yarı gizli bir yaşama zorlandı.

K.ARAS en son 1.12.1983 günü akşam evinden ayrıldı, aynı günün gecesi Ağrı iline 5 km uzaklıktaki Keşiş Köyü ve Muratkan Köyü yollarının kesiştiği kavşakta köylüler tarafından koma halinde bulundu. Karaciğerinden tüfek kurşunuyla yaralanan ARAS, köylüler tarafından kaldırıldığı hastanede kurtarılamadı. ARAS koma halinde olduğu için ifade veremedi.

Olayın hemen ardından sıkıyönetim askeri güçleri yörede bir terör dalgası estirdi, yurtsever, demokrat olarak tanınan birçok kişiyi tutukladı. Olaya ise intihar süsü vererek geçiştirmek istiyor.

Kenan ARAS, bir Kürt yöneticisi arkadaşımızdı. O, hapishaneden çıktıktan sonra yılgınlığa düşmeden tüm zor koşullara göğüs gererek bir yandan Kürt halkının özgürlük mücadelesine devam ederken, diğer yandan da eğitim emekçileri içindeki kavgasını sürdürdü.

Arkadaşımız ARAS'ın katili Faşist Cunta'dır. Ve bu, Cunta'nın ne ilk cinayetidir, ne de son olacaktır. Tüm baskı, işkence ve katliamlara rağmen Faşist Cunta'nın başaramadığı bir gerçek vardır: o da, tüm ilerici güçlerin olduğu gibi, TÖB-DER'linin de düşüncelerine, aydınlık geleceğe olan güvenlerine, özveri ve kararlılıklarına ipotek koyamamaktır.

Dünyada tüm zorba yönetimlerin kaderi olduğu gibi, Türkiye'de de Faşist Cunta elbet yıkılacaktır.

Dünya ilerici kamuoyunun ve öğretmen hareketinin destek ve dayanışması mücadelemize güç katacaktır.

Fransız Otomotiv sanayi işçilerinin kaderi TALBOT'ta çiziliyor

TEMMUZ.83

Fransa'da otomobol sektöründe tarihin en yoğun işten çıkarma kararı Talbot işverenlerince açıklanıyor; büyük bir bölümü erken emeklilik biçiminde 8000 işçiye çıkış verileceği açıklanmasıyla 21 Temmuz'da tüm atelyeler greve gidiyor.

CGT Sendikasının isteği üzerine çıkışları incelemek için atanan bilirkişi işgücü fazlalığı olduğu yönünde rapor veriyor.

Çıkışların işleme sokulması hükümet tarafından idari olarak oyalanması üzerine CGT biraz aceleci olarak **"kazandık"** sloganı olarak grevi sona erdiriyor.

7-12 ARALIK 83

Çıkışların yeniden görüşülmesi için ilgili bakanların toplanması üzerine sendikalar tarafından 8 Aralık'ta öngörülen grev işçiler tarafından 7 Aralık'ta başlatılıyor. Günde 1200 otomobil üretimi tamamen duruyor.

Talbot yönetimi işyerinin 16 000 yerine 12 000 işçiyle yürüyebileceğini açıklıyor.

Hükümet yetkilileriyle görüşen CFDT Metal sendikası genel sekreteri karamsar: -Çıkışlara **"Hayır ama"** tavrı **"Evet ama"** ya dönüştü.

13-16 ARALIK 83

FKP'li İş bakanı Ralite **"Teknolojik dönüşümün insanca olması için işverene yardım edileceğini, "Hükümet sözcüsü Max Gallo"** çıkışların politik sorumluluğunu hükümetin alabileceğini" açıkladılar.

2905 kişinin çıkışı hükümettçe onaylandı, CGT **"gerekirse grevin ve işgalin 6 ay sürebileceğini açıkladı. CFDT Genel Sekreteri Maire: "Hükümetin tutuculuğu ve devlet ciliği sosyal dengeyi bozup çatışmalara yol açabilir"**.

17-20 ARALIK 83

Talbot yönetimindeki işyerini kapatma kararından sonra sendikalar **grevi sürdürme kararı aldılar. 300** kadar grevci gece fabrikada kalıyor.

Sürpriz: Talbot işvereni, hükümet ve CGT Talbot dosyası için anlaşmaya varıyorlar:

-2905 yerine 1905 çıkış,

-İşten çıkarılanların öncelikle işe alınabilmesi,

-Taşıt aracı alacakları 200.000 F indirim,

-Meslek eğitimi.

FKP'li bakan Ralite anlaşmayı **"İnsanyüzlü endüstriyel dönüşüme örnek"** olarak değerlendiriyor.

CGT 1000 çıkışın engellenmesinin başarı olduğunu açıklıyor.

İşçiler greve devam kararı alarak her türden endüstriyel dönüşüm planını dışlıyorlar.

Özellikle işyerinde CGT'li işçiler de hayal kırıklığı hakim, Çoğunluk **"düzüldükleri"** ve kendi sırtlarından anlaşmaya varıldığı düşüncesinde.

20 Aralıkta çıkış mektupları işçilerin eline geçmeye başladı, CGT artık grevden bahsetmiyor. 14000 kişinin işinin korunduğunu söyleyip çıkışları reddeden ve direnişe devamı öneren CFDT'yi maceracılıkla suçluyor.

21-25 ARALIK 83

Grevci işçilerde iğrenme yılgınlık, **"15 senedir saatte 60 araba üreten bizler artık ölmüşüz, 15 yıldır meslek eğitimimiz düşünülmedi şimdimi düşünülüyor."**

FKP'li Ralite'in ülkesine dönmek isteyenlere yardım edileceğinin açıklanmasından sonra CGT Metal Sendikası **"İşçilerin en iyi koşullarda ülkelerine dönme hakları olduğunu"** açıkladı.

CFDT Metal federasyonu Genel Sekreteri Granger grevden bu yana ilk kez iş yerine geliyor, işyerinde grevi yürütenlerin konfederasyona muhalefet olmamasını aldırılmamasının, hükümeti destek politikaları yüzünden bünyesinde epeyi itibar kaybeden konfederasyonun politika değiştirmeye Talbot'da başlayacağı şeklinde yorumlanıyor.

26-28 ARALIK 83

CGT'li delegeler bir basın toplantısı yaparak **"Geleceklerine sendikasız ve partisiz karar vereceklerini"** açıkladılar.

-CGT bize danışmadan anlaşmalar yapıyor,

-Sendikalar bugüne kadar bizden iktidar alanlarını genişletmek için, bizde onlardan söz sahibi olabilmek için yararlandık.

Şimdi bu bitti.

-Biz burada sağlığımızı, gençliğimizi, parmaklarımızı bıraktık, gönüllü dönüş yapanlara Fransa'da kalmaları halinde giderleri kadar para verilsi.

İşçi-CGT kopuşu,

Sendika, CGT'den ayrı tavır alan delegelerin dernekler tarafından **"Manipüle"** edildiğni açıkladı.

İşyerinde işçiler küçük gruplar halinde hep aynı şeyi konuşuyorlar: **"CGT işçilere danışmadan çıkışları kabul etti."**

CGT yeniden toparlanmayı deniyor, yapılan toplantıda görüşmelerin başlatılması için işveren tarafından öne sürülen bitmiş otomobillerin çıkarılması görüşmelere iki yabancı işçinin katılması işçiler tarafından yuhalanarak ve ıslıklanarak reddediliyor. İşçiler görüşmelere katılacak tüm delegasyonun kendilerince seçilmesini istiyorlar.

Bir işçinin önerdiği grev komitesi kabul ediliyor.

CGT'li sendika temsilcisi **"önemli bir randevu"** için işyerini terkediyor.

CFDT ertesi gün işverenin, valiliğin ve sendikaların katılacağı görüşmelere iş saatlerinin azaltılması gündeme geldiğinde **"dili açılacak "dilsiz bir gözlemci"** yollamaya karar verdi.

İşveren mahkemeden **"Kanunsuz işgalin kaldırılması"** kararı çıkarttırak işgalin kalkmaması halinde işyerini kapatacağını ve maaşların ödenmeyeceğini açıklıyor.

CGT hükümetin zor kullanarak işyerini boşaltacağını tahmin etmediğini, CFDT'nin göçmen işçilere yönelik çabasının politik demogojik bir operasyon olduğunu 16 000 işçinin tümünün kararına başvurulması gerektiğini söyleyip işbaşı çağrısı yapıyor.

CFDT ve işçiler fabrikada kalma kararı alıyorlar CFDT'nin tavrı:

-Çıkışların iptali

-Endüstri ve sosyal projelerin toplu görüşülmesi

-Geri dönmekle özgür seçimin tüm fabrika işçilerine önerilmesi

-Görüşmeler boyunca çıkarılan işçilerin maaşlarının ödenmesi.

29-30 ARALIK

İşveren CFDT'ye karşı 145 Milyon Marklık tazminat davası açtı.

İşgali ve grevi devam ettirenlerin sayısı 1000 civarında,

İşveren tarafından işyerinin **"Düzenlenmesi"** ve **"temizlenmesi"** için yollanan atelye şefleri işyerine sokulmadı.

31 ARALIK 83 5 OCAK 84

Fabrika güvenlik güçlerince boşaltılıyor, Hükümet 16 000 işçinin geleceği için jandarmaları yolladığını açıkladı.

Yılbaşı ertesi fabrikaya girerek grevi sürdüren işçilerle grevci olmayanla arasında çıkan çatışmalarda 10 işçi yaralandı.CGT'nin çekilmesiyle hazırlıksız bir avuç CFDTli olayları önlemeye çalışıyor. Durumu hiçkimse kontrol edemiyor.

6 OCAK 1984

Sabah 6 da başlayan, grevcilerle , grevci olmayan ve aşırı sağcı CSL sendikası militanları arasında süren 12 saatlik çatışma sonucu üçü ağır 55 işçi yaralandı. Çatışmalar sırasında iki taraftan da silahlı kişilerin varlığı gözlemlendi. Grevciler B-3 atelyesinde kuşatılmış durumda.

İşverenin ve CFDT sendikasının çağrısı üzerine gelen güvenlik güçlerini grevci olmayan işçiler Fransın Milli Marşı ile karşılıyorlar.

Kuşatma altında kalan grevci işçiler uzun pazarlılardan sonra güvenlik güçlerinin koruması altında fabrikayı terkediyorlar. CGT Genel Sekreteri Krauski oalylardan CFDT'yi sorumlu tutuyor.

Hükümet sözcüsü Delors gelecekten umutlu olduğunu açıkladı. Talbot işvereni lokavt ilan etti. İşyeri belisiz bir tarihe kadar kapatıldı.

11 OCAK 84

İşveren tarafından isimli özel giriş kartları yollanarak işyerine tek tek sokulan 7200 işçi ile Talbot üretime başlıyor.

LANET KÖR ŞEYTANA!..

BİR GÜN MUTLAKA

Generallerden **"ikaz"** gelmiş gazetecilere:

"Af konusunu yazmak yasak!..Biz Genel affa karşıyız!" buyurmuşlar.

Hele şunların densizliğine bir bakın siz. Kim, kimi affediyormuş kuzum! Sizin dünyadan hiç mi haberiniz yok. Arjantin'de, üniformalı faşist katillerin yurt dışına çıkması yasaklandı bile!...

Bir gün sıra size de gelmeyecek mi?

Mutlaka!

Ve ozaman **"ikaz"** nasıl yapılırmış göreceksiniz!

Evet, bir gün mutlaka!..

TEKERLEME

Sattı sattı
Turgut Özal ne sattı
Köprü, baraj...

Baraj, köprü uvertürdür
Sattı sattı
Ne sattı
Bildim bildim
Neyi bildin
Yıktı gümrük duvarları
Yabana sundu kaynakları
İMF'si, holdingleri
Alem bilir
Tarih boyu özlemleri

Almak satmak pazarlamak
Asıl amaç yağmalamak
Sattı sattı
Turgut Özal kime sattı
Emperyalist tekellere
Memleketi toptan sattı

FATURALI HAYAT

"Türkiye'de faturalı hayat başladı." diye yazıyor gazeteler.

Oysa Türkiye'de yaşanan daha nice nece hayat var:

-İşkenceli, zindanlı hayat!

-Yakıtsız, susuz, yolsuz, elektriksiz karanlık hayat!

-İlaçsız, doktorsuz ölümlü hayat!

-İşsiz, aşsız emmeksiz Lotolu, Totolu yitik hayat!

-Haktan, özgürlükten yoksun tutsak hayat!

Şimdi bunlara bir yenisi daha eklendi:

"Faturalı hayat!"

Peki... halkımıza bu hayatı biçen zalimlerin, düzenbazların faturasını hep solcular mı ödeyecekler canlarıyla!

Ey Türk, ey Kürt titre kendine gel!..

AMAN DİKKAT

Ankara Barosu Başkanı Muamer Aksoy, yaptığı bir konuşmada:

"Karakollardaki ifadelerde avukatlar, müvekkilerinin yanında bulunmalıdır!" diyor. Ama gerçekten yanında mı, yoksa müvekkilinin 15-20 metre uzağında mı!..

İlahi Muammer hoca, hangi avukat buna cesaret edebilir, müvekkiliyle birlikte işkenceye yatmaya!

Bize göre Baro, karakollara değil de Sıkıyönetin mahkemelerine avukatların korkusuzca gidebilmelerini sağlasın yeter.

Muammer hocanın sırtı kaşınıyor galiba!..

GÖLGE ETME

Turgut Özal:

"Zenginlerden alıp yoksula vereceğiz!" diyor.

Allah Allah!.. Dünya tersine mi dönmeye başladı!

Vallaha korkulur bu sözden...

Önce **"orta direği dirilteceğim."** diyordu. Üst üste yaptığı zamların ve serbest piyasanın, serbest sermayenin altında kalan orta direk açlıktan temelli çöktü!

Olmaya yoksulun başına da yeni bir çorap daha örüle!..

Aman dikkat!

"Gölge etme, başka ihsan istemem." demiş Diyojen.

TÜRKİYE POSTASININ POSTASI

Geçen sayı bu sayfada Tercüman gezetesinin, bir ilan nedeniyle, yaptığı aşağılık yayınını ve muhbirliğini eleştirmek istemiştik.

Her ne hikmetse **Türkiye Postası"** bundan işkillenmiş. **"Demokrat Türkiye'nin demokratlığı"** diyerek bize sataşmadan edememiş.

Önce şunu kabul ediyoruz. ciddi ve duyarlı bir konunun fıkra esprisi içinde veriliş tarzı pek başarılı olmamıştı. Yazıdan son cümlenin düşmüş olması vurgulamayı da ayrıca zayıflatmıştı. Ancak bununla birlikte yanlış yorumlara yol açabilecek herhangi bir ifade tarzı, bir ima sözkonusu değildi, olamazdı -da!..

Bir kez iki yıla yakın bir süreden beri bu sayfada yayınlanan fıkralar belli.Demokrat Türkiye'nin tutumu belli konulardaki tavrı da belli.

Tercüman gazetesinin yalan, şantaj, iftira ve muhbirlik üstüne icrayi sanatı da cümle alemce belli.

Türkiye solunun ve devrimci hareketinin karşısında yer alan düşman cephe dersen hepsinden daha çok belli. Ve bizlerin görevleri, sorumlulukları da....

Tüm bu bellilikleri içinde Türkiye Postasının öküz altında buzağı arayan tutumunu pek yadırgadık doğrusu!

Biz yine de Türkiye Postası ile postayı kesmek istemiyoruz.

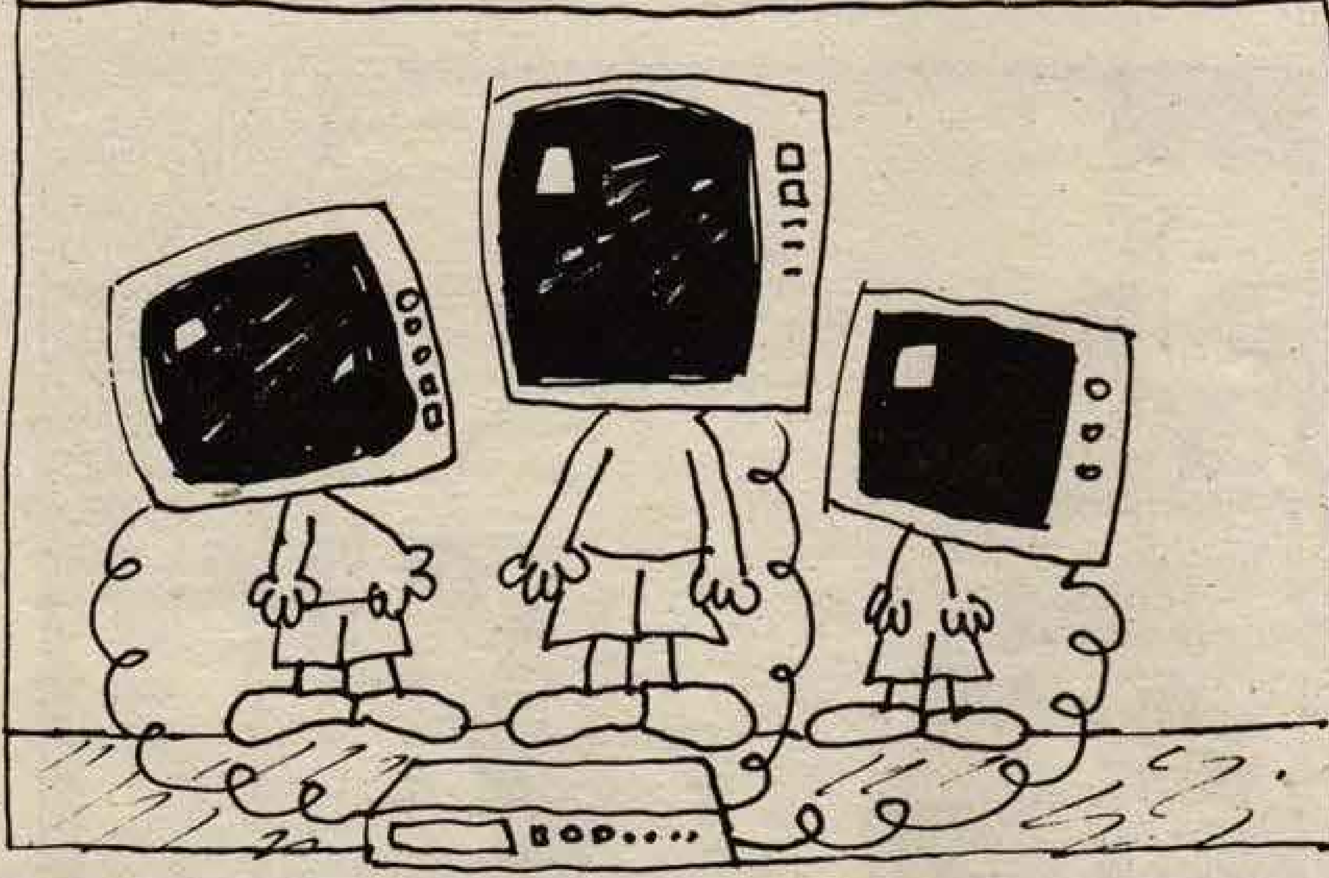
Ama Türkiye Postası da durup dururken bize posta koymaya kalkmasın yani!..

VİDEO ÇOCUKLARI

Ömer POLAT

Almanya'da yaşayan çocıklarımızın her şey olacağı aklımıza gelirdi de, Video çocukları olacağı gerekmezdi. Belki mühendis olacaklarını, kalifiye işçi olacaklarını ve hatta sokak çocukları olacaklarını, düşünmüşüzdür, ama Video çocukları olacaklarını asla. Tabii biz babalar da az Video babalar olmadık değil. Almanya'da yepyeni bir ulus oluşuyor. Tarihi kökü olmayan, gelenekleri, ulusal değerleri olmayan yeni bir ulus: Video ulusu.

Video ulusunun anayasası Cüneyt Arkın'nın tarihi filimlerinden, karate ve Kara Murat dizilerinden yararlanılarak, onlar temel taşı olarak hazırlanacak. Bir vuruşta üç kişiyi öldüremiyen ömür boyu hapse mahkum olacak. Normal insan gibi yürümek üç aydan başlayacak. Çelimsiz olanlar bir kampa alınacak ve orada yaşamaya mahkum edilecek. Anlayacağınız Video devletinin anayasası dünyanın en modern anayasası olacak. Video devletinin kültür anlayışı, eğitim anlayışı senaryosunu İhsan Yücel'in yazdığı bir yığın komiğin oynadığı "Kibar Feyzo" filminden yararlanılarak yola çıkılacak. Okullarımızda bu filmin anladığı ahlak, eğitim ve kültür anlayışı eğemen olacak. Bu anlayışa göre küfürsüz konuşan her öğrenci sınıfta kalacak ve bu kötü durumunu devam ettirmekte inat ederse okuldan uzaklaştırılacak. Her söze, efendim diye başlamak yerine "boğum" sözcüğü ile başlanacak. Bu anlayış devlet dairelerinde, okullarda ve hatta Yüce Video Parlamentosunda aynen uygulanacak. Devlet başkanını halk seçemeyecek. Bu geri anlayıştan vazgeçilecek. Ülkenin en iyi küfür eden, en güzel küfür edeni devlet başkanı olacak. Bütün sokakların, okulların, caddelerin ve hatta kentlerin adları küfürlü olacak. (Affınıza sığınarak yazıyorum) Örneğin Pezevenk sokağı, Zırtıboz caddesi, Manyaklar okulu, Hıyarkent gibi

Yukarıda yazdıklarım size hayal gibi bir saçma olarak gelebilir. İnanmayın. Ama bu böyle giderse yukarıda anlatmaya çalıştığım Video devleti oluşacak. Ben bu devletin oluşmakta olduğunu görüyorum. Almanya'da yaşayan çocuklarımızın yüzde doksanı bu devletin ilk temel taşı olacak. Maaşallah hepside bu vasıflara çoktan haiz. Üç yaşındaki küçük Ali kendini Kara Murat görüyor, on yaşındaki Mehmet filmin Almanca mı, Türkçe mi olduğunu bilmiyor ama, Kemal Sunalların filimlerinde sıraladığı bütün küfürleri tamıtamına biliyor. Video devletini oluşturacak bu çocuklara bir de anne babaları katarsanız geri ne kalır?

Bunları yazarken içim yanıyor. Bu çocuklar Afrika'da açlıktan ölen çocuklardan daha şanssız. Gogol'ün Ölü Canlar" adlı yapıtındaki bir kısım insanlar için kullandığı "dünyaya geliş nedeni belli olmayan" insanlar bu çocuklar.

Bize Türkiye devletinden bir umut yok. Bunu kaç kereler yazdım. Onlar bugüne kadar, bu çocuklar için on sayfalık bir broşür bile hazırlamadılar. Hazırladık desinler, hazırladıkları broşürün bütün nüshalarını gözüme soksunlar. Bugüne dek Türkiye'de hazırlanan, Türkiye'deki çocuklar için yazılmış kitapları gönderdiler. Onlara da kitap dense tabii. Dil Bilgisi kitabının bile her sayfasında beş-on dilbilgisi yanlışı olan kitaplar. Geçelim bu konuyu. Türkiye devleti bu güne dek bu çocukları değil, babalarının kazandığı Markları daha çok düşündüler. Hem bin kat fazla. Alman devleti ise, bizimkine göre biraz daha insaflı desek yalan mı olur? Ama o da kendi çıkarlarını önde tutuyor. Yani ondan da umut yok. Yani umut sana kaldı darı harmanı. Umut sende annebaba. Göster halkımızın o yüce gücünü.

O videoda seyrettiğiniz filimlerin hepsi sizi anlatmaya çalışmıyor mu? Bunca film içinde kaçı sizi anlatmayı becerdi? Kaçı sizin iç dünyanıza girebildi? Kaçı sizin sevdalarınızı anlatabildi? Doğrudur, siz de küfürlü konuşursunuz bazan. Ama öyle bir yerinde, öyle bir güzel küfür edersiniz ki insan hayran kalır. Hatta sevdiğinize aşkınızı küfürle söylersiniz. Ama öyle bir güzel söylersiniz ki gözleri mayışır sevdalınızın. Ama bu video filmleri öyle mi? Otuziki dişini göstererek söylediği küfür Osmanlı kazığı gibi batıyor adama. Bunlar size sizi anlatmayı çalışıyorlar. Ve de beceremiyorlar. Yaptıkları filmleri rezil kepaze ettikleri yetmiyormuş gibi, sizi de rezil ediyorlar. Sizde boyun eğiyorsunuz bu kepazeliğe. Suçun birazı da sizde değilmi allahaşkına? Koyun videoları sandıklara, izinde de götürün satın Türkiye'de. Nasıl olsa yeni hükümet açtı kapıları. Kapatın bu video faslını. Halklarımızın o güzel masallarını anlatın çocuklarınıza. Kerem ile Aslı'yı, Ercişli Emrah'ı, Tepegözleri, Dedekorkut masallarını, Mem-u Zinleri, Siyabend ü Haceleri, Dalalları anlatın. Bakın, görün ne sevecekler çocuklarınız. Kendinizi anlatın, dereye balık tutmaya gittiğinizi anlatın, kız kaçırmayı, kaçağa gitmeyi, ırgatlığınızı, annelerine nasıl sevdalandığınızı, köy dövüşlerinizi, rüşvetçi memurları, zalim başçavuşları, askerliğinizi anlatın. Görün nasıl sevecekler. O filmler bunu anlatmaya çalışmıyorlar mı? Hem yüzlerine, gözlerine bulaştırarak. Halklarımızı rezil ederek. Son verin bu gidişe. İşten yorgun dönsenizde, sesiniz kötü olsa bile türkü söyleyin çocuklarınıza. Halay çekin, govenk çekin onlarla. Beceremezseniz bile. Sizin en kötü yaptığınız, o cicilibicili filmlerden bin kez daha iyidir. Dinime imanıma yüzbin kez daha iyidir. Gazeteniz "Demokrat Türkiye" ye yazın sorunlarınızı. Dertleşelim bu konuda. Çareler düşünelim birlikte. Çocuklarımızı kurtaralım yok olup gitmekten. Biliyorum iş zor. Zor hiç bir şey yapamamaktan daha iyi değil mi? Kurtarmaya çalışalım çocuklarımızı. Yoksam video devletinin kuruluşu yakındır.

Olumsuzlukları düzeltme yöntemi ve sosyalizm anlayışımız üzerine düşünceler

Ali TAN

Demokrat Türkiye'nin tüm sayılarında işlenen en önemli temalardan bir tanesi de Sol'a egemen olan sekterlik ve yobazlık ve bu anlayışla aşma çabası. Bu çaba doğrultusunda önemli bir görevi üstlendiğine şüphe yok ve gönülden desteklenmeli. Yalnız, tüm bir geçmiş dönem boyunca Türkiye soluna egemen olan bu yanlış eğilimleri eleştirirken, bir taraftan bu hastalıkların nedenlerini çok daha geniş bir perspektifle(sosyalizm anlayışı açısından) incelemeli, öte yandan da bu eğilimlere karşı sosyalist alternatifler oluşturmaya çalışmalıyız.

Henüz Demokrat Türkiye'de böylesine kapsamlı bir tartışma başlamış değil. Değişik yazarlar konuya farklı açılardan şu ana kadar değinmekle yetindiler. Bu kadarı bile bazı çevrelerden tepkiler gördü. Böylesi tepkileride doğal karşılamak lazım. Çünkü tüm geçtiğimiz dönem boyunca devrimciler olarak etrafımıza inşa ettiğimiz ve **"devrimci ahlak", "proleter disiplin", işçi sınıfı kültürü"** diye kavramlarla tanımladığımız değerler sistemini sorgulamak, bunların doğurduğu sorunları tartışmak, solun geniş bir kesimince yasak addedildi. Bugün de hala Türkiye solunun belli bir kesimi bu yasağın sürmesinden yana. Çünkü bizi şekillendiren değerler sistemi üzerine açılacak yoğun bir tartışma, giderek bu değerler sisteminin kaynaklarına, bu eğilimleri savunan kesimlerin sosyalizm anlayışlarını sorgulamaya kadar varacaktır. Ve böyle bir tartışmanın sonucunda Türkiye solunun geniş bir kesiminin sosyalizm anlayışlarının aslında marksizmle pek de bir alakası olmadığı görülecektir.

Yalnız böyle bir tartışmayı sürdürmenin yolu yordamı nasıl olmalıdır? Unutmamamız gereken bir nokta var. Türkiye solunun ürettiği olumsuzlukları halen bünyesinde taşıyan binlerce militan, bu düşünceleri samimiyetle, tek doğru devrimci çizgi olduğuna inandıklarından ve Türkiye devrimine bağlılıklarının bir ifadesi olarak savunmaktadırlar.

Olumsuzlukların ve bunların nedenlerinin herkes tarafından aynı anda kavranıp düzeltilmesini bekleyemeyiz.

Özellikle devrimci, demokrat, aydınlar, aydın olmalarını verdiği bilinçle geçmiş dönemin olumsuzluklarını görmüş, kavramış olabilirler. Ama varolan düzene ve geçmişin sekter, doğmatik örgütlerine binbir bağla bağlı olan kitleler ve bu örgütlerin taraftarları için bu kopuşu gerçekleştirmek aynı şekilde kolay olmayacaktır. Ve kitleler, herşeyden önce, nasihatlerle değil, kendi yaşadıkları ntecrübelerle, pratik içerisinde devrimci sonuçlara ulaşacaklardır. O zaman, büyük bir hoşgörü ve sabırla ve marksizmin en temel prensiplerinden başlayarak, geleceği inşa etmeye yönelik yaygın bir eğitim faaliyeti içerisine girmemiz gerekmektedir.

Hepimiz biliyoruz ki Türkiye solunda seviyeli bir tartışma geleneği yok. Suçu da hepimizde. Geçmişte gruplar arası rekabet ve çekişme, polemik adına bir tür çamur atma yöntemini de yerleştirdi. Sıradan bir sempatizan, sosyalizme ilgi duyan bir işçi, kendi kurtuluşunun yollarını arayan bir kadın düzenin çelişkilerini kavramaya başlayan bir öğrenci, vs., çeşitli konulardaki görüşlerini, sorunlarını, eleştirilerini ortaya dökmekten adeta korkar oldular. Çünkü kazara 'resmi örgüt' çizgilerinin dışında bir laf ederlerse hemen türlü çeşitli yaftalarla nitelendirileceklerdi.

Öte yandan çökmekte olduğunu gördüğümüz, iyice dejenerasyona uğramış burjuva ahlakına, değerlerine, yaşam biçimine karşı Türkiye solu geleceğini toplumunun üzerine yükseleceği değerleri ortaya çıkarıp, hayatın her alanında sosyalist alternatifler oluşturacağına, büyük oranda varolan feodal kültür ve ahlak anlayışına 'halkımızın kültürü' diye sarıldı, bu feodal kültürü devrimci bir görüntü altında yeniden üretti ve giderek egemen sınıflarınki kadar tutucu, donuk, insanı baskı altında tutan bir değerler sistemine ulaştı.

Bir devrimci tipi çıkardık ortaya, devrimin kendi eseri olacağını söylediğimiz işçi sınıfının tamamen dışında -yemez, içmez, gülmez, eğlenmez, aşık olmaz, evlenmez, vs.- Sosyalizm yeni bir yaşam tarzı, ezilen sınıfların gelişmelerini engelleyen tüm zincirlerin kopartıldığı, insanın her alanda tamamen özgürleştiği, dayanışma üzerine kurulu bir sistem değil, ne olduğu belirsiz soyut bir kavram, bir din haline dönüştü. Devrimciler de doğru yolu gösteren, mesajı ileten, bu dinin papazları...(Papazlar)da her türlü dünyevi zevklerden mahrumdurlar, ruhları kirlenmesin diye).

Böyle olunca kitlelere yaklaşışımız, farklı kesimlerle ilişkiye geçişimiz de bu değerler doğrultusunda oldu. Unuttuk ki geniş kitleler, bir anda ve topyekün olarak, kendilerini kurulu düzene bağlayan düşüncelerden, geleneklerden, değerlerden vazgeçemezler. Çünkü sınıflı toplumlarda hakim ideoloji egemen sınıfların ideolojisidir. Ancak toplumun siyasi ve ekonomik altüst oluş dönemlerinde, kitleler yer aldıkları hareketlilik içinde bağımlı oldukları ön yargıları, tutucu düşünceleri terk etmeye, devrimci döneme uygun olarak geçmişle olan bağlarını koparmaya başlarlar. 70'li yıllarda Türkiye'de de böyle bir hareketlilik yaşadık. Ancak kitlelere peşinden gidecekleri somut ve geleceğin filizlerini barındıran alternatifler sunamadığımızdan ve sunduğumuz görüntünün de kurulu düzeninkinden pek de farklı olmayan, yukarıda bahsettiğimiz, tutucu ve katı bir değerler sistemi içermesinden dolayı faşizme karşı mücadeleye girmekten çekinmeyen kitleler, öbür taraftan sosyalizme de doğrudan kanalize olmadılar. Böylece Türkiye solu büyük bir fırsatı da harcamış oldu.

Türkiye soluna egemen olan sekterlik ve yobazlık üzerine bu günlerde çok şey yazılıp çizilmesine rağmen bunun nedenlerine, kaynaklarına ilişkin pek birşey söylenmemektedir henüz. Neden **"birbirimize tahammül edemiyoruz"**? Neden, **"sol iktidara gelseydi halimiz ne olurdu"** ?

Aslında yukarıdaki ikinci sorunun biçimi de sosyalizmi nasıl çarpık bir biçimde algıladığımızın bir göstergesidir. Bizde sosyalizm hep Sol'un -şu veya bu sol örgütün, şu veya bu sol partinin- iktidarı ele geçirmesi olarak görülmüştür. Yani anlayış burjuva siyaset anlayışının beş aşağı beş yukarı aynısıdır. Bir parti ve örgüt kitlelerin onayını alarak şu veya bu şekilde yönetime gelecektir. Ondan sonra da kitleler adına programını uygulamaya koyacaktır. Böyle bir anlayış kitleleri sürekli olarak bir seyirci, edilgen bir topluluk olarak görür. Halbuki marksizm böyle bir anlayışı kökten reddeder. Sosyalizm, bir örgütün veya devrimcilerin işçi sınıfı adına yönetime gelmesi değil, bizzat işçi sınıfının ve müttefiklerinin kendi organları aracılığıyla iktidara gelmesidir.

Marksist bir parti bu süreçte işçi sınıfına önderlik eder. Ve önderlikle, yönetmek farklı şeylerdir. Devrimci bir parti işçi sınıfının gündelik mücadelesiyle tarihsel çıkarları arasındaki bağı kurar. Parça parça, birbirinden kopuk mücadeleleri birbirine bağlamaya, eşitsiz gelişen mücadeleleri ülke çapında koordine etmeye, genellemeye çalışır. İşçi sınıfının beyni, hafızası görevini üstlenir. Önderlik vasfını da isminden, kendi niyetinden veya daha yüksek bir otoriteden aldığı onaydan(!) değil, bizzat mücadelenin içinde, önerdiği politikalar kitlelerce benimsendiği oranda, kitlelerin görevini kazanarak elde eder.

Sorun sadece Türkiye sosyalist hareketi ile de sınırlı değildir. Aynı anlayış 'dünya sosyalist hareketine' de egemendir. Ve 1920'lerin sonlarından başlayarak giderek sistemleşmiş bir şekilde egemen olmuştur. Düşünelim biraz. Ve tüm bir tarihi dönem boyunca düşünelim:

-Siyasi muarızlarını nazi ajanları olarak niteleyip kurşuna dizdiren anlayış,

-Tarihi her dönem yeniden yazma anlayışı,

-Bu yeniden yazılan tarihten siyasi muarızlarını silme anlayışı. Bırakın kitaplardan yok etmeyi, varolan fotoğraflardan bile rötuş oyunlarıyla silmeye kadar varan bir anlayış,

-resmi parti çizgilerine muhalefet eden herkesi hain yada kapitalist yolcu ilan edip yok etme anlayışı ve bu amaçla on binleri bile imha etmekten çekinmeme,

-parti/devlet yönetiminde bulunan kişilerin bile bir gün içinde ortadan kaybolup gitmeleri,

-kişi putlaştırma anlayışı,

-enternasyonalizmi kendi devlet çıkarlarına hizmet etmek olarak gören milliyetçi bir anlayış,

-sosyalizm adına başka ülkelere askeri müdahalelerde bulunma anlayışı ve bu anlayışa uygun olarak 56' Macaristan, 68'Çekoslovakya, 79' Afganistan ve 80 Polonya olaylarını kabullenme ve savunma anlayışı.

Tüm bu anlayışlar Türkiye solunun geniş bir kesimine de egemen olmuşlardır. Ve tüm bu anlayışları kabul eden kafa yapılarının şekillendirdiği birçok örgütün tabandaki taraftarları sekter ve yobazca davranıyorlarsa buna pek de şaşmamak gerekir. Bir ülke, o ülkenin işçi sınıfına rağmen işgal edilip sosyalizm yerleştirilebiliyorsa, sendikaların, demokratik örgütlerin yönetimleri de çeşitli manevralarla ele geçirilip işçilere rağmen devrimcilik yapmaktan ne zarar gelir? Nasıl olsa yöneticiler işçiler adına düşünmek, yönetmek hakkına sahiptirler. Eğer tarih her dönemde yeniden yazılabiliyorsa, insanlar ve siyasi eğilimler yok farzedilip bu tarihlerden siliniyorsa, eh biz polemik yazılarımızda şu veya bu tahrifatı yapıp siyasi muarızlarımıza asılsız çamurlar atıyorsak bunda telaşlanacak ne var ki? Eğer sosyalizm adına dar devlet çıkarları ön plana çıkarılıyorsa, bizim sol örgütlerimizin de kendi dar örgüt çıkarlarını Türkiye işçi sınıfının ve ezilen kitlelerin çıkarlarının önüne koymalarından ve geliyorum diye bas bas bağıran askeri darbeye karşı kitlelere güven ve moral verecek bir eylem birliğini bile gerçekleştirememelerinden hayrete kapılacak ne var?

Bütün bu sosyalizm adına geliştirilen ve sosyalizmle pek alakası olmayan anlayışlar, değerler sistemini aşmak nasıl olacaktır? Mesele sekterlik ve yobazlığa karşı çıkmakla, ya da yanlış olanları tekrarlayıp durmakla çözülmüyor.

Tüm bu olumsuzlukları aşmanın yollarından bir tanesi kitlelerin fikir belirtme, özgürce tartışmalara katılma istemlerine vurulan zincirlerin kopartılmasıdır. İsterlerse yanlış şeyler söylesinler, isterlerse 'teorik' hatalar yapsınlar önemli değil. Yeterki yapsınlar. Çünkü tüm yanlışlıklar, eksiklikler, hatalı eğilimler ancak kitlelerin böyle bir tartışma ortamına doğrudan katılmalarıyla ve bu ortamın içerisinde giderilecektir. Ancak bugünün görevlerine ve geleceğin perspektiflerine yönelik zengin bir tartışma ortamında kitlelerin araştırma, öğrenme , sorgulama istemleri kamçılanacaktır. Yaşamını, deneyimlerini, endişelerini özgürce tartışabilen bir işçi, bir emekçi giderek ancak kendi yaşantısının çelişkilerini kavrayarak, bunlara siyasi platformda cevaplar arayarak, bu süreç içersinde edilgen bir sürü olmaktan çıkıp etkin bir varlık olarak örgütlenerek ve doğrudan mücadeleye girerek sosyalizme kanalize olacaktır.

Fakat asıl önemlisi, olumsuzlukları olumluluğa dönüştürmek istiyorsak, herşeyden önce hatalı eğilimlerin köklerine inmemiz, onların nedenlerini detayıyla analiz etmemiz gerekecektir; tarihi bir araştırmaya olan merakımızdan dolayı değil, fakat bugüne ve geleceğe ilişkin politik görevlerimizden dolayı. Eğer yanlışlıkların gerçek tarihini, yani ortaya çıkış koşullarını ve nedenlerini incelemezsek bunları düzeltme olanağına sahip olabilirmiyiz? En fazla, iyice sivrilmiş, gözler önüne iyice sergilenmiş, kolayca görülebilen hataları orasından burasından çekiştirerek, yüzeysel ve seçmeci bir biçimde lanetleriz, o kadar. Ama hataya neden olan anlayış değişmediği için bu olumsuzluklar, (belki bugün iyice teşhir oldukları için herkes yanlışları kabullense bile) ,ileride başka bir biçimde yine karşımıza dikilecektir.

Yanlış eğilimlere yaklaşım biçiminin özünde politik bir tavır alış yatar. Nasıl ki yanlış eğilimleri sürdürmekte direnmenin temelinde bilinçli veya bilinnçsiz, açık veya gizli, belli bir politik anlayışın direnmesi varsa; yanlışlıkların ve bunların kaynaklarını yok edilmesi de politik bir kararlılık, politik bir mücadele gerektirecektir. ●

Dünya basınında Türkiye

Liberation

Af'tan bahsetmek yasak

Geçen kasımda "ülke demokrasiye dönse de", sıkıyönetim hala yürürlükte. İstanbul Sıkıyönetim Komutanı, gazetelerin siyasi tutukluların affına değinmelerini yasakladı.

Af, konuşulmayacak bir konu. İşte Türk askeri görevlilerin geçen cumartesi aldıkları karar. Böylece ülkede siyasi tutukluların affını isteyen ve gelişmekte olan kampanyayı aniden durdurdular. İstanbul bölgesi Sıkıyönetim Komutanlığı, gazetelere telefon ederek soruna değinmelerini yasakladı. Bir telefon yetti. Zira, sıkıyönetim yasaları gereğince, "ülke geçen kasımda demokrasiye dönmüş olsa da", ordu DİKTA'sını istediği gibi uygulayabiliyor.

Gelişen kampanya askerlerin hoşuna gitmedi herhalde. Halbuki, gürültüsüz fakat ısrarla yapılıyordu. Basın, masumca 1961 ve 1973'deki demokrasiye dönüş sonrası afları anlatıyor, resmilere bu konuda sorular soruyordu. Yanıtlar olumlu olsun, olumsuz olsun, önemli olan; aftan konuşmaktı, sivil rejimin gelişinden faydalanarak sınırlı da olsa verdiği umutları yazmaktı.

Af olasılığı beklenen bir şeydi. Yirmi yılda üç askeri darbe yaşayan bir ülkede akrabası olsun, komşusu olsun, herkesin adaletle alışverişi oldu. Zaten bugünün gazetecilerinin ve öğretim üyelerinin çoğu 1973'de aftan yararlanan kişilerdir.

Bugün, 20 bini askeri binalarda olmak üzere yüz bin siyasi tutuklu var. Çoğunluğu sol militanlar ve Kürtler. Terörist "avı" da devam ediyor. Her hafta televizyon saçları kırkılmış, elleri arkalarında bağlı, bakışları aşağıda, yakalandıklarında ele geçirilen "hazine"leri olan bildiri ve silahları ile insanları küçük düşürücü görüntüler vermeye devam ediyor.

1980 darbesinden sonra ilk yakalanan 30 yaşındaki Lütfü Oflaz, af isteyenlerin öncülüğünü yapıyor. Daha serbest bırakıldığı Haziran 1982'de Adalet Bakanlığına giderek, arkadaşlarının bırakılması için dilekçe veriyordu. Hala devam ediyor. "Türkiyeden ve dışardan her gün mektup alıyorum. Af çıkması için gönderilen imza sayısı iki milyon. Hareketimizin gücü, politik bir hareket olmamasından kaynaklanıyor. Aynı Arjantin'de Mayıs meydanının anaları gibi." Askerlerin koyduğu yasaklamadan sonra Lütfü biraz duraklamak zorunda kalacak, fakat yılmıyor. "Af fikri bir kere ortaya atıldı. Artık önüne geçilemez."

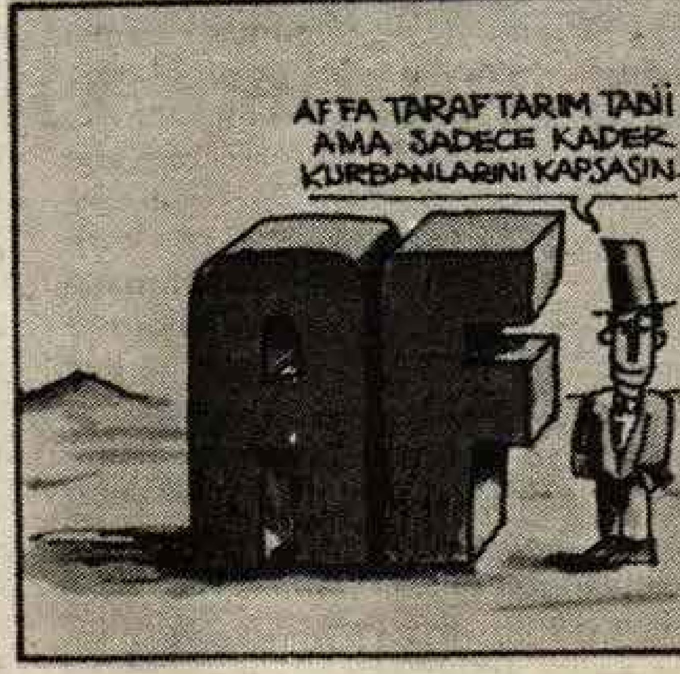
Fikrin geliştiğinin kanıtı bir çok muhalefet milletvekilinin desteğinde görülebilir. Başbakan Turgut Özal'ın bu konu üzerindeki suskunluğunun eleştirilmesi de ikinci bir kanıt.

Geçen hafta, tutukluların aileleri hücuma geçtiler. Ölüm cezasının kaldırılmasını ve affın çıkarılmasını isteyen 100 kadar tutuklu ailesi, topladıkları imzalarla hükümet binasına —burada Özal tarafından kabul edildiler— ve Meclise gittiler. "Evlatlarımıza yapılan işkencelere son verilmesini, onlara sirk hayvanı muamelesi yapılmamasını istiyoruz" dediler. Ailelerin anlattığına göre, Mamaktakı tutuklulara 1 Ocakta yine kötü muamele yapılmış. Hapishane elbiselerini giymek istemeyenlere saatlerce dayak atılıp, daha sonra da çıplak olarak hapishane avlusuna bırakılmışlar. Tutuklular geceyi öyle geçirmişler. Aralarından birçoğunun komaya girdiği söyleniyor. Bir ana şunları anlatıyor: "İstanbul Metris cezaevinde Ağustos ayında açlık grevi yapanlar hala cezalandırılıyorlar. Altı aydır görüşler yasak. Kokmuş yiyecekler, "köpekler gibi yemeye alışsınlar" diye yerlere dökülüyor." Hep tekrar edilen şeyler. Fakat ilk olarak açık açık yazılabiliyor.

Serbest bırakılanların içinde bulundukları ruhsal çöküntüyü gördükten sonra evlatlarını görmekten korkan analara Başbakan durumu inceleyeceğini vadetti. Zaten seçim programında da bulunuyor bunlar: "Ceza kurumlarını modernize edip yeniden saygınlığa kavuşturmak. Cezaevi sorumlularının eğitim ve öğrenimini mükemmelleştirmek." Af konusunda ise bulanık şeyler: "Önemine idrakız. Çok karışık bir sorun. Ekonomik sorunları çözümledikçe, o sorun da çözümlenecek." Aslında sıkışmış durumda. Demokrasiye dönüşün adamı görüntüsünü verebilmek için uzlaştırıcı bir tutuma karşı olamaz. Fakat, "kefili" olan askerlere karşı da tavır alamaz.

Aslında askerlerin koyduğu yasak, kendini güçlükten çıkarmağa uzatılan bir el gibi. Bir pazarlıktan bile söz edilebilir: Hükümet ve ordu arasında yetki bölüşümüdür bu.

Corinne Taor

Frankfurter Rundschau

Soğukkanlılık yapmacık görünüyor

Evren, Turgut Özal'ın Başbakanlığını ilan ettikten hemen sonra bir televizyon konuşması yaparak, ordunun halet-i ruhiyesi hakkında bilgi verdi: Askerler, devlet işlerini yeni hükümete içrahatlığıyla teslim etmektedir.

Ancak bu soğukkanlılık yapmacık görünüyor. Zira ülkenin politik geleceği hakkında soru işaretleri çok. Herşeyden önce, seçim galibi Turgut Özal, daha başlangıçta generallerin hoşuna gitmeyecek kadar hırslı olduğunu gösterdi. Evren'in ısrarlarına karşın eski Başbakan Bülent Ulusu'yu Meclis Başkanı yapmamakta direndi. Ulusu'nun Evren tarafından bu göreve layık görülmesi, geçmiş dönemde Başbakan olarak generallerin direktiflerine kesin bağlı kalmış olmasıydı.

Hükümetin oluşturulmasında da Özal askerlerin sabrının sınırına kadar geldi. Generallerin 1982'de görevden aldıkları Kaya Erdem'i Başbakan yardımcılığına getirdi. Hatta daha da ileri giderek, Savunma Bakanlığına bir sivili, 48 yaşındaki mühendis Zeki Yavuztürk'ü getirdi. Kabinedeki tek asker kökenli bakan Abdullah Tenekeci, —ona da kısmen önemsiz Gençlik ve Spor Bakanlığı verildi.

Özal'ın şimdi korkması gereken yalnızca eski "Milli Güvenlik Konseyi", şimdiki "Cumhurbaşkanlığı Konseyi"nin ilk fırsatta hükümet işlerine burnunu sokması değil. Aynı zamansa, parti içinde de fırtınalar kopması muhtemel.

Özal'ın "Anavatan Partisi", gerçi şimdilik beklenmeyen seçim zaferinin etkisiyle birbirine kenetlenmiş durumda. Ancak bu, Anavatan Partisinin homojen bir grup olmadığı, çok farklı politik görüşlü kimselerin toplandığı bir çanak olduğu gerçeğini gizleyemiyor. İslamcı radikallerden, liberal merkezcilere, hatta Alpaslan Türkeş'in neofaşist "Milliyetçi Hareket Partisi"nin eski sempatizanlarına kadar her görüş var bu partide. Ve Özal'ın aşırı uçları uzun vadede kendi partisine bağlı tutmayı isteyip istemediği, istiyorsa bunu nasıl başaracağı oldukça meçhul.

Belki de Özal'ın partisi, kısa veya uzun vadede eski general Sunalp'ın "Milliyetçi Demokrasi Partisi"nin akibetine uğrayacak: Seçim sonuçlarından hayal kırıklığına uğrayan partililer, kendilerine yeni bir parti arıyorlar. Generaller tarafından, Sunalp'in şansını azaltmamak için seçime sokulmayan "Doğru Yol Partisi", bu konuda iyi bir alternatif oluşturuyor.

Sağda yeni bir parti, Özal için de küçümsenemeyecek bir tehlike. En azından Özal'ın ekonomi programının, seçim kampanyasında uyandırdığı ümitlerin boş olduğu ortaya çıktığı için. Özal'ın ekonomi mucizesi, herşeyden önce özveriye dayanıyor.

Şimdiki muhalefet lideri Necdet Çalp'ın da endişelenmesi için yeterli neden var. Gerçi generallerin sayesinde şu anda solda monopol durumunda. Ama geçen yaz büyük başarıyla kurulmuş, ancak generaller tarafından seçim dışı tutulmuş olan "Sosyal Demokrasi Partisi" (SODEP), ikinci turda ülkenin gerçek sol partisi olmayı umuyor.

Eski Başbakan Ecevit'in sempatizanlarının ne zaman, nasıl ve hangi etiket altında politik sahneye çıkacakları heniz belli değil. Ecevit de Demirel gibi generaller tarafından on yıl süreyle politika yapmamaya mahkum edildi. Ancak, her ikisi de politik isteklerini tamamen gömmüş olamazlar. Her ikisinin de — Demiral'in Evecit'ten daha Fazla— iyi organize olmuş, yığınla sempatizanları var.

Gerd Höhler

Sol ve Devletçilik

Mehmet KAYA

Yakın zamanlara kadar Türkiye'de solun tabu konumlarından biri devletçilik olmuştur. Öyle ki, kendilerini siyasi yelpazenin sol kanadına yerleştirenlerle, kendilerini T.C. Devletinin temel direği olarak görenler arasında devletçilik meselesi, neredeyse ortak bir anlaşma zemini oluşturmuştur. Bu antlaşmanın belli bir ölçüde bozulması için, 1970'lerde devlet dışı bir solun kendini illa devletle özdeşleştirmemeye başlamasını beklemek gerekir. Buna karşılık, devletçi sol olarak niteliyeceğimiz kesim için, devletçilik haliyle tabu olmaya devam etmektedir.

Devletçilik konusunda anlaşan bu iki kesim, devletçi iktisat politikalarını Türkiye'nin kalkınması için vazgeçilmesi temel bir araç olarak ele alınmasında hemfikirdirler. Sürtüşmeler, çatışmalar bu politikaların uygulanması sırasında ortaya çıkan yorum farklarından ibarettir. Sol devletçiler, devletin yeterince devletçi olmamasından şikayet eder dururlar. Devletin *"kamu mülkünü"* özel kesime peşkeş çekmesinden yakınırlar. Onların gözünde devlet, namussuz bir burjuvazi tarafından baştan çıkarılan yolu şaşırtılan iyi kalpli bir babadır.

Buna karşılık, devletin tarihi orta direği konumunda olan asker-sivil bürokrasi ise, devletçiliğe doktiriner bir içerik vermekten sürekli kaçınmıştır. Bu kesime göre, iktisatta devletçilik prensibi, başlı başına bir amaç olmaktan çok, siyasi dengelerin gözetilmesinde bir araçtır. Ama iki taraf içinde, örneğin madenlerin devletçe işletilmesi, şekerin devlet tarafından üretilmesi, sigara üretiminin devlet tekelinde olması, toplumun (veya devletin) çıkarlarının korunması için elzemdir. Kimi solcularımız da devlet sektörünün yaygınlaşmasına, sosyalizm gelip kapıyı çalınca elde hazır olan kazanımlar gözüyle bakar.

Hatta daha ileri giderek, bu iktisatta devletçilik uygulamalarını demokrasinin ana koşulu olarak gören sol aydınlara da sıkça rastlanır. KİT'ler burjuvaziye karşı kurtarılmış bölgeler olarak algılanırlar. Başımıza gelen tüm felaketleri emperyalizme bağlıyanlar dışa sıkı sıkıya kapalı, içerde de yoğun bir devlet müdahalesi güden politikalara sevecenlikle bakarlar. Getirebilecekleri tek eleştiri, bu müdahalelerin *"halk yararına"* değilde, bir kesim tüccar ve sanayici yararına yapıldığıdır.

Solun bu kesiminin yaptığı gibi, devletçilik bir iktisat politikasının çeşitli uygulamaları olarak ele alınabilir mi? Elli yıldan beri, kendini *"liberal"*, *"devletçi"* veya *"ortanın solu"* olarak tanımlıyan hükümetlerin uygulamalarının gösterebileceği gibi, devletçilik aslında özgül bir toplumsal örgütlenme ve devlet-toplum ilişkisi felsefesi olarak ele alınmalıdır. Nitekim Recep Peker, 1935'de, bir *alman* dergisine verdiği beyanatta bunu açıkça ifade eder: *"ekonomi alanında devletçilik anlayışımızla hürriyet haklarında devletçilik anlayışımız arasında tam bir konsekans vardır"! (1)* Astığı astık, kestiği kestik CHP Genel Sekreteri Peker'in *"hürriyet haklarını"* asgariye indiren devletçiliği ile, iktisadi devletçilik arasında bir sebeb-sonuç ilişkisi kurması herhalde bugün açısından da aydınlatıcı bir yorumdur. Kaldı ki, bu tüm yorum salt Peker'e de özgü değildir bir kesim solun piri Şevket Süreyya Aydemir, 1934 yılında devletçiliği toplumsal örgütlenme açısından tanımlama çabasındadır. Ve bu çabasında kullandığı ifadeler günümüz için düşündürücüdür: *"Bizim için devletçilik ordulaşmış millet rejiminin modern şartlar ve zaruretler altında tecelli etmiş bir şekildir. (...) Devletçilik nizamı, ordulaşmış millet nizamıdır ve bu nizam, tarihin bilinmeyen derinlerinden beri bizim milletimizin öz ve kendine has milli nizamıdır" ! (2)* Bu konuda, daha ılımlı ifadeler altında, Şükrü Kaya, Saraçoğlu gibi dönemin ileri gelen devletçilerinde benzeri igadeler bulmak zor değildir.

Dolayısıyla devletçiliğe zamanında yön verenlerin yaptığı gibi; bizim de, devletçiliğe daha geniş bir açıdan bakmamız gerekiyor. Bu da devletin eğemenliğinin yeniden üretilmesi sürecidir, yani siyasal alandır. Zaten İsmet İnönü'de 1933'de devletçiliği savunan yazısında meseleyi böyle koymaktan çekinmez: *Yeni zamanın çetin şartlarına dayanacak bir devlet bünyesi kurabilmek için her şeyden evvel, devleti iktisatta yıpratacak amillerden kurtarmak lazım geliyordu" (3)* Başka bir deyişle, iktisaden gelişiminin *"devletin bekası"* açısından *"tehlikeli"* cephelerinin önüne set çekmek, bunları o sıkı bir devlet denetimi altına alabilmek devletçilik politikalarının unutulmaması amaçlarındandır. Nitekim, iktisat politikalarında *"sağlam bir devlet bünyesi kurulması"* hususu ikinci dünya savaşı ertesine kadar ön planda kalır. Bu süre içinde devletin eğemen olduğu alan üzerinde istikrara kavuşması, toplum içinde devletin iyice kurumlaşması ve, en önemlisi devletin meşruiyet sorununu önemli bir ölçüde çözümlemesiyle birlikte, iktisadi politikalarda *"devleti müdafaa"* zihniyeti ağırlığını kaybeder.

D. P. iktidarıyla somutlaşan *"liberal devletçi"* politikalar, toplum ve iktisadın *'devletin bekasına'* karşı unsurlar olmak yerine, bunu pekiştiren unsurlar olarak ele alındığı yeni bir siyasal denge içinde filizlenirler. Günümüze kadar gelen *"karma ekonomi modeli"* içinde, güçlü bir devlet yapısı gerekli güdümlü bir iktisat anlayışı giderek ağırlığını kaybeden ve yerini uluslararası pazarda yerini alabilecek güçlü bir iktidara dayanan devlet anlayışına bırakır.

Devletçiliğin çok kaba hatlarıyla tarifini yaptığımız bu gelişimi içinde, günümüzde demokrasi konusunda yeni anlayışlar içinde olan çevrelerin dikkat etmesi gereken birkaç özelliğinin altını çizmek gerekir.

Devletçi politikaların simgesi haline gelmiş devlet işletmelerinin işçi sınıfı açısından etkileri bunların içinde en önemlisidir. 1920'lerden itibaren devleti yöneten kadroların önemli kaygılarından biri, iktisadi gelişmeyle kaçınılmaz bir şekilde sayısal olarak artacak bir işçi sınıfının rejime nasıl entegre edileceği sorunudur. Siyasi yasaklar sadece baskıya yönelik olduklarından, bu entegrasyonu verebilecek çapta değillerdir. Dolayısıyla siyasi yasakların yanında, devlet fidanlığında yetişen bir işçi sınıfının mutedil bir tavır alacağı savı kısa zamanda güç kazanır. 1930'lardan 1970 sonlarına kadar, *"devletin işçi sınıfı"* diyebileceğimiz bu kesim, özel sektörde çalışan işçilerden daha yüksek ücret alarak bir iş güvencesinden yararlanarak, işçi sınıfı içinde *"yumuşatıcı"* işlerini görmüştür. Nitekim, DİSK'in hızla güçlendiği yıllarda, TÜRK-İŞ'in temel dayanakları devlet işletmelerinde istihdam edilen işçiler olmuşlardır.

Varlığı devletle yakından ilişikli, düzeni kabullenmiş ve hatta kendisini bir ölçüde kurulu düzenle özdeşleştiren bir işçi kesiminin devlet işletmeleri sayesinde varlığı dikkatle ele alınması gereken bir konudur. İskenderun Demir Çelik'te, maden ocaklarında, şeker fabrikalarında, atölyelerinde, sigara fabrikalarında çalışan işçilerin geçmişte aldıkları tavırlar, destekledikleri sendikalar dikkatle incelenmelidir.

Bunun yanında, Türkiye'de tarım dışı çalışan nufus içinde azımsanamıyacak bir yeri olan devlet memurlarınında konumlarının bu çerçevede alınması gerekir.

Görüldüğü gibi, devletin iktisadi müdahaleleri sorunu sadece *"devlet fideliğinde yetişmiş "* bir burjuvazinin oluşumu olarak ele alınamaz. Devletin, müdahaleler yoluyla burjuvazi palazlandırmasısorunun bir cephesidir. Üstelik bu cephede tek yönlü bir ilişki olarak ele alınmamalıdır. Devlet eliyle yetişen bir burjuvazinin kabullenmek zorunda olduğu kısıtlanmalarda, demokrasi sorunları açısından göz önünde tutulmalıdır. Türkiye'de devlet sadece bir burjuvazi yaratacağım diye iktisat politikasını yönlendirmez. İstenen, yaratılan burjuvazinin de devlete sadık, hatta devlet karşısında eli kolu bağlı ve boynu bükük olmasıdır. *"devletin işçi sınıfı"* yanında, bir de *"devletin burjuvazisinin"* yaratılması, genel olarak devletçi politikaların iki ağırlıklı siyasal eksenini oluştururlar.

Sol için dikkat edilmesi gereken nokta, 1970 ortalarından itibaren, burjuvazi içinde bir kesimin, kendi sınıfı açısından meseleyi bu şekilde koymaya başlamasıdır. Ali Koçman'ın öncülüğünü yaptığı bu akım, kendini devletin temel direği olarak görenlerin vesayetinden burjuvazinin kurtulmasının sözcülüğünü yapmaktadır. Eskişehir Sanayii Odası eski başkanı Mümtaz Zeytinoğlu, Türkiye burjuvazisini *"tahsisli burjuvazi"* diyerek eleştirebilmiştir. Turgut Özal'ın etrafında oluşan teknokrat ekip de benzer bir yaklaşımı ifade etmekten çekinmemektedirler. Kasım seçimlerinde kullandıkları, *"devlet toplum hizmetinde kılacağız"* sloganının burjuvaziye yolladığı mesaj bu şekilde anlaşılmalıdır.

Bu durumda, solunda devletçiliğin siyasi ve iktisadi sonuçlarını iyice ölçüp biçmesi ve kendi geleceği açısından, devletçi politikalara demokrasi sorununu ağırlıklı olarak gözönüne alan bir yorum getirmesinin zamanı gelmiştir, hatta geçmektedir bile.

(1) Korkut Boratav, *"Türkiye'de Devletçilik"*, Gerçek Yay., 1974, Istanbul, s. 188

(2)Ş. S. Aydemir, *"Programlı Devletçilik"*, Kadro, sayı: 34, 1934, s. 9

((3) İsmet İnönü, *"Fırkamızın Devletçilik Vasfı"* , Kadro, sayı: 22, 1933, s. 4

Budanan işçi hakları ve Türk-İş kongresi

1 Ocak 1984, işçiler ve sendikalar açısından yeni bir dönemin başlangıcı. Ancak bu yeni dönemin eşiğinde, işçi hareketinin çizdiği tablo, olumlu olmaktan çok uzak görünüyor. 1980-1983 yılları arasında, daha önceki 17 yıl içinde, gerek Anayasa ve yasalar çerçevesinde tanınan, gerekse sendikal mücadeleler sonucu elde edilmiş olan haklarda büyük ölçüde geriye gidişler ve kısıtlamalar oldu.

12 Eylül sonrasında DİSK ve MİSK ile, bu iki konfederasyona bağlı sendikaların ve bağımsız sendikaların büyük bir bölümünün sendikal faaliyetleri durduruldu. Serbest pazarlık sistemi askıya alınarak, toplu sözleşmeleri bağıtlama yetkisi 2364 yasa ile 24 Nisan 1980'de Yüksek Hakem Kuruluna verildi. İşyerlerinde sendika temsilcilerinin faaliyetleri sınırlandırıldı. Sendika eğitim seminerleri ve toplantılar Sıkıyönetim Komutanlıklarının iznine bağlandı. 'Sendikalar Kanunu' ve 'Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Kanunu'nda büyük ölçüde değişiklikler yapılarak, bu yasalar yeniden çıkarıldı. 1475 sayılı İş Kanununda ise büyük bir değişiklik yapılmadı. Bu yasayla ilgili olarak 'iş güvencesi'ni sağlama yönünde hazırlanan bir değişiklik taslağı hükümetten geri döndü. İşçi lehine bazı göstermelik hükümlerin de konduğu yasa, bazı önemsiz maddelerde yeni düzenlemeler yapılmak kaydıyla temelde aynı kaldı.

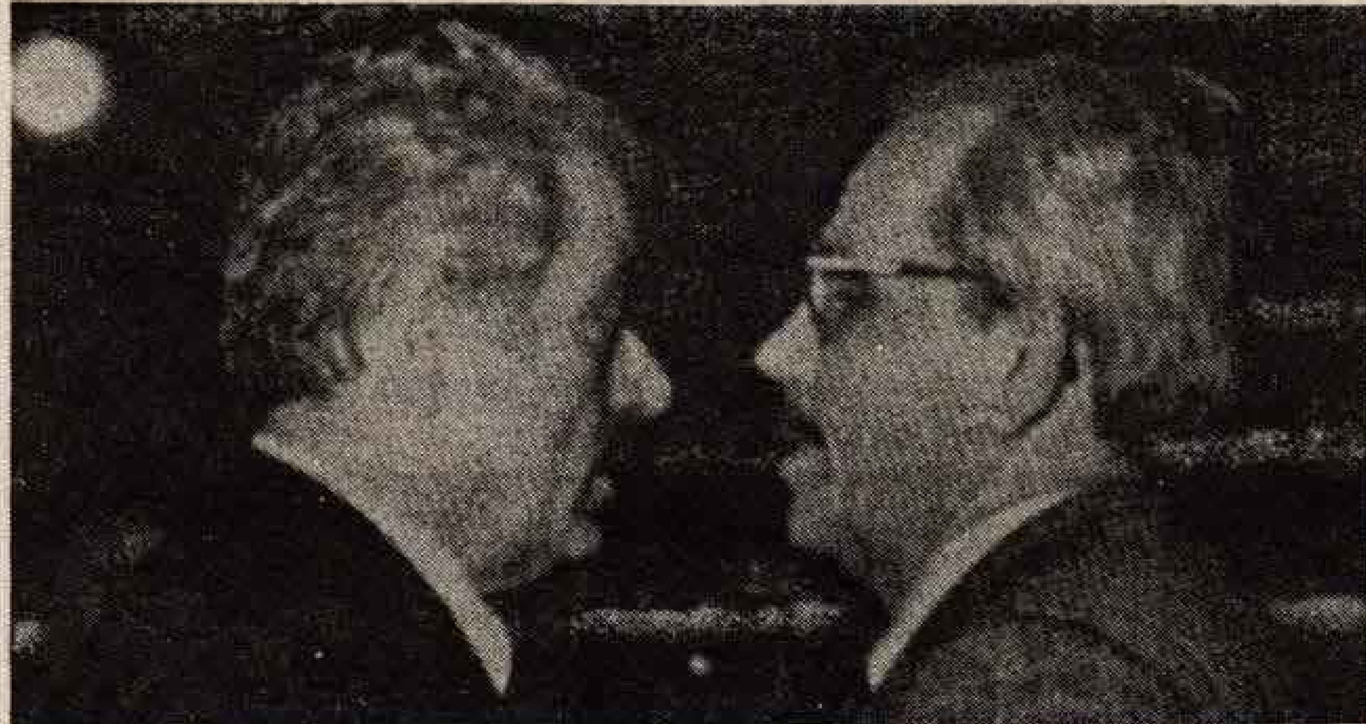
YÜKSEK HAKEMLER KURULU

Yüksek Hakem Kurulunun yetkilisi, toplu sözleşmelerdeki 'ücret' hükümlerinin günün koşullarına göre yeniden düzenlenmesiyle sınırlıydı. Ancak üç yıla yakın bir süredeki uygulamalarıyla, YHK bu yetkisini tamamen işçi aleyhine kullandı. Bu dönemde işçilerin reel ücretlerinde yaklaşık yüzde 30 oranında gerileme oldu. Ayrıca YHK, yasasının kendisine tanıdığı yetkiyi de çok aşarak, bazı sözleşmelere, işveren açısından keyfi uygulamalara kolaylık sağlayacak hükümler koydu, bazılarında ise işçi lehine olan maddeleri kaldırdı. YHK, 4 Nisan 1981 ve 5 Ağustos 1983 arasında, 24 bin 260 işyerini ve 1 milyon 878 bin işçiyi kapsayan toplam 4 bin 333 toplu iş sözleşmesini yeniledi.Daha önce toplu sözleşmelerde yer almayan, ya da bazı iş kollarındaki sözleşmelerde ancak **"işçinin rızası"** şartına bağlı olarak yer alabilen 'işçi nakli' hükmü, YHK'nın yenilediği bir çok sözleşmede yer aldı. YHK böylece, işçinin bir şehirden diğerine nakline izin veren ve işçi kabul etmediği takdirde iş akdinin feshedilmiş olacağını hükme bağlayan bu madde ile işverenlere, sıkıyönetimin 'işçi çıkarma yasağı' na rağmen, işçi çıkarmanın yolunu açtı. Toplu sözleşmeleri genellikle üç yıl için yenileyen YHK; özellikle 1982 ve 1983'de yenilediği toplu sözleşmelerin sona ermesine, yani bir kısmı için 1985, bir kısmı için de 1986'ya kadar, bu sözleşmelerin ücretlerini belirleme hakkını saklı tuttu. Bu sözleşmelerdeki ücret hükümleri, yeni dönemde de YHK tarafından belirlenecek. Bu nedenle, toplu sözleşme düzenine bağlı işyerlerinin birçoğunda serbest pazarlık dönemine ancak 1986 yılı sonunda geçilmiş olacak. Yeni dönemde pek çok sendika uzun süre toplu pazarlık masasına oturamayacak.

YENİ SENDİKALAR YASASI ve GREV

274 sayılı 'Sendikalar Yasası'nın yerine çıkarılan 2821 sayılı yeni 'Sendikalar Yasası' ise, işçi sendikaları açısından bir dizi olumsuzluk içeriyor. Yeni düzenlemeyle sendika kurmak güçleşti. Sendika yöneticisi olmak, şube düzeyinde bir, genel merkez düzeyinde on yıllık işçi olma koşuluna bağlandı.Artık mahalli düzeyde sendika kurulamayacak ve bunların katılımıyla federasyon oluşturulamayacak. Yalnızca Türkiye çapında örgütlenmiş, milli tip sendikalar faaliyet gösterebilecekler. Uluslararası kuruluşlara üye olmak ise Bakanlar Kurulunun iznini gerektiriyor. Bakanlar Kurulu gerektiğinde uluslararası bir kuruluşa üye olan sendika veya konfederasyonun o kuruluştan çekilmesi için karar alabilecek. Aynı zamanda ve aynı işkolunda birden çok sendikaya üye olunamayacak. Sendika üyeliği noterden tasdik edilecek ve üyelikten ayrılma da noter huzurunda olacak.

İşçi sendikalarının yeni düzenlemeler çerçevesinde üyelik aidatı dışında gelir sağlamaları çok güçleştirildi. Devletin sendika ve konfederasyonlar üzerinde idari ve mali denetim yetkisi olacak. Sendika ve Konfederasyonlar, yılda 1 defa da Maliye ve Çalışma Bakanlıklarınca ayrı ayrı denetlenecekler. Faaliyetleri durdurulan sendikaların üyelerinden aidat toplanması da yasaklandı.

Yılmaz ve Şide

275 sayılı **"Toplu Sözleşme, Grev ve Lokavt Yasası"** nın yerine çıkarılan 2822 sayılı yeni yasadaki düzenlemelerle de faaliyetleri ve harcamaları bakımından, kurulu sendikaların varlıklarını korumaları ve sendikal çalışmalarını sürdürmeleri zorlaştırıldı. Sendikaların üyeleri adına toplu sözleşme yapabilmeleri için iki tür yasal barajı aşmaları şart. Birincisi, kurulu bulundukları işkolundaki işçilerin enaz yüzde 10'unu üye yapmaları gerekiyor. Ve toplu sözleşme için başvurulan işyereindeki enaz yüzde 51 inin de sendikaya kayıtlı olması zorunluluğu bulunuyor. Ayrıca, Grev yasağı olan işkollarının sayısı arttırıldı. Genel hizmetler işkolunda, banka ve noterlik hizmetlerinde de grev yasaklandı. Toplu sözleşme uygulamalarından doğan hak uyuşmazlığına bağlı **"hak grevi"** artık yapılamayacak. Grev kararı alınması ve uygulanmasında uyulacak işler ve süreler çoğaltıldı. Ayrıca grev sırasında, greve katılmayan ve grevden vazgeçenlerin işyerinde çalışmaları hiçbir şekilde engellenemeyecek. Grevci işçilerin işyerine giriş çıkışı engellemeleri veya işyeri önünde veya civarında topluluk oluşturmaları da yasaklandı.

Grev ilan etmiş olan işçi sendikası, işyerinin giriş ve çıkış yerlerine ençok ikişer grev gözcüsü koyabilecek, işyeri ve çevresinde grevciler ve grev gözcüleri için kulübe, baraka ve çadır kurulamayacak ve **"Bu işyerinde grev vardır"** ibaresi dışında, grev yapılan işyerleri ve çevrelerine afiş, pankart asılamayacak, yazı yazılamayacak.

TÜRK İŞ KONGRESİ

1 Ocak 1984'de sendikal faaliyetler, bu çerçevede yeniden başlayacak. Yeni yasal düzenlemelerden sonra, çalışmalarına izin verilmiş olan sendikalar açısından en önde gelen sorun, yeni 'Sendikalar Yasası'nın öngördüğü biçimde örgüt yapılarını yeniden düzenlemek ve yasaya uydurmaktı. Bu nedenle 1983'ün son iki ayı delege seçimleri ve genel kurul çalışmalarıyla geçti. Bütün sendikalar bu dönem içinde genel kurullarını tamamladılar. Türk-İş'e bağlı sendikalarda, genel kurul toplantılarından sonra yapılan seçimlerde genellikle eski yönetimler tekrar işbaşına geldiler. 21 Aralık'ta başladı ve 26 Aralık'ta sona eren Türk-İş genel kurulu sonunda fazla değişiklik olmadı. Kongre sonucunda Türk-İş'in bu dönemde de eski yapısını koruduğu görüldü. 1973'de yapılan 9 uncu genel kuruldan itibaren, bağımsız tavır koymuş olan 'sosyal demokrat sendikalar', bu dönemde de bağımsız tavır koymadılar. **"Sosyal Demokrat"** sendikacıların, güçlerinin Türk-İş içinde üçte bir oranında ve organize bir biçimde değil, oldukça dağınık olduğu görüldü. Sosyal Demokrat sendikalar Türk-İş'ten ayrılıp, DİSK kitlesini de toplayarak ayrı bir konfederasyon oluşturmayı düşün müyorlardı. Bunun yerine Türk-İş'te kalıp, Türk-İş'i **"iyi"** bir yapıya kavuşturmayı hedefliyorlar.

Genel sekreterlik konusu dışında,pek fazla tartışmalı geçmeyeceği düşünülen Türk-İş kongresi, tahminlerin aksine oldukça tartışmalı ve gergin bir hava içinde başladı. Genel Kurulun ilk günü, Kenan Evren bir mesaj göndererek,Türk-İş'in özellikle 12 Eylül'den bu yana, ekonomik sorunların çözümü ve **"anarşi"** ile mücadelede yönetime verdiği destek ve anlayış için Türk-İş'e teşekkür etti. Genel Kurulda bir konuşma yapan Özal'da, partisinin orta direğinin partisi olduğunu, işçilerin ise ortadireğin temel unsuru sayıldığını söyledi. Diğer parti başkanları da birer konuşma yaptılar. Davetli olarak genel kurula katılan Halil Tunç'un konuşması genel kurulda gerginliğe ve tartışmalara yol açtı. Tunç, hükümet programını ağır bir dille eleştirince, genel kurulu izlemek üzere salonda bulunan ANAP miletvekilleri tarafından yuhalandı. Tunç, kendisine laf atan milletvekillerine, **"siz daha yeni parlamenterlersiniz, dinlemeyi bilmeniz ve öğrenmeniz gerekir"** deyince tartışmalar daha da arttı. Başbakan Özal ise, yeniden 12 Eylül öncesine dönmek istemediklerini, bu yüzden Tunç'a cevap veremeyeceğini söyledi.

Genel Kurul'un ikinci gününde ise, konuk olarak kongreyi izleyen eski MHP milletvekili Agah Oktay Güner'e söz verilmesi ve Güner'in, sözü kesilmeksizin kendi görüşlerini açıkça ifade etmesi havayı gerginleştirdi. Daha sonra söz alan Petrol-İş Sendikası Genel Sekreteri Münir Ceylan'ın kullandığı **"sosyal demokratlar"** ifadesi ise büyük tepkilere neden oldu. Agah Oktay Güner konuşurken hiçbir biçimde müdahalede bulunmayan Şevket Yılmaz, bu ifade nedeniyle Ceylan'ı sert bir dille uyardı. Ceylan'ın Yılmaz'a verdiği yanıtı alkışlayan iki Petrol-İş delegesini Şevket Yılmaz yanlarına kadar giderek salondan dışarı çıkarmak istedi. Bunun üzerine Petrol-İş Genel Başkanı Cevdet Selvi, iki delegeyi de yanına alarak salonun çıkış kapısına doğru yürüyünce, 50 kadar sosyal demokrat delege de salonu terkettiler. Böyle bir olay, Türk-İş tarihinde ilk kez yaşandı. Bu olaylar, Türk-İş yöneticilerinin demokrasi karşıtı tutumlarını bir kez daha somut olarak gözler önüne serdi.

DİSK'e bağlı sendikalara üye işçiler ise bekleyişlerini sürdürüyorlar. Yeni yasalar çıkıncaya kadar bu sendikalardan kopma olmamıştı. Ancak, yeni yıl yaklaşırken, yeni dönemde sendikasız kalma endişesiyle, DİSK üyesi işçilerin bir bölümü Türk-İş'e geçti. Bu geçişler daha çok Türk-İş'teki sosyal demokrat sendikalara oldu. Zaten Türk-İş de, sendikaların genel kurulları öncesi DİSK üyesi işçileri üye yapmaya gönüllü görünmedi. DİSK işçilerinin tabanının yapısını ve delege oluşumunu değiştirebileceğini ve bu nedenle genel kurullarda zorlanabileceklerini düşündükleri için, seçimlerden önce DİSK üyesi işçilere yanaşmadılar. Yeni dönemde Türk-İş sendikalarının hızla bu kesime yönelmeleri bekleniyor. Yönetimlerinde sağcı milliyetçi nitelikli kişilerin bulunduğu sendikaların kurulu oldukları işkollarındaki DİSK üyesi işçilerin yeni dönemde ne yapacakları belli değil. Bu işçiler DİSK davasının sonuçlanmasını bekliyorlar. Ancak DİSK sendikalarının yeniden faaliyete geçebilmeleri için, görevli mahkemenin kapatma kararı almamış olması ve yöneticilerin de sendikal faaliyette bulunabilmeleri için, haklarında beraat kararı alınmış olması gerekiyor. Çünkü yeni Sendikalar Yasasının 58.nci maddesi; **"devletin ülkesi ve milletiyle bütünlüğünü bozmak, Türk devletinin ve Cumhuriyetinin varlığını tehlikeye düşürmek, temel hak ve hürriyetleri yok etmek, devletin bir kişi veya zümre tarafından yönetilmesini veya bir sosyal sınıfın diğer sosyal sınıflar üzerinde egemenliğini sağlamak veya dil, ırk, din ve mezhep ayrımı yaratmak amaçları güden veya bu yolda faaliyette bulunan sendika ve konfederasyonların kapatılacağını hükme bağlıyor. Ayrıca sendika yöneticilerinin görevleri sırasında, Türk Ceza Kanununun 125, 141, 142, 155, 163, 168, 171, 172, 313 ve 499/2** maddelerine uyan suçlardan dolayı mahkum olmaları halinde de mahkeme kararı ile sendika ve konfederasyonlar kapatılabilecek. Ayrıca açılmış davalarda, görevli mahkeme yargılamanın her safhasında talep üzerine veya resen sendika veya konfederasyonların faaliyetlerinin durdurulmasına ve yöneticilerinin görevlerine son verilmesine karar verebilecek. DİSK yöneticilerinin hüküm giymeleri halinde bile DİSK kapatılabilecek. Yeni yasaların sendika kurma konusunda getirdikleri güçlükler de düşünülürse, Türk-İş, DİSK üyesi işçiler açısından en azından orta vadede tek seçenek olarak görünüyor. Türk-İş'in ise mevcut yapısıyla, yeni dönemin kısıtlı koşullarında, tutarlı ve işçi çıkarlarının ısrarlı takipçisi bir tavrı göstermesi beklenmiyor. Bu nedenle yeni dönem, büyük ölçüde işverenlerin dönemi olacak. Ancak gerek sosyal demokrat sendikacıların, gerekse eski DİSK üyesi işçilerin söyledikleri gibi, bu dönem tabanda güçlü bir işçi hareketinin yaratılması ve Türk-İş'in yapısının değiştirilmesi için koşulların oluşturulması açısından değerlendirilebilir. İşçi hareketi, uzun vadede tutarlı ve doğru bir çizgiye ulaşacaksa, bu, bugünden atılacak tohumların eseri olacak. ●

Türk İş ve bazı benzerlikler üzerine

Arif ÖZSERİN

Geçtiğimiz Aralık ayında üç önemli olay oldu. Ordu üst yönetimi değişti. Hükümet değişti. Türk İş genel kurulu yapıldı. Ve 1 Ocak 1984 tarihine ülke yeni Komutanlar, yeni hükümet ve yeni Türk İş ile girdi.

Birbirleriyle çok sıkı eşgüdüm halinde gelişen bu olaylarla yönetici sınıflar düzenin kurumlarını(Yani ORDU-HÜKÜMET-TÜRK İŞ üçgeni) yeni döneme, yeni görevlere hazır ve nazır hale getirdi.

Bu üçgende Türk İş'i ele alırsak; Türk İş artık Türkiye somutunda bir ORDU kadar önemli bir göreve sahiptir. 1980'ler Türkiyesinde en hareketli ve sonucu sağlayacak kesim işçiler olduğuna göre onların durdurulması, izole edilmesi, mağlup edilmesi Türk İş'in sırtında tarihi bir paradoksal görevdir. Aynı görevi çok daha geniş kapsamda yerine getiren ORDU'nun, neredeyse 2. yeniden örgütlendirilişi diyebileceğimiz NATO'ya girme tarihi (1952 Eylül) ile Türk İş'in ABD'li uzmanlar tarafından kuruluş tarihinin(1952 Temmuz) aynı yıla ve hatta aynı aylara denk gelmesi pek tesadüf olmasa gerektir.

Böylesine eşgüdüm içinde organize edilen düzenin iki emniyet sübabının benzerlikleri alabildiğine fazladır. ORDU zorla herkesi silah altına alır, askerden terhis olup K.İ.T. işçi olarak gireni ise Türk İş zorla üye yapar. ORDU ve TÜRK İŞ için tüm parasal yardım ve eğitim teçhizat, ABD'den gelir. ORDU hiyerarşisi için Harp okullarında eğitim yapılır. Türk İş Eğitim Koleji aynı işlevi görür ve her iki okul mezunları belki de aynı uçakla ABD'ye bilgi ve görgülerini arttırmaya giderler. ORDU hiyerarşisi zorunlu olarak yenilenmeyi getirir. Türk İş ise hiyerarşi yerine yönetim Oligarşisini tercih etmiştir. Bu Monarşist yapı ordunun içe kapalı, Türk İş'in dışarıya açık çalışmasından doğmuş olabileceği gibi öyle herkese de güvenilmemesi sonucundan da çıkmış olabilir. Öyle ki Şevket Yılmaz 15 yıl başkanvekilliğinde sıra bekledikten sonra ancak 1982 de Türk İş'e başkan olabilmiştir. **"Partilerüstü Politika"** *nın mimarı ve en ünlü Türk İş lideri Seyfi Demirsoy ise 14 yıl başkanlık yaptıktan sonra ancak ölümle koltuğu bırakmıştır. Türk İş muhasebesine bakan yürütme kurulu üyesi Ömer Ergün ise 23 senedir bu görevdedir. Anlaşılan ölene kadarda koltuğu bırakmak niyetinde değildir.*

Bu kadar becerikli, yetenekli, deneyli kadroları elbette devlet boş bırakmamış milletvekili, senatör, bakan (ne yazık ki(!) henüz Başbakan çıkaramadı) olarak sürekli görevlere çağırmıştır.

Pek tabi Türk İş'in toplu sözleşme, ücretler, grev vb gibi can sıkıcı(!) şeylerle uğraşması da gerekmektedir. Tabi bütün bu sorunlara birer formül yaratılmıştır. Asgari ücretin hükümetle birlikte saptanması, toplu sözleşmelerin işkolu düzeyinde yapılması gibi... Aslında 1978'de Ecevit hükümeti ile yapılan 2 senelik **"Toplumsal Anlaşma"** *Türk İş için ideal bir sistemdi. Çünkü tüm işçiler için tek bir sözleşme yapılacaktı ve dertler(!) ortadan kalkacaktı. Ecevit'in bulduğu bu formül ise 12 Eylül sonrası YHK tarafından(dönem gereği Türk İş saha kenarında dinlendirildiği için) daha da mükemmel,biçimlerde uygulandı.*

"Grev acı bir olaydır" *demişti burjuvazinin yeni sözcüsü Mehmet Barlas. Böyle acılı(!) işlerle uğraşmak Türk İş'in narin yapısına uygun olmadığı için yaşamındaki 30 yılda Türk İş öyle pek ahım-şahım grev yapamadı. Ara sıra Türk İş'in haylaz çocukları(Sosyal Demokrat Sendikalar) böyle tatsız işler yaptılarsada onları ya kötekle(ihraç etme tehdidi) veya tatlı dille(yönetimde pay verme) yola getirmelerini bildi.*

Herhalde, öyle pek inişli-çıkışlı bir hayat çizgisi çizmeyen Türk İş için en önemli olay kendisinden ayrılan bazı sendikaların DİSK'i kurmalarıdır. DİSK'in kurulması ile Türk İş'in ideolojik ve örgütsel yapısı temelinden sarsılmıştır. Daha önemlisi, tek boyutlu-tek sesli-alternatifsiz bir üçgenin bir ayağında 1967'de DİSK'in, diğer ayağında 1965'te TİP'in ortaya çıkması düzenin merkezi yapısında çatlamasına neden olmuştur. TİP ve DİSK ile gelen Plüralizm, çok seslilik, alternatifler süreç içinde bu çatlağın giderek açılmasına gerekçe olmuştur. DİSK'in tarihi misyonu burada yatmaktadır. Ve Cunta doğal olarak 12 Eylül'de bu çok sesliliği ortadan kaldırarak çatlağı tamir etmeye uğraşmıştır.

Şimdi Türk'İş'in önünde kurulduğu günkü görevlerden çok daha ağır, çok daha zor ödevler var. Saha kenarındaki ısınma turlarını bitiren Türk İş'e hakem sahaya girmeleri için işaret verdi. Karşı takım ise çok dağınık, antrenörsüz, yedeksiz ve moral olarak çökmüş durumda. Zaten üç senedir çıktığı tüm maçlarda hükmen mağlup olmuştu.

Bakalım iyice dinlenmiş Türk-İş beklenen perfonmansı gösteri gol üstüne gol atacakmı yoksa karşı takım kendisine antrenör, yedek oyuncu ve moral bulup yeni taktiklerle karşı hücuma mı geçecek?

YURTDIŞINDAKİ DİSK'LİLERİN ÇAĞRISI

- Aralarında Yücel Top ve Kemal Daysal'ın da bulunduğu yurtdışındaki DİSK'li sendikacılar 16-17 Aralık tarihlerinde Amsterdam'da yaptıkları toplantıda Türk-İş kongresine yönelik bir çağrıyı yayınlamışlardır.

- Aynı toplantıda yurtdışındaki sendikal dayanışma faaliyetine ilişkin DİSK'li sendikacılar geniş bir yönetim komitesi oluşturmuşlardır.

Yönetim komitesine ilke olarak DİSK'in seçimli organlarında bulunup da şu anda yurtdışında olan sendikacılar (yürütme, yönetim, denetim, onur kurulu üyeleri ve DİSK bölge temsilcileri) ile her sendikanın yürütme kurulu düzeyinde birer kişi ile katılacağı bir komite oluşmuştur.

- Yine aynı toplantıda DİSK'in önümüzdeki kuruluş yıldönümü merkezi olarak Federal Almanya'da tüm sendikacıların ortak örgütlenmesi ve ortak katılımı ile gerçekleştirilmesi kararlaştırılmıştır.

Yurtdışında bulunan DİSK'li sendikacıların Türk-İş Kongresine yönelik çağrısında şunlar söylenmektedir:

12 Eylül askeri darbesiyle birlikte, işçi sınıfımız, emekçi halkımız ve demokrasiden yana tüm güçler üzerinde kanlı ve acımasız bir terör uygulandı. Kuşkusuz bu kanlı faşist terörün sivri ucu bizlere, işçi sınıfımıza yöneltildi. İşçi sınıfımızın kısıtlı da olsa var olan sendikal, demokratik hakları ellerinden alındı. DISK ve bağlı sendikaların çalışmaları durduruldu, yöneticileri tutuklandı. DISK yöneticileri için idam ve üye 29 sendikanın binleri bulan yöneticileri için ağır hapis cezası istemli davalar açıldı. Türk-Iş'in çalışmaları askıya alındı. Işçi sınıfımız, ekonomik demokratik haklar mücadelesinde biricik silahı olan sendikal örgütlerden, onun geçmişteki ünlü mücadelelerinden yoksun kaldı. En kabuslu dönemde sınıfına bağlı ve saygılı hiç bir sendika yöneticisi, hangi sendikal örgüte bağlı olursa olsun hiç bir sendikalı işçi ülkede sendikal yaşamın var olduğunu ileri süremez.

Bu dönemde sadece sendikal demokratik haklarımızı kaybetmekle kalmadık. Tekellerden yana izlenen ekonomik politikalarla milyonlarca işçi ve emekçi olarak büyük zorluklarla da karşı karşıya kaldık. Soframızdan hergün bir dilim ekmek daha eksildi. Açlık ve yokluk işçi sınıfını ciddi olarak tehdit etmeye başladı. Tekeller, büyük sermaye grupları cuntanın süngülerine sığınarak milyarlar, onmilyarlarca liralık haksız kazançlar elde ederlerken, işçi sınıfımız bu soyguncu patronların ve onların sözcüsü durumunda olan Yüksek Hakem Kurulu'nun insafına terkedildi.

Cunta tarafından gespedilen işçi hakları bugün Anayasa ve ona bağlı çıkarılan **"Sendikalar", "Grev ve Toplu Sözleşme"** *yasaları ile daha baskıcı çerçevelere hapsedildi. Sendikal hak ve özgürlükleri tümüyle yok eden bu yasalar işçi sınıfımızın geleceğe yönelik mücadelesine de böylece ipotek koydu.*

Işçi sınıfımızın onyıllarca süren çok kahırlı savaşımlarıyla ve bir çok işçi önderinin kanı ve canı pahasına elde edilen sendikal haklarımız bir bir ortadan kaldırılırken, Türk-Iş'in tepe yönetimi bu uygulamalara karşı çıkacağına sessiz kaldı. Hatta, Genel Sekreteri Sadık Şide'yi cunta hükümetine bakan vererek bu işçi düşmanı politikanın sorumluluğuna ortak oldu.

Kongre delegeleri,

Değerli Türk-Iş üyeleri,

Tüm bu olumsuz kuşullara karşın, olanakları el verdiği sınırlar içinde kalsa bile işçi sınıfımızın mücadelesi durmamıştır. Ve durmayacaktır. Ancak ne var ki, bu mücadelenin başarıya ulaşması, gaspedilen sendikal demokratik haklarımızın yeniden elde edilmesi, sendikal yaşamın özgürce süreceği demokratik bir ortamın yerleşmesi her şeyden önce bizlerin, işçi sınıfımızın kararlılığını gerektiriyor. Türk-İş'li, DİSK'li, sendikalı-sendikasız milyonlarca işçinin kararlı çabası ve aktif eylemler yükseltmeleri ancak faşizmi alt edebilir, kaybettiğimiz haklarımızı geri getirebilir. Geleceğimiz kendi ellerimizdedir.

Bunun için, bugün çalışmalarını yurt dışında sürdürmek zorunda bırakılmış, DİSK ve bağlı sendikaların bir bölüm yöneticileri olarak sizlere sesleniyoruz.

-İşçi haklarını gaspeden faşist cuntaya karşı en ufak bir tepki göstermeyen ve ona destek veren Türk-İş yönetiminden hesap sorun. Onların bu teslimiyetçi politikalarını mahkum edin.

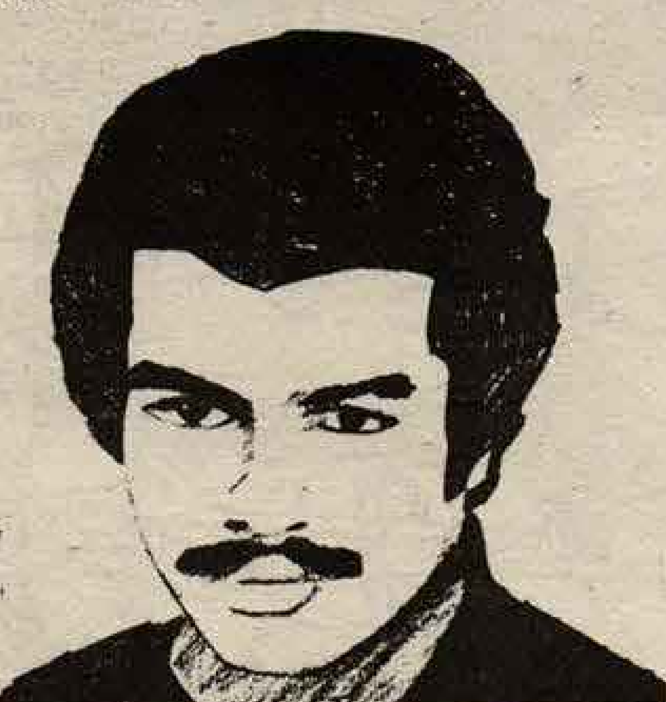
-DİSK ve bağlı sendikaların davalarına son verilmesi, işçi sınıfımızın iş ve yaşam koşullarını iyileştirme mücadelesi verdikleri için zindanda tutulan sendika önderlerinin serbest bırakılması ve bu sendikaların yeniden özgürce çalışma olanaklarına kavuşması için sesinizi yükseltin. Ve Kongrenin bu yönde karar alması için çaba gösterin.

-Fabrikalarda, bürolarda, tüm işyerlerinde, faşizmden destek alan patronların iş koşullarını daha da ağırlaştıran uygulamalarına, baskı ve terörüne karşı tüm işçiler olarak birlikte mücadele edin.

-Türk-İş'li, DİSK'li, bağımsız sendikalı ayrımı yapmadan kaybedilen sendikal, demokratik hakların yeniden kazanılması için birlikte savaşın.

Şimdi, göz aydın etme zamanıdır.
Yeni bir dünya doğuyor.
Sorul sorul giden kan pahası.
Müjdeler, müjdeler olsun
Yeni bir dünya doğuyor
Zincir seslerinden
Verem basillerinden uzakta...
(E.Gökçe)

Veli Eskili

Himmet Tarhan

Mehmet Mutlu Çetin

Ahmet Uzun

Ayhan Alan

12 Eylül Faşizmine karşı mücadelede şehit düştüler.

ANILARI YAŞATILACAK — DEVRİMCİ İŞÇİ

DİSK'li sendikacılar ve yeni sendikal dönem

"Zor bir dönem başladı"

1 Ocak 1984 ve sendikaların önündeki sorunlar...

1 Ocak 1984'te yeni sendikal dönem başladı. Aralık ayı sonunda Türk İş 13. Genel Kurulu yapıldı. DİSK davası DİSK'e bağlı sendikaların davaları ile birleştirilerek sürüyor.

Önümüzdeki günler ise sendika, toplu sözleşme, ücretler, grev sözcüklerinin çok konuşulduğu günler olacak.

3.5 senelik bir sessizlikten sonra işçiler ve sendikalar hareketlenmeye ve yeni döneme ilişkin görevleri tartışmaya başladı. Gerek yurt içinde, gerekse yurt dışında soruların cevapları bulunmaya çalışılıyor.

Yurtdışında bulunan DİSK'li sendikacılar YENİ DÖNEMİN görevlerini ve DİSK dayanışmasını geçtiğimiz Aralık ayında Amsterdam'da toplanarak tartıştı.

Demokrat Türkiye bu tartışmaların ışığında, Türkiye'deki sendikal sorunlar ve Yurtdışı DİSK dayanışması konularında DİSK'li sendikacılara sorular yöneltti.

Demokrat Türkiye'nin sorularını DİSK temsilcisi Yücel Top, DİSK Maden-İş Başkanı Mehmet Karaca, DİSK Hürcam-İş Genel Eğitim Sekreteri Yaşar Arıkan, DİSK Sosyal-İş Genel Sekreteri Zeki Kılıç, DİSK Yeraltı Maden İş Genel Sekreteri Gültekin Bekdemir ve DİSK 10. Bölge Temsilcisi Zeki Adsız cevapladılar. TÖB-DER Genel Başkan Yardımcısı Ayhan Kutlay ise cevaplardaki sayfa sınırlamasını gerekçe göstererek sorularımızı yanıtsız bıraktı.

SORULAR

1) 1 Ocak 1984'te yeni sendikal dönem başlıyor. Eski bir sendika yöneticisi olarak yeni dönemin güçlükleri sizce nelerdir?

2) Yeni dönemde nasıl bir sendikal örgütlenme düşünüyorsunuz?

3) 12 Eylül sonrası 3 yıl içinde önemli bir işçi direnişi olmadı. Bunun nedenleri geçmiş sendikal anlayışın eksiklikleri çerçevesinde cevaplayabilirmisiniz?

4) Yurtdışı DİSK dayanışması nasıl ilerletilebilir.

Yücel TOP.................. DİSK Avrupa Temsilcisi

Eğer işçi sınıfının gerçekten sahipleneceği bir sendikal örgütlenme isteniyorsa, yapılacak şey "ideal model" *ler sunmak değil, onu örgütlenme ve eyleme teşvik eden ve bunu yaparken kendi insiyatifinin belirleyiciliğini vurgulayan çabalardır.*

1-Yeni dönemi 1980 eylülünden ve hatta bir anlamda 1980 Eylülü öncesi dönemden ayıramayız sanıyorum.

1980 Eylülünden 1984'e kadar olan sürede bilindiği gibi devlet yeniden biçimlendiren anlayışın bir uzantısı olarak Mayıs 1983'de Sendikalar ve Toplu iş sözleşmesi, grev ve lokavt yasaları çıkartıldı. Bu bakımdan devlet modeline egemen olan yaklaşım kendisini bu iki yasada gösterdi.

1982 Anayasasına ve diğer önemli yasalara bakıldığında örgütlenme, düşünce, vs. gibi temel ve birbirlerinden ayrılması olanaksız olan özgürlüklerin birer özgürlük olarak değil ve fakat **"müsade"** olarak düzenlendiği görülmektedir. Müsade ise her zaman müsade edenlere bağlı ve istenildiğinde geri alınacak bir şeydir.

Bu bakımdan yeni döneme damgasını vuran şey genel olarak bir **"yasaklar"** rejimidir.

Bu yasaklı ve **"müsaadeli"** sisteme birde geçmişin deneyli sendikal kadrolarından yoksun olarak girildiği düşünülürse zorlukların daha da artacağı anlaşılabilir.

Bilinmektedir ki, daha Eylül 1980'-in çok öncesinden beri hakim sınıfların önemli bir kesimi bütün bu önlemler dizisinin gereğini savunmakta ve davranışlarını gittikçe daha fazla bu doğrultuda bu amaç için düzenlemekteydiler. Yeni dönemi bir anlamıyla 1980 Eylülü öncesi dönemden ayıramayız derken bunu kasdediyordum. 12 Eylül düzenlemeleri onları tatmin edecek biçimde yapılmıştır. Yani işçi sınıfının karşısında olan sınıf ve tabakalar yeni dönemin yasal kurallarını belirlemişlerdir.

2-Sanıyorum, soruya doğrudan cevap verebilecek konumda değiliz. Diğer yandan yeni modeller yaratmak da söz konusu değil. 1980 öncesi yapılar yaşamın içinden doğmuşlardı ve işçi sınıfımızın o dönemdeki gelişim düzeyinin çeşitli yönlerini dolaysızca ifade eden, gösteren yapılardı. Belli bir noktadan bakılarak bu yapılanışların eksik ve zaaflarından sözedilebilir ama onların işçi sınıfımızın somut gerçekliğini aksettirdikleri gözden uzak tutulmamak şartıyla.

Belirtmek istediğim nokta sendikaların önceden birilerince saptanmış bir modele göre kurulamayacaklarıdır. Eğer işçi sınıfının gerçekten sahipleneceği bir sendikal örgütlenme isteniyorsa, yapılacak şey **"ideal model"** ler sunmak değil, onu örgütlenme ve eyleme teşvik eden ve bunu yaparken kendi insiyatifinin belirleyiciliğini vurgulayan çabalardır. **"Model"** bu kitlesel insiyatifin ortamında şekil lenmelidir.

Bu konu çokça tartışıldı. Bence verilen cevapların tümüde yeterli değil. Belkide cevaplıyanın yetersizliğini gösterecek kadar yeterli.

3-Ben bu aşamada ilke olarak sendikalarımızı savunmanın eğer zerrece örgütlülüğümüz varsa bunu yapmanın gereğine inanıyorum.

Yaşam bizim niyetlerimize göre pek tavır almıyor. İşçi direnişi yapmasını istediğimiz işçileri düşünelim, büyük çoğunluğu kendisinin kazancından başka geliri olmayan ailelerin tek sorunları. Örgütsüz işçilerin o örgütsüz halleriyle macera sayılabilecek şeyler yapmalarını onlardan nasıl bekleyebiliriz?

Kayıplar ölçülmeyecek kadar fazla, bu kesin. Ancak bizim sendikal kadrolarımızın, sendikaların varlığı ve demokratik işlevleri konusunda ne denli örnek olduğu ortada. Eğer Türkiye işçi sınıfı sendikalara sahip olmakla olmamak arasında -sorunun beklediği gibi bir tepki gösterecek kadar fark görmüyorsa soruyu önce kendimize sormalıyız.

Zaten DİSK'in son yıllarda geçirdiği bunalımın en önemli nedeni de buydu. Yani sendikalar demokratik yapılar mı olacaktır yoksa siyasi yapıların işçiler içindeki etkinlik aracımı olacaktır. DİSK darbe öncesinde ilk şıkkı benimsemiş bir tavrı yerleştirmenin kavgasını veriyordu. Ancak, yeterince zaman bulamadı. Tüm işçilerin etkin olabileceği bir demokratik sendikal yapı ile, işçiler adına hareket ettiği iddiasıyla davranan bir kadronun yönettiği sendikal yapı arasındaki fark en iyi darbe sonrası görüldü. Kadrolar gitti kavga bitti. Demekki sorun kadrolarla siyasi iktidar arasında konmuştur. Sınıf devre dışı bırakılmıştır. Burada kötü veya iyi niyet tartışması yapmıyorum. Kadrolarımızın inançları çerçevesinde iyi niyet taşıdıklarından kuşkum yok. Gene burada DİSK'in özellikle 79-80 yıllarındaki demokratikleşme çabalarının yeterince zaman bulamayışından duyduğum üzüntüyü tekrar edeyim. Bu çaba başarıya ulaşsaydı. İşçi sınıfının 12 Eylül günü tavrı sanırım çok başka olurdu. Sendikayı kendi özgürlüğünün bir ifadesi, varoluş şartı gibi gören bir işçi sınıfı herhalde Cuntayı bu denli tepkisiz karşılamayacaktı.

4-Önce neyle dayanışma istediğimizi açıkça saptayarak düşünmeliyiz. DİSK'in tüm örgütsel varlığını savunacakmıyız -bence evet- yoksa bunu yani dayanışmayı bir propaganda aracı görüp gerçekte DİSK'i terk mi edeceğiz? Sorun burada.

Tutuklu bulunan sendikacıların serbest bırakılması ve sendikalar üzerine konan yasağın kaldırılması, bizim somut talebimizdir. Kuşkusuz ki sendikal hak ve özgürlüklerin genel olarak savunulması ortak bazdır. Bu amaçlar çerçevesinde ortak ve özellikle dayanışma götürülmek istenen örgütün,(DİSK'in bu konuda görüşleri temel olmak üzere bir çalışma yürütülmelidir.

Zeki KILIÇ
Sosyal-İş
Merkez Yürütme Kurulu üyesi
Genel Başkan Yardımcısı

"Geçmişteki kimi eksikliklere ve hatalara, bu süreci geliştirecekse dönmeli ve ortaklaşa çıkartılacak derslerle önde duran görevlere açıklık kazandırılmalıdır"

1-Sendika seçme özgürlüğü ve sendika içi demokrasi yok edilmiştir. İşçiler, zorla mevcut sendikalara üye olmaya itilmişlerdir. Bu, sendikal birliğin bir ifadesi olamaz. Çünkü işçilerin özgür iradesini yansıtmamaktadır. Yapılanlarla DİSK'in yaşama geçirdiği sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışı ortadan kaldırılması amaçlanmıştır.

2-Yeni dönemde DİSK'in dar anlamda da olsa tüzel kişiliğinin ortadan kaldırılmış olması önemlidir. Bununla beraber, asıl sorun, DİSK'in sınıf ve kitle sendikacılığı anlayışını yaşat mak ve geliştirmektir. Bunun için çaba gösterilmelidir. Sınıf sendikacılığı gelenek ve potansiyeli canlı tutulmalı, fabrika ve işyerindeki yönetimlerin sınıf bilinçli işçilerin eline geçmesine olanak hazırlanmalıdır. Sendikaları güçlendirmeli, işçi sınıfının sınıf savaşımını geliştirmeli, bu temelde ekonomik-demokratik savaşım birliğini zorlamaya yönelinmelidir. Sınıf ve kitle sendikacılığı geleneğinin unutturulmak istenmesine sessizce boyun eğilmemelidir.

Sınıf ve kitle sendikacılığı temelinde sendikal birliğin oluşturulması, işçi sınıfımız içinde kök salmıştır; güçlü bir potansiyele sahiptir. Türk-İş içerisinde ortaya çıkan durum, belirtilen güçlü potansiyelin bir işareti olarak değerlendirilmelidir. Diğer yandan, sınıf ve kitle sendikacılığı geleneğini ortadan kaldırmaya hiç kimsenin gücü yetmeyecektir.

3-DİSK'li yöneticiler ve öncü işçiler üç yıl boyunca baskı ve zulüm altında tutuldu, önemli bir bölümü zindanlara tıkıldı. Faşist yönetim her türlü yıldırma ve zor kullanımının yanında, aynı zamanda ideolojik ve politik alanlarda da her aracı kullanarak DİSK'e kara çalmaya uğraştı. Bununla DİSK'li işçilerin saflarında bir bozulmayı, çözülmeyi ve bozgunu öngörmüştü. Cuntanın bu hesabının tutmadığı, bozulduğu bugün açıklıkla ortaya çıkmıştır. DİSK'li üyeler, sendikal birliği sınıf ve kitle sendikacılığı temelinde korumaya çalıştılar; bu noktada kararlılık gösterdiler, direndiler. Saflarında bozguna yolaçacak gelişmeleri engellediler. Sendika içi demokrasinin görece gelişkin olduğu Türk-İş'e bağlı kimi sendikalara geçişi kolay sağlarken, cuntayla işbirliği içinde olan gerici ve faşist nitelikli yönetimlerin olduğu sendikalar karşısında ise başka seçenekler aramaya koyuldular. Bu, faşizm ve gericilik güçlerini, cunta ile işbirliği içinde olan sendika yönetimlerini telaşa düşürmüştür.

Kendi başına bu olgu bile, büyük ve anlamlı bir direniştir. Soruda yöneltilen "**direnişken**" eğer işçi sınıfının yığınsal başkaldırısı sözkonusu ediliyorsa, bu, daha değişik sosyal ve politik koşulların oluşmasıyla ancak gerçekleşebilir. DİSK'li işçilerin üç yıldır gösterdikleri kararlılık, işçi sınıfının yığınsal eylemlere geçişini sağlamada döşenen taşlardır. Geçmişteki kimi eksikliklere ve hatalara,, bu süreci geliştirecekse dönülmeli ve ortaklaşa çıkartılacak derslerle önde duran görevlere açıklık kazandırılmalıdır.

4-Türkiye ilerici sendikal hareketi DİSK'in uluslararası dayanışmaya gereksinimi çok büyüktür. Bunun örgütlenmesine katkıda bulunmak görevi, en öncelikli görevimizdir. DİSK'in uluslararası ilişkilerindeki geleneklerine , kongre kararlarıyla saptanan ilişkilere sıkı sıkı bağlı kalınarak uluslararası sendikal hareketlerle ilişkileri geliştirmek, Türkiye'deki savaşıma değerli bir destek olacaktır.

Yurtdışındaki DİSK yöneticisi arkadaşlarımın tek bir merkez etrafında toparlanmayı esas alan çalışmalarını, bu yolda attıkları olumlu adımları sağlıklı ve olumlu buluyorum. Birlik yönündeki bu gelişmeleri sevinçle karşılıyorum ve selamlıyorum.●

Mehmet KARACA
DİSK Genel Yön.Kur.üyesi
Türkiye Maden-İş Sendikası
Genel Başkanı

"yeni dönemde işçilere "Sendikanız açılıncaya kadar hiç bir tarafa gitmeyin, sendikasız bekleyin" demek bize doğru gelmiyor"

1- İşçi sınıfımızın uzun yılların mücadesi sonucunda kanı ve canı pahasına elde ettiği kazanımlar, bu zorbalık koşullarında büyük ölçüde yitirilmiştir.(...)

Ama biz bu sonuca bakıp karamsar olamayız.

Elbetteki yitirilen hakların yeniden kazanılması ve yeni hakların elde edilmesi sürecinde, biz bunun işçi sınıfımız ve emekçi halkımız açısından en acısız ve sancısız olması konusunda tek tayin edici biz değiliz.(...)

1984'e ülkemizde yeni sendikal yapılanma ile girerken, elbetteki zorlukları, güçlükleri görüyoruz ve biliyoruz. Ama karamsar değiliz. Geriye doğru son 20 yıllık sendikal tarihimize baktığımızda gücümüz, bu yıllarda kanımız ve canımız pahasına elde ettiğimiz, bize bu zorlukları, bu güçlükleri yenebileceğimizi gösteriyor.

2- 12 Eylül darbesiyle birlikte sendikalarımızın ve konfederasyonumuzun faaliyetlerinin durdurulması sonucu üyelerimiz sendikal örgütsel işlevlerini yerine getiremediler. Yitirilen haklara karşıda direnmede örgütsel araçtan yoksun kaldılar.

Biz kendi sendikamız planında zor koşullardada olsa bir dizi kayıplarımıza rağmen örgütlü gücümüzü korumaya çalıştık. Elbetteki buna yeterli gözü ile bakamayız.(...)

Ayrıca 12 Eylül darbesiyle birlikte yitirilen haklar işçi sınıfımızın sadece bir kesiminin yitirilmiş hakları değildir. Tümünün yitirilmiş haklarıdır. Elbetteki DİSK üyeleri bunun daha fazla acısını duydular. Yitirilen hakların kazanılma kavgasıda birlikte verilmelidir. Burada DİSK, Türk-İş, sendikalı, sendikasız ayrımı yapılmamalıdır.(...) Zaten var olan sendikal bölünmüşlükten 12 Eylül darbesi yararlandı. Biz sendikal hak ve özgürlükleri savunurken en başta konfederasyonumuz DİSK'in ve üye sendikalarının açılması, serbestçe çalışabilmesini, tutuklu arkadaşlarımızın özgürlüklerine kavuşmasını istiyoruz. Hem ulusal, hem de uluslararası çapta bizim yükselttiğimiz talebimizdir bu. Ama bunun yanında, hele sınırlı da olsa toplu sözleşme dönemine girildiği bu yeni dönemde işçilere "**sendikanız açılıncaya kadar hiçbir tarafa gitmeyin, sendikasız bekleyin**" demek bize doğru gelmiyor, hemde bu yaklaşımı gerçekçi bulmuyoruz.

Biz faşizm koşullarında var olan Legal-yarı legal-illegal tüm olanakların örgütlenme perspektifi ile değerlendirilmesinden yanayız. Burada kimi iş kolları değişik özellikler taşıyabilir. Ayrıca faşizm koşullarında DİSK'in bilinçli aktif militan yapısını, görece bilinç düzeyi daha geri olan Türk-İş ve kimi bağımsız sendikalardaki yığınların içine enjekte etme, görece geri alan bu yığınları, yitirilen hakları geri alma savaşında ve faşizme karşı mücadelede etkileme ve ortak savaşa çekme olanağı verecektir. Şu unutulmamalıdırki, bugün ülkemizde sendikal hak ve özgürlükler mücadelesi faşizme karşı demokrasi mücadelesinin bir parçasıdır.

3- Evet 12 Eylül sonrası işçi sınıfının kazanılmış hakları elinden alındı. "**işçi sınıfı buna sessiz kaldı**" deniliyor. Kimi bu sorudan kalkınarak işçi sınıfına güvensizliği aşılıyorlar. İşçi sınıfımız ve emekçi halkımızın genel deki örgütsüzlük düzeyi ve ülkemiz koşulları değerlendirildiğinde sonucu böyle görmek doğru olmaz. Nitekim kimi yerlerde çeşitli biçimlerde çeşitli karşı tavır koyuşlarda olmuştur.(...)

Elbetteki geçmişin her alanındaki eksikliğinin bunda rolü vardır. Sendikal alanı ele aldığımızda başlıca etken sendikal bölünmüşlüktür. Biz Türk-İş gerçeğine gözlerimizi kapayamayız. Hele faşizm koşullarında bunun önemi daha da artıyor.

Eğer faşizmin alıp götürdüğü kazanılmış işçi haklarına işçiler ses çıkarmadı, çıkaramadı deniliyorsa işçi sınıfının önemli kesimini bünyesinde bulunduran Türk-İş yönetiminin, bu hakların budanmasına ortak olmasıdır. Hemde en tepe adamlarından birini Cuntanın hükümet koltuklarına oturtarak, hemde "**bu anayasaya evet deyin**" diye işçilere çağrı yaparak.(...)

4- Bu konuda birbirinden kopuk gibi görünsede aynı amaca yönelik bir çok etkinlikler girişimler oldu, oluyor.

Merkezi bir örgütlenme(Tabiki yurtdışındaki sendikacıların kendi aralarındaki örgütlenmesini kastediyorum) bugünden daha iyi sonuç alıcı olur. Uluslararası sendikal merkezi planındada yurtdışındaki DİSK'li sendikacıların parçalı görünümüde son bulmuş olur. Bu Türkiye Sendikal hareketinin birliği perspektifine gidecek yöndede bir ölçüde katkı getirmiş olabilir. Elbetteki yurtdışında sürdürülen sendikal dayanışma faaliyeti ve bunun amacı, sendikal örgütlerimizin yeniden sernbestçe çalışabilmesi tutuklu arkadaşlarımızın serbest bırakılmasıdır. Bunun yanında tüm sendikal hak ve özgürlüklerin savunulmasıdır. Bunu uluslararası kamuoyuna elbirliği ile duyurma ve onların desteğini ayrımsız elbirliğiyle almadır.

Yalnız birşeyin altını çizmek istiyorum. Her arkadaşın uluslararası sendikal örgütlerle dayanışma planında iş yürütürken DİSK'in içindeki var olan politik eğilimlerdeki konumu gözardı ederek tek bakış açısından hareket etmemelidir. DİSK'in içindeki farklı politik eğilimler ve DİSK'i oluşturan çeşitli iş kolu sendikalarının uluslararası ilişkileri, ayrıca DİSK'in 1974 yılından beri Avrupa Sendikalar konfederasyonuna üyelik başvurusu olmasına rağmen henüz uluslararası ilişkilerde bir bağımsız örgüt olduğu unutulmamalıdır. Yurtdışındaki sendikacılar olarak birlik perspektifi ile adım atarken iç örgütlenmemizde çeşitli uluslararası örgütlerin yaklaşımına göre değil, DİSK'in kendi iç yapısına, kendi içindeki politik eğilimleri, sendikal yoğunlukları dikkate alacak bir örgütsel yapı esas alınmalıdır. Dayanışmanın daha ileri boyutlara ulaşması birlik perspektifi esas alınarak ilerletilebilinir. ●

Demokrat Türkiye tarafından kısaltıldı.

Zeki ATSIZ
DİSK 10. Bölge Temsilcisi

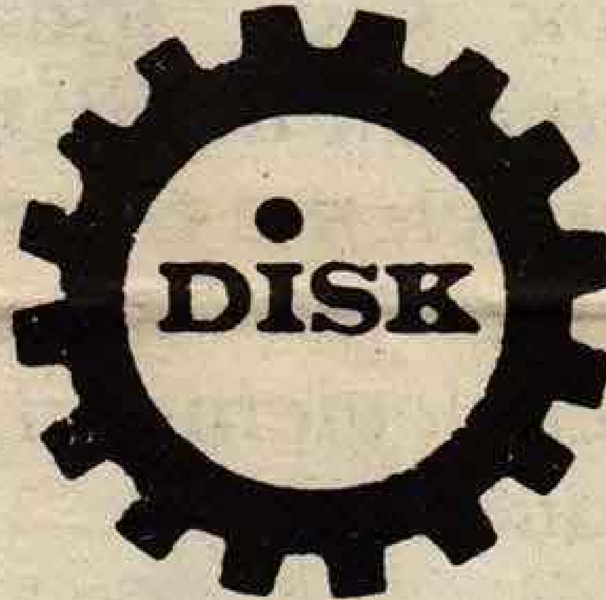
"DİSK'li işçiler açısından TÜRK-İŞ içinde örgütlenmekten başka doğru bir seçenek yoktur"

1-1983 tarih ve 2821 sayılı yeni "**sendikalar yasası**" nın geçici 1. ve 5. maddelerinin karşıt yorumlara açık oluşu, örgütsüz bırakılan DİSK'li işçilerin 1 Ocak 1984 itibariyle sözleşmesiz kalma tehlikesiyle karşı karşıya getirilmesi DİSK olayını gerçekçi bir biçimde tartışmayı dayatıyor. Ancak bunu, bizlere ayrılan sütunlara sığdırma olanağı yok. Ve yeni sendikal dönemin beraberinde getirdiği güçlükleri, DİSK olayından soyutlamak da mümkün değil. Fakat buna rağmen kısaca ifade etmek gerekirse: işçi sınıfımızın 1870'li yıllardan itibaren sürdürdüğü zorlu mücadelenin ürünü olan DİSK'in defteri-yeni "**yasalar**" la dürülmek üzeredir. Diğer yandan DİSK yöneticilerinin ağır cezalarla cezalandırılma olasılığı, DİSK'li işçilere yönelik çok yönlü tezgahlar ve içinde bulundukları örgütsüzlük, hatta dağınıklık DİSK olayını fiilen de küllendirecektir. Ancak Türkiye ve Kürdistan işçi sınıfına yönelik faşist baskı, saldırılar, güdümlü TÜRK-İS'in DİSK'li işçilere yönelik tertipleri ve dar grupçu tavırların yarattığı tahribatlar DİSK'in mücadele geleneğini yok edemeyecektir. Yeter ki, yeni dönemin dayattığı sorunlar doğru bir biçimde kavranabilsin, dar grupçu eğilimler mahkum edilebilsin, işçi sınıfımızın bu en ilerici kesimine faşizm koşullarına uygun açık bir örgütlenme ve mücadele perspektifi sunulabilsin..

2-Yeni dönemde sendikal örgütlenme, DİSK'li işçiler ve devrimci siyasal örgütler açısından can alıcı bir sorun olarak ortada duruyor. Sorunun çözümü ise, "**ülke**" içinde yaşanan objektif ve subjektif koşulların gerçekçi tahliline dayanan sendikal örgütlenme politikasının tesbiti ve DİSK'li işçilere hedef gösterilmesidir. Faşist diktatörlüğün "**yasal**" düzenlemeleri, işçi sınıfını ileri kesiminde yaratılan tahribatlar göz önünde bulundurulduğunda, DİSK'li işçiler açısından TÜRK-İŞ içinde örgütlenmekten başka doğru bir seçenek yoktur. Ancak, bize göre TÜRK-İŞ'e yönelme, İŞYERİ KOMİTELERİNE dayandırılacak ve sosyal pratiğin deneyimleriyle geliştirilebilecek bir illegal çalışmayı temel almalı; sınıf sendikacılığının temel ilkelerini, DİSK'in mücadele geleneğini koruyup geliştirmeyi ve giderek sendikal, demokratik hak ve özgürlüklerin elde edilmesini hedeflemelidir. Bu yapılırken, zindanlarda DİSK'in onurunu koruma kararlılığını gösteren yönetici ve öncü işçilerle dayanışma olayında da samimi ve gerçekçi olunmalıdır.

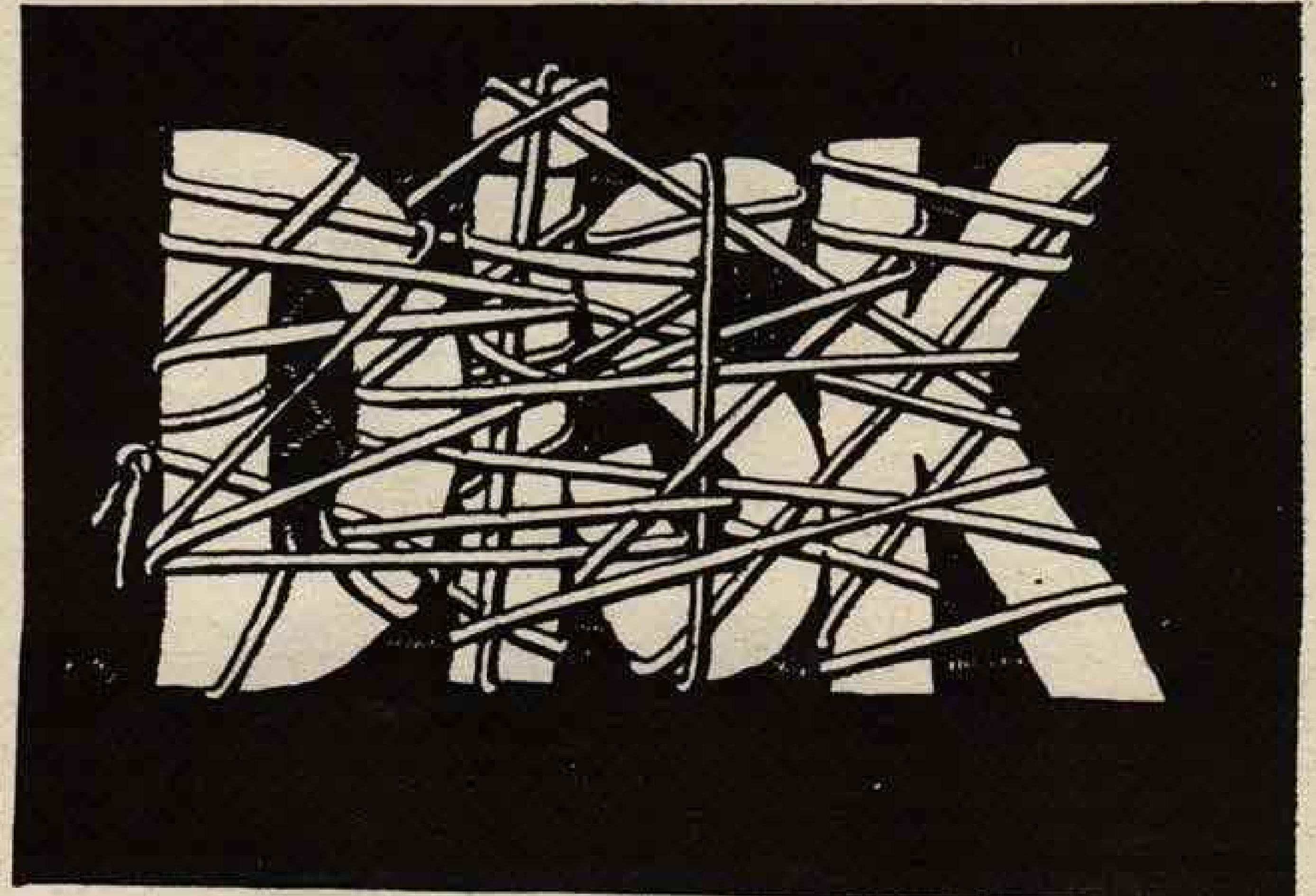
3-12 Eylül'de bu yana geçirilen zaman birimi içinde, faşizmin en soysuz baskı ve sömürüsü altında bulunan işçi sınıfımızın önemli bir direniş gösterememesi şaşırtıcı değildir. Çünkü bunların subjektif koşulları yoktur. Bu nedenle, sorunuzun yanıt bulması da subjektif faktörün doğru bir biçimde irdelenmesiyle mümkündür. Bu ise, geçmişe yönelmeyi gerektirir.

Bilindiği gibi, faşizmin ayak seslerinin duyulduğu dönemde de işçi sınıfı ve diğer demokratik güçler açısından önemli direnişlerin objektif koşulları vardı. Ve bu günde sözkonusu şartlar daha bir olgunlaşarak varlığını sürdürüyor. Fakat bu, bir başına somut durumu değiştirmedi, değiştirmiyor. Bu objektif gerçeklik karşısında işçi sınıfının en ileri kesimini örgütleyen DİSK, önemli örgütsel iç sorunlar yaşıyordu. Ve iç sorunlara kaynaklık eden dar grupçu, bölücü, faydacı, pasifist anlayış ve anarko sendikalist eğilim sorunları derinleştirmeyi ihmal etmiyordu. Gücünün büyük bir bölümünü bu sorunlara harcamak durumunda kalan DİSK, doğal olarak faşizme karşı etkili bir mücadele yürütemiyordu. Ayrıca devrimci siyasal örgütler, işçi sınıfına gerçekçi, tutarlı bir siyasal perspektif sunma ve onu iktidar mücadelesinde yönlendirme durumunda değildi. Zaten tarihsel pratik bunu açık bir biçimde kanıtladı. İşte işçi sınıfının etkili direnişlerini *engelleyen bu subjektif etkenler 12 Eylül sonrası da varlığını sürdürdü,* sürdürüyor. Cuntanın işçi sınıfı cephesinde yarattığı tahribatlar, DİSK'li işçilerin örgütsüz bırakılması, fabrikalarda, işyerlerinde yaşanan döneme uygun örgütlenmelerin yaratılamaması, perspektifsizlik ve devrimci cephede yaşanan bunalım sorunları daha bir ağırlaştırılıyor. Oysa önemli direnişler, gittikçe ağırlaşan baskı, sömürü ve mutlak yoksullaşmanın yanısıra kısmen de olsa yaşanan sorunların üstesinden gelebilecek örgütlenmeleri gerektirir.

4-DİSK'le,işçi sınıfıyla ve tüm demokrasi güçleriyle en ileri dayanışmanın yeri, hiç kuşkusuz temel mücadele alanlarıdır, fabrikalar ve işyerleridir. Bunun yanısıra, özellikle yitirilmekte olan zaman süreci içinde yurt dışında bulunan devrimci, demokrat güçlere de görevler düşüyor. Yurt dışında bulunan DİSK yöneticileri olarak, bu konuda bizlere düşen görevleri -asgari ölçülerde de olsa- yaptığımız iddia edilemez. Bunun temel nedenleri, bir yanda dar grupçu, bölücü, faydacı, makyavelist tavırlarıyla ün yapan ilerleme patentli anlayışın ve diğer yanda örgütlü, kollektif bir dayanışma hareketinin örülmesine pek istekli görünmeyen düşüncenin yarattığı sorunların bugüne dek sürdürülen tüm ısrarlı çabalara rağmen aşılamamasıdır. Dayanışma hareketinin örgütlenmesinin önüne çıkarılan engellere kaynaklık eden anlayışları eylemleriyle birlikte 1982 yılında kamuoyuna açıklamıştık. Halen devam eden "**ünlü toplantılarımızın**" varacağı sonuç bellidir. Fakat buna rağmen, yeni bir değerlendirme için sonucu beklemek gerektiğine inanıyoruz.

Şunu bir kez daha belirtelim ki, DİSK'le ya da sendikal ve demokratik hareketle dayanışmanın örgütlene bilmesi, herşeyden önce geçmişin muhasebesini, dayanışma hareketi nin yaratılmasına zarar veren anlayış ve tavırların açıklığa kavuşturulmasını ve dayanışmanın perspektifini, il*kelerini tesbit etmeyi gerektirir.* Aksi halde ayak oyunlarıyla, hedefi, çalışma programı belirlenmeyen ve her toplantının bitimine 5 dakika kala -yangından mal kaçırma anlayışıyla- oluşturulan yeni komitelerle de arpa boyu mesafe alınamaz. ●

Yaşar ARIKAN
DİSK Genel Yön.Kur.Üyesi
Hür-Cam-İş Sendikası
Genel Eğitim Sekreteri

"Türkiye'de kitle sendikacılığı hayata geçirilmemiştir."

1-İşçi sınıfımız ekonomik demokratik mücadele alanına 1984 yılında çok elverişsiz koşullarda girmektedir. Faşist diktatörlüğün sendikalar için çıkardığı yasa, grev hakkını fiilen ortadan kaldırmış, toplu iş sözleşmelerini de göstermelik görüşmelere dönüştürmüştür. İşçilerin elinden grev silahını almakla da kalmayarak sayısız kısıtlamalar, barikatlar getirmiştir. Faşizmin uzun erimde öngördüğü işçi-işveren ilişkileri düzeni bundan ibaret değildir. İşyerlerinde işçilere karşı işverenlere geniş baskı olanakları tanıyan Cunta, öte yandan sendikaları devlet kontrolu altına almak için akla gelebilecek her türlü kanunu düzenlemiş bulunmaktadır.

Yani bir yandan tüm ülkede siyasal planda faşizmin işçi sınıfı ve halk üzerinde faşist devlet terörünü egemen kılınırken, buna ek olarak da işçilerin ekonomik örgütleri olan sendikalarda ise en ufak bir demokratikleşmeye bile göz yumulmadan sendika merkezleri devletle işbirliği içinde olan sarı sendikacılardan oluşturulmaktadır. Yeni dönemde yapılmak istenen budur. Bugün Türk-İş tepesindeki üst yöneticiler de faşist devletle işbirliği halindedirler. Bunun en somut örneği, çıkan sendikalar yasasının altında imzası bulunan Sadık Şide'nin yeniden Türk-İş genel sekreterliğine getirilmesidir.

2-Sınıf mücadelesi her şart altında süreceği için, sendikal hayat ne Cunta'nın çizdiği ne de işverenlerin hayal ettiği sınırlar içinde kalacaktır. Bu çok zor durum karşısında ekonomik-demokratik mücadeleye ilişkin hepimizi bekleyen görev; çok yönlü çalışmaları ve değişik yöntemleri ustalıkla hayata geçirmektir. Yani işçi yığınlarının yasal olarak örgütlenmiş bulunduğu gerici sendikalar da dahil kurulu bulunan sendikalar içinde örgütlenme

çalışmalarına başlamalıyız.

İşçilerin çok kısıtlı da olsa toplu iş sözleşmeleri yaptığı sendikaları çalışma alanı olarak seçmeliyiz. İşçi sınıfı sosyalistleri bu birimlerde tabandan başlayarak etkinlik kurmaya çalışmalı, Cunta'ya karşı verilen mücadele ile sarı sendikacılığa karşı verilen mücadeleyi bütünleştirmeyi bilmelidirler. Unutmayalım ki, toplu sözleşme yapılan sendikalar işçilerin yoğunlaştığı sendikalar olacaktır. İster bir konfederasyona bağlı olsun, ister bağımsız olsun iş kolunda %10 barajını aşmış sendikalarda sınıf ve kitle sendikacılığını hayata geçirmek için sabırlı bir mücadele yürütmek bu alandaki ana görevimizdir.

3-12 Eylül sonrasında önemli bir işçi direnişi olmadığı doğrudur. Ancak faşizmin gelmesiyle adeta ölü toprağı serpilmiş gibi pasifleşen toplum kesimlerinin yanında işçi sınıfı en hareketli, birbirinden kopuk ve küçük çapta da olsa en fazla direnen sınıf olmuştur. Birçok fabrikada yemek boykotları, servis arabaları boykotu, iş yavaşlatma vb. gibi çeşitli direnişler olmuştur, olmaktadır. Önemli bir işçi direnişinin olmayışı sendikal anlayışlardaki eksikliklerden çok, işçi sınıfı siyasi hareketinin, yani komünist hareketin birlikten yoksun oluşuna, güçlü bir merkezi otorite haline gelememiş oluşuna ve sonuç olarak sendikalarda yürütülen mücadelenin işçi sınıfını nihai kurtuluş davasına bağımlı bir hale getirilmemiş olmasına bağlamak doğrudur. Bu tespiti sendikal bir dille ifade etmemi isterseniz şöyle diyebilirim: Türkiye'de kitle sendikacılığı hayata geçirilememiştir.

4-Cuntanın ilerici sendikal hareket üzerindeki ağır baskısına karşın mücadelenin bir parçası da hiç kuşkusuz uluslararası dayanışmadır. Dünya ülkelerinin sendikal kuruluşlarının, diğer mesleki ve demokratik örgütlerin dayanışma çabaları, bunları koordine edecek merkezi bir yapı oluşturulduğu zaman bir anlam kazanır. Ayrıca böylesi bir merkezi yapı aynı zamanda Türkiyeli göçmen işçileri de DİSK'le etkin bir dayanışmaya katabilirdi. Bu oluşum da kuşkusuz yurt dışındaki DİSK'li sendikacılara düşerdi. Bu tespitten yola çıkan sendikacılar olarak çeşitli zamanlar bir araya geldik, son aylara kadar bu yolda önemli bir ilerleme kaydedilemedi. Bu konudaki dar grupçu eğilimleri katıldığımız toplantılarda dile getirdik. Şunu açıkça söylemek gerekir ki, üç yılı aşkın zamandan sonra böylesi bir merkezi yapının sağlanması yolunda küçük de olsa gelişmeler vardır. Ancak, bu konuda geç kaldığımızı söyleyebiliriz. Bu kadar geç kalınmasına rağmen bizlerin yapacağı işlerin olduğuna inanıyorum. Bu merkezin birliği sağlandığı taktirde acilen yapacağımız işleri şu başlıklarda toplayabilirim: 1-Türkiye'de tutuklu bulunan sendikacılarla dayanışmayı güçlendirmek, etkin ve sürekli kampanyalar örgütlemek, 2-Faşist Cunta tarafından gaspedilen işçilerin ve çalışanların yasal haklarını almak için uluslararası kuruluşları bilgilendirmek ve teşhir etmek. 3-Cuntanın baskılar ve uygulamaları nedeniyle tutuklu bulunan veya tutuksuz olduğu halde işsiz kalan sendika yetkililerine ve ailelerine yurt dışından dayanışma örgütlemek, 4-Siyasi mahkum ve tutuklularla dayanışmayı güçlendirmek, 5-Türkiye sendikal hareketinin uluslararası kardeş sendikalarla ve tüm demokratik kuruluşlarla bağlarını geliştirmek. ●

DİSK üyesi sendikacıya F. Almanya'da iltica hakkı verilmedi

Zirndorf'ta bulunan F.Alman Mülteciler Dairesi, DİSK Sosyal-İş Sendikası Merkez Yürütme Kurulu Üyesi Genel Başkan Yardımcısı Zeki Kılıç'a F.Almanya'da iltica hakkı vermedi.

Mart 1981'de Türkiye'de hakkında tutuklama kararı çıkan, TCK'nun 141 ve 142. maddelerinden hakkında kovuşturma açılan Kılıç, 1982 yılı başında F.Almanya'ya gelerek iltica talebinde bulunmuştu.

Dilekçeyi inceleyen F.Alman Mülteciler Dairesi, Kılıç'ın müracatını "gerekçe yetersizdir" kaydıyla geri çevirirken, kendi kararının gerekçelerini de şöyle sıralıyor:

"Dilekçe sahibinin, Türkiye Cumhuriyeti devlet organları tarafından arandığı konusunda yeterli delil yoktur. Kılıç'ın 12 Eylül 1980'den sonra değişik kimliklerle dolaşmak zorunda kalması, yeterli delil sayılamaz."

"12 Eylül 1980'den sonra politik faaliyetlerini yasadışı olarak devam ettirip ettirmediği konusunda dilekç sahibi bize bilgi vermemiştir. Bu yüzden, böyle olmadığını varsayıyoruz. Ayrıca, 22.4.81 tarihli Türk gazetelerinde çıkan 'yurda dön' çağrısına uymadığı halde, Türk makamları kendisini vatandaşlıktan çıkarma konusunda bir girişimde bulunmamışlardır."

"Dilekçe sahibi, Türkiye'de Kürt propagandası yaptığı gerekçesiyle geçmişte 1.5 yıl hapis cezasına mahkum olduğunu ve bu cezayı çektiğini belirtiyor. Halbuki, kendisinin de kabul ettiği gibi, dilekçe sahibi Kürt kökenli olduğu halde üniversite öğrenimi boyunca Türk makamlarından burs almıştır. Bu durumda, Kürt kökenli olduğu için ayrı muamele görmüş olması sözkonusu değildir."

Mülteciler Dairesi, Kılıç hakkında Türkiye'de acılmış bulunan kovuşturma ile ilgili olarak **"Türkei Infodienst"**'in titizlikle incelendiğini belirtiyor. Kararda, kovuşturma açılmış olmasının neden iltica için yeterli olmadığı da şöyle açıklanıyor:

"Türkei Infodienst, Türkiye'deki duruşmalar hakkında sürekli olarak bilgi vermektedir. Buradan, 141 ve 142'den yargılanan bir çok kimsenin askeri savcılık tarafından tahliye edildiği, beraat ettiği veya soruşturmanın durdurulduğu görülmektedir."

F.Alman Mülteciler Dairesinin gerekçeli kararı, Türkiye'de mahkemelerin hukuk devleti ilkelerine uygun görülmekte olduğunun ilginç bir ispatı ile son buluyor:

"Dilekçe sahibinin sunmuş olduğu 7 numaralı belgede, EGB(Avrupa Sendikalr Birliği) Genel Sekreterinin DİSK davası ile ilgili bir raporu yer almaktadır. Buradan da anlaşılaşacağı gibi, EGB Genel Sekreteri, DİSK Genel Başkanı Abdullah Baştürk'ün bir duruşmasına gözlemci olarak girebilmiş ve 76 avukatın hazırladığı savunmaya göz atabilmiştir. Böyle bir şey, sosyalist ülkelerde mümkün değildir."

Sendikacıların, sendikacılık faaliyetlerinden dolayı idam cezası istemiyle yargılandıkları DİSK davası dünya kamuoyunda yankılar uyandırırken, sendikalarıyla, basınıyla, demokratik kuruluşlarıyla tüm Avrupa bu davanın demokrasiye, insan haklarına, işçi haklarına aykırı olduğunu iddia ederken, DİSK yöneticisi olarak yargılanmak, 1980'ler F.Almanya'sında iltica hakkı alabilmek için yeterli gerekçe olarak kabul edilmiyor. F. Alman Mülteciler Dairesi, son zamanlarda aldığı bir çok red kararından da görüldüğü gibi, görev alanını **"Türkiye'de ne kadar demokratik, ne kadar hukuk ilkelerine uygun bir yönetim olduğunun ispatı"**na kaydırmış durumda. Böyle olunca da, örneğin EGB Genel Sekreterinin DİSK davası ile ilgili bir rapor yazabilmiş olması, raporun içeriğinden daha önemli bir delil olarak kabul edilebiliyor.

Gültekin PEKDEMİR
Yeraltı Maden-İş Sendikası
Genel Sekreteri

"Yeni dönemde işçi sınıfının özgür ve bağımsız sendikaların yaratılması temelinde örgütlenme amaçlanmalıdır. Böylesi örgütlülüğü yaratmak için çalışma hayatının her alanı, mücadele alanı olarak kabul edilmelidir. Belirli kalıplara sokulmuş, şematik ön koşullu örgütlenmeler ve mücadele biçimleri dayatılmamalıdır."

Çalışma hayatının yeni sendikal dönemine ait güçlüklerini şu ara başlıklar altında toplayabiliriz.

a) Yasal engeller: İş hayatını ilgilendiren yasalar her yönü ile işçilerin özgür ve bağımsız örgütlenmelerini engellemek için hazırlanmıştır. Genel olarak hayatın her alanında olduğu gibi işçilerden de her türlü demokratik hak ve özgürlükler alınmış ve işverene verilmiştir. Kısaca işçilerin gelir kaynaklarını, örgütlenmelerini, grev ve toplu-iş sözleşmesi yapmalarını, siyasi partilerle ilişkilerini engelleyip; çalışma hayatının işleyişini faşist devlet denetimine geçirmiştir.

b)Sosyal ve psikolojik baskılar: İşverenlerden yana olan sendika(!) üyelerinin ya da örgütsüz olan işçilerin, işverenler tarafından açıkça tercih edilmektedir. Genel olarak hayatın bu alanında anti-faşist olanlar işsizdir ve baskı altında tutulmaktadırlar. Bu durumların yarattığı atmosfer de önemli engeldir.

c) Anti-faşist işçi kesiminin üç yıllık dağınıklığının yarattığı başı boşluk: İşçi sınıfının ideolojik, politik ve örgütsel anlamda önderlikten yoksun oluşu, özellikle ilerici sendikal

Y. MADEN-İŞ

üyesi işçilerin üç yıldır bu yönden tamamen baskı altında tutulması işçi kesimi dağınık ve kendi haline yaşmaya itmiştir. Büyük bir çoğunluğunun başının çaresine bakmak zorunda kalışı doğal olarak işçilerde bireyselliğ filizlendirmiştir.

d)12 Eylül 1980 öncesi devrimci, demokrat ve deneyimli işçi önderlerine, sırf dünya görüşlerinden ötürü şu ya da bu biçimde fiili olarak sendikacılık yasaklanarak devre dışı bırakılmışlardır. İşçi sınıfının örgütlü sendikal mücadelesini deneyimsiz işçiler yürütmek zorunda kalmışlardır. Bunlar ve daha başka nedenler önemli güçlükler olarak sayılabilir.

2-Yeni dönemde işçi sınıfının özgür ve bağımsız sendikalarının yaratılması temelinde örgütlenme amaçlanmalıdır. Böylesi örgütlülüğü yaratmak için çalışma hayatının her alanı, mücadele alanı olarak kabul edilmelidir. Belirli kalıplara sokulmuş, şematik, ve ön koşullu örgütlenmeler ve mücadele biçimleri dayatılmamalıdır. Koşulların elverdiği bölge ve işkollarında bağımsız örgütlenmeler yaratılmalıdır. Uygun olmayan koşullarda ise işçiler var olan işçi örgütleri içinde yer almalıdır. Oluşturulacak işyeri komiteleri aracılığıyla her türlü dış tehlikeye karşı korunma ile özgür ve bağımsız sendikacılık savunulmalıdır. Amacın gerçekleştirilmesi için her türlü mücadele yöntemleri denenmelidir. Ancak faşizm koşulları gözönünde bulundurularak mümkün olduğunca merkezilikten çok bölgesel insiyatiflere ağırlık verilmelidir. Geçmiştekinin tersine sendikal alanda sol içi güçbirliği önemle gözönünde bulundurulmalıdır. Bir anlamda geçmişin köklü bir değerlendirmesi ve hesaplaşması da yapılmalıdır.

3-İşçi sınıfı geçmişte sendikal hak ve özgürlüklerini alma ve koruma konusunda mücadele deneyimini, köklü bir şekilde kazanamadı. Bu anlamda gerekli pratikten yoksun bırakıldı. Sınıf bilimiyle donatılamadı. Ekonomizmin ve reformizmin batağına saplandı. Her yönü ile mücadelesi önderlikten yoksun olarak yetiştirildi. Bu durum doğal olarak küçük bir baskı karşısında korkmayı ve kovuğuna çekilmeyi getirmiştir. Hele bir de 12 Eylül faşist cuntası gibi topuyla, tüfeğiyle saldırısına karşı hiç mücadele edemezdi.

4-Bu soruyu **"Yurtdışı Demokratik Sendikal Dayanışma nasıl ilerletilebilir"?** biçiminde ele almak istiyorum. Yurtdışında bulunan Türkiyeli tüm sendikacı ve anti-faşistler ile enternasyonalist kurum ve kuruluşlar şöylesi bir çerçevede dayanışma görevlerini ele alabilirler.

a) Genel olarak emekçi halkların hak ve özgürlükleri, özel olarak işçi sınıfının özgür ve bağımsız sendikalarının yaratılması.

b) İşçi sınıfının ilerici sendikal örgütü DİSK'in açılması ve yöneticilerinin serbest bırakılması.

c) Dünya demokrat kamuoyu ve işçi sınıfı ile yakın ilişki kurarak TC. faşist devletinin teşhir ve tecrit edilmesi.

d) Türkiye'deki demokratik işçi hareketinin örgütlenme mücadelesine yurtdışından çok yönlü destek sağlanması dayanışma görevlerini daha ileri aşamaya götürülmelidir. ●

Köln'de Konsolosluk işgali davası olaylı başladı

Kasım 1982'de Köln Başkonsolosluğunu 15 saat süreyle işgal eden 10 Dev-Sol üyesinin F.Alman makamlarınca yargılanmasına Köln'de başlandı. Her hafta Pazartesi, Çarşamba ve Cuma günleri görülen duruşmalara, izleyicilerin girmesinin engellenmek istenmesi ve kimliklerinin fotokopilerinin çekilmek istenmesi sonucu olaylar çıktı. 4 izleyici gözaltına alındı.

Bilindiği gibi, Kasım 1982'de Köln Başkonsolosluğunu işgal ederek 6 Kasım Anayasasını protesto eden 10 Dev-Sol üyesi, 15 saat sonra iltica dilekçesi verebilmek koşuluyla işgali sona erdirmişlerdi. Geçen süre içinde sadece iki tanesinin iltica dilekçesi kabul edildi, diğerlerine ise henüz bir cevap gelmedi. F.Alman yasalarına göre iltica dilekçesi vermiş olmak, Türkiye'ye iade edilmeyi engellemiyor. Bu yüzden bu 8 kişinin iltica haklarının henüz tanınmamış olması, iade edilmeleri tehlikesini ortaya çıkarıyor.

Savcılığın ortak rehin alma ile suçladığı 10 Dev-Sol üyesinin savunmalarını da ortak hazırlamalarına izin verilmedi.

Mahkeme, F.Alman ilerici, anti-faşistleri tarafından da ilgiyle izleniyor. F.Alman makamlarının Türk hükümeti ve polisiyle işbirliği yapması, bilgi alışvarişinde bulunması protesto ediliyor. "Dev-Sol Davası Konusunda Bilgilendirme Grubu" kuran ilerici Almanlar, hazırladıkları afişlerde Türkiyeli anti-faşistlerin şimdi de F.Alman makamları tarafından yargılandıklarını belirterek bu ortak çalışmaya dikkat çekiyor, kamuoyunu bu davayı yakından izlemeye, tüm duruşmalarda hazır bulunmaya çağırıyorlar.

Greven İşçi Derneği geriye dönüş ve kanuni haklarımız toplantısı düzenledi

Dönüş primi işçilere yapılan gönüllü bir yardım mıdır, yoksa bir sürgün karşılığı mıdır? Sorusuyla birlikte yabancıların ülkelerine dönüşünü teşvik kanunu tartışıldı. Amacın ne olduğu, verilen prim paralarının yeterli olup olmadığı, ihtiyarlık sigorta primini işçilerin peşin alabilmeleri vb. konularda düzenlenen bu toplantıda, katılan birçok parti ve kuruluş temsilcilerinin yanı sıra yaklaşık 120 kişiyi bulan işçilerle de birlikte tartışıldı. Bütün konuşmacıların ortak değindiği konu bu uygulamanın söylenildiği gibi bugün var olan işsizliğe bir çözüm olamayacağı ve işsizliği azaltmak olmadığı oldu.

Tartışmaya katılanlar arasında daha çok SPD, FDP ve CDU temsilcilerinin konuya ilişkin görüşleri ilginç ve tartışmalı oldu. Toplantıya parti temsilcilerinin yanı sıra Öğretim Üyesi Faruk Şen, Prof. Dr. Thanhardt, Efangeliş kilisesi temsilcisi Pastor Klein, katolik kilisesi temsilcisi Pastor Putterbaum, yabancı düşmanlığına karşı komite temsilcisi Helmut Neuhaus katıldılar.

Düşünür ve eylemci olarak:

Antonio Gramsci

James HARVEY

23 Ocak tarihi, ünlü İtalyan marksisti Antonio Gramsci'nin 93. doğum yıldönümüdür. Demokrat Türkiye, bu önemli düşünür üzerine, tanıtıcı bir yazı yayınlamaktadır.

Gramsci'nin Türkçeye çevrilen kitaplarından bir örnek

Yaşamının son on yılını cezaevinde geçiren Antonio Gramsci(Gramşi) **27 Nisan 1937**'de öldü. 1947'de yayınlanan *Cezaevi Mektupları* ve 1948'de çıkan *Cezaevi Notları*, İtalya'da büyük etki yaptı. Bu yazılarında açıkladığı düşünceleri,savaşta İtalyan Komünist Partisinin gelişmesine ve İtalya'da marksçı görüşlerin yayılmasına büyük katkıda bulundu. Günümüzde, İtalya dışında, bu önemli marksçı düşünürün pek az tanınması ve değerlendirilmiş olması şaşırtıcıdır.

Dr.Louis Marks'ın *Cezaevi Notları*'ndan derlediği yazıların İngilizce çevirisi 1957'de yayınlandı ama, umulan etkiyi sağlayamadı. Oysa, Gramsci, 1959'da Fransa'da çevrilip yayınlanan notlarıyla daha çok etki yarattı. Bunun ardından öbür ülkelerde de çeviriler yayınlanmaya başladı. Avusturyalı marksçı Franz Marek: **"Gramsci'nin düşünceleriyle ilk karşılaşma gösteriyorki, bunlar, Stalin döneminin komünist hareketince hiçbir biçimde benimsenemezdi."** diye yazıyor. Gramsci'nin düşünceleri, 1959'dan bu yana gelişmekte olan yeni aydın ortama daha bir yatkın gelmektedir. Bu bakımdan, Gramsci'nin marksçı düşünceye yaptığı katkı,birçok ülkede coşkun bir inceleme konusu olmaya başlamıştır. Bununsa şaşırtıcı bir yanı yoktur.

GRAMSCI'NİN YAŞAMI

Antonio Gramsci, 23 Ocak 1891'de Sardunya'da, Ales küyünde dünyaya geldi. Babası Tapu sicil memuruydu. Gramsci'nin çocukluğunda, ailesi büyük bir yoksulluk içindeydi. On bir yaşındayken okulu bırakmak zorunda kalıyor. Sağlığı hep bozuk olan bu çelimsiz ve kambur çocuk, pazar tatil bilmeden, günde on saat çalışmakta ve kendinden ağır yükleri taşımaktaydı. **"Çoğu geceler gizli gizli ağlardım. Çünkü her yanım ağrılar içindeydi."** diye yazıyor bir mektubunda. Gramsci ancak, on üç yaşında yeniden okula dönebiliyor. **1911'de**, Torino Üniversitesinin bir bursunu kazanıyor. Aynı yıl burs kazananlardan biri de **Palmiro Togliatti**'dir. Gramsci, Torino Üniversitesinde İtalyan edebiyatı, dilbilimi, tarih ve felsefe okuyor. Öğrenimi, bursunun yetersizliği ve sağlık durumu dolayısıyla, çok çetin koşullar altında geçiyor. Üniversitedeki birçok öğrenci gibi, o da, idealist filazof Benedetto Croce'nin ateşli bir hayranıydı.

Gramsci, daha Sardunya'dan ayrılmadan önce, sosyalizmi benimsemişti. 1914'te İtalya'nın savaşa girmesine karşı direnenlere katılarak eylemci sosyalistler safında yer aldı. Torino sosyalist gazetesi *Avanti*'de politika ve kültür konularında yazılarla tiyatro eleştirileri yayınlandı. Pirandello'nun önemini ilk o anladı.

1917 Ekiminde, beşyüz işçinin ölümü, ikibin kişinin de ağır yaralanmasıyla sonuçlanan **Torino** işçilerinin beş günlük savaş aleyhtarı eyleminden sonra Gramsci, İtalyan Sosyalist Partisi'nin Torino bölümü sekreteri oldu.

GRAMSCİ'NİN MARKSÇILIĞI

Gramsci, 1917'ye kadar, yazılarında Lenin'i ve bolşevikleri savundu. Marx, Lenin, Engels ve İtalyan marksçı filozofu **Labriola** üstüne yaptığı incelemeler, marksçılık lehine Croce idealizmini reddetmesine yol açtı. Ama daha ilk adımda,özgür düşüncesi, kültürel geçmişi ve Sardunya köylüleri arasında geçen yaşamı, onun marksçı anlayışına ayrı bir anlam kazandırdı. 1917'de *Avanti*'de çıkan bir yazısının başlığı şöyleydi: *Kapitale Karşı Devrim*. Bu tutumunu bütün yaşamı boyunca elden bırakmadı. Kapitali yanlış yorumlayan ve buna dayanarak, Rusya'nın, sosyalist bir devrimden önce, uzun bir kapitalist evreden geçmesi gerektiğini ileri süren **Menşevikler** ve başkaları, Gramsci'nin kitabını **"proletaryadan çok burjuvazinin kitabı"** diye niteleyeceklerdi. Gramsci'ye göre **"Ekim Devrimi, marksçılığın bütün biçimsel ve kaderci yorumları için büyük bir darbe olmuştur. Tarihi oluşturan, ekonomik güçler değil, bu güçleri kendi istemlerine göre ayarlayıp yönetmesini öğrenebilen ve birlikte davranan insanlardır."**

ORDİNE NUOVO

Savaştan sonra, İtalyan işçileriyle köylüleri, işverenlerle toprak sahiplerine karşı büyük ölçüde savaşmaya başladılar. İşverenlerin savaş içinde kurmuş oldukları Fabrika Danışma Kurulları, işçilerde devrim ruhunun olgunlaşmasıyla çarçabuk nitelik değiştirmişlerdi. Gramsci, bu kurulların, proleterya hareketinin güçlü bir aracı olabileceğini, Rusya'daki gibi, İtalya'da da aynı rolü oynayabileceğini düşündü. Togliatti ve bir grup genç sosyalistle birlikte (24'le 28 yaş arasında. Gramsci o zamanlar 28'indeydi) 1919 Mayısında *Ordine Nuovo* (Yeni Düzen) adlı haftalık bir gazete çıkarmaya başladılar. Bu gazete, Torino'daki Fabrika Danışma kurulunun organı oldu. İşçiler şehirdeki en büyük fabrikaları denetimleri altına aldıkları zaman,yani 1920 ilkbaharında, hareket devrimci bir nitelik kazandı ama, bu uzun sürmedi. **Mayıs 1920**'de Torino'da onbir gün sürdürülen ve yurdun öbür bölgelerine yayılmayan genel grevden sonra, işverenler otoritelerini yeniden kurdular. Sosyalist Partinin. Komünist Enternasyonali ile sıkı ilişki içinde bulunmasına rağmen, liderlerin güçsüzlüğü ve kararsızlığı, işverenlerin başarısını sağlamıştı.

Mayıs 1920'de *Ordine Nuova* **"Sosyalist Partinin Yenileşmesi"** ile ilgili bir program yayınladı. Gramsci'nin kaleminden çıkan ve Sosyalist Partinin Torino bölümünce kabul edilen bu program Lenin tarafından Üçüncü Enternasyonal'in ilkelerine tam anlamıyla uygun bulundu.

Programa göre, devrimin ilerlemesi bakımından büyük olasılıklar vardı. Ama aynı zamanda, bir bakıma devrime kaçınılmaz gözüyle bakan, dolayısiyle de büyük bir tehlike yaratan, yaygın bir iyimserlik havası da vardı. Ya işçiler iktidarı ele geçireceklerdi, ya da mal mülk sahibi sınıf büyük bir tepki gösterecekti. Bu sınıf, işçi ve köylü sınıfının ortadan kaldırılması yolunda hiçbir zorbalıktan kaçımayacaktı. Ama program, Ocak 1921'de Livorno'da toplanan Sosyalist Parti kongresinde, delegelerin çoğunluğu tarafından reddedildi. Gramsci, İtalyan Komünist Partisinin kurulması yolunda, kongrenin büyük sayıdaki sol kanadına katıldı ve partinin merkez komitesine üye seçildi. Haftalık *Ordine Nuova*, günlük gazeteye dönüştü. Gazetenin ilk sayfasında **Lassale**'in şu sözü yer aldı: **"Devrimcilik, gerçeği söylemektir."**

KOMÜNİST PARTİ KURULDU

Yeni kurulan Komünist Parti,(* *) daha ilk adımda, faşist tepkinin gittikçe artan gücü ve Mussolini'ye bağlı siyah gömleklilerin 1922 Ekiminde Roma üzerine Yürüyüşü ile en yüksek noktasına varan şiddet hareketiyle karşı karşıya kalacaktı. Devrim yoluyla iktidarı ele geçirmekten çok, demokratik özgürlüklerin korunması yolunda savaşmak gitgide daha da kaçınılmaz oldu. Ama, bu son derece güç durumda, Komünist Parti büyük bir engelle karşı karşıyaydı. Çünkü, Partinin ilk genel sekreteri **Bordiga**, faşizmin, burjuva yönetiminin bir başka biçimi olduğunu ileri sürmekteydi. Ona göre, faşizm, parlamenter yönetimden ne daha kötü, ne daha iyiydi. Dolayısiyle Bordiga, 3. Enternasyonal'de önerildiği üzre, Sosyalist Parti ve öbür demokratik kuruluşlarla bir birleşik cephe kurma politikasına karşı çıktı ve bu tutumu ile, partide çoğunluğun desteğini kazandı.

Gramsci, Bordiga'nın aşırı solculuğuna karşı çıkanların başına geçti ve yavaş yavaş birleşik cepheden yana gitgide artan bir destek kazanmayı başardı. 1922 Mart'ında. *Ordine Nuovo*,yayınını durdurmak zorunda kaldı. Ama, 1924 Martında, Gramsci, Komünist Partinin sekreteri olarak (Bordiga, birçok komünist önder gibi cezaevindeydi), *Unita* (Birlik) adlı bir gazete çıkarmaya başladı. Sosyalist Milletvekili Matteoti'nin öldürülmesi (ki, bunda hükümetin suç ortaklığı açıktı) ve bunun yol açtığı büyük protesto hareketi, faşist rejimi, geçici olarak şaşkınlığa uğrattı. Bunu izleyen seçimlerde, Gramsci ile birlikte birkaç komünist parlamentoya seçildi. Gramsci, Mussolini hükümetini çekilmeye zorlamak amacıyla, politik nitelikte genel bir grev düzenlenmesini komiteye önerdi. Ama, İtalyan Sosyalist Partisi ile öbür demokratik kuruluşlar, böylesine, kesin bir eyleme katılmayı reddettiler. Hükümet, kendini toparlayıp yeniden güçlendi ve 1926 Kasımında, bütün politik parti muhalefetini yasaklayan yasalar çıkarttı.

HAPİSLİK HAYATI VE DEFTERLER DOLUSU NOTLAR

8 Kasım 1926'da, Gramsci ile birlikte öbür komünist milletvekilleri, parlamenter dokunulmazlıklarına rağmen, tutuklandılar. 1928 Martında Roma'da uydurma bir mahkeme kuruldu. **"Bu beynin çalışmasını yirmi yıl durdurmalıyız"** diyen savcının iddianamesinden sonra, Gramsci yirmi yıl hapse mahkum oldu. Gramsci'nin, Moskova'ya yerleşmeye giden karısı sinir krizleri içinde bocaladı ve hiç bir zaman iyileşemedi. Bu yüzden, Gramsci, ne onu görebildi bir daha, ne de iki çocuğunu. Bari'deki Turi cezaevine gönderilen Gramsci, tıbbın olanaklarından yoksun bırakılmakta ve cezaevinin kötü beslenme koşulları içinde, yavaş yavaş ve sistematik olarak ölüme itilmekteydi. Hapisliğinin ilk yıllarında, **"teftiş meftiş"** bahaneleriyle, gecede üç kez uykusundan uyandırıldığı oluyordu.

Bu koşullar altında, her zaman bozuk olan sağlığı, gitgide kötüleşiyordu. Önce 1931 Mayısında, sonra da 1933 Martında, iki kez ciidi kriz geçirdi. Buna rağmen, Mussolini'den aman dilemesi yolundaki teklifleri reddetti. 1936'da, aralarında Romain Rolland ve Canterbury Başpiskoposunun bulunduğu birçok aydın kişi, onun serbest bırakılması yolunda harekete geçtiler. Gramsci, Roma'da bir kliniğe kaldırıldı ve orada 27 Nisan 1937'de gözlerini hayata kapadı.

Gramsci, tutuklandıktan hemen sonra, karısını kız kardeşine yazdığı mektupta, üzerinde çalışmak istediği konuların listesini verdi. Cezaevi yönetiminin bütün güçlüklerine, yakasını bırakmayan uykusuzluk ve sinir bunalımlarıyla daha da kötüleşen sağlık durumuna, marksçı klasiklerden doğrudan doğruya yararlanamamasına, ancak aklında kalan bilgilerle yetinmesine (zaman zaman eline dergi ve kitaplar geçmiyor değildi), cezaevi sansürünü kuşkulandırmadan yazmak zorunda olmasına rağmen, Gramsci, sonunda 2848 sayfa tutan 32 not defterini doldurmayı başardı.

Not defterlerinde ele aldığı konular arasında şunlar vardı: Felsefenin özü, marksçı felsefenin kökeni ve nitelikleri, Benedetto Croce'nin felsefesi, İtalyan rönesansı, XIX. yüzyılda, ulusal bağımsızlık yolundaki savaş, özellikle de İtalyan aydınlarının rolü, politik partiler ve devlet, eğitim, Katolik dini, edebiyatta halka yöneliş, Dante'nin **Cehennem**'inin onuncu bölümünü de içine alan, edebiyat ve dram eleştirisi. Yazılış koşulları dolayısıyla, paragraflar birbirini mantıklı bir biçimde izlemiyor ve kimileri de daha çok özet halinde ise de, not defterlerini okumakta büyük bir güçlükle karşılaşmıyoruz. Ayrıca, tamamlanmış, son biçimini bulmuş birer açıklama iddiasında olmadıkları için de, okuyucuları, kendi başlarına düşünmeye zorlayan bir nitelik taşıyor bu notlar. İçerdikleri konuların sırası bakımından, Gramsci'nin marksçılığa getirdiği en önemli katkıların bazılarını, ister istemez basitleştirerek vereceğim size. Bunu yaparken de, okuyucularda, **Cezaevi Notları**'nı inceleme isteği uyandırmayı umuyorum.

DÜŞÜNCELERİN ÖNEMİ

Aşırı ölçüde özetlemenin tehlikesi şu olabilir: İnsan buna bakarak, diyebilir ki, Gramsci'nin kafasındaki temel düşünce, tarihi oluşturan düşüncelerdir ve ona göre, düşünce eyleminin başlangıcı, uyarıcısıdır. Gramsci, Marx'ın şu sözlerine dayanmaktadır: **"Kuram, yığınları kapıp kavradığı zaman, elle tutulur, maddesel bir güç niteliği kazanır."** Buna dayanarak Gramsci, şöyle bir kanıya varır: Ona göre, halk inanışlarında öyle bir güç vardır ki, bu, inanışları maddesel bir güç haline sokabilir, halka mal olan felsefeler de **"granit sertliği"** kazanabilir. Gramsci'ye göre, bir kişinin düşünceleri demek, yalnız onun bilinçli politik, günlük maddesel çıkarlarıyla ilgili düşünceleri değil, aynı zamanda, onun bütün ahlak ve kültürel tutumları ve düşünce alışkanlıklarını kapsayan dünya görüşü demektir.

Bu not defterlerinin tarihsel maddecilikle ilgili bölümünün başında Gramsci, **"Bütün insanlar filozoftur"** diye yazar. (Ne var ki, onun **"kendiliğinden"** (doğal) felsefesinin sınırlarını belirlemek ve onu daha bilinçli ve eleştirel düzeye çıkarmak gerekir). Gramsci'ye göre, tarihe yön veren güç, kollektif insan istemidir. Bu istemiyse, düşünceler oluşturur ve yönetir. Bu görüşten yola çıkan Gramsci, **"ekonomizm"** ve mekanik gerekirciliğin öbür türleri üstünde baştan başa eleştirel bir incelemeye kalkıştı. Bundan çıkan sonuç şu: Üretim güçlerinin gelişmesi, sosyalist bir devrimin koşullarını yaratacak, ya da, bunların gelişmesi sosyalizmi kaçınılmaz yapacaktır.

GEREKİRCİLİK

Bu gerekirci (* * *), kaderci öğe, marksçılığın ideolojik **"parfümü"**, bir çeşit dini, dürtüsü olmuştu. İnsanın savaşmada girişkenlik payı olmazsa ve bir insan bir sürü yenilgiye katlanmak zorunda kalırsa, o zaman gerekircilik, korkunç bir manevi direnme, bir sabır ve inatçı bir dayanma gücü olur. **"Bir süre için yenildim ama, olayların doğal akışı uzun bir dönem benden yanadır"**. Gerekircilik böylece, işçi sınıfının gelişim tarihinde yararlı bir rol oynamıştır. Ama, onu bütün şanı şerefiyle toprağa gömme zamanı gelmiştir. Gerekircilik, olsa olsa bir uyuşukluk, bir edilgenlik nedeni olabilir.

Gerekirci öğe, işçi sınıfı hareketinin genel görüşüne çeşitli biçimlerde örneğin, yüzyılın başlarında, Lenin'in (**Ne Yapmalı** vb.) savaştığı **"ekonomizm"** biçiminde göstermiştir kendini. Ekonomizm, Kautsky'nin etkisiyle, geçen yüzyıl sonlarında Almanya'ya yayılmıştı ve o günlerin geçer akça olan pozitivist burjuva felsefesi, etkisini bu yönde yürütüyordu (bilim kavramını ve metodolojisini doğa bilimlerinden çıkarıp, bunları toplumsal bilimlere uygulayarak). Gramsci, gerekircilik öğelerini Plehanov'un yazılarından ve daha büyük ölçüde, Buharin'in 1921'de yayınlanan **Tarihsel Maddecilik-Sosyolojik Sistem** adlı Halka Yönelik İncelemelerinde bulup ortaya çıkardı. Marksçılığın kaderci yorumu, Stalin yönetimindeki Sovyet Rusya'da resmi düşünüş niteliği kazanmıştı. Derinlere kök salmış bir tutumdu bu ve bugün hala etkisini sürdürmektedir, örneğin, arada bir dile getirilen şu düşüncede: Kapitalizm, er geç, tehlikeli birtakım güçlüklere düşmeye mahkumdur.

SOSYALİZM KAÇINILMAZ MIDIR?

Bu sorunun şaşılacak bir yanı yok. Çünkü bu, geçmişte birçok filozofu uğraştırmış olan gerekircilik ve **"serbest irade"** sorununun yansımasıdır ve şu sorunu ortaya koymaktadır: Sosyalizm hangi anlamda kaçınılmazdır?

Gramsci, şu nokta üzerinde duruyor uzun uzadıya: Ona göre, ekonomik ve toplumsal gelişim yasaları, doğal bilim yasalarıyla kıyaslanamazlar. Bu yasalar, deney sonuçlarının tahminlerini doğrulamakta kullanılırlar. Bunlar, daha çok **"eğilim yasaları"** niteliğini taşırlar. Gelecek için, kaçınılmaz diye bir şey yoktur. İnsan, toplumun geleceğini ancak, tarihini kavrayıp onlardaki ilerici güçlerden yana davranarak kestirebilir. **İnsan dışında nesnel tarih gerçeği yoktur.** İnsanın toplumu değiştirme yolunda verdiği savaştan başka bir şey olmayan politikaya gelince, o da, tarihin özünü oluşturur. **"Tarihsel maddecilik"** deyiminde, **"tarihsel"** sözü üstünde önemle durmak gerekir, yoksa, metafizik kaynaklı maddecilik sözü üzerine değil. Marx, **Feuerbach Ustüne Görüşler**'in ilkinde şöyle der: **"Önceki maddeciliğin başlıca eksikliği, gerçeğin, duyusal insan davranışı, eylem (praxis), bir öznellik olarak değil de, sadece madde ya da derin düşünce biçiminde ele alınmasıydı."** Demek ki, Gramsci'nin, cezaevinde, sansürün şüphesini uyandırabilecek olan **"Marksçılık"** sözü yerine not defterlerine kullandığı **"Praxis felsefesi"** deyiminin özel bir anlamı vardı. Bugünkü dünyayı değiştirme yolunda verilen savaşla, yani politikayla birleşmediği sürece, felsefenin hiçbir amacı yok demektir. Buna dayanarak Gramsci şöyle yazıyor: **"Marksçılık aynı zamanda hem politika olan bir felsefe, hem de felsefe olan bir politikadır."** Eylemle sıkı ilişki kurmadıkça ve günün koşullarını gerçekçi bir görüşle değerlendirmedikçe, marksçılık kuramına dogmacılık musallat olabilir. Buna bakarak Gramsci, Romain Rolland'ın **"Aklın kötümserliği. istemin iyimserliği"** sözünü anıyor.

Gramsciye göre, Batı Avrupa'daki devrim, Rusya'da ağır basan özel koşullardan apayrı bir biçimde gerçekleşmek zorundaydı. Rusya'da, devletin bastırım gücü, yönetimin başlıca kuralıydı. Batı'daysa, devlet **"arkasında güçlü kaleler ve tabyalar bulunan güçlü bir siperdi"**, yani, Rusya'dakinden daha büyük ölçüde gelişmiş, daha karmaşık bir sivil toplum yapısına sahipti. Bu da, kapitalist sınıfına, halk üzerinde kafaca, ahlak ve kültürce daha derin bir etki yapma ve böylece, çarlık dönemindekinden çok daha büyük ölçüde, kendi yönetimini kabul ettirme olanağını sağlamıştır:

"Bana öyle geliyor ki, Lenin, 1917'de Doğu'da başarıyla uygulanan eylem savaşının, Batı'da bir tutum savaşına dönüşmek zorunda olduğunu anlamıştı. Tutum savaşı, yalnız Batı'da mümkündür...."Bir leşik cephe" formülünün anlamı budur, sanırım.. Ne var ki, Lenin bu formülü işlemeye vakit bulamadı. Ama, herhalde kuramsal olarak yapabilirdi bunu ancak. Böylesi bir cephe formülü temelde ulusladı, yani gerek ülkenin, gerek sivil toplumdaki kale ve siper güçlerinin temsil ettiği öğelerin anlayış göstermelerini gerektirirdi."

HEGEMONYA KAVRAMI

Gramsci'ye göre, İtalyan işçi sınıfı, burjuvalarca sömürülen öbür sınıflar, her şeyden önce de Güneyli köylülerle

»

Askerlik çağındaki gençler:

20 bin mark çok, iş güvencemiz yok

Bergkamen
"20 BİN MARK ÇOK, İŞ GÜVENCEMİZ YOK"

Türkiyeli gençler 17 Aralık'ta Bedelli Askerlik üzerine bir toplantı düzenledi. **"20 bin mark çok, iş güvencemiz yok"** sloganı altında yapılan toplantıya 70'in üzerinde genç katıldı. Belirlenen askerlik bedelinin bu koşullar altında ödenemeyeceğini belirten gençler, bedelin ödenebilecek bir düzeye indirilmesini belirttiler. Toplantıda ancak 5 bin marklık bir miktarın ödenebileceği kararına varıldı. Daha geniş gençlik kesimini bu sorun etrafında toplamak için bu çalışmaları koordine edecek 7 kişilik bir komite oluşturdular.

Düsseldorf'lu askerlik çağındaki gençler yetkililere seslendi:

"BEDEL İNDİRİLSİN"

Orkestra gurubu, Gençlikevi Tiyatro gurubu, Mannesmann'da çalışan gençler, Hilden, Langenfeld ve Greven Broich askerlik çağındaki gençlerin broich gençlik gruplarının ortaklaşa düzenledikleri: Düsseldorf'taki **"Askerlik çağındaki gençlerin Büyük Şenliği"**,18.12.1983 -Pazar günü, Kikweg-Gesamtschule salonunda yapıldı.

"20 bin mark çok, iş güvencemiz yok" belgisiyle yapılan, çoğunluğunu gençlerin oluşturduğu 500 den fazla kişinin katıldığı toplantı canlı ve muhteşem oldu.

Gençler çalışma ve yaşama zorluklarını geniş bir şekilde dile getirdikten sonra şunları söylediler: ...**Yurtdışında yaşayan biz gurbetçi gençler, iş yerlerini koruyabilmekte iyi bir olanak olabilecek kısa dönem askerlik** yasasının çıkışını sevinçle karşılamıştık. **Ama bedelin bu denli yüksek olması, sonradanda 22 bin arka çıkartılması; bu imkandan yararlanmak zorunda olan biz gençlerin ve ailelerin sevincini, kara düşünceye çevirdi. Altından kalkamayacağımız bir yük, çözmesi çok zor bir dert oldu. Kalacakmıyız, dönecekmiyiz? bilmediğimiz bir durumda, iş ve çalışma garantimizin olmadığı bir ortamda, 20 bin markı istesekte biriktiremeyiz. Zaten bu miktar masraflarla 30 bin markı bulmaktadır. F.Almanya'daki gençlerin maaşı ortalama 1200 DM civarındadır, masraflardan sonra biriktirmeye ancak bir-kaç yüz mark kalmaktadır.**

Mesele yalnız döviz ödeyip ödememekten, askerlikten ibaret değildir. Sorun ülkemizin Türkiyenin geleceği gençlerimizin istikbali sorunudur. Gençlerimizin geleceği güvence altına alınmalıdır. Bunun için yetkililere tekrar sesleniyoruz: Bu yasa tekrar gözden geçirilmeli, herkesin ödeyebileceği bir düzeye indirilmelidir. Bizim hesaplarımıza, yapılan anketlere göre herkesin ödeyebileceği bir miktar: 5-6 bin mark civarındadır. Askerlik için iş yerlerinden izin alma, geri dönüşte eski iş yerinde tekrar çalışma ve sosyal haklarımızda hükümetler arasında yapılacak anlaşmalar ile garanti altına alınmalıdır... İş başa düştü, aylar önce başlayan bu girişimimizi taa Ankara'ya güçlü bir ses iletene kadar, bu derdimize bir çare bulana kadar sürdüreceğiz..."

Hamburg

20 BİN ÖDENEMEZ

1980 yılında alınan bir kararla yurtdışında bulunan ve askerliğini yapmamış olan gençler askerliklerini bedelli ve 2 aylık bir temel eğitimle yapabileceklerdir. Bu kanun o zaman 440 bin lira karşılığı 10 bin olarak belirlenmiştir. Bu karar daha sonra 22 bin olarak belirlenmiştir.

Oysa Avrupa'da yaşayan askerlik çağındaki gençlerin büyük bir kısmı işsiz durumdadır. Ayrıca evli ve çocuk sahibi olan geçler için bu miktar hiç verilemeyecek durumdadır. Bunlar ise hükümet tarafından göz önünde bulundurulmamaktadır.

Bizlerin önerisi, iki hükümet arasında bir iş güvencesi kanunu hazırlanmalıdır. Bedelli askerlik ücreti askeri ücrete göre hesaplanmalıdır.

Bu bugün askerlik çağında olan tüm gençlerin sorunudur. Yaşamın en güzel günlerini başkaları için köle gibi çalışmak istemiyorsak, anayurtta fabrika bacaları tütsün, gurbet kahrı çekilmesin istiyorsan, geleceğini güvence altına alıp, mutlu bir yuva kurmak istiyorsan, bir parçası olduğumuz yurdumuzdan kopmak istemiyor, askerlik sorunumuzun en iyi şekilde çözümlenmesini istiyorsan, birlik ol, birliğimizi güçlendir.

WİESBADEN VE ÇEVRESİ ASKERLİK ÇAĞINDAKİ GENÇLERİN DUYURUSU

Wiesbaden ve çevresinde yaşayan biz gençlerin bu ayın sonunda önemli bir konu üzerine toplantısı var.

Sizlerinde bildiği gibi bu sorun, kısa dönem bedelli askerlik yapanlar için, ödemesi zorunlu olan 22 bin mark üzerinedir. Bu 22 bin mark bedel oldukça çok paradır. Bizler bunu nasıl ödiyebiliriz. İşsizlik giderek artıyor. Her an çalıştığımız yerlerden çıkartılabiliriz. Zaten çoğunluğumuz işsiz durumdayız. Üç beş kardeşi olan arkadaşlarımız ne yapsın? Hükümetler bunu hiç düşünmüyor mu? Analarımız, babalarımız ne yapsın?

Biz gençler bu paranın düşürülmesni istiyoruz. Beş-altı bine düşerse belki ödenebilir.

Bizler bu sorunumuzu tartışmak, konuşmak için, yemekli, eğlenceli bir toplantı düzenledik.

Askerlik çağındaki gençler

ANTONİO GRAMSCİ

« birlik kurmadıkça, sosyalizme doğru ilerlenemezdi. Bunun başlıca engeli de, İtalyan devletinin bastırım gücü değil, yönetici sınıfın düşüncelerini köylü kitlesinin gönülden kabullenişiydi. Bunlar, yalnız politik düşünceler değil, uzun süreden beri geliştirilmiş dinsel ve kültürel görüşlerdi ve bunlar köylülerce benimsenmişti. İşçi sınıfının görevi, İtalyan kapitalistlerinin Güneyli köylüler üzerindeki hegemonyasını yıkmaktı. Gramsci, bu sorun üzerine eğilerek, kendi **"hegemonya"** kuramını oluşturdu. Bu hegemonya, **"sivil bir toplum"** da, kilise, okul, sendika gibi, sözde **"özel"** kuruluş ve örgütler kanalıyla yönetici sınıfça uygulanmaktadır. Böylece, Gramsci'nin tanımladığı sivil toplum, toplumdaki erkek ve kadınlar arasındaki ilişkileri içeriyordu. Bunlar, üretici temel ilişkiler (ekonomik yapı), ya da devletle ilgili kamusal ve politik ilişkiler değildi. Gramsci, sivil ve politik toplumu **"üstyapının iki büyük tabanı olarak tanımlıyordu. Bunlar, burjuvazinin kendi yönetimini sürdürmek için başvurduğu iki yöntemi karşılıyordu: Düşünçe yoluyla halkın onayını elde etme(bu süreçte burjuva aydınları kesin bir rol oynamaktadırlar) ve devletin bastırım mekanizmasını kullanma yöntemleri. Yönetici sınıfın, büyük ölçüde devletin bastırım gücüne güvendiği dönemler olabilir. Bu koşula Gramsci, "Devlete taparlık"** koşulu adını veriyor. Ama, başka dönemlerde, sivil ve politik toplumlarda, yönetici sınıfla, yönetilen sınıflar arasındaki ilişkilerde belli bir denge kurulur. Ama, bu denge, sürekli olarak bozulur ve başka biçimde yeniden kurulur.

İşçi sınıfının, burjuva hegemonyasını kurması gerekir, yalnız ekonomik savaşla değil, aynı zamanda halkın düşünsel ve ahlak görüşünü değiştirmek amacıyla, kendi felsefesini, yani markşçılığı geliştirmekle. Bu amaçla, **"en evrensel, en ince ve en kesin ideolojik silahlar"** oluşturmak zorunluğu vardır. Gramsci, Lenin'in *İki Taktik*'te geliştirdiği kurama, proletaryanın ve köylülerin demokratik diktatörlüğü ile ilgili kurama sık sık başvurmakta ve onun, çeşitli **"ekonomist"** eğilimlere karşı ve proletaryanın diktatörlüğü kuramına ek olarak oluşturduğu hegemonya öğretisine bel bağlamaktadır. Ama, açıkça görülüyorki, Gramsci'nin işlediği bu kuram, yepyeni bir kavram getirmektedir ve bu, gerek üstyapının, gerek çeşitli aşamaların incelenmesinde ve markşçı kuramın ileriki gelişmeleri için büyük bir önem taşımaktadır.

AYDINLAR

Gramsci'ye göre, İtalyan kapitalistlerinin Güney İtalya'daki hegemonyaları, özellikle güneyli aydınların etkisiyle yürütülmüştür. **"Her sınıf, kendine görevlerinin türdeşliğini ve bilincini veren bir ya da daha çok aydın gruplarını yaratır organik olarak."** Kapitalistlerin hegemonyasını kırmak için (Güney İtalya'da ya da başka bir yerde) işçi sınıfı bağımsız kendi aydın çekirdeğini yaratır. Bu da markşçı partinin belli başlı görevlerinden biridir. Ama, yeni aydın tipi, yalnız markşçı gelişime katkıda bulunmak zorunda değil, aynı zamanda, bir örgütçü olarak, pratik hayatta etkin bir rol oynamak zorundadır. **"Aydınlar olmaksızın, yani örgütçüler ve önderler olmaksızın hiçbir örgütlenme olamaz."**

Gramsci'ye göre, devrimci bir partinin bütün üyelerine **"aydın gözüyle bakmak gerekir... Onların görevlerinde(yani yönetme ve örgütlenme görevlerinde) önemli olan şey, eğitseldir, yani düşünseldir."** Ona göre, komünist parti **"bir aydın topluluğudur."**

Parti, **"geleneksel aydınlar"**la ilgili olarak yeni bir takım görevlerle karşı karşıya kalmaktadır. Bunlar, organik olarak kapitalist sınıfla birleşmemiş olan ama, **"toplumsal ve politik alandaki en kökten ve karmaşık değişmelerle yarıda kesilen sürekliliğin temsilcileri"** olarak çıkarlar ortaya. Bunlar, kendilerini yönetici sınıftan bağımsız görürler. Bu ideolojik ve politik bakımdan büyük önemi olan bir olaydır.Gramsci'ye göre, iktidara varma yolunda ilerleyen her türlü sınıfın özelliği, **"ideolojik"** bakımdan geleneksel aydınları kendine mal etme ve kazanma uğrunda verdiği savaştır. Cezaevi notlarının bir defteri, baştan başa İtalyan aydınlarına, bu aydınların özel niteliklerine ve İtalyan toplumunda oynadıkları role ayrılmıştır.

ELEŞTİRİ

Geleneksel aydınların düşünceleri üstüne yapılacak eleştiri, hiç bir zaman salt yıkıcı olmamalıdır. Şunu unutmamak gerekir ki, hala ayak direyen bir yaşama, bir çalışma, ya da bir düşünme tarzı, geçmişte yararlı bir iş görmüş ve toplumun gelişmesini kolaylaştırmış olması bakımından **"rasyonel"** dir. Şunu da unutmamak gerekir ki bunların bir zamanlar yönetici sınıfa uygun geldiği için yaygınlaşmış olması da, tümüyle reddedilmesi için bir neden olmaz. Bütünüyle ilerlemeye engel olmuş olsalar bile, bir kesimiyle rasyonelliğini sürdür müş olabilir ve yeni görüşe mal edebilirler.

"Tarihsel eleştiri konusuna giren sorunlarda, bilimsel tartışmaya, bir davacı ile davalının bulunduğu adli bir dava gözüyle bakmamalı. Burada, davacı, davalının suçlu olduğunu ispatlamak ve onun sahneden çekilmesini istemek durumunda olmamalı... Karşıt düşüncedeki insanın, güçsüz durumda olsa da, göolmamalı... Karşıt düşüncedeki bir insanın, güçsüz durumda olsa da, görüşünü dile getirme ihtiyacını kabul etmek gerekir. Karşıt düşüncedeki insanı anlamak ve değerlendirmek (kimi zaman, bu insan geçmişteki düşüncenin temsilcisi olabilir) onun "eleştirel" görüşünü - bilimsel araştırmada tek verimli olan görüşünü- kabul etmek anlamına gelir."

Gramsci, Troçki'nin *sürekli devrim* kuramına ve 1926'da Troçki, Zinoviev ve Kamenev'in ileri sürdükleri Sol Muhalefet politikasına var gücüyle karşı çıktı. Ama, tutuklanmadan önce, baştan başa yıkıcı olan eleştiriye karşı çıkarak yaptığı tek şey, 1926 Ekiminde, Sovyet Komünist Partisinin Genel Merkezine, 15. Toplantı arifesinde yazdığı yazıda, Stalin-Troçki çatışmasının **"katılığı"** karşısında, İtalyan komünistlerinin duyduğu büyük kaygı ve tedirginliği belirtmek oldu.

Gramsci, sadece lafla ucuz zafer elde etmek amacıyla(tıpkı, Halk için Elkitabı'ndaki tutumuyla Buharin gibi), güçsüz düşünürleri en güçsüz yanlarında çürütmeye çalışan markşçıları kıyasıya eleştirmektedir. İdeolojik cephe ile, orduya dayanan politik cephe arasında fark vardır ona göre.

"Politik ve askeri savaşta, en güçlü noktaları el altındaki en zorlu kuvvetlerle donatarak en güçsüz yedek kuvvetleri saf dışı etmek, iyisinin iyisi bir taktiktir... Bununla birlikte, ideolojik alanda, yedek kuvvetlerin ve önemsiz yandaşlarının yenilgisi pek önemsenmeyebilir: Bu cephede, önde gelenleri yenmek önemli ve zorunludur."

CROCE

Gramsci bu ilkelerini, yüzyılın ilk dönemindeki İtalyan aydınlarının en önde gelenine (Croce'ye) yöneltti̇ği eleştirilerinde uyguladı. Felsefe, tarih, estetik ve başka konulardaki yazıları, İtalya'da olduğu gibi, başka ülkelerde de büyük ilgi uyandırdı. Croce'nin felsefesi idealist bir felsefe, politik görüşü de liberal olakla beraber, Gramsci, onun düşüncelerinin bazı yönlerini geçrli buluyordu. Örneğin, Gramsci'in hegemonya kuramı, kaynağını Croce'nin **"Ahlaksal ve Politik tarih"** kuramından almaktaydı. Croce'nin felsefesi ile Cermen idealizmi (Kant'tan Hegel'e kadar) arasında sıkı bir ilişki vardır. Marx'la Engels, markşçılığı klasik Alman felsefesinden yola çıkarak geliştirmişlerdi. Gramsci de, modern markşçılığı, Croce'den öğrenebileceğimiz düşüncesindeydi. Not defterlerinin tarihsel maddecilikle ilgili uzun bölümü(90 sayfa), Croce'nin ayrıntılı bir eleştirisine ayrılmıştır ve Gramsci'ye göre bu, **"günlük yaşam gereklerinin halka mal ettiği Praxis felsefesini tarihsel bakımdan eksiksiz olarak yenileştirmenin ve onu, çağdaş gelişmelerin savaşmalar içinde ortaya çıkardığı en karmaşık görevleri yerine getirmenin tek verimli yoludur. Bu görevler, bütünleşmiş bir kültür yaratmaya yöneliktir. Bu kültürse, Protestan Reform hareketi ile Fransız Aydınlanma felsefesinin halkçı niteliği kadar, Yunan kültürü ile İtalyan Rönesansının klasik niteliğini taşıyacaktır. Carducci'nin deyimiyle, Maximililien de Robespierre'le Emmanuel Kant'ın, politika ile felsefesinin bir bileşimi olacaktır. Diyalektik bir birlik içinde gerçekleşen bu bileşim, yalnız Fransızları ya da Cermenleri değil, Avrupa'yı ve bütün dünyayı içeren toplumsal bir gruba özünlü olacaktır.**

KÜLTÜR VE POLİTİKA

Protestan Reform hareketinin **"halkçı niteliği"** ne başvurması, Gramsci'nin başlıca kaygılarından birini yansıtmaktadır. İtalyan aydınları ve edebiyat üstüne yazdığı birçok yazı, folklor ve halk düşüncesinin başka yönleri ile ilgilidir. Bu, özel bir görüşün, halk arasında derinlemesine kök salabilmesinin nedenlerini arama yolunda bir çabayı göstermektedir. Gramsci bu amaçla, İtalya'da çok etkili olan Katolik dini üstünde uzun uzadıya durmuştur. Gramsci şuna iyiden iyiye inanıyordu ki, **"Hegemonya ve halk onayı"** doğrultusunda ilerleyebilmek için, ekonomik ve politik cephelerde savaşma ne denli gerekli ise, ruhsal ve kültürel alanda da o denli gereklidir.

Gramsci, ayrıca, kültürel cephenin politik cepheden çok farklı olduğunu da anlamıştı. Sanat ve propaganda üstüne yazdığı bir yazıda, **"sanatçının görüş açıları, politikacınınkinden, zorunlu olarak daha az kesin ve belirli, başka deyimle, daha az sekter" (softaca) olmalı"** diyordu. Ona göre politikacı, insanı, hem olduğu gibi, hem de olması gerektiği gibi düşünür. Onun işi, belli bir amaca topluca ulaşma, daha doğrusu o amaca **"uyma"** yolunda insanları, içinde bulundukları durumdan silkinip çıkabileceklerine inandırmaktır. Sanatçı ise, belli bir anda **"var olanı"** gerçekçi bir tutumla verir, ister istemez. Bu bakımdan, onun işi kişiseldir, komformist değildir. Dolayısiyle, politik bakımdan, politikacı sanatçı ile hiç bir zaman uzlaşmaz, uzlaşamaz da: Sanatçı zamanların hep gerisinde, dışındadır. Gerçek devinim, uzağında tutar onu.

Gramsci, Machiavelli ve Modern Devlet Üstüne adlı yazısında, politik partiler, devlet, (devlette ve politik partilerdeki), bürokrasi, yönetenlerle yönetilenler, güdenlerle güdülenler arasındaki ilişkilere eğilmektedir. Machiavelli zamanında, birleşik İtalyan devletinin kurucusu, olsa olsa, güçlü ve mutlak bir kıral, bir prens olabilirdi ancak. Gramsci'ye göre, İtalyan Sosyalist Devletinin kurucusu, yani modern prens, yalnız politik bir Parti olabilir.

(*) Ünlü İtalyan dram yazarı.
(* *) İtalya Komünist Partisi 21 Ocak 1921'de kurulmuştur. Kurucuları şunlardır: Ambrogio Belloni, Nicola Bombacci, Amadeo Bordiga, Bruno Fortichiari, Egidio Gennari, Antonio Gramsci, Ruggero Grieco, Anselmo Marabini, Francesso Misiano, Giovann Parodi, Luigi Palano, Luigi Reposi, Cesare Sessa, Antonio Tarsia, Umbesto Terracini.
(* * *) gerekirci: determinist, gerekircilik :determinizm.

Yabancılar politikasının yeni kurbanları:

6 yabancı, polis hücresinde yanarak öldü

Alman devletinin zorba Yabancılar Politikası kurban vermeye devam ediyor. Hamburg'ta Semra'nın 1982 yazında kendini yakması ile başlayan protesto geçtiğimiz Ağustos ayında Cemal Kemal Altun'un intiharı ile üst noktaya ulaşmıştı. Bu acı protestolara rağmen Alman devletinin Yabancılar Politikasında bir değişiklik olmadığı gibi, baskılar, takiple, geri göndermeler daha da hızlandı. En son olarak 3 Srilankalı, 2 Filistinli 1 Tunuslu 6 yabancı yılbaşı gecesi yanarak öldüler. Tüm dünyanın yeni yıla umutla, neşeyle girmeye çalıştığı saatlerde 6 yabancı sessizce, fakat anlamlı bir protesto ile yaşamlarını yitirdiler.

Polis olaya toplu intihar diyor. Konuyla ilgili tartışmalar, araştırmalar sürüyor.

Olayla yakından ilgilenen, C.Kemal Altun olayı ile ilgili geçenlerde bir kitap yayınlayan ve Alman devletinin iltica politikalarını araştıran Avukat Veronika Arendt-Rojahn ile arkadaşımız Arif Özserin görüştü.

Kulanthaigopulu Thirunarukkaru (26)

Rejasingam Jevakumaran (24)

Kassem Said (19)

Hamed Djelassi

Krishnapillai Velautvapillai (22)

Nzar Sleimann (24)

Gözetim altına alma olayı (Abschiebehaft) nedir ve polis hukuki olarak kaç gün gözetim altına alabilir.

Gözetim altına alınan bir yabancının dışarı atılma zorunluluğu doğarsa, bu yabancının isteği dışında oluşan bir olaydır. Polis ilticacıları gözetim altına alabilir. Bu çeşitli şekillerde olabilir. Genellikle ülkelerinde politik olarak takibata uğrayanlar, buraya geliyorlar ve iltica talebinde bulunmak istiyorlar. Bu insanlar buraya gelmelerinden hemen sonra yakalanıp göz altına" alınıyorlar. "Gözetim" altında iken iltica dilekçesi vermeleri mümkün değil. "Gözetim" altında iken isteklerini Alman mahkemelerine ve hatta tutuklama yargıcına dahi anlatamıyorlar. İltica dilekçesi vermek istediklerini söylemelerine rağmen serbest bırakılmıyorlar. Kanuna göre iltica işlemlerinde Tutuklama yargıcı değil yabancılar dairesi sorumludur. Ancak buna rağmen mahkemelerde yabancılar dairesi hazır bulunmuyor.

Polisin gözaltına alma süresi kanunen bir yıldır. Temelde gözetim altına alma olayı yalnızca kişinin iadesi söz konusu olduğu zaman yürürlüğe girer.

Siz daha önce "Gözetim" yerini görmüştünüz, oradaki koşulları anlatırmısınız?

Gözetim altında bulundurma yerleri çok kötüdür.Lictergelde'ki gözetim yeri 70'li yılların sonunda büyük bir para karşılığında tamir edildi. Fakat bu tamir insancıl nedenlerden dolayı değil güvenlik politikası nedeniyle yapılmıştır.

Çeşitli milliyetlerden ve değişik din gruplarına mahsus insanlardan kriminal olan ve olmayan sanıklar küçük hücrelere yerleştirilmişlerdir. Hiç bir şekilde herhangi bir uğraşıları yoktur. Televizyon seyretmek, gazete ve kitap okumak imkanına sahip değillerdir. Sadece iskambil oynamalarına izin verilmiştir.

Tamamen dış dünyadan izole edilmişlerdir. Hayvanat bahçesini andıran küçük bir avlu içerisinde ve sadece belirli aralıklarla hava almaya çıkarılıyorlar.

Yılbaşı gecesi ölen 6 kişi neden "gözetim" altına alındılar?

"Gözetim" altına alınma nedenleri çok farklıdır. Tamil'lilerden birisi iltica dilekçesi vermiştir. Bu dilekçesi reddedilmiştir. Polis böylesi kişileri istedikleri başka bir yere gitmeleri için serbest bırakmıyor, tutukluyor ve geldiği yere geri gönderiyor.

Diğer iki Tamilli yangın olayından birkaç gün önce Almanya'ya gelmişlerdi. Bir tanesi iltica dilekçesi vermiştir. Bu dilekçe yabancılar dairesinde ilgili makama ulaşmadığı için dilekçe sahibi Almanya'ya illegal gelme "suçundan" dolayı gözaltına alındı. 3 Tamilli Almanya'ya ziyaret amacıyla gelmişti ve Almanya üzerinden Yunanistan'a gitmek istiyordu. Yunanistan'a gitmek için tren garında bilet alırken polis kontrolunda pasaportu alınıyor ve kendisine yabancılar dairesine başvurması söyleniyor ve başvuruyor. Noel'den bir gün sonra da gözaltına alındı, Yunanistan'a gitmesi engelleniyor. Birisi Lübnan'lı diğeri Filistinli olan 2 kişi de Almanya'da suç işlemişler ve cezalarını tamamladıktan sonra serbest bırakılmadan tekrar "gözetim" altına alınmışlardır. Kanımca ülkelerine gönderilmemelerinin nedeni hava alanının kapalı olması ve geçerli pasaportlarının olmamasından ötürüdür.

Sonuncu Tunuslu ise kağıtları kaybolduğundan ötürü kimliğini ve Fransa'daki oturumunu ispatlayamıyordu. Bundan ötürü gözaltına alınmıştı. Polis kimliğini tespit etmek için Fransa ve Tunus konsolosluklarıyla ilişkiye geçti. Fakat uzun süre haber alamadı.

Tunuslu ve Filistinli 3 aydan fazla Tamilliler ise aralığın sonundan beri gözetim altında bulunduruluyorlardı.

Olay nasıl meydana geldi, polis bu olayda suçlu mudur?

Basında çıkan haberlerin dışında herhangi bir bilgim olmadığı için bu konuda kesin bir şey diyemiyeceğim. Gerek yangının oluşumu gerekse polis memurlarının olay esnasında tavırları konusunda araştırma komisyonu da halen kesin bir sonuca varamamıştır.

Bu olayla ilgili yürütülen araştırma çalışmaları yeterli midir? A.L. Parlamento Araştırması konusunda ne diyorsunuz?

Ben bu konuyla pek ilgilenemedim. Şimdiki Komisyon ile A.L.'in önerdiği Parlamento Komisyonu arasında niteliksel büyük farklar vardır. Şimdiki Araştırma Komisyonunun amacı sadece olayın oluşumunu ve sorumluları tespit etmektir. A.L'in bir Parlamento Komisyonu önermesinin nedeni Berlin Senatosu'nun ilticacılar konusunki politikasını teşhir etmek içindir. Araştırma komisyonu'nun yangın olayının gerçek nedenlerini ortaya çıkartamayacağı bilinmektedir. Komisyonun yapabileceği, sadece birkaç polis memurunu sorumlu göstermekten ileriye gidemez.

Olaya yol açan politika nedir?

2 Ocak günü çeşitli örgütlerin hazırlamış olduğu bir basın açıklaması yayınlandı. Bu basın açıklamasında Federal Almanya'nın ilticacılar ve yabancılar politikası ağır bir şekilde eleştirildi. Ayrıca altı kişinin ölümü F.Almanya'nın ilticacılar ve yabancılar konusundaki politikasının ürünü olarak nitelendirildi. Bu anlamda, kişisel görüşüme göre F.Almanya bu insanların ölümünde direkt olarak sorumludur.

C.Kemal Altun olayından sonra ilticacılar politikasında olumlu veya olumsuz nasıl bir gelişme oldu?

Hiçbir değişiklik olmamıştır.

Cemal Kemal Altun'un ölümünden sonra gözaltına alınma işlemlerinin iltica isteminin kesin sonuca varılmadan yapılmaması doğrultusunda talepler olmuştur. Bu talepleri içeren bir kanun taslağı "Yeşiller Grubu" tarafıdan Federal Alman Parlamentosu'na getirildi. Ancak ba taslak bir sonuca varılmadan örtbas edildi.

C.Kemal Altun olayındaki son durum nedir?

Son gelişmelerden dolayı ilticacılar politikasıyla ilgili kanunların değiştirilmesi gereğine yönelik görüşler ortaya atıldı. Daha önceki soruda da belirttiğim gibi bu düşüncelerden sonra birtakım girişimler oldu, ancak bu girişimlerin sonuçsuz kaldığını gördük.

C.Kemal Altun olayı bugün hala Avrupa İnsan Hakları Komisyonundadır. Konu insan hakları komisyonuna C.Kemal Altun'un yakınları aracılığıyla getirildi, ancak onların üstünde durdukları ana nokta F.Almanya'daki iade işlemlerinin daha insancıl bir rotaya oturtulmasıdır. Buna karşılık F.Almanya bütün çabasıyla C.Kemal Altun olayından yüzünün akıyla çıkmaya çabalamaktadır. ●

Hamburg Norddarm'da grev

Hamburg/Altona'da "Norddarm" isimli bağırsak temizleme fabrikasında çalışan 28 Türkiyeli işçi, 6 Aralık'ta grev kararı aldı. Ekim ayından beri ödenmeyen aylıklarının ödenmesi, kötü çalışma kuşullarının düzeltilmesi, asgari ücretin 300 DM. altında olan ücretlerinin arttırılması yolundaki taleplerine işverenin cevabı bu işçilerin işlerine son vermek oldu. Bunun üzerine işçiler mahkemeye başvurdular. İşten çıkarma kararının geri alınmaması halinde, F.Almanya'da bu konudaki uygulamalar gereği yeni iş bulmakta en dezavantajlı durumda olan Türkiyeli işçiler, uzun vadede Almanya'yı terketmek durumunda kalacaklar.

Norddarm, çalışma koşullarının kötülüğünden dolayı Alman ve diğer Avrupa'lı işçilerin pek rağbet etmedikleri, bu yüzden de ağırlıklı olarak Türkiyeli işçilerin çalıştığı bır bağırsak temizleme fabrikası. Bilindiği gibi, F.Almanya'da yürürlükte olan yasalara göre ancak Alman ve diğer Ortak Pazar üyesi ülkelerin işçilerinin kabul etmediği işler Türkiye'li işçilere veriliyor. Norddarm'da işçilere ödenen ücret, asgari ücretin 300 DM. altında, yapılan işin niteliğinden dolayı sürekli pis bir koku var, ısıtma sistemi çalıştırılmıyor (işçilerin bu konudakı taleplerine, ısıtırsak, koku daha da artar" cevabı verilmiş), havalandırma sistemi yok, soyunma, yemek odaları ve tuvalet aynı yerde. Üstelik, hiçbir yere kayıtlı olmadığı ortaya çıkan firma işçileryle yazılı bir anlaşma yapmamış ve Ekim ayından beri de aylıklarını ödemiyor.

İşten çıkarma kararına karşı işçiler mahkemeye başvurdular.

BULMACA

SOLDAN SAĞA

1- 12 Mart sonrası ilk öldürülen devrimci arkadaşlarımızdan biri. -Gam, keder, endişe. 2- Elekten geçirmek. -Adı destanlarımıza konu olan bir geyik türü. 3- Hindistan'da mihracadan küçük hükümdar. -Türkiye'de bir ajans. -Dünya'nın uydusu. -Soru eki. 4- Tersi, tembih sözü. -Usanç ve bezginlik anlatır. 5- Bir dayak çeşidi. -Hayvan yetiştirme tekniği. 6- Kan kanseri. -Tersi, elbiseleri giyip alıcıya tanıtma işini yapan. -Karadeniz'de bir ilçemiz. 7- Yırtık yeri kapatmaya yarayan parça. -Yıkanmak için kullanılan iplikler demeti. -Türkiye radyo televizyon kurumunu simgeleyen harfler. 8- Arı, net. -Nota. -Su. 9- Çekingen, çok ürken. -Kanın yürekten vucudun her yerine dağılmasını sağlayan bir damar. 9- Kimya'da sodyumun simgesi. -Sağlamlaştırma, pekiştirme. -Öncesiz.

YUKARDAN AŞAĞIYA

1- 1967-68 Zonguldak maden işçileri grevinde jandarma tarafından öldürülen devrimci bir işçi önder. 2- Balık tutmada ve odun taşımada kullanılan büyük kayık. -Eski Mısır'da bir tanrı. 3- Sözcüğün hecelerini teker teker söylemek. 4- Dolayısıyla anlatmak. -Fakat, lakin -Bir besin maddesi. 5- Soru eki. -Bir sayı. -Tersi, arabalarda bir parça. 6- Bir çeşit pamuk cinsi. -Bir nota. 7- Kırmızı. -İkilik sokma, ara bozma. 8- Tersi, isim. -Tersi, uzay. -Kimya'da titan. 9- Tersi, kola ile ütülü. -Bir mikroskop camı. 10- Petrol ürünlerinden , yaşamımızda büyük yeri olan bir madde (çoğul). 11- Girişken. -Bir harfin okunuşu. 12- Tersi, bir isim. -Tersi, katma ekleme. 13- Bir hayvan. -Kuzu sesi. 14- Nota. -Olağandan değişik. 15- Eski bir uygarlık. -Oruç açma.

GEÇEN BULMACANIN ÇÖZÜMÜ

SOLDAN SAĞA
1- Antoniogramscı. 2- Neodim, O. -Şiti. 3- Totak, -Algılamak. 4- Alakarga, -Lig, -Ns. 5- Gil, -Lian, -amfibi. 6- Otit, -Bn. 7- Nitop, -Tamasalak. 8- İken, -Katık, -Sine. 9- Rize, -Ak, -Oy. 10- Ma, -Mürai, -Obua. 11- Ali, -Determinizm. 12- Knülük, -Af, -Re. 13- Kemüşü, -Islahat. 14- Ata, -Et, -Ar, -Ahu. 15- Pil, -Sübvansiyon.

YUKARDAN AŞAĞIYA
1- Antagonizma, -Kap. 2- Neolitik, -Al, -Eti. 3- Totaliter, -İkmal. 4- Odak, -Tonik, -Nü. 5- Nikal, -Düşes. 6- İm, -Rib, -Kemelütü. 7- Aganta, -Ütü. 8- Golan, -Atarek, -Av. 9- Mikar, -İra. 10- Aşılamak, -İmas. 11- Milim, -İflas. 12- Stagflasyon, -Ahi. 13- Cim, -Li, -Bi, -Huy. 14- Anbean, -Uzra. 15- Eksi, -Keramet.

İstikrarsızlığa doğru

A.ŞEREF

7 Kasım sabahından beri ülkemizde yeni bir durum yaşanıyor. **"12 Eylül'ün 2.Dönemi"**, veya **"genç süreci"** olarak ta adlandırılan bu yeni durumun unsurları, özellikleri ve muhtemel gelişen seyri, **Devrimci-Demokratik Muhalefetin de politik bir odak ve güç olarak** kendisini yeniden üretebilmesi için gerekli ve elverişli koşulları yaratacak bir zenginlik ve çeşitlilik taşıyor.

Şimdi temel sorun, bu yeni durumun ortaya çıkaracağı olanakları ve fırsatları Devrimci-Demokratik Hareket'in nasıl, hangi perspektiflerle ve neleri hedefleyerek değerlendirebileceğidir.

6 Kasım seçimlerinden sonra gündeme gelen bu yeni durumun ekonomik ve siyasal düzeylerde ve bunlar tarafından etkilenen diğer olaylarda istikrarsızlığa yol açacak özellikler taşıdığı söylenebilir.

Herşeyden önce; 6 kasım seçimlerinin galibi Özal'ın iktisadi alanda aldığı önlemler, toplumun geniş bir kesiminin; çeşitli sınıf, tabaka ve zümrelerin ve ağırlıkla da çalışan yığınların konumlarında **yeni** sarsıntılara yol açacak özelliktedir.

ANAP Hükümeti tarafından birer **"ihtilal"** olarak adlandırılan ve kamuoyuna tantanalı bir şekilde sunulan bu önlemlerin Türkiye ekonomisinde köklü ve yapısal değişikliklere yol açmayacağı biliniyor. Bu önlemlerin nitelikçe aynısı, fakat doz-miktar bakımından hafif olanları 24 Ocak 1980'de alınmıştı.

Sonrasını herkes biliyor...

TC. tarihinin belki de hiçbir hükümetine nasip olmayan avantajlara sahip olduğu görülen Özal'ın Türk kapitalizmini bunalımdan çıkarmak umuduyla ve hayaliyle bu avantajlardan kısa sürede mümkün olan en büyük verimi alabilmek için AKINLARA devam etmek zorunda olduğu bilinmektedir. Özal, sanki birileri, kendisini bir süre sonra hükümetten uzaklaştıracakmış gibi, ya da peşinden kovalayan varmış gibi öyle hızlı hareket ediyor ki olup biteni görebilmek bile zorlaşıyor. Bu akınların ve şok usulü önlemlerin etki ve sonuçlarının neler olabileceğini kestirmek zor değildir.

Şimdilerde **"Askeriye"**den gerçekten kurtulup kurtulmadığını şaşkınlıkla anlamaya çalışan, bu nedenle de oldukça temkinli davranan ve **"ihtilalci"** Özal'ın köprü-baraj satışlarından faiz yükseltmesinden, bürokrasiye karşı açtığı **"savaş"**tan ve daha nice uygulamadan iyice şaşkınlaşan emekçi halk yığınları sanırız ki çok geçmeden kendi eliyle yine kendi elini ağır bir zincirle bağladığını anlıyabilecektir.

Özetle, alınan önlemler, birçok kesimin ekonomik hayattaki konumunda kaymalara ve sıkıntılara neden olacaktır.

İkinci olarak ise; 6 Kasım seçimlerinin siyasal arenaya dayattığı tablo, önümüzdeki süreçte **siyasal düzeyde de** bir istikrarsızlığı yaratacak unsurları içermektedir.

Ülkemizde sanki özel bir evre, istisnai bir süreç yaşanıyor gibidir. Bir toplum yaşamının ekonomiden ideolojiye kadar her bir unsuru sanki birileri tarafından yanlış yerlere yerleştirilmiş gibi duruyor. Bu nedenle de, toplum, yine her şeyiyile bu oturmamışlığı yüzünden kaynamaya, sarsıntıya gebedir. Birçok şeyiyle doğal bir dengeye kavuşamıyan bir ekonomik, siyasal, toplumsal bütünlük...)

Siyasal düzeyde neler olabilir?

Ordu, Cumhuriyet konseyi ve diğer kurumlar gibi **gerçek iktidar odakları** ile (ve bunların hukuki ve fiili statüleri ile) Özal Hükümeti, şimdilik uzlaşıyor görünseler de çeşitli faktörlerin etkisiyle karşılıklı ilişkilerinde durum değişikliğine zorlanacaklardır. Açıktan bir karşı karşıya gelme ihtimali, sivil siyasal odakların bilinen tarihsel oluşumlarından ve bilinen niteliklerinden dolayı zayıf görünmektedir.Özal'ın **"iki arada bir derede"** uzun süre kalabilmesi ise oldukça maharet isteyen bir iştir.(Türk siyasal hayatının asker ya da sivil kökenli tüm meşhur simaları ve odaklarının Bizans'tan ve Şark'tan miras aldıkları entrikaları uygulamada ve bunları tekniğin en son gelişmeleriyle de modernize etmede gayet mahir oldukları bilinir. Özal'ın Demirel'e bile şapkayı ters giydirebileceği söylenir ama **"yeri dar"**)

Milli iradenin tek temsilcisi olduğu iddia olunan Meclis'le, Milletin ve devletin zoraki temsilcisi Ordu ve Cumhuriyet Konseyi arasında bugün varolan uyum ve denge zamanla bozulacaktır.

DYP ve SODEP'in yanısıra yeni kurulacağı açıklanan Demokratik Sol Parti'nin **"Parlamenter demokrasi"**nin kurallarına uyulması için hükümeti ve meclisi zorlaması kuvvetli bir ihtilal olarak görülmektedir. Yerel seçimlerle birlikte -her nekadar yerel seçimlerde ANAP'ın diğerlerine göre başarılı olacağı amaçlanıyorsa da- ve bu seçimlerden sonra, adı geçen partilerin erken seçimi zorlayan bir tutuma girecek olmaları gelişmelere yeni boyutlar kazandıracaktır.

MDP; hem siyasal, hem de toplumsal düzeyde istikrarsızlığın derinleşmesine neden olacak bir başka faktördür. Faşist rejimin sivil hayattaki doğrudan bir uzantısı olan MDP'nin önümüzdeki süreçte önemlibir rol oynıyacağı anlaşılıyor. MHP'nin 75-80 arasında siyasal ve toplumsal hayatta oynadığı rolü, bu kez daha kapsamlı bir şekilde ve fakat sürecin özgüllüklerine uygun düşen biçimlerde, MDP'nin oynıyabileceği gözlemlenmektedir.

MDP, herşeyden önce, fikirlerinin iktidarda, kendisinin de muhaleffette olması arasındaki çelişkiyi süreç içinde gidermek zorunda olduğunun farkındadır. Ayrıca; bu partinin yerel seçimlerde belli bir oy kaybına uğrayacağı, MHP'lilerin bir kısmının **"ülkücülüğe"** MDP dışında devam ediyor olmaları ve afla Türkeş'in salıverilecek olması gibi gelişmeler MDP'yi daha bir atak olmaya zorlıyacaktır. MDP'nin giderek faşizm güçlerinin saldırı üslerinden birisi haline dönüşmesi ve **"devlet nizamını korumak için"** sertleşmesi mümkündür. Bu sertleşmenin bir yönü emekçi halk güçlerine, bir yönü de diğer partilere dönük olacaktır. Bu durumun kutuplaşmalara neden olacağı açıktır.

MHP ve MSP'lilerin de zayıf veya güçlü ama mutlaka şu veya bu şekilde zamanla devreye girmeye çalışmaları ile siyasal arenadaki boşluklar, önemli bir eksiğiyle(devrimci-demokratik güçlerin eksikliği ile) dolacaktır.

Devrimci-Demokratik Akımların 12 Eylül sonrası çok şey kaybetmiş olmalarına rağmen toplumun bir kesimini etkilediği 6 Kasım seçimlerinde bir kez daha kanıtlanmıştır. Mevcut rejime ve devlete karşı yeni bir dünya özleminin artık ülkemizde de kökleştiği yine 6 Kasım seçimlerinde gözlenmiştir. Demokrasi isteminin ve devrim özleminin; devrimci-demokratik ideolojinin kitlkeselleştiği Türkiye'de bu potansiyelin süreç içinde ve yukarda sıraladığımız gelişmelerin de etkisiyle politik bir güç olma arayışı içine gireceği; şu veya bu biçimde kendisini siyasal arenada hissettireceği bir gerçektir. Olanca dağınıklığına rağmen bu güçlerin gelişmelere seyirci kalması, beklenen bir şey olmasa gerektir.

Sistemin geneldeki istikrarsızlığının bir politik güç olmaya zorlayacağı bu potansiyel, açıktırki, ortaya çıkışı ile birlikte istikrarsızlığın derinleşmesi de etkide bulunacaktır.

Özetlersek:

Ekonomik istikrar özlemlerinin bir süre sonra görülecek ve hissedilecek olan sonuçları ile siyasal arenadaki kutuplaşmaların **çakışma** durumları toplumsal hayatta kaynaşmaları su yüzüne çıkaracaktır. İstikrarsızlık ve kaynaşmalar ideolojik politik tavır alışları etkileyecektir. Muhtemeldirki, konumları sarsılan, gelecekleri belirsizliğe terkedilen sınıf, tabaka ve zümreler **kendileri için** bir şeyler isteme noktasına geleceklerdir. Kendileri için isteyecekleri şeylerin başındaysa ekonomik ve politik özgürlükler gelecektir. Kuşkusuz bu istemler ilk dile getiriliş süreçlerinde burjuva yorumların hakim olduğu bir demokrasi perspektifi ile sınırlı olacaktır.

(Devrimci-Demokratik Hareket (ler)'in ilk ciddi açmazı bu noktada yatmaktadır. Toplumun çeşitli kesimlerinin tepkilerini ilk dile getirişlerindeki bu sınırlılığa burjuva siyasal akımlar daha bir erken seslenecekler dir. Buna rağmen toplum yine de, demokratik ve sol muhtevalı politikaları algılayabilecek bir deney ve birikime sahiptir. HP ve SODEP'in etkinliği bunun bir göstergesidir.

Bu tabloya bakarak, ülkemizde 70-80 arasındaki 10 yılda yaşamlarının önümüzdeki bir kaç yıla sığabileceğini söylemek abartmalı bir yaklaşım sayılmamalıdır. (Bu yaklaşım abartmalı kılabilecek bir olgu, rejimin anayasal, hukuki, kurumsal statüsüdür. Af talebinin gazetelerde sınırlı bir şekilde tartışılmasını bile yasaklayan bir sistemin genel çerçevesinin, istikrarsızlığın büyümesini, boyutlanmasını, yaygınlaşıp toplumu sarmasını engelleyen önemli bir faktör olduğunu gözardı edemeyiz. Ancak özellikle emekçi halk yığınlarının ve devrimci-demokratik akımların sahip oldukları deney ve olgunluk, bir yolunu bulup sistemin yasaklarını yavaş yavaş açındıracak gibi görünüyor. Kaldı ki, sistemi zorlayan bazı ani radikal çıkışların yaşanmayacağının da bir garantisi yoktur. Bir toplum, bu kadar ağırlığa ve eziyete ne kadar dayanabilir ki?)

Bütün bunlar, Devrimci-Demokratik Hareketi **ülkemiz toprakları üzerinde yeniden bir güç olmaya** zorlamaktadır. Yine bütün bunlar Devrimci-Demokratik Muhalefete, **kendi bağımsız çizgisini düzenin özelliklerine uygun düşen bir yorumla hayata geçirme şansı, fırsatı ve olanağı sunmaktadır.**

Devrimci-Demokratik Muhalefetin bu şansı kullanabilmesinin iki ana koşulu vardır: (Bunlar, "olmazsa olmaz" şeklinde tabir edilen koşullardır.) Bir: **Devrimci-Demokratik bir iktidar** için ülkemiz somutunu mutlaka dikkate alan doğru bir ideolojik-politik hatta, sahip olmak. İki: Maddi bir güç olmak.

DOĞRU BİR YAKLAŞIM İÇİN İLK VERİLER

Yukarda unsurlarını ve yönelimlerini sıralamaya çalıştığımız muhtemel bir istikrarsızlığa karşı, egemen sınıfların çözüm alternatiflerinin bugünden henüz daha **tükenmediğini** görmek gerekiyor. Sistemin, ANAP'lı çözümün yetmediği noktada öteki alternatiflerini doğal olarak üreteceği bir gerçektir. Bu çözüm sağ, ya da sol programlı düzen partilerinin ya teker teker, ya da birlikte denenmesi şekillerinde de gündeme gelebilir. Veya ülke, **"partilerüstü tarafsız"** hükümetlerle idare edilmeye çalışılır.

Bu çözümlerin tümünün, sistemin kendisi tarafından üretilen sorunları çözmekten uzak kalacağını herkes bilmektedir. Türkiye'nin, ayrıntılarına burada girmeyeceğimiz ve okuyucuların çoğunun bildiği nedenlerden kaynaklanan köklü ve yapısal sorunları vardır.

Gücünü, burjuva ideolojisinin, bu kökü dışarda ideolojinin her rengine seslenmekten alan ve mülk sahipleri ile varlıklı kesimlerin tümünün hükümeti olmaya çalışan, bağımlı Türk kapitalizmini, belki de en atılımcı (ama rasyonel olmayan) programına sahip olan Özal'ın ekonomideki serbest rekabetçiliği andıran uygulamalarının siyasal hayatta da liberalleşmeyi ve demokrasiyi getireceği gibi beklentilerin aksine, başta ekonomik hayat olmak üzere bu alanlarda tam bir demokrasiyi ve demokratikleşmeyi ancak devrimci-demokratik bir halk iktidarı sağlıyacaktır. (Reformların, ya da burjuva demokrasisine ait bazı önlemlerin bu sürece, demokrasinin elde edilmesi sürecine hizmet edeceği bilinir.)

Devrimci-Demokratik bir program, ülkemizin ve halklarımızın tüm değerlerine sahip çıkmalı, kitlelerin tarihsel geleneklerle de beslenen özlemlerini yeni ve zengin bir içerikle ele alıp yoğurmalıdır. Türk ve Kürt Halklarımızın, işçi sınıfımız ve tüm emekçilerin birleşik mücadelesi, bir iktidar odağı haline yükseltilmelidir.

Devrimci-Demokratik Hareket bütün bir topluma seslenebilmelidir. Bunu başarabilmek içinse, 6 Kasım seçimlerinde kendi bağımsız tavrını belirten genç bir anti-faşist potansiyelin üzerinde yükselen ve geliştirilen bir faaliyetlilik şarttır. Bu güç, toplumun genç bir kesimi ile kaynaştırılıp kucaklaştırılabilmelidir.

Emekçi halk yığınlarının 3 yıllık Cunta döneminde cesaret ve umut kırıklığına uğradığı unutulmamalıdır. Halklarımızın ideolojik politik moral ve manevi değerleri tahrip edilmiş, yetenekleri köreltilmiştir. İnsanlarımızın değerler sistemi çatırdamış, kişiliksiz, ürkeklik çekingenlik, umutsuzluk, bireycilik, kadercilik, bozukluklarn düzelmeyeceği, gidişin de değişmeyeceği inancı toplumun geniş bir kesimine damgasını vurmuştur. Yüzyılların acı ve tatlı olaylarından süzüle süzüle gelen ulusal ve toplumsal birikimlerimizin içi boşaltılmıştır.

Devrimci-Demokratik Hareket tüm bunları halklarımızın yeniden kazanması, üstelik **yeni bir geleceği kuracak içerik ve tarzda** kazanması için yoğun bir çaba harcamak zorundadır. Kitlelerin küllenen duygu ve özlemleri, bastırılan düşünce ve eylemleri **yeniden** canlandırılabilmelidir.

Bu aynı zamanda, yeni bir yaşam tarzı için mücadele ve kavga olacaktır. Bu kavga toplumun içinde, fakat sistemin kurumlarına ve felsefesine karşı birer alternatif odak olarak şekillenmek zorundadır. Devrimci Demokrasinin, yani bu yeni yaşam tarzının unsurları ve nüveleri her alanda kendisini duyurabilmelidir. Bu unsur ve nüvelerin **şimdiden siyasal insiyatif sahibi olabilmeleriyledir ki,** devrimci-demokratik hareket hantallaşma tehlikesinden kurtulabilecektir.

Bunlar belkide bugün dağınık ve yenilmiş durumda olan anti-faşist güçlerin Devrimci-Demokratik bir hareket haline dönüşebilmesinin başlangıç verileri olarak ele alınabilir. Ne varki bu veriler, bir takım temel ve tali hedeflerinin yanısıra çeşitli eylemler ve etkinliklerle bütünleştirilmezlerse fazlaca bir anlam ifade etmezler.

İKTİDAR SORUNU

Devrimci-Demokratik Hareket, herşeyden önce kendi önüne iktidar sorunun temel bir hedef olarak koymak zorundadır. İktidar sorununu basit bir örgüt sorunu düzeyine indirgediği anlaşılan DT'nin imzasız yazılarındaki mantık, iktidar sorunundan bağımsız bir demokrasi yaklaşımına sahip olduğu için önemli bir eksiklik taşımaktadır.

Oysa; eksenine iktidarın ele geçirilmesini, mevcut iktidarın ele geçirilmesini niteliğinin ve biçiminin değiştirilmesini almayan toplumsal değişim ve dönüşümleri bu eksene tabi kılmayan ve şimdiden buna uygun bir faaliyet ve örgütlülük yaratamıyan veya yaratmayan bir hareket Türkiye'de politik bir odak ve güç olamaz. Devrimci-Demokratik Muhalefet, ülkemizdeki Demokrasi mücadelesinde bir seyirci olmayıp tam aksine **bir taraf,** bir güç ve odak olacaksa hem kitleselleşmek, hem de örgütlenmek zorundadır.

Devrimci Demokratik Hareket, her türlü mücadeleyi sürdürebilecek çeşitli örgüt biçimlerini de içeren bir Halk Hareketi yaratmayı hedeflemeli, kitlelerin kendiliğinden eylemleri ile bu hedef arasında doğru bir bağ kurabilmelidir.

Açıktır ki ülkemizde, Devrimci-Demokratik güçlerin müdahaleleri ve önderliği olmadan da kitlelerin şu veya bu içerikteki taleplerini yansıtan eylemlilikler ve faaliyetler **de** yaşamayacaktır. DDH, bu türden gelişmeleri kendi bağımsız çizgisi ile doğru şekilde irtibatlandırabilmeli, bu nitelikteki eylemleri kendi eyleminin muhtevası düzeyine çıkarabilmeyi başarmalıdır. Bunun yollarından birisinin de, toplumla iç-içe olmak olduğu, emekçi halk yığınlarının güncel yaşantılarındaki en küçük sorunlarla bile yakından ilgilenmek ve onlara çözüm bulmak için uğraşmak olduğu bilinmektedir.

Devrimci-Demokratik Hareket, Türkiye'de **politik bir odak** ve **maddi bir güç** olmalıdır. Maddi birşeyi, somutta TC Devletini, halklarımıza ait olmayan, halklarımızın özgürce yönetip denetlemediği bu devleti, nefes kuvvetiyle yıkmak mümkün olamıyacağına göre, maddi bir şey yine ancak maddi bir şeyle ortadan kaldırılabileceğine göre, halk demokrasisi uğruna mücadelenin kitleselleşmesi ve fizik bir güce kavuşması gerekiyor.

Bu ise, emekçi halk yığınlarının eylemini ve toplumsal muhalefeti doğru bir politik perspektifle **yönlendirecek devrimci bir kitle partisi** zorunlu kılıyor. Mevcut rejimin yanıbaşında ve fakat içerik ve biçim olarak ona karşıt şekillerde örgütlenecek, kendi iktidarının nüvelerini şimdiden oluşturacak bir devrimci kitle partisi, zamanla halk hareketini kucaklayabilecek, onunla kaynaşabilecek bir esnekliğe ve yapılanmaya sahip olmalıdır.

Böyle bir Devrimci-Demokratik Hareketin Demokrasi mücadelesinin sınırlarının bazı sol çevreler tarafından ve bu arada Demokrat Türkiye'deki bazı yazılarda nasıl bulanıklaştırıldığını, **"sivil toplum"**, **"geçiş süreci"**, **"demokratikleşme"**, **"parlamenter demokrasi"** **"demokrasi ve devrim"** kavramları etrafında gelecek sayıda yapacağımız tartışmada ele almaya çalışacağız. ●

Belçika'da son günlerde neler oluyor

Son yıllarda, Almanya'da gelişen yabancı düşmanlığı, diğer Avrupa ülkelerinde olduğu gibi Belçikada'da gelişmeye başladı.

Liberal partinin ve Hristiyan Sosyal Demokrat partisinin koalisyon hükümetinin oluştuğu günden buyana, yabancılar üzerinde yıldırma politikalarını geliştirip, uygulamaya devam ediyorlar.

Zaten Liberal Partinin seçim öncesi, yaptığı propaganda **"İktidara gelebilirsek yabancıları ülkemizden temizleyeceğiz"** diyorlardı. Bu yabancı düşmanlığı politikası liberallerin hükümete girmelerini sağladı. Genellikle bu ırkçı politik tutumları ortak pazar dışından gelen göçmen işçilere yöneliktir. Bu göçmen işçilerin başında Türkiyeliler ve Faslılar gelmektedir.

BELÇİKA'DA GELİŞEN OLAYLAR

Belçika Başbakan yardımcısı ve Adalet bakanı (JEAN GOL) tarafından hazırlanan yabancılar hakkındaki kanun projesi Parlamento'da onaylanmaması için, Belçika çapında protesto eylemleri başladı. Kasım ayının başından beri; Leusen, Namur, Bruxelles, Mons, Charleroi, Nivelles ve Liege şehirlerinde açlık grevleri yapılmakta bu grevlerin bir kısmı halen devam etmektedir.

Bu açlık grevlerini, ilk olarak üniversite öğrencileri tarafından başlatıldı ve daha sonra, işçilerin katılımıyla genel olarak niteliğini aldı.

Liege'deki açlık grevine 100 kadar yabancı ve Belçikalı örgütün katıldığı ve desteklediği eyleme Türkiyeli örgütlerden Devrimci İşçi de yer aldı.

Grev komitesinin grevle ilgili çalışmaları sürmektedir.

Bu arada Belçikalı faşistler yabancılara karşı eylemlerini sürdürmektedirler.

13-12 1983 günü Brüksel'de bir Türk kahvesi tarandı 2 ölü 3 ağır yaraslıyla sonuçlanan olayı (Belçika Milli Kurtuluş Ordusu) adlı örgüt üstlenmiştir.

14-12 1983 akşamı LIEGE'de grevcilerle dayanışma gecesi yapıldı geceye 400 kişi katıldı. JEAN GOL'ün projesi ve yabancı düşmanlığı kınandı ve gecede grevle ilgili çalışmaları başın beri sürdüren ve sürdürmeye devam eden siyasi örgüt ve sendikalar okundu. Bunlardan bazıları şöyle: Belçikanın en büyük iki sendikası FGTB ve CSC Öğretmenler sendikası, Solidarite Arabe, LRT, PLS. İlayan K.P Yunan K.P. İspanyol K.P. Devrimci İşçi, Filistin Derneği, Lübnan KP.

16.12.1983 akşamı (JEAN GOL'un) projesine ve yabancı düşmanlığına karşı bir fener alayı yürüyüşü yapıldı. Türkiyeli örgüt olarak Devrimci İşçi'de yürüyüşe katıldı. Yürüyüş saat 18.oo'de başladı. Şehrin en kalabalık sokaklarından geçerek Liberal Partisinin önünden geçerken parti binası polis tarafından emniyete alınmıştı.

ADALET BAKANI VE BAŞBAKAN YARDIMCISI JEAN GOL'ÜN PROJESİNDEKİ KANUNUN BİRKAÇ MADDESİ ŞÖYLE

1)Burslu gelen öğrencilerin yüzde ikisi üniversitelere alınacak ve bunların arasında evli olanlar ailelerini yanlarına getiremiyecekler.

2)Aile birleşimi tamamen kaldırılmak isteniyor, bundan böyle aile ve çocuklarını yanına götürmek için aylık kazancın 40.000 BF. üzerinde olası gerekiyor ve bir lüks evin olması şartı ilke.

3)Gençlerin durumu oldukça kötü; gidip memleketlerinde evlenirlerse eşlerini beraberlerinde getiremiyecekler.

4)Vatandaşlık kolaylaştırılıyor, tabiki Belçikaya lazım olan birinci kuşak değil. 2 nci kuşak insanları zaten. Bunlarda tabiyet değiştirirlerse otomatik olarak 3 ncü kuşakta Belçikalı oluyor. Böylelikle bir Asimilasyon politikası izleniyor. İşine gelmediğini de vatandaşlıktan atıyor.

Vatandaşlık değiştirme hakkında bir açık oturumda bir zenci arkadaş iyi bir cevap verdi, ben kağıtları değiştirdim ama suratımı nasıl değiştiririm dediği zaman Adalet Bakanı Jean Gol cevap veremedi. ●

Arjantin'de 100 yıllık barış, refah ve demokrasi dönemi başlıyor mu?

Arjantin'de 30 Ekim 1983'de, 10 yıllık aradan sonra yapılan ilk seçimleri kazanarak iktidara gelen Alfonsin, bir yandan ekonomik sorunları çözmek, diğer yandan da 8 yıllık askeri diktatörlük döneminin cinayetlerinin sorumlularından hesap sormak için kolları sıvadı. Cunta hükümetlerinin muhalefete karşı sürdürmüş oldukları **"kirli savaş"** sırasında ortadan kaybolanların sayıları 15 binle 30 bin arasında tahmin ediliyor. Generaller, iktidardan ayrılmadan önce, kayıp kişilerin ölmüş olduklarını açıklamışlardı. Bu cinayetlerin sorumlularının sivil mahkemelerde yargılanacakları bildirilirken, bir çok üst düzeyde asker için yurt dışına çıkma yasağı kondu, son Devlet Başkanı Bignone tutuklandı.

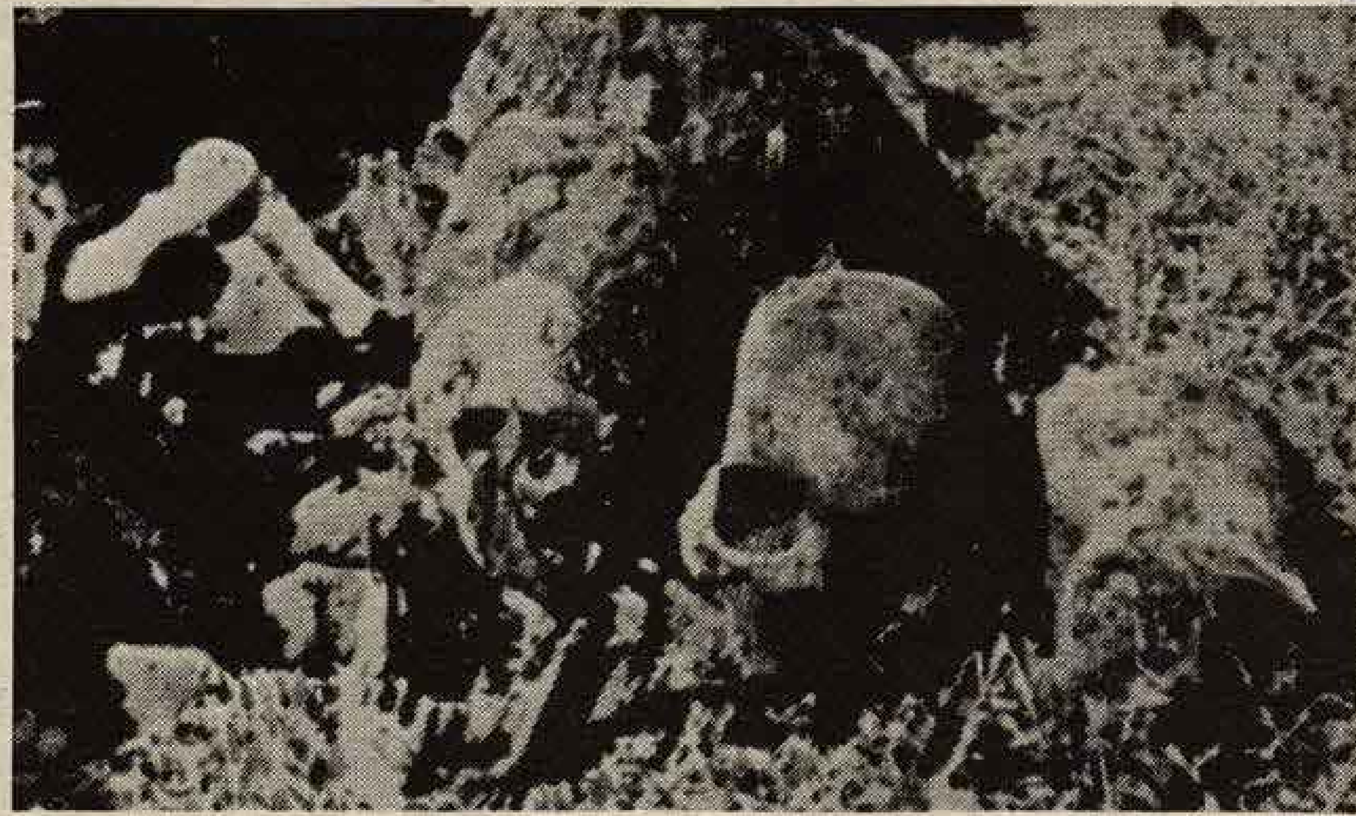
MEZARLAR KAZILDIKÇA 'KAYIP'LAR BULUNUYOR

Yeni yönetimin işbaşına gelmesinden sonra mezarlıklarda yapılan araştırmalarda, cuntalar döneminde öldürülmüş yüzlerce muhalifin cesedi bulundu. Cesetlerin birçoğunun ellerinin hala arkadan bağlı olduğu, bir kısmının kemiklerinin paramparça olduğu, hemen hepsinin kafasında da çok yakından ateş edilerek öldürüldüğünü gösteren izler bulunduğu, ayrıca kimlik tesbitini önlemek amacıyla cesetlerin ellerinin kesilmiş olduğu bildiriliyor. 16 kişilik bir komisyon, kayıpların akibetinin araştırılmasıyla görevlendirildi.

Alfonsin'in iktidara gelir gelmez yaptığı ilk işlerden biri de, generallerin giderayak kendileri için çıkarmış oldukları af yasasını iptal etmek oldu. Sonra orduda temizliğe girişti: yüksek rütbeli bir çok generali emekliye ayırdı, başkumandanlığı kendi üzerine aldı. Bütçeden silahlanmaya ayrılan bölümün de büyük ölçüde kısılacağı belirtiliyor. Ülke düzeyinde askerlerin gücünü ve etkisini azaltma yönünde çalışmalar sürdürülüyor. Alfonsin, iktidara gelir gelmez söyledi **"Arjantin'de bir daha askeri darbe olmayacak"** sözünü gerçekleştirme yönünde temelde gerekli değişiklikleri yapmaya kararlı görünüyor. Askerlerin tüm bu gelişmelere tepkisinden çekinen Arjantin'lilerin de bulunmasına karşın, geçmiş karanlık dönemin, bir daha gelmemek üzere kapandığı psikolojisi hakim.

EKONOMİK SORUNLAR ÇOK

Alfonsin'in Arjantin halkına verdiği **"yüz yıllık barış, refah ve demokrasi"** sözünü gerçekleştirmek için üstesinden gelmesi gereken bir de ekonomik sorunlar var. Alfonsin, cunta hükümetlerinin, Chicago okulunun monetarist ekonomi teorisini ve IMF tavsiyelerini uygulayarak tamamen çöküntüye uğrattıkları bir ekonomi devraldı: Fiyat artışları son bir yılda yüzde 335 oldu, dış borçlar 40 milyar dolar, enflasyon ise yüzde 600 dolayında. 1984'de faiz ve anapara olarak ödenmesi gereken miktar 20 milyar dolar, ancak ihracat fazlası ise en iyi tahminle 3 milyar dolar olacak. Alfonsin, ekonomiyi düzeltmek, dış borçları tamamen ödemek için önlerine 15 yıllık bir plan koyduklarını belirtiyor. Bu planın ilk safhasında, IMF'nin tüm itirazlarına karşın asgari ücretin yükseltilmesi ve monetarist ekonomiye sırt çevrilmesi yer alıyor. •

Arjantin'de mezarlar kazıldıkça cunta muhaliflerinin cesetleri bulunuyor

Arjantin Devlet Başkanı Alfonsin:

"KITANIN DEMOKRATİKLEŞMESİ İÇİN ÇALIŞACAĞIZ"

Alfonsin'in Devlet Başkanlığı görevini devralma törenlerine dünyanın dört bir yanından ünlü devlet adamları katıldı. Avrupa Konseyi de yeni hükümete Arjantin'de demokrasiye dönüş dolayısıyla bir kutlama mesajı gönderdi. (Türkiye bu mesaja katılmadı.)

Alfonsin, F.Almanya'da yayınlanan Der Spiegel dergisi ile de bir görüşme yaptı. Görüşmenin bazı bölümleri şöyle:

D.Spiegel- Arjantin'in komşuları yeni hükümetten neler bekleyebilirler? Askeri diktatörlüklerle çevrelenmiş durumdasınız.

Alfonsin- *Halkların bağımsızlığı ilkesine saygılı kalacağız. Hiç bir ülkeye müdahale etmeyeceğiz, ancak muhakkak ki, kıtanın demokratikleşmesi için çalışcağız.*

D.Spiegel- Dışişleri bakanınız Dante Caputo, Arjantin'in şimdi Latin Amerika için bir örnek oluşturacağını söyledi. Bu pratikte nasıl olacak?

Alfonsin- *Latin Amerika'nın bütünleşmesini savunacağız. Hitler'li, Mussolini'li bir Avrupa Ortak Pazarı olamazdı kanısındayım. Bu açıdan, biz Latin Amerikalıların ülkelerimizde demokrasiye gereksinimiz olduğunu sanıyorum.*

D.Spiegel- ABD'den somut talepleriniz var mı?

Alfonsin- *Tabii. Içişlerine karışmama ilkesine saygılı olmasını; yeni sömürgeciliğin her türlü belirtisiyle mücadeleyi ve kendi demokrasisini nasıl savunuyorsa, bizim demokrasimizi de öyle savunmasını istiyoruz. Ayrıca, kendi ürünlerimizi dünya pazarlarında satabilmeyi de istiyoruz.*

D.Spiegel- Sovyetler Birliği ile ticaret ilişkileriniz önemli boyutlarda.

Alfonsin- *Sovyetler Birliği bizim en önemli müşterimiz. Sizler bizden bir şey almadığınız sürece de onlara ne satabilirsem satmayı düşünüyorum.*

D.Spiegel- Sayın Başkan, son 50 yılda Arjantin'de sadece iki Devlet Başkanı görev sürelerini darbesiz bitirebildi. Siz 6 yıllık sürenizi doldurabileceğinize inanıyor musunuz?

Alfonsin- *Sadece ona da değil. Ben, Arjantin'de 100 yıllık barış, refah ve demokrasi döneminin başladığından da eminim.*

D.Spiegel- Askerler bir daha harekete geçerlerse ne yapacaksınız? Geçmişte askerler ciddi bir direnmeyle karşılaşmadılar, devrik Başkan Illia taksiyle evine döndü, Peron ise Paraguay'lı bir gemiyle kaçtı. Siz, Şili'li Salvador Allende gibi bir direniş gösterecek misiniz?

Alfonsin- *Bu konuda hiç düşünmüyorum bile, çünkü bize karşı bir darbe olmayacak. Bundan eminim. Arjantin demokrasisini savunmak için sürekli bir halk hareketi olacaktır.* •

Nijerya'da kansız darbe

Dünyanın dördüncü büyük demokrasi ülkesi olarak kabul edilen, 90-100 milyon insanın yaşadığı Nijerya, 1984 yılına askeri bir darbe ile girdi. 31 Aralık 1983 sabahı Nijerya'lılar radyodan ülkelerinde askerlerin General Mohammed BUHARİ önderliğinde sivil Shagari hükümetini devirip, yönetimi ele geçirdikleri haberini duyarak uyandılar. Böylece sivil, parlamenter demokratik bir rejim daha askerlerin yönetimine geçti.

Yüzyıllardan beri İngiltere'nin sömürgesi olan Nijerya, 1960'da bağımsızlığını kazandı. Genel olarak ABD'deki sistemi benimseyen Nijerya, 19 eyaletten oluşan bir federal devlettir. 1960'daki bağımsızlığından beri devamlı askeri diktatörlüklerle yönetilen Nijerya, 1979'da yapılan seçimlerle parlamenter demokratik bir rejime kavuştu. Shehu Shagari önderliğindeki Nijerya Milli Partisi (NPN), 19 yaletten 7'sinde salt çoğunluğu sağlayarak ve kendisine en yakın muhalefet partisinden 700 bin fazla oy alarak iktidara geldi. Ekonominin bütün kötü gidişine rağmen iktidardan uzaklaştırıldığı dönemde NPN, dört yıllık iktidar döneminin en güçlü günlerini yaşıyordu.

Nijerya petrolden elde ettiği astronomik gelire rağmen (ihracatın yüzde 90'ı, ülkenin milli gelirinin yarısından fazlası) ekonomik çıkmazdan bir türlü kurtulamadı. 1960'larda ülke nüfusunun yüzde 70'i tarımla geçinirken, daha sonraki petrol patlamasıyla tarımın ekonomideki yeri hiç denecek kadar azalmıştır. Bugün Nijerya tarımı kendi nüfusuna yetmemektedir. İthalatın yüzde 15'ini tarım ürünleri teşkil etmektedir.

Nijerya ekonomisinde çok önemli yer tutan petrolden başka önemli madenler de vardır. (Kolombite: dünya üretimini yüzde 80'i, dünyada en çok kalay üreten sekizinci ülke, çok büyük doğal gaz yatakları ve önemli miktarda kömür.) Fakat bütün bu doğal zenginliklerini yeni sömürge yapısından dolayı, gereği gibi kullanamamaktadır. Ekonomi, büyük ölçüde IMF'nin kontrolü altındadır. Yüzde 25-40 arasında değişen bir enflasyonun yaşandığı Nijerya'nın dışarıya olan borçları da 5 milyarın üstündedir. Kısa vadeli olan bu borçlarını ödeyebilmek için IMF ve diğer uluslararası para kuruluşlarından yeni borç alma girişimleri vardır.

Hemen tüm Afrika ülkeleri gibi çeşitli halklardan oluşan Nijerya'da nüfusun çoğunluğunu Haussa, Ibo Yoruba ve Fulbe'ler oluşturuyor. Nüfusun yaklaşık yüzde 50'si müslüman, yüzde 35'i hristiyan, yüzde 15 kadarı da geleneksel Afrika dinlerine bağlı. Nijerya'da geçmişte farklı etnik gruplar arasında huzursuzluklar, çatışmalar çıkmış ve bu çatışmalar, 1960'larda Biafra olayına yol açmıştı. 1966'da Ibo'lar, Biafra adı altında yeni bir devlet kurarak Nijerya'dan ayrıldılar. Bunu, üç yıl süren ve 2 milyon insanın hayatına mal olan Nijerya-Biafra savaşı izledi, savaş, Biafra'nın yenilgisiyle sonuçlandı. Afrika'nın demokratik sistemle yönetilen ender ülkelerinden biri olan Nijerya'daki bu son darbeden sonra bazı gözlemciler, Afrika'nın en büyük sorunlarından birinin etnik çatışmalardan kaynaklandığını, eski sömürge Afrika ülkelerinin sınırlarının Avrupa'da konferans masalarında çizilmiş olmasının bu ülkelerin birer ulus olmalarını ve (eski tip sömürgelikten kurtulur kurtulmaz yeni tip sömürge oldukları için) gerçek bağımsızlıklarına ulaşmalarını engellediğini belirtiyorlar.

31 Aralık 1983 sabahı **"Nijerya'yı çöküşten kurtarma"** operasyonu ile iktidarı ele geçiren askerler, var olan bütün diplomatik ilişkilerini koruyup, daha da geliştireceklerini, ülkeyi yaşanan ekonomik krizden ve güvensizlik ortamından kurtaracaklarını açıkdılar. Daha önceki askeri yönetim dönemlerinde Nijerya bu krizlerden bir türlü kurtulamamıştı. •

NİJERYA HAKKINDA GENEL BİLGİLER

Başşehir: *Lagos*

Yüzölçümü: *923,768 kilometrekare.*

Para birimi: *Naira (1 Naira, yaklaşık 250 TL değerinde)*

Konuşulan diller: *Resmi dil olmamasına rağmen, bütün idari işlerde Ingilizce kullanılır. Bunun yanında konuşulan irili ufaklı yaklaşık 200 civarında dil vardır.*

Devlet Başkanı: *31 Aralık 1983'den beri General Buhari.*

Devlet şekli: *Federal Cumhuriyet (19 eyalet)*

Yönetim biçimi: *31 Aralık 1983'den beri askeri diktatörlük.*

Önemli partiler: *Nijerya Milli Partisi (NPN-iktidar partisi, ağırlıkla kuzeydeki müslümanların desteğine sahip), Nijerya Birlik Partisi (UPN-sol eğilimli), Nijerya Halk Partisi (NPP-ağırlıklı olarak Ibo'lardan oy alıyor), Büyük Nijerya Halk Partisi (GNPP-politik etkinliği zayıf), Halkçı Kurtuluş Partisi (PRP-politik etkinliği zayıf).*

GENERAL BUHARİ'NİN KİMLİĞİ

Buhari, 41 yaşında, Kara Kuvvetlerinde General, Ingiltere'de eğitim görmüş bir asker. 1966-75 arasında General Gowon başkanlığındaki askeri diktatörlük döneminde Borno eyaleti başkanlığı, 1976-77'de daha sonra Gowon'u görevden uzaklaştıran Yüksek Askeri Konsey üyeliği, daha sonra Petrol Işleri ve Enerji Bakanlığı görevleri ve Milli Petrol Şirketi Başkanlığı yapmış.

YÜKSEK ASKERİ KONSEYİ OLUŞTURANLAR

1-General Buhari: *Devlet Başkanı, Ordu Başkumandanı*
2-General D.Y.Bali: *Milli Savunma Bakanı*
3-General Sıntıa Isıako: *Genel Kurmay Başkanı*
4-General Ibrahim Babangida: *Kara Kuvvetleri Komutanı*
5-Mareşal Ibrahim Alfa: *Hava Kuvvetleri Komutanı*
6-Amiral Augustin Aykomo: *Deniz Kuvvetleri Komutanı*
Bunlardan başka konsey üyesi olarak 7 general ve bir albay var.

Tunus: Ekmek zammı olaylara neden oldu

Tunus'ta hükümetin ekmeğe yüzde 110 zam yaptığını açıklaması, büyük protesto gösterilerine neden oldu. İlan edilen sıkıyönetim, alınan askeri ve polisiye önlemler de gösterileri önleyemedi. Göstericilerle güvenlik kuvvetleri arasında çıkan çatışmalarda bazı kaynaklara göre 60, bazı kaynaklara göre de 120 kişi öldü, yüzlerce kişi yaralandı, 3 binden fazla gösterici tutuklandı. Sonunda ekmek fiyatlarının yeniden düşürülmesi, protesto gösterilerinin yerini sevinç ve kutlama gösterilerine bırakmasına neden oldu. İçişleri bakanı ise, gösterileri bastırmakta başarısız kaldığı suçlamasıyla görevinden alındı.

OLAYLAR NASIL BAŞLADI

Tunus'un başlıca gelir kaynağını petrol oluşturuyor. Petrol gelirinin azalması, ekmek ve diğer temel yiyecek maddelerine uygulanmakta olan devlet subvansiyonunun kaldırılmasına yol açtı. Fiyat artışlarına ilk tepki ülkenin güneyinden geldi, protesto gösterileri Tunus'luları bile şaşırtan bir hızla tüm ülkeye yayıldı, İlk gün göstericilerle güvenlik kuvvetleri arasında çıkan çatışmalarda 25 kişi öldü, hemen ardından da sıkıyönetim ilan edildi; gece sokağa çıkma yasagı kondu, üçten fazla kişinin bir araya gelmesi yasaklandı, tutuklamalar başladı. Bu önlemler ancak bir gün etkili olabildi, özellikle polisin öteden beri giremediği gecekondu semtlerinde gösteriler yeniden başladı ve tüm ülkeye yayıldı.

Olayların örgütsüz ve kendiliğinden gelişmiş gibi bir görünümü olmasına karşın, gerek Batı'lı kaynaklar, gerekse Tunus'lu yorumcular, tüm ülkede geniş desteğe sahip islamcı, Libya yanlısı güçlerin gösterilerde önemli rol oynadığı kanısındalar. Ülkenin tek yasal sendikası olan UGTT ise, gösterilere katılmadığını, tam tersine kendi güçlerini gösteriler sırasında geri çektiğini bildirdi. UGTT, olaylar süresinde genel grev tehdidinde bulundu ve hükümetle resmi görüşmeleri sürdürdü. UGTT, 1978'deki büyük işçi olaylarından bu yana hükümetle doğrudan çatışmaya girmekten kaçınıyor.

Hükümet ise, önce sosyal gelirlerde taviz verdi, dul ve yetimlerin aylıklarını arttırdı, asgari ücrete zam yaptı, sosyal yardımları arttırdı, yeni işyerleri sözü verdi. Ancak, tüm bunların gösterileri önleyememesi üzerine Devlet Başkanı Burgiba, ekmek fiyatlarına yapılan zammın indirildiğini açıkladı. Bunun üzerine halk sevinç gösterileri için sokaklara döküldü, Burgiba lehinde gösteriler yapıldı. Ancak, ekmek zammında kısa vadeli, küçük bir indirim yapıldığına ve ülke ekonomisi düzelmedikçe daha bir çok zammın yapılacağına dikati çekenler, bu sevincin kısa süreli olabileceğini belirtiyorlar.

TUNUS'TA İSLAMCILIK

Fas, Tunus, Cezayir üçlüsü içinde İslamcı akım en büyük desteği Tunus'ta buluyor. Fransa'ya karşı verilen bağımsızlık savaşında Burgiba önderliğinde ortaya çıkan **"ulusal bilinç"**, bağımsızlığın kazanılmasından sonra yerini Araplaşmaya ve İslami değerlere bıraktı. Bunu, Fransız kültürünün etkilerini yok etme çabasına, Fransız kültürünün kalıntılarına karşı bir tepkiye bağlayanlar var. İslamcı hareket **"İslami Yön Hareketi"** (MTI) adı altında toplandı. Sosyalist Parti (PSD)'nin bu harekete karşı tepkisi ise, islamcılığı kendi koruması altına almak oldu. Bu şekilde fanatizmi engellemeyi, dinci akım üzerinde ılımlı bir etki kurmayı amaçladı. Ayrıca sendikalar, öğrenciler arasında da islamcı akıma karşı mücadele veren güçler var.

1977'den bu yana gençler içinde de büyük destek görmeye başlayan MTI'ye, henüz yasal bir parti olma izni verilmedi. Aynı şekilde radikal sol gruplar ve **"Halkın Birliği"** hareketi de yasal parti olabilmek için beklerlerken, güçsüz KP ve ılımlı **"Demokratik Sosyalistler Hareketi"**, geçtiğimiz Kasım ayında parti statüsüne kavuştular. •

Dünya'da geçtiğimiz yıl...

OCAK

4-5 POLONYA: Varşova zirvesi NATO'ya bugünkü barış ilişkilerinin korunmasını(!) önerdi.

16-19, SSCB: SSCB dışişleri bakanı GROMYKO avrupada orta menzilli füze kullanmamayı içeren doktrini reddetti.

17. NİJERYA: Nijerya hükümeti ülkedeki yabancıların **"illegal yerleştiklerini"** ileri sürerek sınırdışı edilmeleri kararını uyguluyor. Yüzbinlerce kişi birkaç gün içinde Nijerya'yı terketmek zorunda kalıyor. Sayının iki milyonun üstünde olduğunu ileri sürenler var. Ülkeyi terkedenler komşu ülkelere özellikle GANA'ya sığınıyorlar. Olay bazı batı avrupa hükümetleri tarafından istismar ediliyor. Almanya'da, Belçika'da, İsviçre'de yabancılara karşı olan kesimler bu uluslararası sürgünü -ki üstelik bir üçüncü dünya ülkesinde geçiyor- kendi ülkelerindeki yabancılara uygulamak hevesine kapılıyorlar.

17-20, JAPONYA: Japonya A.B.-Devletlerine askeri alanda kullanılacak teknoloji satmayı kabul etti.

25, FAS: Fasta Kral Hasan'ın danışmanı General Ahmet Dlimi bir trafik kazasında öldü. Olayın kaza olmayı suikast olabileceğini ima eden Fransız Le Monde gazetesi temsilcisi 6 şubatta sınır dışı edildi. Ahmet Dlimi Faslı devrimci Ben Barka'yı öldürmekle tanınıyordu.

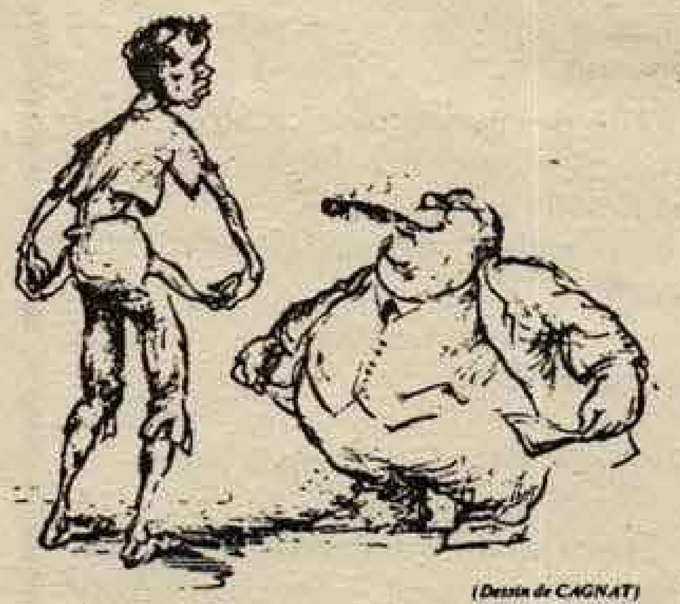
ŞUBAT

7. İSRAİL: SABRA ve ŞATİLA Filistin kamplarında yapılan katliam üzerine açılan soruşturma sonuçlandı. Soruşturma Begin'in kişisel sorumluluğunu ortaya koyduktan sonra savunma bakanı Sharon'un istifa etmesi gerektiğini vurguluyordu. Önce istifa eden Sharon iki gün sonra koltuksuz bakan olarak yine hükümette kalıyor ve bakanlar kurulu üyesi olarak görevine perde arkasından da olsa devam ediyor. Katliamda kişisel sorumluluğu İsrailli hakimler tarafından belgelenen Begin'in daha öncede Nobel barış ödülünü aldığını unutmamak gerek.

13 KIBRIS: SPYROS KYPRİANOU: oyların %56,5 ile Kıbrıs Cumhuriyeti(rum kesimi) cumhurbaşkanı seçildi.

20. HİNDİSTAN: Seçmenlerin %70'inin boykot ettiği assam seçimlerinde -ki GANDHİ'nin partisi kazandı- meydana gelen çatışmalarda çoğunluğu çocuk ve kadınların oluşturduğu 4.000'den fazla kişi öldü.

28. BREZİLYA: IMF(Uluslararası para fonu) Brezilya'ya 6 milyon dolar kredi verdi. 25 Şubat'ta bankalarda 4 milyar dörtyüz milyon dolar kredi vermişlerdi. Böylece Brezilya'nın borcu yüzmilyon dolara yaklaştı. Son borçları alabilmek için Brezilya'da varını yoğunu hipotek ettikten sonra IMF'nin hazırladığı ekonomik programı fa kabul etmek zorunda kaldı.

(Dessin de CAGNAT)

MART

2-9. ORTA AMERİKA: Papa Jean Paul II Haiti ve 7 orta amerika ülkesini ziyaret etti. Genellikle af, barış, anlayış şarkılarını söylerken Nicaraguada eski diktatör Somozanın amerikanında desteklediği, CIA'nın örgütlediği taraftarlarına dualar okurken Sandinist rejimi mahkum etmek istedi. Kilise tarihinde ilk defa olarak hristiyan halk tarafından yuhalandı.

6 ALMANYA: Almanya'da genel seçim: SPD Sosyal Demokratlar 25 sandalye kaybederek muhalefete düştüler. Hristiynlar 18 sandalye kazanarak iktidara gelirken, Liberaller büyük kayıp verdiler. Alman politik hayatında ilk defa olarak Yeşiller de parlamentoya girdiler. Bu seçimler Şansölye Helmut Schmit'inde politik sonu oldu.

7-12 BAĞIMSIZLAR: Yeni Delhi'de toplanan Bağımsızlar 7.nci zirvesinde Fidel Castro başkanlığı Indira Gandhi'ye devretti.

9 YUGOSLAVYA-TÜRKİYE: Belgrattaki Türkiye Büyükelçisi ermeniler tarafından vuruldu. Lübnan pasaportlu iki ermeni yakalandı.

10. ENDENOZYA: Bir general daha cumhurbaşkanlığına seçildi. General Suharto tek adaydı.

15 BREZİLYA: Yeni valiler göreve başladı. 22 valinin 10'u muhaleffetten. Bu 10 vali en kalabalık on bölgeyi yönetecekler.

19. CEZAYİR: Cezayir başkanı ŞADLİ Tunuş'a yaptığı gezide Burgiba ile bir dostluk anlaşması imzaladı. Şadli 26 Şubatta kral Hasan II'yide ziyaret etmişti.

20-21 FİNLANDİYA: Sosyal Demokrat parti başkanı KALEVİ SORSA yeni bir koalisyon hükümeti 1958 SA yeni bir koalisyon hükümete 1958 den beri ilk defa Köylü Partisi de katıldı.

21. AET: Helmut KOHL'un seçimeri kazanmasından sonra Burjuva para sisteminde yeni ayarlamalar yapıldı. Mark, Florin ve Belçika frangı değer kazanırken İtalyan liteti ile Fransız frangı değer kaybettiler.

23. A.B.D: Reagan Emerikan askeri programının genişletileceğini açık ladı.

NİSAN

5.FRANSA-SSCB: Fransa'da bulunan 47 Sovyet diplomatı ve görevlisi cssuslukla suçlanarak sınırdışı edildiler.

7.Fransız hükümeti amatör fransız sporcularının ırkçı güney afrika rejimi ile ilişkide bulunmalarını yasakladı.

10. F.K.Ö: Yaser Arafat'ın siyasi danışmanı ISSAM SARTAOVİ Portekiz'de öldürüldü. Olayı Abu Nidal grubu üstlendi.

12 A.B.D: Amerika'nın ikinci büyük şehri Şikaga'da bir siyah belediye reisi seçildi.

24. AVUSTURYA: Sosyal Demokrat Parti seçimlerde salt çoğunluğu kaybetti. Liberallerle bir koalisyon hükümeti kuran SPD başkanı Bruno KREISKY politik hayattan yavaş yavaş çekilmeye başladı.

PORTEKİZ: Portekizli seçmenlerden SOARES'in sosyal demokrat partisi galip çıktı.

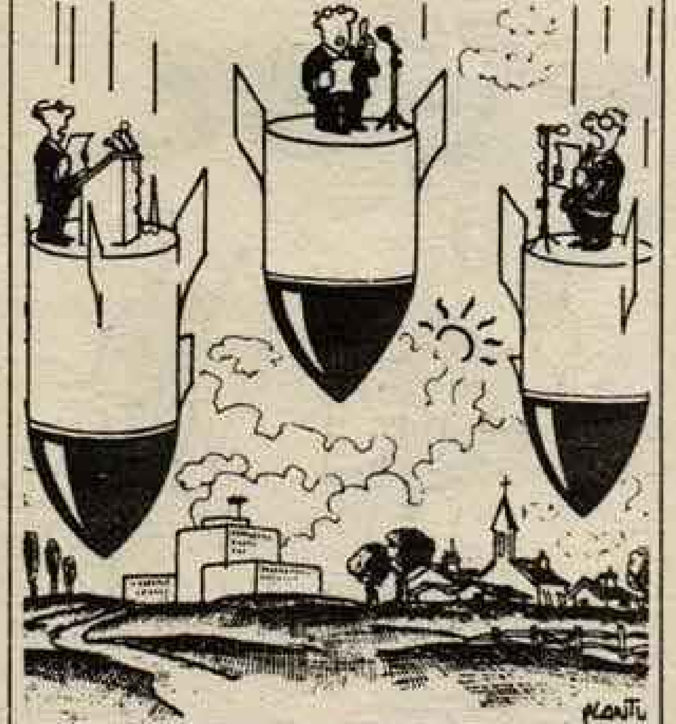
27. A.B.D: Reagan orta Amerikadaki işgalci, girişimci politikasını savundu.

MAYIS

1. POLONYA: DAYANIŞMANIN - düzenlediği gösteriler 20 şehirde yapılırken bir kişi öldürüldü.

3. SSCB.-A.E.T.-A.B.D: Sovyetler Birliği nükleer silahların sayımında Fransız ve İngiliz atom silahlarının da hesaba katılması gerektiğini savunurken NATO buna karşı çıktı.

3.A.B.D: Amerikan katolik kilisesi yayınladığı bir bildiride **"Atom silahlarının kullanmanın vicdan sızlık olduğunu açıklayarak her türlü deneme, yapım ve yerleştirmenin durdurulmasını"** istediler.

4. İRAN: Sovyet yanlısı TUDEH (Komünist) partisi kapatıldı. TUDEH Halkın Fedaileri ve Mücahitlere olduğu kadar Kürtlere karşıda Humeyni ve taraftarlarını desteklemişti. Şubat başından beri tutuklanan yönetici sayısı 1500'ü buldu. 18 Sovyet diplomatı da casuslukla suçlanarak sınırdışı edildi.

11. ŞİLİ: Eylül 73 darbesinden beri ilk ulusal protesto gösterisi yapıldı. Gösteriler önce sendikaları sonra yasaklanan siyasi partiler tarafından düzenlendiler. Haziran, Ağustos, Eylül ve Ekim ayında devam eden gösterilerde ölenlerin sayısı 70'i buldu. 1989' a kadar iktidarda kalmak isteyen Pinochet biraz yumuşar gibi görünsede yine şiddete baş vurdu. 18 Kasım'da Santiago'da düzenlenen bir protesto gösterisinde 500.000 kişi toplandı.

17. İSRAİL-LÜBNAN: İsrail ve Lübnan arasında sözüm ona bir anlaşma imzalanarak iki ülke arasındaki savaşa son verildi. Suriye-F.K.Ö ve Rusya tarafından mahkum edilen anlaşma parafe edilmedi.

27-28-29-30 WILLİAMSBURG ZİRVESİ: Ekonomik zirvede Batı Avrupa Devletleri, A.B.D.,Kanada ve Japonya güvenliklerinin bölünmez olduğu kararına vardılar. Ekonomik açıdan gözle görülür elle tutulur bir sonuç çıkmadı.

HAZİRAN

3. AFGANİSTAN: 8 seneye mahkum edilen bir Fransız dktoru affedildi.

7. NORVEÇ: Tutucu bir koalisyon hükümeti kuruldu.

8-12. AFRİKA BİRLİĞİ ÖRGÜTÜ: Libya'da başarızlığa uğrayan iki denemeden sonra Etyopya'da toplanan Afrika Birliği Örgütü Batı Sahara üzerine aldığı bir karardA Fas ve Polissario'nun ikili görüşmelere başlamaları gerektiğini vurguladı.

9. İNGİLTERE: M.Thatcher büyük çoğunlukla seçimleri kazandı. 1945'-ten beri böyle çoğunluk görülmemişti.

16. S.S.C.B: Yorgi Andropov devlet başkanı seçildi.

16-23.POLONYA: Papa Jean Poul II Polonya'ya yaptığı ikinci gezisinde yüzbinlerce kişi tarafından karşılandı. İnsan haklarından, sendikal haklardan dem çalan iki ker Jarujelski ile görüşüp ber kere de Valesa'yı kabul etti.

24. F.K.Ö.-LÜBNAN: Yasser Arafat Suriye'den sınırdışı edildi. Arafat Suriye ve Libya'nın F.K.Ö'ne yaptığı saldırıyı kınamıştı. Gerçekten de 4 Hazirandan beri Suriye'nin destekledigi Filistinliler Arafat'ın taraftarlarına saldırmakta idiler. Bunun sonu Arafat'ın Lübnan'ı terketmesi oldu.

26-27. İTALYA: İtalya'da yapılan genel seçimlerde Hristiyan Demokratlar önemli bir oranda gerilemiş olsalarda Sosyalist Bettino Craxi'nin kurduğu hükümette yine aslan payını aldılar.

TEMMUZ

14. TÜRKİYE- BELÇİKA-ERMENİLER: MİT AJANI olduğu ileri sürülen bir görevli BRÜKSEL'de öldürüldü. Olayı o güne kadar bilinmeyen Devrimci Ermeni Ordusu üstlendi. Daha sonra Hüsnü Göl adlı bir Türkiyeli ermeni Hollanda hükümeti tarafından yakalanarak Belçikaya iade edildi. Ağı cezada yargılanacak.

15. YUNANİSTAN- A.B.D: Yunanistandaki amerikan üsleri hakkında iki ülke anlaşmaya varabildiler. Anlaşma gereğince amerikan üsleri 1989'da boşaltılacaklar.

22. İRAN IRAK: İran ordusu 4 bir koldan saldırıya geçti. 1980'den beri süren savaşın yarım milyon can aldığı sanılıyor.

22. POLONYA: Sıkıyönetim yürürlükten kalkarken meclis bir yığın baskı kanunlarını çıkarttı.

27. TÜRKİYE -PORTEKİZ-ERMENİLER: 5 Ermeni Lizbon'daki Türkiye Büyük Elçiliğini basıyorlar. Bir ermeni ile bir portekizli polis çatışmada ölüyor. Kendi bombalarının patlaması sonucu ölen diğer 4 baskıncı ile beraber bir görevlinin hanımıda ölüyor. Ermeni örgütleri olayı davalarını kabul ettirebilmek için gerekli bir intihar olarak tanıttılar.

AĞUSTOS

4. YÜKSEK-VOLTA: Libya'ya yakın yüzbaşı Thomas SANKARA bir darbe ile idareyi ele aldı.

6. NİJERYA: Başkan SHAGARİ devler başkanı seçildi. Partisi oyların çoğunluğunu aldı.

8. GUATEMALA: Mart 82'de bir darbeyle idareyi ele alan General Rios Montt, yeni bir darbeyle devrildi. Darbeyi savunma bakanı general O.Mejia yaptı.

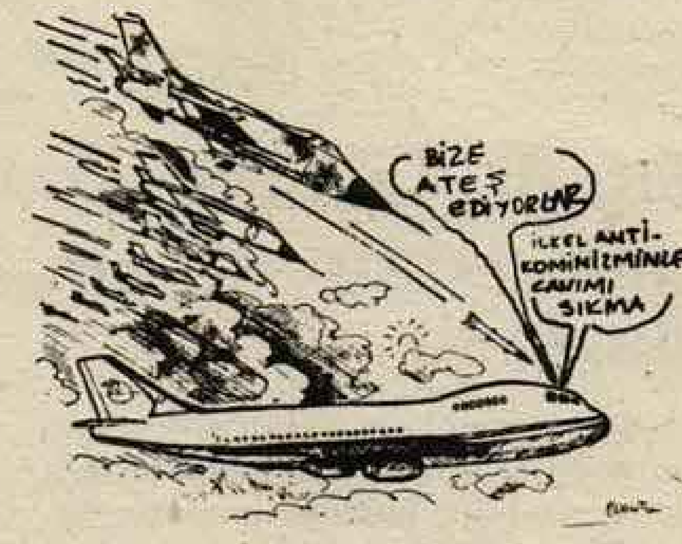
14. PAKİSTAN: Ziya Ül-Hak rejimine karşı direnişme hareketi başladı.

21. FİLİPİNLER: 1980'den beri A.B.D lerinde sürgünde olan Muhalefet lideri Benigno Aguino, kendisini ülkesine getiren uçaktan inerken öldürüldü. Başkan Marcos'un en önemli rakibi idi. Cenazesine 3 milyon insan katıldı. Karkos rejimine karşı protesto gösterileri zaman zaman devam ediyor.

25. A.B.D.- SSCB: 5 senelik yeni bir tahıl anlaşması imzalandı.

27. SSCB: Cenevre'de bir anlaşmaya varılırsa(!) batı avrupaya yönelik Sovyet füzelerinin başka yere yerleştirilmeyip imha edileceği başkan Andropov tarafından açıklandı.

31 AĞUSTOS- 1 EYLÜL: 269 kişi taşıyan bir Güney Kore uçağı Ruslar tarafından düşürülüyor. Uçağın ABD hesabına casusuluk yaptığı iddia edildi.

EYLÜL

)-9. İSPANYA: Kasım 1980'den beri süren Batı avrupa güvenliği üzerine konferans sona erdi. 1975'de Helsinki anlaşmasını imzalayan ülkelerin dış işleribakanları üç senede hazırlanan fakat içeriği boş olan bir metne imzaları çaktılar.

15-23. BELÇİKA: Kamu sektörünün yürüttüğü büyük grevler özellikle Brüksel ve Valonya kesimlerinde hayatı felce uğrattılar.

26. BİRLEŞMİŞ MİLLETLER: Birleşmiş Milletler 38 inci meclisinin açılışında konuşan Reagan Cenevre görüşmelerinde daha yumuşak davranacağını(!) söyledi.

28. SSCB: Hasta olduğundan, okuttuğu bir söylevde, Reagan'ın son söyledikleri numara olarak nitelendiren Andropov A.B.D'nin Emperyalist arzuları ile sınırsız maceracılığına saldırdı.

29. MEKSİKA: Meksika 1982 ile 1984 arasında ödemek zorunda olduğu 11.4 milyar borcu ertelemeyi başardı(!) ve 7 milyon da borç aldı.

EKİM

8 İRAN-IRAK: Fransa İran'ın tehditlerine rağmen Irak'a Süper Etendard denilen 5 uçağı kiraladı. Birleşmiş Milletler bölgedeki bütün çatışmaların durdurulması yönünde karar alsada İran 20 Eylül'de Irak Kürdistanında başlattığı saldırıya devam etti.

10. İSRAİL: Beginin çekilmesinden sonra kendisi gibi eski terörist Yıtzhak Shamir eskisinin aynı olan yeni hükümetin başına geçti.

12. ÇİN: Çin Komünist Partisi Merkez Komitesi Parti stilini yönlendirici bir kampanya açtı.

22-23: Batı Avrupa'da iki milyon kişi Nükleer silahlara karşı gösteri yaptı. Bonn, Hamburg, Stuttgart, Roma, Madrit, Brüksel ve La Haye de yüzbinler atom silahlarına(Amerikan olsun Rus olsun) hayır dediler.

25.A.B.D. -GRENADA: ABD askerleri Granada adasını işgal ettiler. Adadaki Küba yanlısı rejim, iktidar partisinin radikal kesimi tarafından yıkılmış ve başbakan M.Bishop öldürülmüştü. Reagan adanın Sovyetler ve Küba'nın uzantısı haline geldiğini ileri sürdü. Çıkartma Amerikan halkı tarafından coşkuyla karşılanırken Amerikanın müttefikleri tarafından bile kınandı. Bu çıkartmanın Nicaragua için düşünülenin bir provası, hazırlığı olduğuda ileri sürüldü. Reagan'ın Lübnandaki bağımsızlığını örtbas etmek istediği tezi de savunuldu.

31 ARJANTİN: RAUL AKFONSİN Peroncu adayı yenerek Cumhurbaşkanı seçildi. 10 senelik askeri faşist diktatörlük çökmüş oldu. 10 Aralıkta göreve başlayan başkan 13 Aralıkta Cunta şeflerinin yargılanacağını açıkladı. Cunta şefleri birkaç ay önce, günün birinde yargılanmalarını önleyecek yasaları çıkarmışlardı. Aklınıza başka cunta generalleri de gelebilir. Darısı kimin başına desek!

KASIM

2. GÜNEY AFRİKA: Beyaz seçmenlerin yüzde 66'sı siyahlara politik haklar tanımayan yeni ANAYASA'yı onayladılar.

7-10. CEZAYİR-FRANSA: Bağımsızlığa kavuştuğundan beri ilk defa bir Cezayir Cumhurbaşkanı Fransa'ya gezi yaptı.

9-14. ABD-JAPONYA-GÜNEY KORE: Üç ülke arasındaki askeri bağlar daha sağlamlaştırıldı. Japonya'nın NATO'ya girmesi gündemde.

15. KIBRIS-TÜRKİYE: Kıbrıs'ın kuzeyinde, Rauf Denktaş'ın yönetiminde Kuzey Kıbrıs Türk Cumhuriyeti ilan edildi. Tek tanıyan ülke Türkiye oldu.

ARALIK

1. VENEZUELLA: Sosyal demokratlar seçimleri kazandılar.

4-6. A.E.T: nun Atina zirvesi büyük bir fiyasko ile sonuçlandı.

5.NICARAGUA: Managua 1985'te seçimlere gidileceğini açıkladı. ABD jesti ilginç bulsalarda YETERSİZ olduğunu da vurguladılar.

10. NORVEÇ: Valesa'nın hanımı kocasına verilen Barış ödülünü aldı.

11. BANGLADESH: Sıkıyönetim Şefi general Ershad kendini devlet başkanı ilan etti.(Bir tek o değil)

18. JAPONYA: 1945'ten beri iktidarda olan Liberal parti seçimlerde geriledi. Lochheed uçak alımında rüşvet almaktan ceza yiyen eski başbakan TANAKA hala mebus.(Loched davasında ceza yemiyen tek ülke Türkiye)

28. UNESCO: A.B.D. 1985'te Unesco'dan çıkacağını açıkladı. Sebep üçüncü dünya ülkelerinin Amerika'ya karşı güttükleri kültürel politika.

31.NİJERYA: Ordu yönetimi ele aldı.

İşte bir yılın bilançosu. Her ne kadar eden gider beteri gelir densede 84 için mutlu yıllar dilemek güç değil.

N.A.

Bugünkü esas görev ve D.T'nin eğilimi üzerine

Devrimci savaşın vardığı sonuç ve içinde bulunduğu dönemin özellikleri kavranmadan; bugünkü ivedi görevleri gerçekleştirmek için kalıcı ve köklü bir mücadeleye girilemez. Ezberlenmiş ve çokça bilinen formülleri ahmakça yenileme yerine; canlı hayatı daha objektif bir değerlendirmeye tabi tutmalıyız. Bugünkü canlı gerçeğin özgünlüğüne daha somut yanaşmanın gerekliliğini bilince çıkarmalıyız.

M-Leninistler mücadele biçimlerini ve taktiklerini bilinmeyen olgular üzerinde ve bulanık fikirler temelinde geliştirmezler. Bu nedenle sınıflararası ilişkiyi, yaşanan her anın somut özelliklerini dikkatli ve titizlikle irdelemeyi bir an olsun unutmazlar. Eski hatalara, yeni ideolojik ve siyasi kararsızlıklara yol açacak propaganda ve çalışma metodlarından uzaklaşmalıyız. Bu nedenle müttefiklerimizi, ittifak güçlerimizi doğru tespit etmek zorundayız. Yürüttüğümüz savaş içinde dostla düşmanın kesin bir ayrımını yapmak, esas düşmana kesin darbeyi indirmek, kötü müttefiklerle geçici ittifaklara girmek, diğer düşmanları teşhir ve tecrit etmek; ittifak politikamızın temeli olmalıdır.

Her türlü yanlış eğilimden sakınmak için bugünkü siyasi faaliyetlerimizin temeli neye dayanmalıdır; soruna açık yanıt vermek gereklidir. Askeri faşist diktatörlüğe karşı mücadelede yanlış eğilimlerin yeşerdiği, reformist alternatiflerin sunulduğu bugünkü dönemde görevlerimizden biri de; bu liberal ve reformist anlayışlara karşı mücadele etmektir. Devrimciler bugünkü faaliyetlerinin merkezine faşist diktatörlüğün yıkılması hiç şüphesiz ileriye doğru devasa bir adım olacaktır. Faşist diktatörlüğün devrimle yıkılması gerektiği propagandası bugünkü siyasi faaliyetlerin temelini oluşturmalıdır.

Burjuva demokrasisini getirmek için sosyal demokratlarla flört etmenin zeminini yaratmak, batı tipi burjuva demokrasisine bel bağlamak, kurtuluşu onda aramanın bir ifadesidir. Bugün sosyal demokratlar burjuva devletlerinin toplumsal ve askersel dayanaklarını oluşturmaktadırlar. Onlar devletin bir parçası durumundadırlar. Bu gerçekler tüm çıplaklığı ile görülmeden, sosyal demokratlarla, bugün faşist diktatörlüğe karşı imiş gibi görünen kaşarlanmış gericilerle demokrasiye dönüşü gerçekleştirmede medet ummak devrimcilik değil, reformculuktur. Proletarya faşizme karşı hiçbir zaman elini kolunu bağlamaz. O her dönem yeni yeni alternatiflerle savaşın kapsamını zenginleştirirken; ilerici iktidarları, devrimci hükümetleri, toplumsal reformları alternatif olarak dayatabilirler. Hatta bu dönemde dayatmalıdırlar. Bu nokta tartışılmalıdır.

Sosyal demokratların iktidarları olsun, burjuvazinin faşizme karşı olan Liberal kanatlarının iktidarları olsun; ilerici, demokrat iktidarlar değildir. Tersine gerici iktidarlardır. Bu gerçek bilinç altı edilmelidir. Sonuç olarak askeri faşist diktatörlüğe karşı Burjuva demokrasisi alternatifini dayat mak reformculuktur, sınıf işbirliğidir.

Devrimci Selamlar
Bektaş Peköz

Son soruya son cevap

23 Ocak 1983'de Askeri Faşist Diktatörlük Ali Aktaş yoldaşımızı da darağacında katletti. Katlinin 1. yıldönümünde acımızı kinle boğduk. Yaşatıyoruz...

Yoldaşımızın daracındaki son sözlerine dair.

Son soruya son cevap
Son cevaptı
Ali'den cellatlara
"İnandığınız öbür dünya
Varsa eğer
Ordada yakanızdadır
ellerim"
Olmazsa ne yazarki
be yoldaş
Yoldaşların senin avuçlarınla
Kavradılar silahı
Senin beyninle baktılar
bilime
Senin düşüncenle nakış nakış
işlediler kavgayı
Ve senin ellerinle yapıştılar
Silkeleyecekler yakalarından
onları..

Hamburg'tan yoldaşları

Yeni yıla girerken

içimde anlatılmaz duygular dostlarım
yeni yıla sizden uzak girerken
biz sımsıcak evlerimizde
karınlarımız tok
insanoğlu ekmek kavgalarında
ve bağımsızlık uğruna ölürken

kara kağıtlarda sarı yazılar gibi
gecenin ortasında bir yerde
yâhut bir sabah ölüme giderken
size mutluluklar dileyeceğim
dostlarım
hür olma kavgasından sonra
yeni yıla girerken

Can YOKSUL

Suudi Arabistan'daki işçilerimizin durumu

Selam Demokrat Türkiye Gazetesi görevlilerine, devrimci selamlarımızı iletir iyi günler, görevlerinizde başarılar dileriz. Bizler burada Suudi Arabistan'da, Riyad kentinde çalışan bir gurup işçi arkadaşız. Burada Hitler bozması bir Alman şirketinde çalışmaktayız. Emek gücümüzü yok pahasına silip süpürüp alıp gidiyorlar. Sevgili dostlarımız burada bazı yaşam koşullarını ve çalışma şartlarımızı sizlere anlatmaya çalışacağız.

Sizlerinde daha iyi bildiği gibi burası emperyalizmin açık pazarıdır. Buradaki sömürü şekli ilkel ve açık bir sömürü vardır. İşçi en basit şekilde de olsa örgütlenmesi, sendikalaşması kesinlikle yasaktır. Hiçbir siyasal hakka sahip değiliz, sağlık kontrolü diye birşey yoktur. Buradaki iş ve işçi anlaşması sözlü olarak yapılır yada açık kontrol denen türden bir kontrat imzalatırlar. Bu ülkede her kapitalist ülkeden her milliyetten işçiler çalışmaktadır. Burada çalışan biz işçilerin aynı şartlar altında sömürülüp ve damarımızdaki kanımızı bir vampir gibi emmektedirler patronlar.

Biz işçilerin yattığı kampın adına işçi kampı adı verilir. Aslında işçi kampı değil bir Nazi tutsak kampıdır. Bu kamplar aslında her türlü sağlık şartlarından uzaktır ve etrafı 2 km duvarla çevrili birde suru vardır. Koğuş dedikleri 4x4 m. odalarda 8 kişi veya Konteyna dedikleri 3x12m. Konteynalarda 16 kişi üst üste yatırılırlar. İşyerine götürürken ve işyerinden kampa getirirken damperli arabalara doldurup işçiyi bir hayvan misali taşırlar. Sabahın saat dördünde kalkarsın damperli arabalara biner bir bir buçuk saat yol gideriz ve öğlenleri aynı şekilde yemeğe getirirler daha uzak olan yerlerde de yemeği öğlen saatlerinde iş yerine getirirler. Eline tabağı alırsın sıraya girer yemeğini alır çölün ortasında yiyebilirsen tozun toprağın içinde. Kaşığımız, bardağımız, tabağımız ya belimizde bağlı ya da yanımızda gezdirdiğimiz torbamızdadır. Akşam olur saat 8.de 7.de işi bırakır geliriz. Kampın bir demir kapısı vardır. Onun da bir açılma saati vardır, o saat zili çalsın ki kapı açılsın zaten dar bir kapıdır. Sıra beklersin girmek için giresin yemek almak için bir süre, yorgun argın yine ayakta bekleriz. Yediğimiz yemekte yemek olsa. Yemek şirket tarafından yapılır. Bizlerden ayda 300 SR kesilir ama gelde gör yediğimiz yemeği. Patronun köpeğine versen yemez. Sabah olur kalkarsın kahvaltı için yemekhaneye gidersin yani gideriz varır bir termostan çay alabilmek için hayli sıra beklersin. Bir plastik kovanın içine konmuş şekerin başına üşüşürüz ortalık ana baba günü olur. Kaşıkla şekerini almaya fırsat bulamazsın, alabilirsen elinle al. Burada biz emekçilere hiçbir şekilde istirahat hakkı tanınmamaktadır. Bütün bunları yaparken işveren, hiçbir zorlukla karşılaşmamaktadır. Çünkü en büyük desteği buradaki yönetimden almaktadır.

İşçi herhangi bir konuda işvereni şikayet ettiği takdirde işveren hep haklı çıkarılmaktadır. Bu şikayetler iş ve işçi bulma kurumuna yapılıyor ama burada grev ve toplu her hangi bir gösteri yasak ve cezaları çok ağırdır. Çünkü buradaki yönetim sistemi gerici bir diktatörlüktür. Krallıktır. Çalışamaz duruma düşen işçilere küçük bir meblağ ödeyip geldikleri yere geri gönderilmektedirler.

Genelinde çalışma yerlerimiz şehirden çok uzak olduğu için ihtiyaçlarımızın karşılanması için haftada bir defa çarşıya servis çıkartılmaktadır. Bu servisler normal olarak yük Tırlarıdır. Bir Tır'a 150 kişi bindirilmektedir.

Bütün oradaki emekçilere, işçilere burada çalışan emekçi ve işçilerden iyi günler ve devrimci selamlarımızı iletiriz.

AA.Dayı.

Yaşatacağız!

Yaşayacaksın, bütün zorluklara
rağmen
Atacaksın toprağa tohumları
Beklemek yok öyle boşta
Belki zor yaşamak(!)
Ama yaşayacaksın, yaşamak
zorundasın
Açacak diktiğin çiçekler
Sen sonsuz uykunda uyurken
Belki farketmeden yeşerecekler
Elini uzatsan dokunursun yosunlara
Yosunlar taşları sarar, kucaklar
Senin özlemin, inancın
Bütün insanlığı sarar, kucaklar
Yaşatabilirsek eğer,
Ezdirmezsek yeniden
Sen duyacaksın başucunda
Yeşeren otlardan
Sana gelirken, hüzünle karışık
Sevinç içinde
Senin özverinle övüneceğiz
Destanlar yazacağız sana
Yaşayacaksın sen!
Seni güçlü kollarımızda,
Yaşatacağız!.

Rosenheim'den Halis

Azınlık ve ulus karıştırılıyor

Reformist yazıları yayınlıyorsunuz, Reformistlerin Lenin'in, Stalin'in isimleri arkasında saklanmaya hakkı yoktur. Prof. nereden kaynaklanarak Kürtleri azınlık olarak getiriyor? Azınlık ve Ulusu karıştırıyor.

Sovyetlerde (50 dil vardı), azınlıklara özerklik verilmiş, uluslara bağımsızlık. Ancak kapitalizm-emperya lizm kuşatması altında, karşılıklı barışa ve güvene dayanarak ulusların isteğiyle Birleşik Sovyet Sosyalist Cumhuriyetleri kurulmuştur.

Saygılarımla.
Saarbrücken Cezaevinden.

Bir Demokrat'ın düşünceleri üzerine

Ulus mu azınlık mı?, bağımsızlık mı özerklik mi?

Libya'da nadiren bulduğumuz gazetelerden biri de Demokrat Türkiye dir. Demokrat Türkiye elime geçince satır satır hepisini dikkatle okuyorum. Fakat bazı düşüncelerini yanlış görmekteyim. Bu sayıdaki sayın Profesör Dr. Hakkı Keskin imzasıyla yazılan Türkiye'de halklar sorunu yazısının bazı yanlarıyla ilgili düşüncelerimi size yazmak istiyorum.

Herşeyden önce sayın yazar Kürt halkını azınlık bir halk olarak ele almakta ve çözüm olarakta kültürel özerkliği önermektedir. Halbuki 3 bin yıllık bir tarihi geçmişe sahip ve üzerinde bir kaç Avrupa milletinin (Belçika, İsviçre, Hollanda vs.) nüfusundan fazla Kürt halkının yaşadığı bir Kürdistan, bir ülke gerçekliği var ortada.

Bu gerçekliği bugün değil bir devrimci, demokrat, emperyalistler bile yatsımamaktadır.

İkinci olarak yazar Kürtlerin dilinin ve kültürünün baskı altına alınmasına bir anlam verememektedir. Bence tam tersine eğer eğemen bir sınıf bir halkın en tabi hakkı olan dilini ve kültürünü bu kadar vahşice baskı altında tutuyorsa, o haklı olarak Kürt halkını azınlık bir halktan ayırmaktadır. Bir Rum azınlığı bu haklara yetinebilir, ama Kürdistan halkı bu hakla kendi sınıfsal ve ulusal çıkarlarının farkına kısa zamanda varacak ve o zamanda bu eğemen sınıf ve müttefikleri için kıyamet kopacaktır.

Son olarak yazar birçok Türk ve Kürt devrimci ve demokratının kendisiyle aynı görüşleri taşıdığını iddia etmektedir. Bence halkının çıkarlarını kavramış, acılarını iliğinde duyduğu yabancılaşmamış, herhangi bir Kürdistanlı gerçek sosyalist ve demokrat eğemen sınıfların değirmenine su taşıyan bu görüşleri benimseyemez. Tam tersine bu düşüncelerle savaşmayı bir insanlık ve yurtseverlik görevi sayacaktır. Kürdistan halkının çıkarları bağımsızlıktadır. Kürdistan halkının sorunu yalnız bir dil ve kültür sorunu değildir. Çok ağır sorunlardır...

Libya'dan Reşit

Kendisini dayatan sorunlar

Bir demokratın sahip olması gereken özelliklere sahip oluşumdan dolayı Demokrat Türkiye gazetesi de dahil olmak üzere Kürdistan ve Türkiye devrimlerine hizmet etme iddiasıyla yayınlanan her türlü yayını olanaklarım dahilinde okuyorum. Şunu iddia ediyorum. Her demokratın her devrimcinin devrim şehitlerimizin anılarına bağlı kalmanın bir gereği ve inançlarından başka ellerinde hiçbir olanağı olmayan devrim tutsaklarımızın tarihe mal olmuş direnişleri karşısında mutlaka ama mutlaka yerine getirmesi gereken zorunlu görevleri bulunmaktadır.

Politika ile ilgilenen çok sıradan bir insanın bilincinde çıkarmış olduğu bu gerçeklik ne yazıkki "Demokrat Türkiye" nin sütunlarında çoğu kez özünden boşaltılarak getirildiği bilinmektedir.

Kısacası "Türkiye'de Halklar Sorunu" başlıklı makalede "Prof.Dr. Hakkı Keskin" imzası ile yayınlanan fazla ayrıntılarına girmeden konuya ilişkin düşüncelerimi açıklamak istiyorum.

Bay Keskin Kürdistan ve Türkiye'de kendisini dayatan sorunlar karşısında çözümleyici faktör olmak istemektedir. Fakat ne yazık ki o, sorunların çözüm kaynağını oluşturan halkayı kavrayamamaktadır. Dolayısıyla salt kendi subjektif iyi niyetiyle çözümleyici olabileceğini ummaktadır. Fakat ne acı ki çok yanılmaktadır.

Kürdistan ve Türkiye halklarının karşılıklı güven içinde tam eşitlik temelinde birliği ancak ve ancak T.C devletini yıkmayı hedefleyen her iki halkın mücadele birliğini yaratmaktan geçecektir.

Cemil Çetin
LUDWIGSBURG

Ahret yolcusu Ero

(Sırp Halk Masalı)

Çev. Özdemir Başargan

Bir köylü ve karısı tarlada mısır çapalıyorlarmış. Öğle üzeri adam atı sulamaya götürecek olmuş. Karısı da ağacın gölgesinde biraz kestirmek için uzanmış. Bu sırada külahını kulaklarına kadar yatırmış, ıslık çalarak Ero çıkagelmiş.

- Günaydın hanımefendi!

- Günaydın, köylü dayı! Nereden gelir, nereye gidersin?

- Ahretten gelirim.

- Hay allahım! Acaba orada bizim Mujo'yu hiç gördün mü? Birkaç ay önce ölmüştü de...

-Görmez olur muyum? Benim ahret komşumdur.

- E sağlığı nasıl, iyi mi? İşleri yolunda mı?

- Sana nasıl desem? Aslında bakarsan pek de iyi değil. Arkadaşlarıyla bir araya gelip otursa, canı kahve içmek istese, kahve söyleyecek parası bile yok.

- Ee, sen oraya dönecek misin?

- Şimdi oraya gidiyordum...

- Öyleyse zavallı Mujo'ya iletilmek üzere sana para versem...

- N'olacak canım, ver sevabına götürürüm.

Kadın kocasının ceketi asılı ağaca gitmiş, cebinden kesesini çıkarmış, Mujo'ya götürmek üzere köylünün eline tutturmuş...

Ero, para kesesini alır almaz, vadiden aşağı yollanmış. Daha gözden kaybolmamış ki, kadının kocası çıkagelmiş. Kadın olup biteni ona anlatmış:

- Ne?!.. diye bağırmış adam, seni ahmak. Seni budala seni! Nerede bu adam? Nereye cehennem oldu?

- Şu tarafa, diye cevap vermiş karısı korku içinde, vadiden aşağıya doğru.

Köylü atına atlar atlamaz dolandırıcının peşine düşmüş.

Ero etrafı bir kollamış, köylünün dörtnala peşinden geldiğini görünce, dere kenarındaki değirmene dalmış, değirmenciye bağırmış:

- Aman kardeş, durma kaç! Yoksa başın belaya girecek. Şu atlıyı görüyor musun, seni öldürmeye ahdetmiş. Hemen külahları değişelim, sen git ormanda kaybol. Ben bu adamla başa çıkarım.

Değirmenci, atlının yalın kılıç değirmene doğru dörtnala geldiğini görünce, müthiş korkmuş, daha fazla düşünmeden, unlu külahını Ero'ya verip onunkini kendi kafasına geçirip tabana kuvvet ormanda seğirtmiş.

Ero değirmencinin külahını kafasına tam geçirmiş ki, kızgın köylü elde kılıç içeri dalmış:

- Hey değirmenci! O herif nereye gitti?

- İşte o tarafa... Bak çalıların içine kaçıyor, demiş Ero.

Sen hele tut şu atımı, diyerek dizginleri Ero'ya verip, çalılıklara doğru seğirtmiş kızgın köylü...

Biraz sonra zavallı değirmencinin ensesine yapışmış, ama biraz hırpaladıktan sonra kendisinin de oyuna geldiğini anlamış.

Paldır küldür değirmene koşmuş, ama o değirmene dönene kadar, Ero atı alıp çoktan kayıplara karışmış...

Bunun üzerine, içinden karısına söylenerek, kös kös tarlaya dönmüş. Kadın *"N'oldu? Parayı geri alabildin mi? Ya atın nerede?"* diye sorunca, köylü fesini yere çalmış:

- Sen Mujo'ya tütün ve kahve parası gönderdin. Ben de senden geri kalır mıyım? Zavallı ahrette yaya kalmasın diye ben de atımı yolladım!

Ulusların kendi kaderini tayin hakkı üzerine

Gerek Türkiye, gerekse Kürdistan sol hareketi içinde yanlış ve dar bir yayın politikasının egemen olması ve hep aynı kalıplar içinde "tartışılan" sorunların belli çevrelerle sınırlı kalması nedeni ile, bütün kitleye hitab edebilecek ve kitlelerin sorunlarının tartışılmasında bir araç olabilecek Demokrat bir gazeteye bu anlamda büyük bir ihtiyaç sözkonusu idi. DEMOKRAT TÜRKİYE bu ihtiyacı giderebilme konusunda var olanların içinde ileri bir adımdır. Ancak, bu durum D.T'nin yanlış bir anlayışı aşmaya çalışırken, diğer yandan kendisinin de içine düşmüş olduğu eksik, aksak ve yanlışlarını göz ardı etmemiz gerektirmez.

Hiç kuşkusuz izlenen yanlış bir mantığın egemen olduğu ortamda, Demokratik bir yayın koşulunu yaratmak ve yayını sürdürmek oldukça zor ve zahmetli bir çabayı gerektirir. Böyle bir yayın aracının; başta ekonomik imkanların yanında, çeşitli dallarda şu veya bu biçimde pişmiş kadrolara, Teknik elemanlara, v.s. ihtiyaç duyduğu doğrudur.

Ancak, bu ihtiyacı gidermek ve yayını istenilen düzeyde sürdürmek için ille de yanlış yapmak, başka bir ifade ile ciddi çözüm bekleyen sorunları, ciddiyetten uzak tekrarlarla geçiştirmek doğru değildir. Ne yazık ki, D.T'de zaman, zaman ciddi sorunları oldukça seviyesiz bir biçimde tartışan yazılara raslamak mümkündür. Bu tür yazıların bir örneğide D.T'nin 17 Aralık 1983 sayısında, prof. Dr. Hakkı Keskin'in "Türkiye'de Halklar sorunu" Başlıklı yazısıdır.

Gerek Kemalizm, gerekse T.C devletinin Kuruluşundan yana sık, sık söylenenlerin, bugün de "Sosyalizm" adına yapılan bir tekrardan başka hiç bir anlam ve içeriği olmayan bu yazı ile ilgili hiç kuşkusuz muhatab alınması gereken prof. Dr. Hakkı Keskin değil, DEMOKRAT TÜRKİYE dir. Bunun iki önemli nedeni vardır. Kürdistan ve Kürt Ulusal sorunu Bilimsel bir Marksist çözüm bekleyen ve önemli sorunlardan biridir. D.T. bir Gazete olarak bu konuda üstüne düşen görevi yerine getirmekten uzak olduğu gibi, Kürdistan sorununa ilişkin Kemalist ideolojinin yayın aracı da olmamalıdır.

2- D.T'nin; "Türkiye'de Halklar sorunu"nu bahane ederek, Kürt ulusal sorunu başlığı altında T.C sömürgecilerine bir özeleştiri mahiyetinde olan prof. Dr. Hakkı Keskin'nin ki gibi özeleştirilerin de aracı olmamalıdır. Redaksiyon Kurulu ve diğer sorumlularının bunu fark edemiyecek durumda olduklarını hiç sanmıyorum. Bundan dolayı, ben prof. Dr. Hakkı Keskin'in kendi görüşü imiş gibi sunduğu Kemalist mantığın, Türkiye sol hareketi için de de halen yaygın olması nedeni ile bir hatırlatma yapmakta yarar görüyorum:

Hemen belirtmek gerekir ki, yıllar dır aynı mantık ile bir takım kalıplar içinde tartışılan Kürdistan ve Kürt ulusal sorunun, halen gündemdeki yerini bir anlama korumasının en önemli nedeni, Kürdistan'ın emperyalistler tarafından çizilen suni sınırlar içinde değerlendirilmesi ve bu parçalanmışlığın olduğu gibi kabul edilmesidir. Dolayısıyla soruna bu mantıkla yaklaşıldığı müddetçe, ne kadar "sosyalist" biçimler verilirse, verilsin, mantığın özü gereği Prof. Dr. Hakkı Keskin gibi Kürdistan'ın ve Kürt ulusunun varlığını inkar etmemek mümkün değildir.

Kemalist mantık Kürt ulusal sorununun çözümünde denenmiş ve denenmeye de çalışılan yollardan biridir. Eğer Kürdistan tarihi gözden geçirilirse, görmek isteyen gözlerin göreceği bir gerçek var. Bu gerçek sosyalist bir amaç ve önderlikten yoksun olsa bile, Kürt halkının sık, sık ekmek ve bağımsızlık uğruna uygulandığı ve hemen, hemen her dönemde M. Kemal Atatürk'ün "meşur" tezi olan "Türkiye Cumhuriyetinin bölünmez bütünlüğünü parçalamak" gerekçesi ile katledildiği, soykırımlara ve mecburi iskanlara tabi tutulduğu gerçeğidir. Kemalizm bu katliamlarını demokrat hatta "sosyalistleri" bile ikna edebilecek biçimde "gerekçelendirmiştir".

Kemalizmin sunduğu gerekçelerle ikna olmuş Prof. Dr. H. Keskin de yazısında; Kürdistan ve Kürt halkının ulusal varlığını inkar etmek, ettirmek için, silah zoru ile yok etmenin yanı sıra, "dağlı Türkler", "Anadolunun ilk Türk sakinleri Kürtler", "101 soruda Türklerin Kürt boyu", "Türk Kürtleri"vs. Kürdistan dememek için büyük bir çaba sarf etmiş.

Ve Prof. Dr. H. Keskin bir yandan Kemalizm'i, diğer yandan da Stalinizm'i örnek vererek, her iki örnekte de Kürt ulusunun "kendi kaderini tayin hakkının" mutlaka korunarak "T.C. devletinin sınırları dışına taşınmaması gerektiğini ısırarla belirtiyor. Oyas Prof. Dr. H. Keskin'in deyimi ile eğer "Kürt vatandaş Türk olarak görüldüğünden general de, profesör de, bakan da, başbakan da olabilmiş" ise ve T.C. Devleti "Kürt vatandaşa sosyal, politik ve ekonomik hakların verilmesinde farklı uygulama genelde yapamamış" ise, "Kürt halkının yaşadığı sömürü ve baskı, Türk halkının yaşadığı sömürü ve baskıdan genelde farksızdır, sınıfsaldır" ise ne diye Kürtler ile ilgili ulusal sorun diye bir sorun gündemleşiyor? Ayrıca Profesör'ün yukarıda sıralanan sözleri ile, şu sözler birbirini dıştalamıyor mu? Türkiye de Kürt halkına kültürel düzey de ki bir eşitlik verilmemiştir...", "Kürt halkının çoğunluk oluşturduğu köy, mahalle ve Kentlerde aynı zamanda kendi anadilini öğrenme hakkı neden verilmesin? Neden Kürt halkı kendi dilinde bir radyo ve televizyon yayınına, basın organlarına sahip olmasın? Neden Kürt dili, edebiyatı ve kültürü için fakülteler olmasın Türkiye'de?".

Evet, Prof. Dr. H. Keskin bir "sosyalist" olarak, T.C'ne, Kürtlere verilmesi için önerdiği şu yukardaki "hak"ların, ırkçı Baas partisinin 1971 otonomisinin ne kadar gerisinde olduğunu biliyor mu? Ama bence bu bilmemezlikten ziyade, çok bağnaz bir şovenizmdir.

Ve ulusal sorunu marksizm adına kalıplar içinde tartışan ikinci bir Profesör'e daha rastlanmamıştır. "Ulusların kendi kaderini tayin hakkı"nı yazan ve geliştirenlerin hiç biri, Prof. Dr. H. Keskin gibi "Türkiye Cumhuriyetinin bütünlüğünün gereği olarak" düşünmedikleri için onlarda bir ülkenin, ulusun bütününün bir parçasını koparıp başka bir ulus ile meşru nikahlı evlendirmeye zorlamak diye bir görüşe raslamak mümkün değildir. Bu anlamda Prof. Dr. H. Keskin'in önerdiği biçimde "her ulusun kendi kaderini tayin hakkı" T.C. devleti sınırları dışına taşan, Irak, İran, Suriye Kürtlerini de içeren bir Kürt devletini öngörmektemidir? sorusunun pozitif bir cevabı marksizm de bulunamaz.

Sonuç olarak: Kürt ulusal sorunu Kemalist bir mantık ile çözülemeyeceği gibi, Stalin'in "ulusal sorun" ile ilgili bilimsel olmaktan uzak, dinsel bir iman gibi ard, arda sıraladığı kalıplar içine sıkıştırılarak da çözülemez. Gerek 4 parçaya bölünerek, her parçasının da ayrı, ayrı ulustan sömürgecilerin denetimine terkedilmesi ve gerekse, kendi içinde geçirdiği bir takım evreler nedeni ile Kürdistanın özgül bir konumu söz konusudur. Bu konum Kürt halkının "Kendi kaderini tayin hakkı"nda bağımsız bir devleti zorunlu kılmaktadır.

Mesut Zilan
Kopenhagen

Hamburg Alman-Yabancılar Dayanışma Derneği buradaki sorunları tartışma toplantısı düzenledi

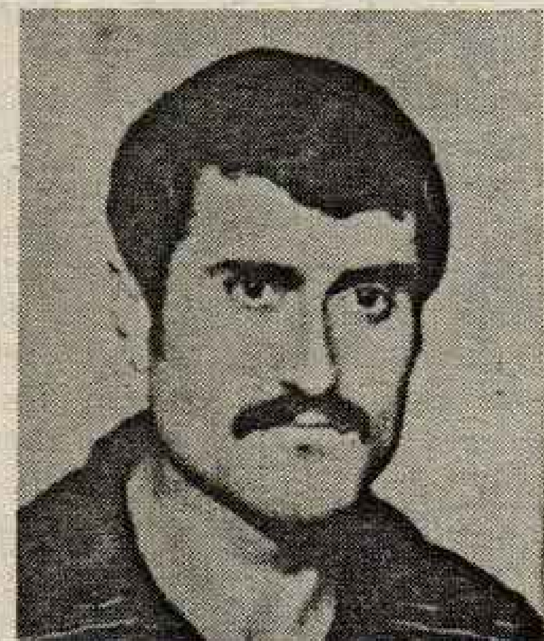
22 Ocak 1984 tarihinde, Pazar günü, saat 13.00'de Türkiyeli işçilerin çeşitli sorunlarını tartışmak için Hamburg Alman-Yabancılar Dayanışma Derneği bir tartışma toplantısı düzenliyor. Buradaki sorunları tartışma ve sorulara cevap şeklinde olacak bu toplantıya aşağıdaki şu konuşmacı ve kuruluşlar katılıyor.

1- Cihan Arın : Yabancılar konusunda araştırmacı.
2- Süreyya Turkan : Öğretmenler sendikasından (GEW).
3- Bozkurt Sönmez : IGM-Hamburg yabancılar bölümü başkanı.

Toplantıda tartışılacak konular şöyle sıralanıyor:

1- Almanya'da yabancılara karşı uygulanan politika. 2- Almanya bir göçmen ülkesi midir? 3- Biz yabancılar burada kalıcı (göçmen), geçici (misafir) işçilermiyiz? 4- Demokratik haklarımızı hangi yollarla elde edebiliriz? 5- Geriye dönüş teşviki...
Tartışma toplantısının yapıldığı yer:
Gesamtschule, Billrothstr. 33
2 Hamburg (ALTONA)

Düzenleyen :
Lobuschstr. 23, 2 Hamburg 50
Tel. 38 36 52

TURAN SAĞLAM

Ocak 1981'de Kars'ta işkencede katledildi.
O, sorguda onurlu direnişin, boyuneğmezliğin, özgürlük ve sosyalizm davasına bağlılığın sembolüdür.
Anısı mücadelemizde her zaman yaşayacaktır.

Halkın Yolu'ndan Arkadaşları

GÜN POSTAYLA KİTAP SERVİSİ

Kitap siparişi için, posta havale kağıdının bize gönderilen kısmının arka yüzündeki boşluğa istediğiniz kitabın listedeki sipariş numarasının ve adedinin yazılması ve bu kitapların tutarının ADA Verlag und Hadels GmbH.-GÜN Buchversand 5000 KÖLN 1, Postscheck Konto Nr. 3100 81-503'ya havale edilmesi yeterlidir. İsim, soyad ve adres okunaklı yazılmalıdır.

Katolog isteyiniz

HİKAYE-ROMAN-ANLATI

TÜRK YAZARLARI

Sipariş Numarası	Kitabın ismi, yazarı	Almanya fiyatı	Avrupa fiyatı
02R2075	İçerdeki Oğul, *Fakir Baykurt*	11.00	12.50
02R2575	Gece Vardiyası, *Fakir Baykurt*	7.00	8.50
02R2077	Barış Çöreği, *Fakir Baykurt*	7.00	8.50
02R2009	Çilli-Karın Ağrısı-Cüce, *Fakir Baykurt*	11.00	12.50
02R2014	Efkar Tepesi, *Fakir Baykurt*	8.80	10.30
02R2036	Kaplumbağalar, *Fakir Baykurt*	11.00	12.50
02R2016	Onuncu Köy, *Fakir Baykurt*	11.00	12.50
02R2045	Onbinlerce Kağnı, *Fakir Baykurt*	8.80	10.30
02R2043	Tırpan, *Fakir Baykurt*	11.00	12.50
02R2054	Can Parası, *Fakir Baykurt*	8.80	10.30
02R2060	Keklik, *Fakir Baykurt*	11.00	12.50
02R2061	Sınırdaki Ölü, *Fakir Baykurt*	8.80	10.30
02R2056	Köygöçüren, *Fakir Baykurt*	13.20	15.70
02R2065	Yayla, *Fakir Baykurt*	8.80	10.30
02R2053	Ölmeye Yatmak, *Adalet Ağaoğlu*	12.00	13.50
02R2059	Yüksek Gerilim, *Adalet Ağaoğlu*	7.00	8.50
02R2063	Fikrimin İnce Gülü, *Adalet Ağaoğlu*	11.00	12.50
02R2067	Sessizliğin İlk Sesi, *Adalet Ağaoğlu*	7.00	8.50
02R2068	Bir Düğün Gecesi, *Adalet Ağaoğlu*	11.00	12.50
02R2074	Yaz Sonu, *Adalet Ağaoğlu*	8.80	10.30
02R2076	Haydi Gidelim, *Adalet Ağaoğlu*	7.00	8.50
02R2501	Kalp Ağrısı, *Halide Edip Adıvar*	8.80	10.30
02R2502	Vurun Kahpeye, *Halide edip Adıvar*	6.60	7.60
02R2503	Zeyno'nun Oğlu, *Halide Edip Adıvar*	9.80	11.30
02R2504	Dağa Çıkan Kurt, *Halide Edip Adıvar*	7.00	8.50
03C0043	Murtaza, *Orhan Kemal*	11.00	12.50
03C0044	Bereketli Topraklar Üzerinde, *Orhan Kemal*	11.00	12.50
02V0127	Sarhoşlar, *Orhan Kemal*	5.30	6.30
02V0084	Müfettişler Müfettişi, *Orhan Kemal*	7.00	8.50
03C0045	Kuyucaklı Yusuf, *Sabahattin Ali (Bütün Eserleri-1)*	11.00	12.50
03C0046	Kürk Mantolu Madonna, *Sabahattin Ali (Bütün Eserleri-2)*	7.00	8.50
03C0047	İçimizdeki Şeytan, *Sabahattin Ali (Bütün Eserleri-3)*	11.00	12.50
03C0048	Yeni Dünya, *Sabahattin Ali (Bütün Eserleri-4)*	7.00	8.50
03C0014	Birgün Tek Başına, *Vedat Türkali*	13.20	15.70
03C0017	Beyaz Türkü, *Bekir Yıldız*	6.60	7.60
03C0018	Evlilik Şirketi, *Bekir Yıldız*	6.60	7.60
03C0019	Alman Ekmeği, *Bekir Yıldız*	6.60	7.60
03C0020	Harran, *Bekir Yıldız*	6.60	7.60
03C0021	Demir Bebek, *Bekir Yıldız*	6.60	7.60
03Y0110	Mahşerin Insanları, *Bekir Yıldız*	6.60	7.60
03Y0041	Dünyadan Bir Atlı Geçti, *Bekir Yıldız*	6.60	7.60
03Y0001	Halkalı Köle, *Bekir Yıldız*	6.60	7.60
03C0024	Bir Gazetecinin Not Defteri, *Celalettin Şahin*	14.50	17.00
02V0158	Roman, *Falih Rıfkı Atay*	4.80	5.80
02V0211	Bozkırda Günler, *Talip Apaydın*	4.80	5.80
03Y0040	Bir Deli Ağaç, *Pınar Kür*	7.00	8.50
03Y0017	Gözleri Bağlı Adam, *Adnan Özyalçıner*	7.00	8.50
03Y0093	Kanal Bay, *Aysel Özakın*	4.80	5.80
03Y0032	Genç Kız ve Ölüm, *Aysel Özakın*	7.00	8.50
03Y0031	Es Be Süleyman Es, *Salim Şengül*	4.80	5.80
03Y0026	Denizli Pencere, *Afşar Timuçin*	4.80	5.80
03Y0122	Kıyılar Durunca, *Afşar Timuçin*	7.00	8.50
03Y0071	Hançer, *Işıl Özgentürk*	4.80	5.80
03Y0095	Hazal, *Necati Haksun*	7.00	8.50
03Y0103	Hanya-Konya, *F.Ülke Aren*	5.30	6.30
03Y0084	Tren ile Gider, *Muzaffer Hacıhasanoğlu*	8.80	10.30
03Y0056	Dino ile Ceren, *Seyit Alp*	6.60	7.60
03Y0074	Macellas da Vinci'nin Akıl Almaz Serüvenleri, *Erhan Bener*	5.30	6.30
03Y0088	Ödeşmeler, *Tomris Uyar*	5.30	6.30
03Y0116	Tutkunun Köşeleri, *Zeyyat Selimoğlu*	6.60	7.60
01S0023	Deprem, *Zeyyat Selimoğlu*	4.80	5.80
03Y0002	Bedoş, *Kemal Bilbaşar*	7.00	8.50
03Y0112	Cemo, *Kemal Bilbaşar*	7.00	8.50
03Y0027	Memleketin Sahipleri, *Mahmut Makal*	5.30	6.30
03Y0039	İnci, *Hakkı Özkan*	5.30	6.30
03Y0081	Bozuk Bir Şey, *Dinçer Sümer*	5.30	6.30
03Y0025	Çamasan, *Demirtaş Ceyhun*	4.80	5.80
03Y0098	Gözlüklü Beyefendi (Mizah), *Mehmet Semih*	4.80	5.80
03Y0089	Uzun Bir Adam, *Ilhan Berk*	4.80	5.80
01S0024	Gerçek Dışı, *Mehmet Seyda*	4.80	5.80
02V0230	Aç Harmanı, *M.Başaran*	5.30	6.30

DÜNYA YAZARLARI

Sipariş Numarası	Kitabın ismi, yazarı	Almanya fiyatı	Avrupa fiyatı
08A0149	Fareler ve İnsanlar, *John Steinbeck*	12.00	13.50
08A0150	Acı Hayat, *John Steinbeck*	12.00	13.50
08A0153	Cennetin Doğusu, *John Steinbeck*	13.20	15.70
08A0155	Gazap Üzümleri, *John Steinbeck*	12.50	14.00
02V0180	İnci, *John Steinbeck*	5.30	6.30
02V0108	Fareler ve İnsanlar, *John Steinbeck*	5.30	6.30
08A0156	Uyanış, *J.Paul Sartre*	12.00	13.50
03C0006	Akıl Çağı, *J.Paul Sartre*	14.50	18.50
03Y0108	Baudelaire, *J.Paul Sartre*	6.80	7.80
02V0239	Duvar, *J.Paul Sartre*	5.30	6.30
08A0152	Silahlara Veda, *Ernest Hemingway*	12.00	13.50
08A0157	Çanlar Kimin İçin Çalıyor, *Ernest Hemingway*	13.20	15.70
02V0189	İhtiyar Balıkçı, *Ernest Hemingway*	5.30	6.30
02V0250	50 Bin Dolar, *Ernest Hemingway*	4.80	5.80
02V0247	Klimanjaro'nun Karları, *Ernest Hemingway*	4.80	5.80
08A0158	Kanser Koğuşu, *Soljenitsin*	13.20	15.70
02V0231	Ivan Desinoviç'in Bir Günü, *Soljenitsin*	5.30	6.30
02V0214	Kreçetevka İstasyonunda Bir Olay, *Soljenitsin*	5.30	6.30
08A0148	Dr.Jivago, *Boris Pasternak*	13.20	15.70
05A0006	Yaprak Fırtınası, *Gabriel G.Marquez*	7.00	8.50
03C0026	Albaya Kimseden Mektup yok, *Gabriel G.Marquez*	7.00	8.50
03C0027	Sevgiden Öte Sürekli Ölüm, *Gabriel G.Marquez*	9.80	11.30
05S0008	Don Quijote (2 Cilt), *Cervantes*	21.80	24.30
01B0001	Yalnızlık Dolambacı, *Octavio Paz*	8.80	10.30
01B0003	Doğmamış Çocuğa Mektup, *Oriano Fallaci*	6.80	7.80
08A0029	Bir İnsan, *Oriano Fallaci*	9.80	11.30
01B0004	Değişim, *Kafka*	6.60	7.60
03C0007	Şato, *Kafka*	13.20	15.70
03C0037	Hikayeler, *Kafka*	12.00	13.50
03C0038	Dava, *Kafka*	9.80	11.30
04G0001	Bir Aşk, *Dino Buzzati*	9.80	11.30
04G0002	Kanlı Söylenti, *Siegfried Lenz*	9.80	11.30
06S0011	Çeliğe Su Verildi, *Ostrowski*	8.80	10.30
04B0040	Sanatçının Bir Genç Adam Olarak Portresi, *James Joyce*	9.80	11.30
04B0041	Tonio Kröger, *Thomas Mann*	7.00	8.50
07Dooo4	Düşkün, *Thomas Mann*	5.30	6.30
07D0009	Karanlığın Yüreği, *Joseph Conrad*	6.80	7.80
08A0147	İki Şehrin Hikayesi, *C.Dickens*	11.00	12.50
05S0010	Oliver Twist, *C.Dickens*	13.20	15.70
03C0002	Büyük Umutlar, *C.Dickens*	17.50	20.00

Devamı gelecek sayıda

Türk aydını, Kürdistan ve Otonomi

Ebu CEMAL

Dergimizin geçen sayısında sayın Prof.Hakkı Keskin'in Türkiye'de Halklar Sorunu üzerine çıkan yazısı, Türk Devrimci Demokratlarının ulusal sorundaki tutumlarının tartışılması için iyi bir fırsat yarattı. Kürdistan'daki son gelişmeleri tartışmadan önce kendimize bir dönüp bakmayı gerekli görüyoruz. Çünkü zaten açık bir şöven tavra sahip her türden Türk milliyetçi eğilimleri için **"Kürt Sorunu"** zaten yok. Olsa olsa **"Dağlı Türkler"** var. Bu saçmalığı ancak şövenizme karşı verilecek etkin bir mücadele ortadan kaldırabilir. Ama bu mücadelenin kalkış noktası köşe yazarımızın ifade ettiği yaklaşım olabilirmi?

Yazıda 8-10 Milyon Kürt **"azınlığın" "Türkiye Cumhuriyetinin bütünlüğü"** içinde **"sömürüsüz bir toplumu erekleyen kalıcı bir birlikteliği öngörerek Türk halkı ile kardeşçe bir arada yaşaması önerilmiş. Burada "kendi ulusal benliğine sahip olma ve bu benliği koruma, sürdürme olanağının"** devletçe de görev kabul edilmesi istenmiş. Hatta yazar daha ileri gidip **"geleceğin sosyalist Türkiyesinde Kürt halkının çoğunlukla yaşadığı bölgede eğitim, kültür bölgesel kalkınma gibi konularda karar hakkı olan bir eyalet hükümeti neden öngörülmesin ki?"** diye soruyor. Ama yazarımız kendi kültürünü ve bölgesel ekonomiyi geliştirme dışında niye Kürdistan halkının kendi yapacaklarını belirlemede özgür bırakılmaması gerektiğini açıklayamıyor. Hatta bunda **"Türk demokrat ve sosyalistlerini kuşkuda bırakan"** bir özellik görüyor.

Bu düşüncelerle bütünlüğüne hesaplaşmadan şövenizmin etkinliğini kırabilmek mümkün değil. Ama bizce de önemli olan yanı Kürt halkına ileri **"haklar"** öneren yaklaşımın kendisi. Önerilen haklar daha geniş ve dar olabilirdi. Bu o kadar önemli değil. Önemli olan tüm **"hakların"** Türkiye'nin bütünlüğü çerçevesinde, bir başkalarınca belirlenmesi beklentisi. Bu belirlemeyi sosyalist Türkiye iktidarının-Meclisinin yapacak olması sorunu değiştirmiyor. Çünkü burada esas problem geleceğini belirleme hakkının kimin tarafından kullanıldığıdır. Eğer Kürt ulusunun kendi kararını oluşturması yerine onun hangi sınırlar içersinde karar vermesi gerektiği birileri tarafından zaten belirleniyorsa kendi kaderini tayin etme hakkından bahsetmenin anlamı ne? Örneğin bu davranışın toplumun hangi sınırları içinde düşünmesi ve davranması gerektiğini üstüne vazife sayan Kenan Evren'in demokrasi anlayışından farkı ne? Belki bu benzetme sert oldu. Ama Irak'ta halklara terör uygulamakta cuntamızdan hiç geri kalmayan Saddam Hüseyin'in Kürdistan'da otonomi uyguladığını hatırlatmak istiyoruz. Kürt hareketlerine karşı savaşın en şiddetli anında bile Bağdat Radyosu Kürtçe programına Nevroz'u kutlayabiliyor! Kürtçe okutulan Süleymaniye Üniversitesi ve yerel Kürt yönetimi seçimleri devam edebiliyor. Ama birşey kabul edilmiyor. O da Kürt ulusunun hiçbir ön koşul olmaksızın kendi geleceğini kendisinin tayin etmesi.

Burada yazarımız baskıya karşı çıktığını ve **"bir arada kardeşçe"** yaşamanın ortak iradeye dayalı olmasını savunduğunu söyleyebilir. Ama aynı iradenin ayrılıp bağımsız devlet kurma doğrultusunda da şekillenebileceğini kabul etmeden özgür iradeden bahsedilemez. Yani Kürt ulusunun kendi devletine sahip olma özgürlüğü anlamında **"ulusların kendi kaderlerini tayin hakkı"** savunulmadan demokrat olunamaz.

Burada ayrılma yönünde eğilimlerin Türk aydınlarını kuşkuya düşürüp uzaklaştırdığı söylenmiş. Doğrudur! Yıllardır Kemalizmin gıdalarıyla beslenmiş aydınlarımız -hatta sosyalistlerimiz- vatanın bütünlüğünün ko runmasında en az devletimiz kadar titizdir. Üstelik bu **"demokrasi ve sosyalizm"** adına yapılıyor. Bu titizliğin şöven-gerici karakterine karşı çıkılmadan devrimci-demokrat bir hareket yaratabilmek mümkün değoldir. Üstelik bu hareket, yazarımızın düşüncelerinin tam tersine Kürt **"Milliyetçi"** eğilimlerine toleranslı olmak, **onlardan "kuşku"** duymamak durumundadır. Tam tersine halkların özgürce kurmadığı bu **"zoraki evliliğe"** karşı, Kürt halkının nefretini haykırması desteklenmelidir. Her iki halkı da ezenlerin, bu durumun sorumluları olduğu doğrudur. Ama bu durumda da Türk ezilenlerine ve en başta devrimci-demokrat aydınlarına "mevcut birlik ve bütünlüğü" lanetlemek düşer. Bunun baskıcı karakteri anlatılmadan, Kürt halkının kendi ayrı devletini kurma hakkı savunulmadan, Kürt kitlelerindeki yüzyılların ezilmişliğinin etkileri giderilemez. Kürt milliyetçiliğine güç veren ulusal güvensizlik ve içe kapanıklık aşılamaz.

Sosyalistlerin iki halkın kardeşçe birliği sorununda taraf olup olmadığı sorulabilir. Açıktır ki Türkiye gerçekliğine sosyalistler olarak iki halkın demokrasi ve sosyalizm kavgasının bir bütünlük oluşturduğunu söylüyoruz. Dolayısıyla sadece Kürt halkının geleceğini **"kendisinin"** tayin etmesi bizler için yeterli değil. Nasıl tayin ettiği ve nereye yönelik tercihler yaptığı bizi bir marksist olarak daha fazla ilgilendiriyor. Halkın kendi tercihini özgürce yapabilmesi, kendi kaderini doğrudan ele almasını sağlayabilecek bir örgütlemme içinde olmasını savunuyoruz. Yaşadığımız süreç Kürt halkının kendi kendini yönetme yeteneklerinin olgunlaştırılabilmesi için çok önemlidir. Böylesi özgürce karar verme yeteneklerine kavuşmuş bir sosyalist halk hareketi için birlik ve ayrılık sorunu yaşanan koşulları içinde kolayca çözülebilecek bir problemdir.

Özetlersek Türk devrimci-demokratlarına düşan görev öncelikle ayrılma hakkını savunmaktır. Bu tavrımızın Kürt Halkının sosyalizm tercihi doğrultusunda kendi kaderini kendi elleriyle özgürce tayin edebileceği bir zeminin yaratılması kavgasından ayıramayız. Ama açıktırki Hakkı Keskın'in yazısı Türk devrimci-demokratlarının ulusal sorundaki acıklı halinin sadece bir örneğidir. Egemen bir yaklaşım olarak bu tavır gücünü hala korumaktadır.

OTONOMİ: GERÇEK AMAÇ MI? BASAMAK MI?

Geçen ayın olayları içinde Arafat'ın Mısır ziyaretiyle tercihlerini belirginleştirmesi, önemli bir gelişmeydi. Ancak, Irak Kürdİstanındaki iki etkili Kürt örgütünden Yekitiy Niştimani Kurdıstan (Kürdistan Yurtseverler Birliği)'nin otonomi temelinde Irak hükümetiyle anlaşmaya vardığı haberi birincisini gölgeleyen bir gelişme oldu. Aslında her ikisi de farklı şekillerde de olsa aynı trajediyi yaşayan iki halk hareketi... İki tarafta da, egemen devletin çizdiği sınırlar içersinde bir yaşam alanı, bir sıçrama basamağı arayan ulusal hareketler var. Kürt halkıda, Filistin halkı gibi bağımsızlık talebini her bir hücresinde yaşarken dile getirememenin ızdırabını çekiyor. Bir tarafta Filistinlilerin can düşmanı ABD'nin belirlediği platformda çözüm arayan FKÖ, diğer tarafta da kendi halkının bir parçasının katili olan Humeyni veya Saddam Hüseyin'den destek arayan Kürt hareketleri.

İlk bakışta bu tablonun çarpıklığı insanı isyana götürecek kadar korkutucu. Rahatlıkla bu işleri yapan, böylesi ilişkiler içinde olan **"ulusal hareketlerin"** gerçek niyetlerinden, bağımsızlığa duydukları özlemlerinden şüphelenebilmek mümkün. Hatta bir çok **"marksist yazarımız"**, FKÖ ve bir çok Kürt hareketinin ilerici karakterini tartışma konusu haline geçmişte de, şimdi de getirdi. İlerici-**"sosyalist"** saflardan gerici-emperyalist saflara geçmenin hesabı soruldu. Amerikancı Barzani yerin dibine geçirildi. Sonra oğulları yeniden göklere çıkartıldı. Çünkü artık yüzünü Sovyetlerden Batıya dönen ırak rejimine karşı savaşıyorlardı. Hatta Irak Komünist Partisi ile cephe bile kurabiliyorlardı.(*) Burada şöyle bir soru akla geliyor. Acaba 1974'ten 1984'e Irak Kürdistan Demokrat Partisi, önderliği, politik mantığı ve dayandığı tabanıyla köklü değişikliklere uğramış mıydı? (**) Yoksa aynı önderlik yapısı ve politik anlayışıyla yaptığı tercihler mi bizlerce bu kadar tartışılıyor. Eğer buysa, nasıl bazen gerici-karşı devrimci, bazen de ulusal kurtuluşçu-sosyalist eğilimli olarak nitelendirilebilirler? Dönemsel tercihlerden öte bu güçlerin gerçek nitelikleri ve politik mantıklarıyla hesaplaşmak marksistlerin ve hatta demokratların gözden kaçırmaması gereken bir husus. Aksi takdirde her yeni çıkış,eskinin temel özelliklerini korumaya devam ediyor. Barzanilerin lisanı marksist literatürle, Kürdistan **"Demokrat"** Partisi, Kürdistan **"İşçi"** Partisiyle, ABD-İran ilişkileri **"Komünist"** Partiler ve **"sosyalist"** ülkelerle kurulan ilişkilerle değiştiriliyor. Sonra aynı mantıkla bir kez daha benzer bir süreç yaşanıyor.

Yalnız bu benzerliği de çok ileriye götürmemek lazım. Çünkü Barzani'yi (veya Arafat'ı) yaratan tarihsel şartlar, onlara bir haklılık zemini de sunuyor. Yeterince olgunlaşamamış bir ulusun, içinde yer aldığı koşulların yarattığı tüm sınırlamalarıyla, geri ilişkileriyle birlikte şekillenmiş bir halk hareketi... Barzaniler 1930'larda harekete geçtiklerinde öncelikle rakip aşiretlerle savaşmışlardı. Bu durum ikinci dünya savaşı boyunca da sürdü. Sonuçta İngilizlerce İran'a sürüldüklerinde Mahabad Cumhuriyetinin oluşumuna da katıldılar. Ama Sovyetlerinde desteğiyle oluşan cumhuriyet, İran hükümetinin tüm toprakları üzerindeki egemenliği kabul edilip, Sovyet ordusu çekilince yıkıldı. **"Bağımsız otonom cumhuriyet"**, hiç bir yerden destek bulamadı.(***) Barzaniler İran, Irak, Türkiye ordularının kuşatmalarını yararak Sovyetlere sığındı. İkinci dünya savaşı sonrasında ise artık bağımsızlık talebinin karşılaştığı sorunlar tüm Kürt önderlerince açıktı. Milliyetçilerinden marksist eğilimli olanlarına kadar tüm kesimler, Kürdistan'ı paylaşan dört devletle aynı anda uğraşılamayacağını anlamıştı. Bağımsızlık hareketini dört devletin de kabullenemeyeceği, üstelik ne ABD ne de Sovyetlerin desteğini alamayacağı ortaya çıkmıştır. Bölge **"komünist"** partilerinin sorunun varlığını bile kabullenmeleri zaman aldı. Etkin Arap, Türk ve Fars milliyetçiliği açısından sa' vatanın bölünmezliği yaşamsal bir ilkeydi.

Irak Kürdistanı ulusal hareketi Irak Sol'unu zaman zaman yanında zaman zaman da karşısında buldu. IKP Kürdistan'da en etkin olduğu zamanlarda bile Kürdistan politikası Bağdat'taki Arap milliyetçi akımlarına göre ayarlaması onu Kürt halkı içinde etkisizleştirdi. Marksist eğilimli Kürtler ağırlıkla KDP içinde yoğunlaştılar. 1975 yenilgi sonrasında ise Komele Rençdereni Kurdistan(Kürdistan Emekçiler Birliği bu kadroları toplamayı başardı. Ama bir taraftan bölge devletlerince diğer taraftan da Sovyetler ve yerel **"Komünist"** Partileri tarafından oluşturulan şartlarda Kürt Ulusal Hareketinin kendisi de ciddi zaaflar üretti. Herşeyden önce egemen devletlerin mevcut sınırlarla oynanmasına izin vermeyeceğinin ortaya çıkması **"Otonomi"** talebini **"görünürdeki amaç"** haline getirdi. Böylece bir devletin sınırları içinde ve bu sınırlara saygılı Kürt Hareketinin diğer devletlerden destek bulabilmesi mümkün oldu. Kürt halkının gerçek talepleri ertelenirken ne olduğu açıkça belli olmayan bir ara devre nihayi amaç olarak sunuldu. Üstelik bu da Kürt hareketinin aradığı desteği bulmasına yetmiyordu. İkinci adımında diğer parçalardaki Kürt harekerlerini dönemin **"temel mücadele alanının yaşaması için"** feda ediyordu. Mustafa Barzani'nin İran KDP Genel Sekreterinin izni dışında İran'a geçmeye teşebbüs ettiği için öldürdüğü bilinen bir olaydır. O dönemde Irak KDP İran'dan yardım almaya başlamıştı.

Ama bütün bunlarla beraber Mustafa Barzani rakip aşiretleri ve diğer Kürt partilerini ezerken Irak devletine karşı bütün bir ulusun özlemleri doğrultusunda ulusal bir savaş yürütüyordu. Bundan dolayı da sonuçta rakip aşiretlerden, liderleri onun tarafından öldürülen İran ve Türkiye KDP'lerine kadar herkes onu ulusal önder olarak kabullenmişti. Tarihte oluşturulamamış bir Kürt Birliğini Barzani, gücüne de dayanarak gerçekleşiyordu. Tüm olumsuzluklarına karşın kendi bayrağına sahip bir Kürt Hareketi yaratmayı başarabilmişti. Üstelik bu gücüne rağmen, Barzani devletin zayıf düşüp ateşkes istediği her dönemde masaya oturmakta tereddüt etmedi. O an için **"vaz geçilmez ve yeterli"** gördüğü otonominin gerçekleşebilmesi uğruna savaşmak kadar uzlaşmadan da çekinmedi. Bu nedenle İran ile kurduğu ilişkiler kendi döneminde ciddi bir problem haline gelmedi. Ta ki İran'dan öte ABD'nin vaaddettiği desteğe güvenip Sovyetlerin müttefiki Irak iktidarı ile uzlaşmayı reddedinceye kadar. 1975'te Iran ile Irak kendi arasında anlaşıp, Iran Irak Kürtlerine verdiği yardımı kesince Barzani savaşı bırakmak zorunda kaldı. Kürt halkı büyük bir katliamla karşı karşıya geldi Sovyetler ve IKP tarafından da **"gerici"** olarak nitelenen Kürt Hareketi **"Sosyalizmin"** müttefiki Saddam Hüseyin tarafından ezildi.

Bu gelişim çizgisi hareketin kendi gerçek amaçlarını geri plana atıp, içinde yer aldığı zemini kullanabileceği bir biçimlenişi tercih ettiğini gösteriyor. Elde edilecek devlet desteği uğrunda amaçlar feda ediliyor. Hatta Kürt halkının bir başka kesimdeki mücadelesi de feda edilebiliyor. Herşey ileriye doğru bir çıkış noktası olarak görülen bir mevzi için harcanabiliyor. Otonominin nasıl ve niçin elde edildiği değil gerçekleşmesi temel sorunu haline geliyor. Tabi bu yaklaşımı kabullenmiyecek olanların **"ulusal hain"** olarak öldürülmesi de çok doğallaşıyor. Yeter ki ulusal çıkarın nerede olduğunu ve nasıl gidileceğini bilen liderliğin otoritesi korunsun.

Sözkonusu faydacılık sadece Kürt Hareketinin doğası gereği yöneldiği bir tavır değildir. Kendisi dışındaki tüm güçlerin de Kürt Halk Hareketine yaklaşımı bu olmuştur. Bu İran ve Irak gibi burjuva devletler için çok doğal olabilir. Ama sosyalizm adına hareket eden devletlerin ve partilerin yaklaşımı da böyle olmuştur. Irak'taki 1958 darbesi sonrasında IKP daima iktidardaki değişen milliyetçi Arap klikleriyle uzlaşmaya çalışmıştır. İktidarın kendisine yakınlaştığı dönemlerde Parti, Kürt halkına karşı girişilen saldırıları **"gericiliğe karşı mücadele"** olarak savunmuştur. Yani IKP, Irak'taki **"demokrasinin"** vazgeçilmez asgari bir koşulu olarak Kürdistan problemini ele almamıştır. Tersine şöven Arap akımlarını ürkütmemek için bu sorundan uzak durmayı tercih etmiştir. Irak'ın **"sınırlarının bütünlüğünü"** ve **"Arap"** karakterini savunabilmiştir. 1974'te Kerkük'ü Kürt mıntıkası olarak kabul etmeyen hükümetin otonomi tasarısında bile IKP'nin imzası vardır.Tabi IKP, iktidar tarafından sıkıştırıldığı her dönemde Irak KDP'nin yanına sığınmıştır. Kısacası Kürt Halk Hareketi IKP için yeri geldiğinde iktidara karşı bir koz, yeri geldiğinde de iktidarla uzlaşmak için atılacak bir yük olmuştur. Bu nedenle de**"sosyalistlerimiz"**her türlü ilişkisini bildikleri Irak KDP'yi bazen yüceltirken, işlerine gelmediği anda da **"gerici"** olarak ilan edebilmişlerdir. Kürt hareketine Iraklı sol güçlerce uğruna döğüşebilecek bir **"Irak demokrasisi"** sunulamamıştır. Bu durum Kürt hareketi açısından **"sosyalizm"** ile emperyalizm arasındaki farkı bile anlamsızlaştırmıştır. Bu nedenle Amerikanın yanında yer alması sadece Barzani'ye ait bir **"suç"**olarak düşünülemez.

KÜRDİSTAN'DAKİ SON GELİŞMELER

İran-Irak savaşının son bir yılı, Kırkpınar güreşlerini aratmaksızın sürüyor. Silah yönünden daha güçlü Irak ordusu ile moral ve sayı üstünlüğüne sahip İran birbirine üstün gelemiyor. Bu durumda İran, savaşı Kürdistan'a kaydırarak iki amaca ulaşmayı denedi. Birincisi direnmeye devam eden İran KDP'yi Irak'a bağlayan yolları keserek iç savaşı bitirip rejimi güçlendirmek idi. İkincisi Irak'ın Petrol bölgelerine ilerleyerek rejim üzerinde ciddi bir tehdit oluşturup Saddam iktidarını daha da zayıflatmak... **"Safak"** adı verilen saldırılarla birinci amaç büyük ölçüde gerçekleştirildiyse de İranlılar Irak Kürdistanında ilerleyemediler. Buna Irak ordusunun savunması kadar, saldırının gerçekleştirildiği dağlık bölgeleri savunan YEKITI'nin direnişi de yol açtı. Irak KDP'sinin ve IKP'nin de dahil olduğu cephe ortaklarının fiilen çatışmalara katılmasına rağmen İran kuvvetleri alanda başarı kazanamadılar. Giderek kışta bastırınca zorunlu bir duraklama başladı.

Bu arada TUDEH (Sovyet yanlısı Iran Halk Partisi) üyelerini tutuklayıp Sovyet casusluğu ile yargılayan İran ile Sovyetler Birliğinin ilişkileri gözle görülür şekilde soğuyor. Buna karşılık Irak ile Sovyetler Birliği arasında karşılıklı ziyaretler oluyor. Irak'a yeni Sovyet silahlarının verilmesi için anlaşma yapıldığı ve teslimatın da başladığı gelen haberler arasında. Irak'ı ABD Ortadoğu temsilcisini ziyareti de ayni döneme rastladı. Savaşın Saddam'ın iktidarının korunaraktan bir an önce bitirilmesi şu anda ABD ve Sovyetlerin ortak isteği haline geliyor. Bunun Irak Sovyet ilişkilerinin eski düzeyine ulaşmasıyla sonuçlanıp sonuçlanmayacağı henüz açıklık kazanmayan bir gelişme. Ancak Irak muhafetinin iktidar alternatifi olamadığı bugünkü koşullarda Sovyetler açısından Saddam'ı dıştalamayan uzlaşma olasılığı giderek güç kazanıyor. Pravda artık Humeyni'nin Irak'a saldırısının haksızlığından bahsediyor.

İran ordusunun saldırıyı Kürdistanda yoğunlaştırması Irak KDP açısından ciddi bir avantaj yaratırken, İran KDP ve YEKİTİ açısından oldukça olumsuz oldu. İran KDP alanlarını büyük ölçüde yitirip Irak'taki mülteci kamplarına çekilirken, YEKİTİ tamamen kuşatıldı. Üstelik IKP ile de 1983 Nisanından itibaren fiilen çatışma içindeydi. Bu koşullarda YEKİTİ'nin Irak yönetimi ile uzlaşabileceği tartışılmaya başlandı. Aralık sonunda ise böyle bir anlaşmanın varlığı resmen ilam edilmese bile ortaya çıktı. Buna göre Irak'taki otonom Kürdistan bölgesine Kerkük ve Xenigin'in de dahil edilmesi hükümetçe kabil ediliyoru. 1974 çatışmasının Kerkük'ün Kürt bölgesi olarak kabul edilmemesi yüzünden başladığı hatırlanısa bunun önemi anlaşılır.

Bu anlaşmanın gelinen noktada YEKİTİ açısından **"kaçınılmazlığı savunabilinir"** Ancak bölge devletlerinin gölgesi altında olmayan tek etkili gücün de Irak yönetimiyle anlaşmaya yönelmesi atılan adımın ötesinde problemler yaratabilecektir. Atılan adımın ötesinde diyoruz, çünkü uzlaşmalar savaşlar kadar izlenen çizginin kaçınılmaz sonucudur.

Zaten geleneksel olarak Irak yönetimi zayıf düştüğü zaman uzlaşıp güçlenince Kürt Hareketine acımasızca saldırmaktadır. Dolayısıyla bu ateşkesin de pek kalıcı olamayacağını baştan söylemek mümkündür. Ancak bu **"barış"** kaçınılmaz bir şekilde YEKİTİ'yi Irak KDP'si ile karşı karşıya getirecektir. Irak Kürdistanındaki halkın iki ayrı kesimine dayanan iki Kürt Hareketinin çatışması bu koşullarda çok şiddetli geçecektir. Üstelik bu çatışmada iki taraf da niyetleri ne olursa olsun iki devletin Kürt ulusuna zulmün sembolü olmuş bayraklarının gölgesi altında döğüşeceklerdir. Böylesi bir çatışma belki tarafların askeri durumunu çok etkilemeyebilir. Ama uğrunda döğüştükleri değerleri önemli ölçüde yiyip bitirebilecek bir özelliktedir. Süregelen iç çatışmaların ulusal çıkarlar adına izah etmek zorlaştığı ölçüde taraflar daha fazlasıyla tabanlarından uzaklaşan profesyonel askeri örgütler haline dönüşebilirler. Buda dış desteği her şey haline getirip Kürt Ulusal Hareketini ciddi bir çürümeyle karşı karşıya getirebilir.:

Tabi burada söz konusu sorunun ancak bu uzlaşma ile ortaya çıkacağını iddia etmiyoruz. Henüz resmen doğrulanmayan bu gelişme hiç olmıyabileceğ gibi, Kısa zamanda yeni bir çatışmaylanda noktalanabilir. Böylesi bir durum İran, Irak orduları ve Irak KDP tarafından kuşatılmış durumundaki YEKİTİ'nin sonu da olabilir. Tersine bu anlaşmanın gerçekleşip Irak-Sovyetler Birliği ilişkilerinin yumuşaması ile beraber gelişmesi ise Irak KDP açısından oldukça kötü olacaktır. Böylesi bir gelişme Irak KDP'ye bugünkü cephe ortağı IKP'yi kaybettireceği gibi tarihinde bir kez daha **"gericileşmiş"** olacaktır.

x.Irak KDP'si IKP, Kürdistan Sosyalist Partisi ve Kürt Sosyalist Partisi ile Yurtsever Demokratik Cephe'yi oluşturuyor. YEKİTİ ise Suriye yanlısı Baas Partisi, Kürdistan Demokratik Halk Partisi ve diğer bazı küçük gruplarla beraber Ulusal Yurtsever Demokratik Cephe'yi oluşturdu.

xx.1970 sonrasında IKP'nin de katılımıyla Sovyetlere yaklaşan Irak iktidar, Irak KDP ile otonominin şartlarında anlaşamadı. KDP Sovyetlere rağmen Irak yönetimine karşı savaş açınca Sosyalistlerce gerici olarak ilen edildi. Savaş Kürtler aleyhine sonuçlandıktan sonra Irak Sovyetlerden uzaklaşıp IKP'yi yasa dışı ilan etti. Bundan sonra yeniden toparlanan KDP, IKP ile ortak cephe oluşturdu.

xxx.Kürt Hareketine bağımsızlık yerine otonomi düşüncesini ilk sunan Mahabat olayı ile Sovyetler Birliğidir.